

Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamista koskevaa asetusta täydentävä lainsäädäntö

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2019:30

Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamista koskevaa asetusta täydentävä lainsäädäntö

Oikeusministeriö Helsinki 2019

Oikeusministeriö

ISBN PDF: 978-952-259-768-7
Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö
Julkaisutuotanto

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Oikeusministeriö	2.7.2019	
Tekijät	Työryhmän puheenjohtaja Katariina Jahkola Työryhmän sihteeri Jukka Oikarainen		
Julkaisun nimi	Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamista koskevaa asetusta täydentävä lainsäädäntö		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2019:30		
Diaari/hankenumero	3/481/2018, VN/883/2018 OM006:00/2018	Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
ISBN PDF	978-952-259-768-7	ISSN PDF	2490-1172
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-768-7		
Sivumäärä	262	Kieli	suomi
Asiasanat	rikosoikeus, rikosprosessi, syyttäjät, petos, petosten vastainen toiminta, EU-tuet, tullirikokset, talousrikokset		
Tiivistelmä <p>Hallituksen esityksen muotoon laaditussa mietinnössä ehdotetaan täydentävää lainsäädäntöä, jota edellyttää 12.10.2017 annettu neuvoston asetusta (EU) 2017/1939 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisesta. EPPO:n toimivallassa on tutkia riippumattomana Euroopan unionin (EU) syyttäväviranomaisena EU:n talousarvioon kohdistuvia rikoksia ja asettaa rikoksista epäillyt syytteeseen kansallisissa tuomioistuimissa. Tarkoituksena on, että EPPO aloittaisi toimintansa marraskuussa 2020. Virasto koostuu Luxemburgiin sijoittuvasta keskusvirastosta ja jäsenvaltioissa toimivista valtuutetuista Euroopan syyttäjistä.</p> <p>Asetus on voimassa sellaisenaan eikä sitä saa selittää tai täsmentää kansallisella sääntelyllä. Asetus voi kuitenkin edellyttää täydentäviä kansallisia säännöksiä. Mietinnössä ehdotetaan sellaisia muutoksia, joita asetuksen on katsottu edellyttävän.</p> <p>Esityksessä ehdotetaan ensinnäkin säädettäväksi asetuksen säännöksiä täydentävä laki Euroopan syyttäjänvirastosta. Lisäksi ehdotetaan tehtäväksi muutoksia esitutkintalakiin, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin, Syyttäjälaitoksesta annettuun lakiin, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettuun lakiin, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annettuun lakiin sekä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettuun lakiin. Lait ehdotetaan tulemaan voimaan EPPO:n aloittaessa toimintansa.</p>			
Kustantaja	Oikeusministeriö		
Julkaisun myynti/jakaja	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Justitieministeriet	2.7.2019	
Författare	Arbetsgruppens ordförande Katariina Jahkola Arbetsgruppens sekreterare Jukka Oikarainen		
Publikationens titel	Lagstiftning som kompletterar förordningen om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (EPPO)		
Publikationsseriens namn och nummer	Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2019:30		
Diarie- /projektnummer	3/481/2018, VN/883/2018 OM006:00/2018	Tema	Betänkanden och utlåtanden
ISBN PDF	978-952-259-768-7	ISSN PDF	2490-1172
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-768-7		
Sidantal	262	Språk	finska
Nyckelord	straffrätt, straffprocess, åklagare, bedrägeri, verksamhet mot bedrägeri, EU-stöd, tullbrott, ekonomiska brott		
Referat I detta betänkande, som har formen av en regeringsproposition, föreslås sådana kompletterande lagstiftning som förutsätts i rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten (EPPO). EPPO är behörig att som oberoende åklagarmyndighet inom Europeiska unionen (EU) utreda brott som riktar sig till EU:s budget och åtala dem som misstänks för brott i nationella domstolar. Avsikten är att EPPO inleder sin verksamhet i november 2020. Myndigheten består av ett centralt åklagarkontor, som har säte i Luxemburg, och av europeiska delegerade åklagare, som är verksamma i medlemsstaterna. Förordningen gäller som sådan, och får inte förklaras eller preciseras genom nationella bestämmelser. Förordningen kan dock förutsätta kompletterande nationella bestämmelser. I betänkandet föreslås sådana ändringar som förordningen har ansetts förutsätta. I propositionen föreslås det först och främst att det stiftas en lag om Europeiska åklagarmyndigheten för att komplettera bestämmelserna i förordningen. Dessutom föreslås det ändringar i förundersökningslagen, lagen om rättegång i brottmål, lagen om Åklagarmyndigheten, lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen, lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna samt i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar. Lagarna föreslås träda i kraft när EPPO inleder sin verksamhet.			
Förläggare	Justitieministeriet		
Beställningar/ distribution	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Sisältö

Yleisperustelut.....	9
1 Johdanto ja nykytila	9
2 Asetuksen pääasiallinen sisältö.....	11
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	13
4 Esityksen vaikutukset	17
4.1 Yleistä	17
4.2 Taloudelliset vaikutukset	17
4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	18
5 Asian valmistelu.....	20
Yksityiskohtaiset perustelut.....	21
1 Asetuksen yksityiskohtainen sisältö ja sen suhde kansalliseen lainsäädäntöön	21
2 Lakiehdotusten perustelut	130
2.1 Laki Euroopan syyttäjänvirastosta.....	130
2.2 Laki esitutkintalain 3 luvun 10 a §:n ja 5 luvun 1 §:n muuttamisesta.....	145
2.3 Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 §:n muuttamisesta.....	147
2.4 Laki syyttäjälaitoksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta.....	148
2.5 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 12 §:n muuttamisesta.....	148

2.6	Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 9 §:n muuttamisesta	149
2.7	Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) muuttamisesta.....	149
3	Voimaantulo	151
4	Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	152
	Lakiehdotukset	155
	Rinnakkaistekstit	168
	Lagförslag	178
	ASETUS (EU) 2017/1939.....	191

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Neuvoston asetus (EU) 2017/1939 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annettiin 12 päivänä lokakuuta 2017. Asetuksen mukaan EPPO alkaa hoitaa sille asetuksessa määrättyjä tutkinta- ja syyttämistehtäviä aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua asetuksen voimaantulopäivästä päivästä, joka vahvistetaan EPPO:n perustamisen jälkeen Euroopan pääsyyttäjän esittämästä ehdotuksesta annettavalla komission päätöksellä. Tämänhetkisen tiedon mukaan EPPO:n on määrä aloittaa toimintansa marraskuussa 2020.

Oikeusministeriö asetti 1 päivänä maaliskuuta 2018 työryhmän valmistelemaan kansallista lainsäädäntöä, joka täydentää kyseistä neuvoston asetusta. Työryhmän ehdotus oli laadittava hallituksen esityksen muotoon. Työryhmä kokoontui 12 kertaa. Asetamispäätöksen mukaan työryhmän toimikausi päättyi 31 päivänä maaliskuuta 2019.

Työryhmän puheenjohtajaksi nimitettiin hallitusneuvos Katariina Jahkola oikeusministeriöstä ja jäseniksi erityisasiantuntija Jukka Oikarainen oikeusministeriöstä, neuvotteleva virkamies Miia Ljungqvist oikeusministeriöstä, erityisasiantuntija Lauri Rautio oikeusministeriöstä, valtiosyyttäjä Ritva Sahavirta Valtakunnansyyttäjänvirastosta, poliisiylitarkastaja Sami Ryhänen sisäministeriöstä, poliisiylitarkastaja Markku Ryymin Poliisihallituksesta, ylitarkastaja Suvi Turunen valtionvarainministeriöstä, valvontapäällikkö Esko Hirvonen Tullista, kihlakunnansyyttäjä Heli Vesaja Helsingin syyttäjänvirastosta, käräjätuomari Anu Juho Helsingin käräjäoikeudesta ja asianajaja Jussi Sarvikivi Suomen Asianajajaliitosta. Turusen siirryttyä 1 päivänä maaliskuuta 2019 muihin tehtäviin hänen tilalleen työryhmän jäseneksi nimitettiin erityisasiantuntija Jaana Vehmaskoski valtionvarainministeriöstä. Työryhmä kuuli asiantuntijoina lainsäädäntöneuvos Niklas Vainiota ja lainsäädäntöneuvos Tanja Jaatista oikeusministeriöstä. Oikarainen toimi myös työryhmän sihteerinä.

Työryhmän mietintö sisältää ehdotukset asetuksen edellyttämäksi täydentäväksi lainsäädännöksi. Tavoitteena on ollut tehdä lainsäädäntöön täydennyksiä vain siltä osin kuin se on asetuksen säännösten johdosta välttämätöntä. Esityksessä ehdotetaan

säädettäväksi asetuksen säännöksiä täydentävä täytäntöönpanolaki. Lisäksi asetuksen määräysten johdosta ehdotetaan tehtäväksi muutoksia esitutkintalakiin, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin, syyttäjälaitoksesta annettuun lakiin, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettuun lakiin, rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annettuun lakiin sekä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettuun lakiin.

Työryhmän mietintö on yksimielinen.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä luovuttaa mietintönsä kunnioittavasti oikeusministeriölle.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2019

Katariina Jahkola

Jukka Oikarainen

Miia Ljungqvist

Lauri Rautio

Ritva Sahavirta

Sami Ryhänen

Markku Ryymin

Jaana Vehmaskoski

Esko Hirvonen

Heli Vesaaja

Anu Juho

Jussi Sarvikivi

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto ja nykytila

Euroopan syyttäjänvirasto (jäljempänä myös EPPO) on perustettu 12.10.2017 annetulla neuvoston asetuksella (EU) 2017/1939 tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston perustamisesta (jäljempänä EPPO-asetus). EPPO:n toimivallassa on tutkia riippumattomana Euroopan unionin (EU) syyttäviranomaisena EU:n talousarvioon kohdistuvia rikoksia ja asettaa rikoksista epäillyt syytteeseen kansallisissa tuomioistuimissa. EPPO:n perustamisen taustalla on tarve torjua nykyistä tehokkaammin EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvia rikoksia. Tarkoituksena on, että EPPO aloittaisi toimintansa marraskuussa 2020. Virasto koostuu Luxemburgiin sijoituvasta keskusvirastosta ja jäsenvaltioissa toimivista valtuutetuista Euroopan syyttäjistä.

Komissio antoi EPPO:n perustamista koskevan asetusehdotuksen 17.7.2013 ja samassa yhteydessä annetussa asetusedotusta koskevassa tiedonannossa (COM (2013) 532 final) todettiin, ettei aikaisemmillä kansallisen ja unionitason toimilla ole kunnolla pystytty puuttumaan unionin taloudellisiin etuihin liittyviin petoksiin. Unionilla ei ole ennen EPPO:n perustamista ollut toimivaltaa puuttua tapauksiin, joissa rikolliset väärinkäytökset vaikuttavat sen varoihin, sillä tällaisia tekoja koskevat rikosoikeudelliset tutkimukset ja syytetoimet ovat kuuluneet jäsenvaltioiden yksinomaisen toimivallan piiriin. Lisäksi unionin jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen eroavaisuudet ja lainvalvontatoimien epätasaisuudet ovat unionin laajuudella tarkasteltuna vaikeuttaneet unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten rikostutkintoja. Tapaukset ovat usein monimutkaisia, kansalliset resurssit vajavaisia ja tutkinnoissa on usein tarpeen kerätä näyttöä myös kansallisen alueen ulkopuolelta. Suomessa unionin taloudellisten varojen väärinkäyttöön liittyviä rikoksia tapahtuu kuitenkin vähän.

EPPO perustetaan tiiviimmän yhteistyön instrumenttina ja sen toimintaan on tämän hetken tiedon mukaan osallistumassa perustamisvaiheessa Suomi mukaan luettuna 22 EU:n jäsenvaltiota. EPPO:n ulkopuolelle ovat sen perustamisvaiheessa jäämässä Yhdistynyt kuningaskunta, Irlanti, Tanska, Ruotsi, Puola ja Unkari. Ruotsi on tosin ke-

väällä 2019 ilmoittanut harkitsevansa osallistumista EPPO:n toimintaan. EPPO:n perustamisen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 86 artikla, joka mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön käyttämisen, jos perustamisesta ei päästä neuvostossa yhteisymmärrykseen. SEUT 86 artiklassa todetaan, että EPPO:lla on toimivalta tutkia unionin niitä taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia, jotka määritellään tarkemmin EPPO-asetuksessa, sekä asettaa syytteeseen niiden tekijät ja niihin osalliset. Artiklassa todetaan lisäksi, että EPPO toimii syyttäjän tehtävissä edellä mainittuja tekoja koskeissa rikosasioissa jäsenvaltioiden toimivaltaisissa tuomioistuimissa.

EPPO:n rikosoikeudelliseen toimivaltaan kuuluvat EPPO-asetuksen säännösten mukaisesti rikokset, joista säädetään direktiivissä 2017/1371 unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta (jäljempänä unionipetosdirektiivi) sekä näihin rikoksiin erottamattomasti liittyvät, niin kutsutut liittännäisrikokset. Direktiivin velvoitteet on Suomessa pantu täytäntöön 1.4.2019 voimaan tulleilla laeilla (368/2019 ja 369/2019).

Neuvoston asetus on yhteisön oikeuden mukaisesti voimassa sellaisenaan eikä sitä saa selittää tai täsmentää kansallisella sääntelyllä. Asetusta ei yleensä saa kirjoittaa uudestaan eikä muutenkaan sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön. Asetus voi kuitenkin edellyttää täydentäviä kansallisia säännöksiä. Lisäksi tietyissä kysymyksissä asetukseen on saatettu jättää kansallista liikkumavaraa. Asetuksen säännösten tulkinta jää kuitenkin lain soveltajan tehtäväksi.

Esitys sisältää ehdotukset asetuksen edellyttämäksi täydentäväksi lainsäädännöksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi EPPO-asetuksen säännöksiä täydentävä laki Euroopan syyttäjänvirastosta (jäljempänä myös EPPO-laki)). Lisäksi esitys sisältää ehdotukset muuhun lainsäädäntöön tehtävistä EPPO-asetuksen säännöksiä täydentävistä muutoksista.

2 Asetuksen pääasiallinen sisältö

Asetuksen I luku sisältää säännökset asetuksen kohteesta sekä asetuksessa käytettyjen käsitteiden määritelmät (artiklat 1–2). Asetuksen II luvussa säädetään EPPO:n perustamisesta, viraston tehtävistä sekä toiminnan peruseriaatteista (artiklat 3–7). Luku sisältää säännökset EPPO:n perustamisesta unionin toimielimenä vastaamaan unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tutkinnasta sekä syyttäjän tehtävistä jäsenvaltioiden tuomioistuimissa. Luvun säännösten mukaan EPPO on itsenäinen ja riippumaton elin joka vastaa yleisestä toiminnastaan Europan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle.

Asetuksen III luvussa säädetään EPPO:n asemasta, rakenteesta sekä organisaatiosta (artiklat 8–21). Luku sisältää säännökset EPPO:n organisaatiosta, joka muodostuu keskustasolla toimivasta keskusvirastosta sekä jäsenvaltioissa toimivista valtuutetuista Euroopan syyttäjistä. Luku sisältää Euroopan pääsyyttäjää, Euroopan varapääsyyttäjää, hallintojohtajaa, kollegiota, pysyviä jaostoja, Euroopan syyttäjiä sekä valtuutettuja Euroopan syyttäjiä koskevat säännökset. Luvussa säädetään lisäksi EPPO:n jäsenten nimittämiseen ja erottamiseen sovellettavista säännöksistä.

Asetuksen IV luvussa säädetään EPPO:n rikosoikeudellisesta toimivallasta ja toimivallan käyttämisestä (artiklat 22–25). Luku sisältää säännökset EPPO:n toimivaltaan kuuluvista rikoksista sekä EPPO:n alueellisesta ja henkilöitä koskevasta toimivallasta. Lisäksi luvussa säädetään EPPO:lle tehtävistä ilmoituksista koskien sen toimivaltaan kuuluvia rikosepäilyjä.

Asetuksen V luku sisältää tutkintaa, tutkintatoimenpiteitä, syytetoimia ja syytetoimille vaihtoehtoisia toimenpiteitä koskevat menettelysäännöt (artiklat 26–40). Luku sisältää säännökset EPPO:n toimivaltaan kuuluvan rikosasian tutkinnan aloittamisesta, toimivallan jakamisesta, EPPO:n oikeudesta ottaa käsiteltäväksi sille ilmoitettu rikosasia sekä tutkinnan toteuttamisesta. Lisäksi luvussa säädetään muun muassa EPPO:n käytössä olevista tutkintatoimenpiteistä, rajat ylittävistä tutkintatoimenpiteistä, henkilön luovuttamiseen liittyvistä säännöksistä sekä tutkinnan päättämisestä, syytetoimenpiteiden aloittamisesta kansallisissa tuomioistuimissa sekä asian käsittelyn siirtämisestä kansallisille viranomaisille. Luvun lopussa on todisteiden hyödyntämistä sekä yksinkertaistettuja syyttämismenettelyjä koskevat säännökset.

Asetuksen VI luku sisältää menettelytakeita koskevat säännökset (artiklat 41–42). Luvussa säädetään epäiltyjen ja syytettyjen oikeuksien laajuudesta sekä EPPO:n toimien laillisuusvalvonnasta. Luku sisältää myös säännökset Euroopan unionin tuomioistuimen toimivallasta antaa ennakkoratkaisuja EPPO-asetuksen tulkinnasta ja soveltamisesta.

Asetuksen VII luku sisältää tietojenkäsittelyä ja asetuksen VIII luku tietosuojaa koskevat säännökset (artiklat 43–89). VII lukuun sisältyvät säännökset EPPO:n oikeudesta saada kansallisilta viranomaisilta tietoja näiden rekistereistä, säännökset EPPO:n asiantuntijajärjestelmästä, siihen tallennettavista tiedoista sekä pääsystä kyseisiin tietoihin. Asetuksen VIII luvussa säädetään EPPO:n hallussa olevien henkilötietojen käsittelystä.

Asetuksen IX luvussa säädetään EPPO:n varainhoidosta sekä henkilöstöä koskevista säännöksistä (artiklat 90–98). Luku sisältää säännökset EPPO:n talousarviosta, sen laatimisesta ja toteuttamisesta sekä tilinpäätöksen esittämisestä. Lisäksi luvussa ovat EPPO:n henkilöstön asemaa ja palvelussuhteen ehtoja koskevat säännökset.

Asetuksen X luku sisältää EPPO:n ja sen kumppanien välisiä suhteita koskevat säännökset (artiklat 99–105). Asetuksen viimeinen XI luku sisältää yleisiä säännöksiä muun muassa EPPO:n oikeudellisesta asemasta, kielijärjestelyistä, avoimuudesta ja salassapidosta, hallinnollisista tutkimuksista, sekä asetuksen voimaantulosta (artiklat 106–120).

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Neuvoston asetus on voimassa sellaisenaan eikä sitä saa selittää tai täsmentää kansallisella sääntelyllä. Asetusta ei myöskään saa kirjoittaa uudelleen, eikä muutenkaan sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön. Asetuksen soveltaminen voi kuitenkin edellyttää täydentävää lainsäädäntöä. Tässä esityksessä ehdotetulla lainsäädännöllä täydennetään EPPO-asetuksen säännöksiä siltä osin kuin se on välttämätöntä.

Asetuksen tekstin sisältöä tulkitsevat asetusta soveltavat viranomaiset. Viime kädessä Euroopan unionin tuomioistuin vastaa asetuksen säännösten tulkittamisesta. EU-tuomioistuin voi antaa kansallisen tuomioistuimen pyynnöstä (sitovan) ennakkoratkaisun asetuksen soveltamisesta kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa yksittäisessä asiassa.

EPPO:n perustamisen tarkoituksena on puuttua Euroopan unionin taloudellisia etuja vahingoittaviin rikoksiin nykyistä tehokkaammin ja siten vähentää niistä unionille ja jäsenvaltioille aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Unionin taloudellisten etujen suojaaminen nykyistä tehokkaammin on kaikkien jäsenvaltioiden, mutta erityisesti niin sanottujen nettomaksajamaiden intressien mukaista. EPPO:n perustamisen ja tulevan toiminnan kannalta on keskeistä, että mahdollisimman suuri määrä jäsenvaltioita osallistuu EPPO:on. Toiminnan kannalta on lisäksi merkityksellistä, miten tehokkaasti rikoksia saadaan paljastettua ja selvitettyä jäsenvaltioissa.

Tarkkoja tilastoja unionin varoihin kohdistuvien petosten aiheuttamasta taloudellisesta vahingosta ei ole. Osaksi tämä johtuu siitä, että valtaosa unionin budjetista käytetään jäsenvaltioissa, joissa yhtenäisiä tilastointikäytäntöjä ei ole. Unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien rikosten aiheuttaminen taloudellisten menetysten arviointi on osoittautunut hankalaksi myös siksi, että osa unionipetoksista jää pimentoon. EPPO:n perustamisesta saatava hyöty seuraisi erityisesti siitä, että unionipetokset saataisiin nykyistä useammin syytteeseen ja tuomittua, rikoshyötyä palautettua sekä siitä, että rikoksia saataisiin myös ennaltaehkäistyä. Lisäämällä kiinnijäämisriskin mahdollisuutta EPPO:lla voisi olla pelotevaikutus ja tämän johdosta sen voidaan arvioida vahvistavan kansalaisten luottamusta Euroopan unionia ja sen instituutioita kohtaan.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erityinen EPPO-asetuksen säännöksiä täydentävä EPPO-laki. Lisäksi asetuksen määräysten johdosta ehdotetaan tehtäväksi muutoksia esitutkintalakiin (805/2011, ETL), oikeudenkäynnistä rikosasioissa annettuun lakiin (689/1997, ROL), Syyttäjälaitoksesta annettuun lakiin (32/2019, voimassa

1.10.2019 alkaen), rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annettuun lakiin (1286/2003) sekä rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annettuun lakiin (1383/2007) sekä oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettuun lakiin (370/2007, julkisuuslaki).

Esityksen tavoitteena on tehdä lainsäädäntöön täydennyksiä vain siltä osin kuin se on EPPO-asetuksen säännösten selkiyttämiseksi välttämätöntä. EPPO-lain keskeiset ehdotukset liittyvät EPPO:n henkilöstöön kuuluvien Euroopan syyttäjän sekä valtuutettujen Euroopan syyttäjien nimittämistä ja toimivaltaa koskeviin säännöksiin, EPPO:n toimivaltaan kuuluvien rikosasioiden tutkintaan ja niissä käytettäviin pakkokeinoihin liittyviin säännöksiin sekä tietosuojaan ja EPPO:n tiedonsaantioikeuteen liittyviin säännöksiin.

Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi nimeämismenettelystä, jolla nimetään Suomen kansalliset ehdokkaat Euroopan syyttäjänviraston henkilöstöön kuuluvaan Euroopan syyttäjän tehtävään. Samoin ehdotuksessa esitetään säädettäväksi menettelystä, jolla nimetään EPPO:n jäsenvaltiotasolla toimivat valtuutetut Euroopan syyttäjät. Molemmissa nimeämismenettelyissä nimeävänä viranomaisena toimisi valtioneuvosto. Euroopan syyttäjän kohdalla valtioneuvosto tekisi päätöksensä oikeusministeriön ehdotuksesta ja valtakunnansyyttäjän toimistolle varattaisiin tilaisuus antaa ehdokkaista lausunto. Ehdokkaat valtuutetuiksi Euroopan syyttäjiksi valtioneuvosto nimittäisi valtakunnansyyttäjän toimiston esityksestä. Euroopan syyttäjän kelpoisuusvaatimusten ehdotettaisiin vastaavan mitä säädetään syyttäjän tai tuomarin kelpoisuusvaatimuksista. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien ehdotetut kelpoisuusvaatimukset vastaisivat syyttäjän kelpoisuusvaatimuksia, koska he toimisivat EPPO:n lisäksi myös kansallisina syyttäjinä Syyttäjälaitoksen palveluksessa.

Ehdotus sisältää EPPO-asetuksen 30 artiklaa täydentävät säännökset rikosprosessuaalisista pakkokeinoista. Ehdotettavan säännöksen tarkoituksena on selventää EPPO-asetuksessa lueteltujen pakkokeinojen vastaavuus voimassa oleviin pakkokeinolain mukaisiin pakkokeinoihin. Ehdotuksessa ei esitetä säädettäväksi uusia pakkokeinolajeja tai muutettavaksi nykyisten pakkokeinojen sisältöjä. Rajat ylittävien tutkintatilanteiden osalta esityksessä ehdotetaan, että toisesta EPPO:n jäsenvaltiosta pyydetyt ja Suomessa tapahtuvan pakkokeinon edellytyksenä olisi, että pakkokeinon käyttäminen olisi Suomen lain mukaan vastaavissa olosuhteissa sallittua silloin, jos rikollinen teko olisi tehty Suomessa. Rajat ylittävien pakkokeinojen osalta ehdotus sisältää lisäksi säännökset siitä, että mikäli rajat ylittävä tutkintatoimenpide edellyttäisi Suomessa muun kuin syyttäjän päätöstä, tällainen päätös olisi haettava aina tutkintatoimenpiteen perusteeksi.

Ehdotuksessa esitetään, että EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa asioissa toimivalta valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimmalle oikeudelle kuuluisi EPPO:lle. Lisäksi ehdotetaan, että rikosasian ajaminen korkeimmassa oikeudessa kuuluisi valtuutetulle Euroopan syyttäjälle EPPO:n puolesta. Ehdotettavalla säännöksellä täydennettäisiin EPPO-asetuksen 36 artiklan säännöksiä syyttämisestä kansallisessa tuomioistuinmessä

Esitutkintalain 3 luvun 10 §:n mukaista säännöstä esitutkinnan rajoittamisesta tunnusituksen perusteella sekä esitutkintavaiheessa tapahtuvasta syyteneuvottelusta ehdotetaan muutettavaksi EPPO:n suostumusta koskevalla säännöksellä. Ehdotuksella selvennettäisiin EPPO-asetuksen 40 artiklan säännöksiä yksinkertaistettujen syytennettelyjen käytöstä. Ehdotuksen mukaan ETL 3 luvun 10 §:n mukaisissa tilanteissa valtuutetun Euroopan syyttäjän tulisi, ennen tunnustamisen perusteella tapahtuvaa esitutkinnan rajoittamista tai muita syyteneuvottelujärjestelmän mukaisia toimenpiteitä, saattaa tätä koskeva kysymys EPPO:n pysyvän jaoston ratkaistavaksi siten kuin EPPO-asetuksen 40 artiklan 3 kohdassa säädetään. Esitutkintalain 5 luvun 1 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jolla täydennettäisiin EPPO-asetuksen 24 artiklan säännöksiä EPPO:n toimivaltaan kuuluvan rikosasian ilmoittamisesta. Ehdotetun säännöksen mukaisesti esitutkintaviranomaisen tulisi ilmoittaa syyttäjälle tutkittavaksi tulleesta rikosasiasta, joka esille tulleiden seikkojen perusteella voisi kuulua EPPO:n toimivaltaan. Tämän jälkeen ilmoittaminen edelleen EPPO:lle tapahtuisi kansallisen syyttäväviranomaisen toimesta ehdotettavan EPPO-lain 7 §:n mukaisesti.

Ehdotus sisältää säännökset henkilötietojen luovuttamisesta kansalliselta viranomaiselta EPPO:lle sekä säännökset Euroopan syyttäjän ja valtuutettujen Euroopan syyttäjien oikeudesta saada tietoja kansallisilta viranomaisilta heidän suorittaessaan EPPO-asetuksen mukaisia tehtäviään. Ehdotuksen mukaisesti tietojensaantioikeus vastaisi laajuudeltaan kansallisille syyttäjille voimassa olevassa lainsäädännössä säädettyjä oikeuksia. Lisäksi ehdotuksessa esitetään, että valtuutettu Euroopan syyttäjä voisi myöntää myös muille EPPO:n valtuutetuille Euroopan syyttäjille pääsyoikeuden EPPO:n asianhallintajärjestelmässä säilytettäviin tietoihin, mikäli se olisi tarpeen EPPO-asetuksen mukaisten tehtävien hoitamiseksi. Säännöksellä täydennettäisiin EPPO-asetuksen 46 artiklan säännöksiä.

Lain oikeudenkäynnistä rikosasioissa 1 luvun 10 §:ään ehdotetaan, vastaavasti kuin edellä on todettu ehdotettavan esitutkintalain 3 luvun 10 §:n osalta, lisättäväksi syyteneuvottelun soveltamisen edellytyksiä koskeva säännös silloin, kun asia kuuluu EPPO:n toimivaltaan. Ehdotuksen mukaan valtuutetun Euroopan syyttäjän tulisi saattaa syyteneuvottelun käyttämisestä koskeva kysymys ennen syyteneuvottelun aloittamista EPPO:n pysyvän jaoston ratkaistavaksi siten, kuin EPPO-asetuksen 40 artiklan 3 kohdassa säädetään.

Syyttäjälaitoslain 2 luvun 11 §:ään ehdotetaan lisättäväksi valtakunnansyyttäjän tehtäviin uusi EPPO-asetuksen 26 artiklan säännöksiä täydentävä toimivaltuus. Ehdotuksen mukaan valtakunnansyyttäjä ratkaisisi EPPO:n ja kansallisen syyttäväviranomaisen välistä toimivallanjakoa koskevan erimielisyyden. Valtakunnansyyttäjän päätös tulisi saattaa Helsingin kärjäoikeuden ratkaistavaksi ja tästä menettelystä ehdotetaan säädettäväksi EPPO-lain 9 §:ssä. Valtakunnansyyttäjän päätöstä koskevan asian käsittelyssä Helsingin kärjäoikeudessa sovellettaisiin soveltuvin osin mitä oikeudenkäymiskaassa säädetään hakemusasioden käsittelystä. Helsingin kärjäoikeuden tulisi ehdotuksen mukaan varata EPPO:lle tilaisuus tulla kuulluksi. Helsingin kärjäoikeuden päätöksestä ei olisi oikeutta valittaa. Helsingin kärjäoikeudessa tapahtuvan käsittelyn julkisuudesta sekä käsittelyn oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuudesta ehdotetaan lisättäväksi uusi 16 a § oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 4 lukuun. Ehdotettavien säännösten mukaan toimivaltaerimielisyyttä koskevan käsittelyn aikana syntyvät oikeudenkäyntiasiakirjat voitaisiin asianosaisen pyynnöstä julistaa pidettäväksi salassa enintään siihen saakka, kun erimielisyyden kohteena olevassa rikosasiassa on nostettu syyte, tai asian käsittely on jätetty sil-lensä. Lisäksi asian suullinen käsittely voitaisiin asianosaisen pyynnöstä määrätä pi-dettäväksi yleisön läsnäolematta. Perusteena oikeudenkäyntiasiakirjojen salaamiselle ja käsittelyn julkisuuden rajoittamiselle olisivat rikosasian tutkinnalliset syyt.

Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja Euroopan unionin jäsen-valtioiden välillä annetun lain 2 luvun 11 §:ään ja rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä annetun lain 2 luvun 9 §:ään ehdotetaan lisättäväksi valtuutetun Euroopan syyttäjän toimivaltuuksia koskevat sää-nökset. Ehdotuksen mukaan valtuutetulle Euroopan syyttäjälle annettaisiin kansallista syyttäjää vastaavat toimivaltuudet eurooppalaiseen pidätysmääräyksen ja pohjoismai-seen pidätysmääräyksen toimenpanoon liittyviin syyttäjätehtäviin. Ehdotuksilla täy-dennettäisiin EPPO-asetuksen 33 artiklan sekä 104 artiklan säännöksiä.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Yleistä

Ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla täydennetään EPPO-asetusta, joka on jo sellaisenaan voimassa laintasoisena säädöksenä Suomessa. EPPO:n perustamisen tavoitteita on käsitelty esityksen tavoitteita koskevassa jaksossa. Kansallisten vaikutusten lisäksi EPPO:n perustamisella odotetaan olevan myös unionitason vaikutuksia ja nämä vaikutukset kohdistuvat eri viranomaisten toimintaan.

Lisäksi EPPO:n perustamisella odotetaan olevan myönteisiä unionitason taloudellisia vaikutuksia, kun unionin varoihin kohdistuvat petokset tutkittaisiin ja saatettaisiin jäsenvaltioiden tuomioistuimissa syytteeseen nykyistä tehokkaammin. Mitä tehokkaammin EU:n budjettia vahingoittaviin rikoksiin ja rikoshyötyyn pystytään jäsenvaltioiden tasolla puuttumaan, sitä enemmän EPPO:n toiminnalla on merkitystä EU:n varainkäyttöön ja unionin uskottavaan toimintaan ylipäättään. Tämä hyödyttää erityisesti Suomen kaltaisia EU:n nettomaksajavaltioita. Tarkkaa arviota siitä, kuinka paljon EPPO:sta on saatavissa taloudellista hyötyä unionin tasolla ei voida antaa. Varovaisemmatkin unionin tasolla tehdyt arviot osoittavat, että taloudellisissa väärinkäytöksissä on kysymys miljardeista euroista vuosittain.

4.2 Taloudelliset vaikutukset

EPPO:n toimintamenot katetaan sen talousarvioista ja EPPO:n rahoitus kuuluu Euroopan unionin budjettiin. Silloin, kun jäsenvaltiotasolla toimivat valtuutetut Euroopan syyttäjät toimivat EPPO:n puitteissa, pidetään kyseisiä toimista aiheutuvia menoja EPPO:n toimintamenoina. Ehdotukseen sisältyvän kaksoishattuperiaatteen mukaisesti valtuutetut Euroopan syyttäjät toimisivat myös kansallisina syyttäjinä virkasuhteessa Syyttäjälaitokseen. EPPO:n tehtävät on kuitenkin asetuksen säännösten mukaisesti asetettava etusijalle. Kansallisina syyttäjinä toimiessaan valtuutettujen Euroopan syyttäjien palkkakustannukset maksettaisiin Syyttäjälaitoksen määrärahoista. Keskustelut valtuutettujen syyttäjien työpanoksen jakautumisesta EPPO:n ja kansallisten syyttäjätehtävien välillä ovat käynnissä. Asiasta aiheutunee vähintään kahden henkilötyövuoden menolisäys Syyttäjälaitokselle.

EPPO:n perustamisvaiheen yhtenä keskeisenä asiana on EPPO:n asianhallintajärjestelmän (CMS) rakentaminen ja mahdollinen kansallisten jäsenvaltioiden syyttäviranomaisten tietojärjestelmien linkittäminen CMS:ään. Neuvottelut CMS:n rakenteesta ovat edelleen kesken, eikä päätöstä kansallisten tietojärjestelmien linkittämisestä ole vielä tehty. Mikäli kansallisiin Syyttäjälaitoksen käytössä oleviin ja suunniteltuihin tietojärjestelmiin (SAKARI, AIPA) tulee tehdä linkittämisen edellyttämiä muutoksia, voi näistä toimenpiteistä aiheutua kansallisesti merkittäviä taloudellisia kustannuksia.

4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Vaikka EPPO-asetuksella perustetaankin kokonaan uusi Euroopan unionin toimielin ja rikosoikeudellinen viranomainen, ei ehdotettavilla laeilla ole suoria vaikutuksia kansallisten viranomaisten tehtäviin tai esimerkiksi kansallisten esitutkintaviranomaisten ja EPPO:n välisiin keskinäisiin toimivaltasuhteisiin. Valtuutetut Euroopan syyttäjät toimivat kaksoishattuperiaatteen mukaisesti myös kansallisina syyttäjinä niillä toimivaltuuksilla mitä kansallisessa lainsäädännössä syyttäjille on säädetty. Asetuksen säännöksillä tai lakiehdotuksissa ei esitetä muutoksia syyttäjän ja esitutkintaviranomaisten toimivaltasuhteisiin esimerkiksi tutkinnanjohtajuuden osalta. EPPO:n toimivaltaan kuuluvien unionipetosrikosten tutkinnasta aiheutuvia vaikutuksia viranomaisten toimintaan on arvioitu myös unionipetosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 231/2018 vp s. 10).

EPPO:n perustamisen vuoksi on tarvittavassa määrin huolehdittava asetusta ja ehdotettavia säännöksiä soveltavien virkamiesten kouluttamisesta säännösten soveltamiseen. Merkittävimmät koulutustarpeet voivat lähivuosina liittyä EPPO:n ja kansallisten viranomaisten (syyttäjät, esitutkintaviranomiaset) väliseen yhteistyöhön liittyviin käytäntöihin.

Unionipetosdirektiivin täytäntöönpanoa koskevassa hallituksen esityksessä (HE 231/2018 vp s. 10) on yleisellä tasolla arvioitu, että direktiivissä tarkoitettuja ja EPPO:n toimivaltaan kuuluvia rikoksia tapahtuu kansallisesti vähän. Poliisin esittämän arvion mukaan viime vuosina kyseisiä rikoksia on ollut tutkinnassa vain rajoitetusti.

Tullin esittämän arvion mukaan EPPO:n muodolliseen toimivaltaan kuuluvia rikosasioita olisi Suomessa vuosittain noin 50–100 juttua. Kyseiset tutkintaan tulevat tullirikokset ovat kaikki EU:n ulkorajan ylittävästä tuonnista perittävän tullin välttämistä tai sen yrityksiä. Yleisesti kyseisiin tekoihin liittyy samalla myös muita verorikoksia. Vertailuaineistona voidaan esittää tilastot Tullin tutkimista veropetosrikoksista muutamilta viime vuosilta. Vuonna 2018 Tullin tutkimien veropetosrikosten yhteismäärä oli 1294 juttua, joista nimikkeeltään törkeitä veropetoksia oli 116 ja veropetoksia 251 kappaletta.

Vuonna 2017 kokonaismäärä oli 1086 juttua, joista nimikkeeltään törkeiden veropetosten osuus 83 ja veropetosten 181 kappaletta. Vuonna 2016 tutkittujen veropetosten kokonaismäärä oli 914 juttua, joista 109 kappaletta nimikkeeltään törkeitä veropetoksia ja 183 veropetoksia.

5 Asian valmistelu

Komissio antoi asetusehdotuksen eurooppalaisen syyttäjänviraston (EPPO) perustamiseksi 17.7.2013 (COM(2013) 534 final), minkä jälkeen asetusehdotusta käsiteltiin työryhmätasolla. Ennen asetusehdotuksen antamista Suomen suhtautumista EPPO:on käsiteltiin eduskunnassa E-asiana E 167/2012 vp, LaVL 2/2013.

Asetusehdotuksen työryhmäkäsittelyvaiheessa valtioneuvosto on toimittanut eduskuntaan kirjelmän U 64/2013 vp sekä lisäksi jatkokirjelmät 1. OM 25.4.2014, UJ 1/2015 vp, UJ 18/2015 vp, UJ 29/2016 vp, UJ 3/2017 vp, UJ 13/2017 vp.

Oikeusministeriö asetti 1 päivänä maaliskuuta 2018 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotukset asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. Työryhmän mietintö oli laadittava hallituksen esityksen muotoon. Työryhmä luovutti mietintönsä 17.6.2019.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Asetuksen yksityiskohtainen sisältö ja sen suhde kansalliseen lainsäädäntöön

Asetuksen ensimmäinen luku sisältää säännökset asetuksen kohteesta sekä määritelmistä. Asetuksen 1 artiklan säännöksellä perustetaan Euroopan syyttäjänvirasto EPPO ja vahvistetaan sen toimintaa koskevat säännöt.

Artikla 2. Määritelmät.

Asetuksen 2 *artikla* sisältää asetuksessa käytettävien käsitteiden määritelmät. Määritelmiin sisältyy jäsenvaltiota, henkilöä, unionin taloudellisia etuja, EPPO:n henkilöstöä, asiaa käsittelevää valtuutettua Euroopan syyttäjää sekä avustavaa valtuutettua Euroopan syyttäjää koskevat määritelmät. Lisäksi artiklassa on useita henkilötietoihin ja niiden käsittelyyn liittyviä määrittelyjä, joita ovat henkilötietojen käsittelyä, käsittelyn rajoittamista, profilointia, pseudonimisointia, rekisteriä, rekisterinpitäjää, henkilötietojen käsittelijää, vastaanottajaa, henkilötietojen tietoturvaloukkausta, hallinnollista henkilötietoa, operatiivisia henkilötietoja, geneettistä tietoa, biometrisetä tietoa, terveystietoa sekä valvontaviranomaista koskevat määritelmät. Edelleen artiklassa määritellään kansainvälinen järjestö.

2. luku. EPPO:n perustaminen, tehtävät ja perusperiaatteet.

Artikla 3. Perustaminen

Asetuksen 3 *artikla* sisältää säännökset EPPO:n perustamisesta unionin toimielimeksi oikeushenkilönä. Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO toimii yhteistyössä Eurojustin kanssa ja saa siltä tukea asetuksen 100 artiklan mukaisesti.

Artikla 4. Tehtävät.

Asetuksen 4 artiklan mukaan EPPO:n tehtävänä on vastata unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/1371 (jäljempänä unionipetosdirektiivi) säädettyjen ja asetuksessa määriteltyjen unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tutkimisesta sekä kyseisten rikosten tekijöiden ja niihin osallisten asettamisesta syytteeseen ja saattamisesta tuomittaviksi. Artiklan mukaan EPPO toteuttaa syyte- ja tutkintatoimia, sekä hoitaa syyttäjän tehtäviä jäsenvaltioiden toimivaltaisissa tuomioistuimissa siihen asti, kun asia on lopullisesti ratkaistu.

Artikla 5. Toiminnan peruseriaatteen.

Asetuksen 5 artiklassa säädetään EPPO:n toiminnan peruseriaatteen. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO:n tulee huolehtia, että sen toiminnassa kunnioitetaan unionin perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia ja artiklan 2 kohdan mukaan EPPO:a sitovat kaikessa sen toiminnassa oikeusvaltio- ja suhteellisuusperiaate. Artiklan 3 kohdassa säädetään, että asetusta sovelletaan EPPO:n puolesta suoritettaviin tutkinta- ja syytetoimiin siltä osin kuin kansallisessa lainsäädännössä ei ole asiaan sovellettavia säännöksiä. Asiaan sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka valtuutettu syyttäjä käsittelee asiaa. Jos asiasta on sekä kansallisia että asetuksessa olevia säännöksiä, tulevat asetuksen säännökset sovellettaviksi.

Artiklan 4 kohdan mukaan EPPO suorittaa tutkintansa puolueettomasti ja tutkii kaikki merkitykselliset todisteet riippumatta siitä, viittaavatko ne epäillyn syyllisyyteen vai hänen syyttömyyteensä. Artiklan 5 kohdan mukaan EPPO:n tulee aloittaa ja suorittaa tutkintansa ilman aiheutonta viivytystä.

Suomen perustuslain (731/1999, PL) 104 §:n mukaan syyttäjälaitosta johtaa ylimpänä syyttäjänä valtakunnansyyttäjä. Syyttäjälaitoksesta säädetään erikseen lailla. Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019, syyttäjälaitoslaki) 2 §:n mukaan Syyttäjälaitos vastaa itsenäisesti ja riippumattomasti syyttäjän toimien järjestämisestä. Suomi on Lissabonin sopimukseen liittyessään hyväksynyt SEUT 86 artiklassa säädetyn oikeusperustan EPPO:n perustamiseksi. Mainittu artikla on ollut yhtenä perusteena sille, että Lissabonin sopimus on saatettu voimaan niin sanotussa supistetussa perustuslainsäätämisyjärjestyksessä (HE 23/2008 vp s. 335, PeVL 13/2008 vp s. 7). Lissabonin sopimuksen säätämisyjärjestykseen on viitattu myös EPPO-asetusehdotuksesta käytyjen neuvottelujen aikana annetuissa eduskunnan perustuslakivaliokunnan lausunnoissa.

Asetusta täydentävässä kansallisessa lainsäädännössä olisi ensinnäkin perusteltua säätää EPPO:n asemasta Suomessa toimivaltaisena syyttäväviranomaisena. Täydentävän lainsäädännön mukaan EPPO hoitaisi Suomessa asetuksen mukaista tutkinta- ja syytetoimivaltaa sekä hoitaisi asetuksessa säädetyllä tavalla syyttäjän tehtäviä Suomessa. Täydentävään kansalliseen lainsäädäntöön otettaisiin myös eräitä muita asetuksen edellyttämiä menettelysäännöksiä. Näitä selostetaan tarkemmin jäljempänä.

Artiklan 6 kohdan mukaan kansallisten viranomaisten on aktiivisesti avustettava ja tuettava EPPO:a sen tutkinta- ja syytetoimissa. Kaikkia asetuksen alaisia toimia, käytäntöjä tai menettelyjä ohjaa vilpittömän yhteistyön periaate.

Artikla 6. Riippumattomuus ja vastuuvollisuus.

Asetuksen 6 *artiklassa* säädetään EPPO:n riippumattomuudesta ja vastuuvollisuudesta. Artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjä, Euroopan varapääsyyttäjät, Euroopan syyttäjät, valtuutetut Euroopan syyttäjät, hallintojohtaja sekä EPPO:n henkilöstö toimivat lainsäädännössä määritellyn koko unionin edun mukaisesti eivätkä tämän asetuksen mukaisia tehtäviään hoitaessaan pyydä eivätkä ota vastaan ohjeita yhdeltäkään EPPO:n ulkopuoliselta henkilöltä, Euroopan unionin jäsenvaltiolta tai unionin toimielimeltä, elimeltä tai laitokselta. Euroopan unionin jäsenvaltiot ja unionin toimielimet, elimet ja laitokset kunnioittavat EPPO:n riippumattomuutta eivätkä pyri vaikuttamaan siihen, miten se hoitaa tehtäviään.

Suomessa syyttäjälaitoksen riippumattomuudesta säädetään syyttäjälaitoslain 2 §:ssä ja syyttäjän riippumattomuudesta lain 10 §:ssä. Lainkohdan mukaan syyttäjällä on itsenäinen ja riippumaton syyteharkintavalta ja syyttäjä tekee itsenäisesti ja riippumattomasti päätösvaltaansa kuuluvat, rikosoikeudellisen vastuun toteuttamista koskevat ratkaisut käsiteltävänänsä olevassa rikosasiassa. Suomessa syyttäjän riippumattomuutta rajoittaa ainoastaan valtakunnansyyttäjälle ylimpänä syyttäjänä kuuluva devoluutio- ja substituutio-oikeus, josta säädetään syyttäjälaitoslain 11 §:n 2 momentissa. Syyttäjälaitoslain esitöissä (HE 17/2018 vp s. 26) todetaan, että perinteisesti valtakunnansyyttäjällä on ollut oikeus puuttua muiden alaistensa syyttäjien ratkaisuihin, vaikka nämä ovatkin itsenäisiä ja riippumattomia. Valtakunnansyyttäjä voi siten edelleen ottaa ratkaistavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluvan rikosasian tai määrätä alaisensa syyttäjän ajamaan syytettä taikka tekemään syyteharkinnan asiassa.

Hoitaessaan EPPO:n toimivaltaan kuuluvia asioita, valtuutettu Euroopan syyttäjä ei olisi valtakunnansyyttäjän devoluutio- ja substituutio-oikeuden alainen virkamies. Valtakunnansyyttäjä ei voisi näin ollen ottaa ratkaistavakseen syyttäjälaitoslain 11 §:n 2 momentin nojalla asiaa sen jälkeen, kun EPPO on päättänyt käyttää sille ilmoitetussa

rikosasiassa toimivaltaansa sillä tavoin, kuin tässä esityksessä myöhemmin selostetaan. Valtakunnansyyttäjän devoluutio- ja substituutio-oikeuden rajoittaminen koskisi ainoastaan tilanteita, joissa syyttäjä käsittelee tiettyä rikosasiaa valtuutettuna Euroopan syyttäjänä.

Artikla 7. Kertomukset.

Asetuksen 7 artiklassa säädetään EPPO:n antamista kertomuksista toiminnastaan unionin nimetyille toimielimille. Artiklassa säädetään Euroopan pääsyyttäjän osallistumisesta kerran vuodessa Euroopan parlamentin ja neuvoston sekä pyynnöstä jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien istuntoon EPPO:n yleisestä toiminnasta annettavan selvityksen johdosta. Artiklan osalta ei ole tarvetta säätää täydentävää kansallista lainsäädäntöä

3. luku. EPPO:n asema, rakenne ja organisaatio.

Artikla 8. EPPO:n rakenne.

Asetuksen 8 artiklassa säädetään, että EPPO on jakamaton unionin elin, joka toimii yhtenä virastona. EPPO organisoidaan toimimaan keskustasolla ja hajautetulla tasolla. Artiklassa säädetään keskustasolla toimivan keskusviraston rakenteesta. Hajautettu taso koostuu jäsenvaltioissa toimivista valtuutetuista syyttäjistä. EPPO:n henkilöstö avustaa keskusvirastoa ja valtuutettuja Euroopan syyttäjiä näiden hoitaessa asetuksen mukaisia tehtäviä. Artiklan osalta ei vaikuttaisi olevan tarvetta säätää täydentävää kansallista lainsäädäntöä.

Artikla 9. Kollegio.

Asetuksen 9 artiklassa säädetään EPPO:n kollegion henkilöstöstä ja organisaatiosta. Artiklan mukaan kollegio koostuu Euroopan pääsyyttäjän lisäksi yhdestä Euroopan syyttäjistä kustakin jäsenvaltiosta. Kollegio on vastuussa EPPO:n toiminnan yleisestä valvonnasta ja se tekee päätöksiä viraston strategisista asioista sekä syytetoimintaan liittyvistä yleisistä kysymyksistä. Kollegion toimivaltaan ei kuulu yksittäisiin tapauksiin liittyvien operatiivisten päätösten tekeminen. Kollegion tehtävänä on muun muassa perustaa pysyviä jaostoja Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta ja viraston työjärjestyksestä noudattaen. Artiklan 4 kohdan mukaan kollegio hyväksyy Euroopan syyttäjänviraston sisäisen työjärjestyksen ja määrää kollegion jäsenten sekä Euroopan syyttäjänviraston henkilöstön tehtävien hoitamiseen kuuluvat velvollisuudet. Artiklan perusteella ei vaikuttaisi olevan tarvetta säätää täydentävää kansallista lainsäädäntöä.

Artikla 10. Pysyvät jaostot.

Asetuksen 10 *artiklassa* säädetään EPPO:n sisäiseen organisaatioon kuuluvista pysyvistä jaostoista. Pysyvän jaoston puheenjohtajina toimivat Euroopan pääsyyttäjä, joku Euroopan varapääsyyttäjästä tai sellainen Euroopan syyttäjä, joka on nimetty puheenjohtajaksi viraston sisäisen työjärjestyksen mukaisesti. Jaoston puheenjohtajan lisäksi kunkin jaoston kokoonpanoon kuuluu kaksi pysyvää jäsentä. Pysyvien jaostojen tehtävänä on seurata ja johtaa valtuutettujen Euroopan syyttäjien suorittamia tutkinta- ja syytetoimia asetuksen mukaisesti. Pysyvät jaostot varmistavat myös tutkinta- ja syytetoimien koordinoinnin rajat ylittävissä asioissa. Lisäksi pysyvät jaostot tekevät päätöksiä asetuksessa säädetyissä asioissa. Artiklassa säädetään lisäksi, että toimivaltainen pysyvä jaosto voi tutkinta- ja syytetoimeja valvovan Euroopan syyttäjän toimien välityksellä antaa sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti ohjeita asiaa käsittelevälle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle. Artiklan perusteella pysyvän jaoston tehtävät vaikuttaisivat olevan luonteeltaan sellaisia, ettei artikla edellytä täydentävää kansallista lainsäädäntöä. Artiklassa viitataan valtuutetuille Euroopan syyttäjille mahdollisesti annettaviin ohjeisiin, mutta pysyvä jaosto voi antaa tällaisia ohjeita vain valvovan Euroopan syyttäjän välityksellä. Valvovan Euroopan syyttäjän syyttäjätöimivaltaa ja sitä koskevaa täydentävää kansallista lainsäädäntöä käsitellään tässä esityksessä myöhemmin.

Artikla 11. Euroopan pääsyyttäjä ja Euroopan varapääsyyttäjät.

Asetuksen 11 *artiklassa* määritellään Euroopan pääsyyttäjän ja varapääsyyttäjän tehtävät. Artiklan 1 kohdan mukaan pääsyyttäjä organisoii EPPO:n päällikkönä viraston työtä, johtaa sen toimintaa ja tekee päätöksiä asetuksen ja EPPO:n sisäisen työjärjestyksen perusteella. Artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjän avustamiseksi hänen tehtäviensä hoidossa nimitetään kaksi Euroopan varapääsyyttäjää. Varapääsyyttäjät myös sijaistavat Euroopan pääsyyttäjää silloin, kun tämä on poissa tai estynyt hoitamaan kyseisiä tehtäviä. Artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjä edustaa EPPO:a sen suhteissa unionin ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimieliimiin ja kolmansiin osapuoliin. Euroopan pääsyyttäjä voi siirtää edustukseen liittyviä tehtäviään jollekin Euroopan varapääsyyttäjälle tai Euroopan syyttäjälle. Artiklan osalta ei olisi tarvetta säätää täydentävää lainsäädäntöä.

Artikla 12. Euroopan syyttäjät.

Asetuksen 12 *artiklassa* säädetään Euroopan syyttäjien tehtävistä. Artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan syyttäjät valvovat pysyvän jaoston puolesta ja kaikkien sen 10 artiklan 3, 4 ja 5 kohdan nojalla antamien ohjeiden mukaisesti tutkintaa ja syytetoimia, joista näiden omissa jäsenvaltioissa (kotijäsenvaltioissa) asiaa käsittelevät valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat vastuussa. Euroopan syyttäjät esittävät yhteenvetoja asioista,

joita he valvovat, ja tarvittaessa ehdotuksia kyseisen jaoston päätöksiksi valtuutettujen Euroopan syyttäjien laatimien päätösluonnosten pohjalta.

EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä määrätään Euroopan syyttäjien välisestä sijaisjärjestelmästä, mikäli valvova Euroopan syyttäjä on tilapäisesti poissa työstä tai on muista syistä kykenemätön hoitamaan Euroopan syyttäjän tehtäviä. Sijaisena toimiva Euroopan syyttäjä voi suorittaa minkä tahansa Euroopan syyttäjän tehtävän lukuun ottamatta mahdollisuutta suorittaa tutkinta 28 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan syyttäjä voi poikkeuksellisesti pyytää kotijäsenvaltionsa tutkinta- ja syytetoimien määrään liittyvän työtaakan tai henkilökohtaisen eturistiriidan vuoksi, että valtuutettujen Euroopan syyttäjien kotijäsenvaltiossaan käsittelemien yksittäisten tapausten tutkinnan ja syytetoimien valvonta määrätään muiden Euroopan syyttäjien tehtäväksi, edellyttäen että nämä suostuvat siihen. Euroopan pääsyyttäjä tekee päätöksen pyynnöstä, jonka perusteena on Euroopan syyttäjän työtaakka. Jos kyseessä on Euroopan syyttäjää koskeva eturistiriita, Euroopan pääsyyttäjä suostuu tähän pyyntöön. EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä määrätään tätä päätöstä koskevista periaatteista ja sitä seuraavasta menettelystä kyseisten asioiden määräämiseksi käsiteltäväksi. Tämän kohdan mukaisesti valvottuihin tutkintaan ja syytetoimiin ei sovelleta 28 artiklan 4 kohtaa.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että valvovat Euroopan syyttäjät voivat erityisessä tapauksessa ja sovellettavan kansallisen lainsäädännön ja toimivaltaisen pysyvän jaoston antamien ohjeiden mukaisesti antaa ohjeita asiaa käsittelevälle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle. Tämä on mahdollista aina kun se on tarpeen tutkinnan tai syytetoimien tehokasta toteuttamista varten tai oikeudenmukaisen käsittelyn varmistamiseksi taikka EPPO:n johdonmukaisen toiminnan varmistamiseksi.

Artiklan 4 kohdan mukaan, kun jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädetään tiettyjen säädösten sisäisestä valvonnasta kansallisessa syyttäjänvirastossa, tällaisten valtuutetun Euroopan syyttäjän tekemien toimien valvonnan on kuuluttava valvovan Euroopan syyttäjän valvontavaltuuksiin EPPO:n sisäisen työjärjestyksen mukaisesti, sanotun rajoittamatta pysyvän jaoston valvonta- ja seurantavaltuuksia.

Artiklan 5 kohdan mukaan Euroopan syyttäjät toimivat yhteyshenkilöinä ja tiedonvälityskanavina pysyvien jaostojen ja kotijäsenvaltioissaan toimivien valtuutettujen Euroopan syyttäjien välillä. He seuraavat EPPO:n tehtävien suorittamista omissa jäsenvaltioissaan tiiviissä yhteistyössä valtuutettujen Euroopan syyttäjien kanssa. He varmistavat tämän asetuksen ja EPPO:n sisäisen työjärjestyksen mukaisesti, että kaikki keskusviraston toimittamat merkitykselliset tiedot välitetään valtuutetuille Euroopan syyttäjille ja päinvastoin.

Sääntelyn perusteella vaikuttaisi perustellulta, että Euroopan syyttäjälle annettaisiin täydentävässä kansallisessa lainsäädännössä kansallisia syyttäjiä vastaava syyttäjän-toimivalta. Tämä olisi perusteltua sen turvaamiseksi, että Euroopan syyttäjä voisi poikkeuksellisesti päättää tutkintatoimenpiteiden suorittamisesta asetuksen 28 artiklan 4 kohdan mukaisesti. Jäsenvaltioiden tulee asetuksen 28 artiklan 4 kohdassa säädetyllä tavalla varmistaa, että Euroopan syyttäjällä on valtuutettua Euroopan syyttäjää vastaavat toimivaltuudet jäsenvaltiossa. Näitä poikkeustilanteita käsitellään tässä esityksessä tarkemmin asetuksen 28 artiklan käsittelyssä.

Artikla 13. Valtuutetut Euroopan syyttäjät.

Asetuksen 13 artikla sisältää valtuutettujen Euroopan syyttäjien tehtäviä koskevia säännöksiä. Artiklan 1 kohdan mukaan valtuutetut Euroopan syyttäjät toimivat EPPO:n puolesta omissa jäsenvaltioissaan ja heillä on samat valtuudet kuin kansallisilla syyttäjillä tutkinnan, syytteen esittämisen ja syytteiden ajamisen osalta, minkä lisäksi heille on annettu erityinen toimivalta ja asema, joiden käytössä heidän on noudatettava asetuksessa säädetyt ehtoja.

Valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat vastuussa tutkinnasta ja syytetoimista, jotka he ovat aloittaneet, jotka on määrätty heille tai jotka he ovat siirtäneet itselleen käyttäen oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen. Valtuutetut Euroopan syyttäjät seuraavat asiasta vastaavan pysyvän jaoston ohjausta ja ohjeita sekä valvojan Euroopan syyttäjän ohjeita. Valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat myös vastuussa asian saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi, ja heillä on erityisesti valtuudet kansallisen oikeuden mukaisesti esittää syyllisyysväittämiä, osallistua todisteiden hankkimiseen ja turvautua käytettävissä oleviin muutoksenhakukeinoihin.

Artiklan 2 kohdan mukaan kussakin jäsenvaltiossa on oltava kaksi tai useampi valtuutettua Euroopan syyttäjää. Euroopan pääsyyttäjä hyväksyy, kuultuaan asianomaisten jäsenvaltioiden viranomaisia ja päästyään niiden kanssa yhteisymmärrykseen, valtuutettujen Euroopan syyttäjien lukumäärän sekä toimivallan toiminnallisen ja alueellisen jaon kunkin jäsenvaltion valtuutettujen Euroopan syyttäjien välillä.

Artiklan 3 kohdassa säädetyllä tavalla valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat hoitaa myös kansallisen syyttäjän tehtäviä siinä määrin kuin se ei estä heitä täyttämästä heidän asetuksen mukaisia velvoitteitaan. Heidän on ilmoitettava tällaisista tehtävistä valvovalle Euroopan syyttäjälle. Siinä tapauksessa, että valtuutettu Euroopan syyttäjä ei jonain ajankohtana kykene hoitamaan tehtäviään valtuutettuna Euroopan syyttäjänä sen vuoksi, että hän hoitaa tällaisia tehtäviä kansallisena syyttäjänä, hän ilmoittaa siitä valvovalle Euroopan syyttäjälle, joka kuulee toimivaltaisia kansallisia syyttäjäviranomaisia voidakseen päättää, olisiko heidän tämän asetuksen nojalla hoitamansa tehtävä asetettava etusijalle. Euroopan syyttäjä voi ehdottaa pysyväälle jaostolle, että

asia siirretään toiselle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle samassa jäsenvaltiossa, tai että hän suorittaa tutkintaa itse 28 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti.

Kansallisessa täydentävässä lainsäädännössä vaikuttaisi perustellulta säätää valtuutettujen Euroopan syyttäjien asemasta suomalaisessa rikosprosessijärjestelmässä. Valtuutetut Euroopan syyttäjät olisivat niin kutsutun kaksoishattuperiaatteen mukaisesti virkasuhteessa Syyttäjälaitokseen ja heidän toimivaltansa EPPO:n virkamiehinä perustuisi sekä asetuksen 13 artiklaan että kansallisessa lainsäädännössä olevaan erityissäännökseen. Sen mukaan valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä olisi asetukseen perustuvan aseman ja säädettyjen tehtävien lisäksi samat toimivaltuudet kuin kansallisilla syyttäjillä. Valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimitettävä henkilö voisi olla joko vakituksessa tai määräaikaisessa syyttäjänvirassa.

Huomioiden EPPO:n toimivaltaan kuuluvien rikosasioiden odotettavissa oleva vähäinen määrä Suomessa mahdollistaa kaksoishattuperiaatteen käyttöön ottaminen sen, että valtuutetuiksi Euroopan syyttäjiksi nimitettävät syyttäjät voisivat käsitellä myös kansallisia rikosasioita. Tämä mahdollistaisi myös sen, että tilanteissa, joissa EPPO päättää olla käyttämättä toimivaltansa sille ilmoitetussa asiassa, voisi valtuutettu Euroopan syyttäjä jatkaa EPPO:n päätöksen jälkeen jutun käsittelemistä kansallisena syyttäjänä. Kaksoishattuperiaate helpottaisi lisäksi tietojenvaihtosäännösten soveltamista EPPO:n ja kansallisen viranomaistahon välillä. Tällöin EPPO:lle tehtävien ilmoitusten tosiasiallisena vastaanottajatahona olisi yleensä valtuutettu Euroopan syyttäjä EPPO:n edustajana Suomessa.

Artiklan 3 kohdan mukaisessa kansallisen viranomaisen kuulemismenettelyssä toimivaltaisena viranomaisena toimisi valtakunnansyyttäjän toimisto. Jäljempänä selostettavan mukaisesti asetuksessa on monia säännöksiä, joissa edellytetään kansallisen viranomaisen kuulemista ennen EPPO:ssa tapahtuvaa päätöksentekoa. Valtakunnansyyttäjän toimiston tehtävistä toimia kansallisena viranomaisena kaikissa tällaisissa asetuksen mukaisissa kuulemistilanteissa säädettäisiin täydentävässä kansallisessa lainsäädännössä.

Artikla 14. Euroopan pääsyyttäjän nimittäminen ja erottaminen.

Asetuksen 14 *artikla* sisältää Euroopan pääsyyttäjän nimittämistä ja erottamista koskevat säännökset. Artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjän nimittävät Euroopan parlamentti ja neuvosto yhteisellä sopimuksella seitsemän vuoden toimikaudeksi, jota ei voida uusia. Neuvosto tekee päätöksensä yksinkertaisella enemmistöllä.

Artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjä valitaan sellaisten ehdokkaiden joukosta jotka ovat jäsenvaltioiden syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen aktiivisia jäseniä

tai aktiivisia Euroopan syyttäjiä, joiden riippumattomuus on kiistaton. Heillä tulee lisäksi olla korkeimpaan syyttäjän tai tuomarin virkaan nimittämiseksi omassa jäsenvaltiossaan vaadittava pätevyys ja asiaankuuluvaa käytännön kokemusta kansallisista oikeusjärjestelmistä, talousrikostutkinnoista ja kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa tai toimimisesta Euroopan syyttäjänä. Heillä tulee myös olla riittävä johtamiskokemus ja pätevyys tehtävään.

Artiklan 3 kohdan mukaan valinta tehdään Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistavan avoimen ehdokashaun perusteella, minkä jälkeen valintalautakunta laatii pätevistä ehdokkaista esivalintaluettelon ja toimittaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Valintalautakunta muodostuu 12 henkilöstä, jotka valitaan unionin tuomioistuimen ja tilintarkastustuomioistuimen entisten jäsenten, Eurojustin entisten kansallisten jäsenten, kansallisten korkeimpien oikeuksien jäsenten, korkea-arvoisten syyttäjien ja tunnustetusti pätevien lainoppineiden joukosta. Valittavista henkilöistä yhtä ehdottaa Euroopan parlamentti. Neuvosto määrittää valintalautakunnan toimintaa koskevat säännöt ja hyväksyy päätöksen sen jäsenten nimityksistä komission ehdotuksesta.

Neuvosto on 13 heinäkuuta 2018 annetulla täytäntöönpanopäätöksellä (EU) 2018/1696¹ hyväksynyt valintalautakunnan toimintaa koskevat säännöt. Valintalautakunnan toimikausi on neljä vuotta. Toimintaa koskevien sääntöjen IV kohdan mukaan valintalautakunta tekee päätöksensä yhteisymmärryksessä. Tarvittaessa valintalautakunta tekee päätöksensä äänestämällä läsnä olevien jäsenten yksinkertaisella enemmistöllä. Euroopan pääsyyttäjän nimittämismenettelyssä valintalautakunnan tehtävänä on laatia kolmesta viiteen ehdokasta sisältävä esivalintaluettelo, jossa ehdokkaat asetetaan paremmuusjärjestykseen heidän pätevyytensä ja kokemuksensa perusteella. Järjestys ei sido Euroopan parlamenttia ja neuvostoa.

Artiklan 4 kohdan mukaan, jos Euroopan syyttäjä nimitetään Euroopan pääsyyttäjäksi, täytetään hänen paikkansa viipymättä asetuksen 16 artiklassa säädetyllä tavalla.

Artiklan 5 kohdan mukaan unionin tuomioistuin voi Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission hakemuksesta erottaa Euroopan pääsyyttäjän, jos se toteaa, että Euroopan pääsyyttäjä ei enää kykene hoitamaan tehtäviään tai että hän on syyllistynyt vakavaan väärinkäytökseen.

---

¹ EUVL L 282, 12.11.2018

Artiklan 6 kohdan mukaan, jos Euroopan pääsyyttäjä eroaa, hänet erotetaan tai jos hän luopuu tehtävästään mistä tahansa syystä, tehtävään valitaan viipymättä toinen henkilö artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

Artiklan 14 osalta ei vaikuttaisi olevan tarvetta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

Artikla 15. Euroopan varapääsyyttäjien nimittäminen ja erottaminen.

Asetuksen 15 *artikla* sisältää säännökset Euroopan varapääsyyttäjien nimittämisestä ja erottamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan kollegio nimittää kaksi Euroopan syyttäjää Euroopan varapääsyyttäjiksi kolmen vuoden toimikausiksi, jotka voidaan uusia, mutta jotka eivät voi ylittää heidän toimikauttaan Euroopan syyttäjinä. Valintaprosessista määrätään EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä. Euroopan varapääsyyttäjät säilyttävät asemansa Euroopan syyttäjinä.

Artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan varapääsyyttäjien tehtävien hoitamisen säännöistä ja ehdoista määrätään EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä. Jos Euroopan syyttäjä ei enää kykene hoitamaan tehtäviään Euroopan varapääsyyttäjänä, kollegio voi EPPO:n sisäisen työjärjestyksen mukaisesti päättää erottaa Euroopan varapääsyyttäjän virastaan.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos Euroopan varapääsyyttäjä eroaa, hänet erotetaan tai jos hän luopuu tehtävästään Euroopan varapääsyyttäjänä mistä tahansa syystä, tehtävään valitaan viipymättä toinen henkilö tämän artiklan 1 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Hän jatkaa Euroopan syyttäjänä, jollei 16 artiklan säännöistä muuta johdu. Euroopan pääsyyttäjän nimittämistä koskevan 14 artiklan tavoin myöskään Euroopan varapääsyyttäjän nimittämistä ja erottamista koskeva 15 artikla ei vaikuttaisi edellyttävän täydentävää sääntelyä.

Artikla 16. Euroopan syyttäjien nimittäminen ja erottaminen.

Asetuksen 16 *artiklassa* säädetään Euroopan syyttäjien nimittämisestä ja erottamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan kukin EPPO:n jäsenvaltio nimeää kolme ehdokasta Euroopan syyttäjän tehtävään sellaisten ehdokkaiden joukosta, jotka ovat asianomaisen jäsenvaltion syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen aktiivisia ja kiistattomasti riippumattomia jäseniä. Ehdokkailla tulee olla korkeaan syyttäjän tai tuomarin virkaan nimitysmiseksi omassa jäsenvaltiossaan vaadittava pätevyys ja asiaankuuluvaa käytännön kokemusta kansallisista oikeusjärjestelmistä, talousrikostutkinnoista ja kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa.

Artiklan 2 kohdan mukaan neuvosto valitsee ja nimittää yhden ehdokkaista kyseessä olevan jäsenvaltion Euroopan syyttäjäksi saatuaan asetuksen 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulta valintalautakunnalta perustellun lausunnon ehdokkaista. Valintalautakunnan toimintaa koskevien sääntöjen ((EU) 2018/1696) mukaan valintalautakunta kuulee jäsenvaltioiden nimeämiä ehdokkaita ja asettaa heidät paremmuusjärjestykseen heidän pätevyytensä ja kokemuksensa perusteella. Jos valintalautakunta toteaa, että jokin ehdokas ei täytä vaatimuksia, joita Euroopan syyttäjän tehtävien hoitaminen edellyttää, sen lausunto sitoo neuvostoa. Sen sijaan valintalautakunnan määrittelemä paremmuusjärjestys ei sido neuvostoa.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että neuvosto valitsee ja nimittää yksinkertaisella enemmistöllä Euroopan syyttäjät kuuden vuoden toimikaudeksi, jota ei voida uusia. Neuvosto voi päättää jatkaa toimikautta enintään kolmella vuodella kuuden vuoden toimikauden päättyessä.

Artiklan 4 kohdan mukaan kolmasosa Euroopan syyttäjistä vaihtuu joka kolmas vuosi. Neuvosto hyväksyy yksinkertaisella enemmistöllä Euroopan syyttäjien nimittämistä koskevat siirtymäsäännöt ensimmäistä toimikautta varten ja sen aikana.

Artiklan 5 kohdan mukaan unionin tuomioistuin voi Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission hakemuksesta erottaa Euroopan syyttäjän, jos se toteaa, että Euroopan syyttäjä ei enää kykene hoitamaan tehtäviään tai että hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen.

Artiklan 6 kohdan mukaan, jos Euroopan syyttäjä eroaa, jos hänet erotetaan tai jos hän luopuu tehtävästään mistä tahansa muusta syystä, tehtävään valitaan viipymättä toinen henkilö 1 ja 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Jos kyseinen Euroopan syyttäjä toimii myös Euroopan varapääsyyttäjänä, hänet erotetaan automaattisesti jälkimmäisestä tehtävästä.

Kansallisessa täydentävässä lainsäädännössä vaikuttaisi perustellulta säätää suomalaisten ehdokkaiden nimeämismenettelystä Euroopan syyttäjän tehtävään. Kansallisessa lainsäädännössä on tällä hetkellä vastaavia säännöksiä kansainvälisiin tuomarin- tai syyttäjätehtäviin nimittämistä, kuten esimerkiksi ehdokkaiden nimeämisestä kansainvälisten tuomioistuinten ja Euroopan unionin tuomioistuimen tuomarin ja jäsenen tehtäviin annetussa laissa (67/2016, tuomarinnimityslaki), sekä Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetussa laissa (2010/742, Eurojust-täytäntöönpanolaki). Ensiksi mainittua lakia sovelletaan menettelyyn Suomen nimetessä yhden tai useamman kansallisen ehdokkaan kansainvälisissä tuomioistuimissa ja Euroopan unionin tuomioistuimessa avoinna olevaan tuomarin ja jäsenen tehtäviin. Jälkimmäisessä laissa on säännökset Suomea Eurojustissa edustavan kansallisen jäsenen nimittämisestä ja kelpoisuusvaatimuksista.

Tuomarinnimityslain 6 §:n mukaan Suomen kansalliset ehdokkaat laissa tarkoitettuihin tehtäviin nimeää valtioneuvosto lain 3 §:ssä säädetyn asiantuntijaneuvottelukunnan valmisteleman ehdotuksen perusteella. Neuvottelukunnan kokoonpanosta säädetään lain 4 §:ssä ja siihen kuuluu yhdeksän jäsentä eri oikeusviranomaisista, yliopistojen oikeustieteellisistä yksiköistä sekä etujärjestöistä.

Eurojustin kansallisen jäsenen kelpoisuusvaatimuksiin ja nimittämismenettelyyn sovelletaan Eurojust-täytäntöönpanolain 2 §:n mukaisesti mitä valtionsyyttäjän nimittämisestä ja kelpoisuusvaatimuksista säädetään. Valtionsyyttäjien nimittämisestä säädetään Syyttäjälaitoslain 17 §:n 2 momentissa. Säännöksen mukaan valtionsyyttäjän nimittää valtioneuvosto valtakunnansyyttäjän toimiston esityksestä. Syyttäjälaitoslain 16 §:n 2 momentin mukaan valtionsyyttäjän kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto.

Tuomarin kelpoisuusvaatimuksista säädetään tuomioistuinlain (673/2016) 10 luvussa. Lain 10 luvun 1 §:n mukaan tuomariksi voidaan nimittää oikeustieteen muun ylemmän korkeakoulututkinnon kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinnon suorittanut oikeamielinen Suomen kansalainen, joka aikaisemmalla toiminnallaan tuomioistuimessa tai muussa tehtävässä on osoittanut, että hänellä on täytettävänä olevan viran menestyksellisen hoitamisen edellyttämä perehtyneisyys viran tehtäväalaan sekä tarvittavat henkilökohtaiset ominaisuudet.

Valtionsyyttäjän tehtävää voidaan pitää asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisena korkeana syyttäjäntehtävänä. Huomioiden tuomioistuinlaissa säädetyt yleiset tuomareita koskevat kelpoisuusvaatimukset, voidaan todeta niiden olevan jossain määrin valtionsyyttäjien kelpoisuusvaatimuksia korkeammat. Kuitenkaan asetusta täydentävässä kansallisessa lainsäädännössä ei vaikuttaisi olevan tarkoituksenmukaista säätää Syyttäjälaitoslain 16 §:ssä säädetystä kelpoisuusvaatimuksista poikkeavia tai toisaalta korkeampia kelpoisuusvaatimuksia Euroopan syyttäjäksi nimettäville henkilöille.

Artikla 17. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien nimittäminen ja erottaminen.

Asetuksen 17 artiklassa säädetään valtuutettujen Euroopan syyttäjien nimittämisestä ja erottamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan kollegio nimittää Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta jäsenvaltioiden nimeämät valtuutetut Euroopan syyttäjät. Kollegio voi hylätä nimetyn henkilön, jos hän ei täytä valtuutetuilta Euroopan syyttäjiltä edellytettäviä kriteerejä. Valtuutetut Euroopan syyttäjät nimitetään viiden vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusida. Artiklan 2 kohdan mukaan valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimittämisestään lähtien aina eroon asti heidät nimenneiden jäsenvaltioiden syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen aktiivisia jäseniä. Heidän

riippumattomuutensa on oltava kiistaton, ja heillä on oltava tarvittava pätevyys ja asi-
aankuuluvaa käytännön kokemusta kansallisista oikeusjärjestelmistään.

Artiklan 3 kohdan mukaan kollegio erottaa valtuutetun Euroopan syyttäjän, jos se to-
teaa, ettei valtuutettu Euroopan syyttäjä enää täytä artiklan 2 kohdassa säädettyjä
vaatimuksia tai että hän on kykenemätön hoitamaan tehtäviään tai on syyllistynyt va-
kavaan rikkomukseen.

Artiklan 4 kohdan mukaan, jos jäsenvaltio päättää erottaa valtuutetuksi Euroopan
syyttäjäksi nimitetyn kansallisen syyttäjän tai ryhtyä kurinpitotoimiin häntä vastaan
syistä, jotka eivät liity hänen tämän asetuksen mukaisiin velvollisuuksiinsa, sen on il-
moitettava asiasta Euroopan pääsyyttäjälle ennen tällaisiin toimiin ryhtymistä. Jäsen-
valtio ei saa ilman Euroopan pääsyyttäjän suostumusta erottaa valtuutettua Euroopan
syyttäjää tai ryhtyä kurinpitotoimiin häntä vastaan syistä, jotka liittyvät hänen tämän
asetuksen mukaisiin velvollisuuksiinsa. Jos Euroopan pääsyyttäjä ei anna suostumus-
taan, asianomainen jäsenvaltio voi pyytää kollegiota tarkastelemaan asiaa.

Artiklan 5 kohdan mukaan, jos valtuutettu Euroopan syyttäjä eroaa, jos hänen palve-
luksiaan ei enää tarvita EPPO:n tehtävien hoitamiseksi, jos hänet erotetaan tai jos
hän luopuu tehtävästään mistä tahansa muusta syystä, asianomaisen jäsenvaltion on
ilmoitettava asiasta välittömästi Euroopan pääsyyttäjälle ja nimettävä tarvittaessa uu-
deksi valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimitettävä toinen syyttäjä artiklan 1 kohdan
mukaisesti.

Kansallisessa täydentävässä lainsäädännössä vaikuttaisi perustellulta säätää valtuu-
tettujen Euroopan syyttäjien kelpoisuusvaatimuksista Suomessa, sekä nimeämisessä
käytettävästä menettelystä. Koska valtuutetut Euroopan syyttäjät toimivat artiklan 2
kohdan mukaan kansallisen syyttäjälaitoksen aktiivisina jäseninä, olisi heidän ni-
meämismenettelyssään tarkoituksenmukaista antaa Syyttäjälaitokselle Euroopan
syyttäjäehdokkaiden nimeämismenettelyä painavampi rooli. Valtuutettujen Euroopan
syyttäjien lopullisesta nimittämisestä tehtävänsä päättää kuitenkin EPPO:n kollegio
17 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Jäsenvaltioiden vastuulla on nimetä EPPO:lle ehdok-
kaat valtuutetuiksi syyttäjiksi. Suomessa nimeämismenettely tapahtuisi valtiosyyttä-
jien nimittämistä vastaavalla tavalla siten, että ehdokkaat nimeäisi valtioneuvosto val-
takunnansyyttäjänviraston ehdotuksesta. Suomessa valtuutettujen Euroopan syyttä-
jien asema esitetään säädettäväksi kaksoishattuperiaatteen mukaisesti siten, että val-
tuutetut Euroopan syyttäjät toimisivat myös kansallisina syyttäjinä ja käsittelisivät puh-
taasti kansallisia rikosasioita aina silloin, kun heillä ei ole EPPO:lta tulevia velvoitteita
työskennellä EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa tehtävissä. Tästä syystä valtuutettujen
Euroopan syyttäjien kelpoisuusvaatimuksiin tulisi soveltaa samoja kelpoisuusvaati-
muksia, kuin mitä syyttäjiltä edellytetään Syyttäjälaitoslain 16 §:n 2 momentissa.

Artikla 18. Hallintojohtajan asema.

Asetuksen 18 *artikla* sisältää EPPO:n hallintojohtajan asemaa koskevia säännöksiä. Artiklan mukaan kollegio nimittää hallintojohtajan niiden hakijoiden joukosta, jotka ovat Euroopan pääsyyttäjän avointa ja läpinäkyvää valintamenettelyä noudattaen EPPO:n sisäisen työjärjestyksen mukaisesti ehdottamassa luettelossa. Hallintojohtajan työsopimusta tehtäessä EPPO:a edustaa Euroopan pääsyyttäjä. Hallintojohtajan toimikausi on neljä vuotta ja hän vastaa toiminnastaan Euroopan pääsyyttäjälle ja kollegiolle. Toimikauden päättymiseen mennessä kollegio laatii arvion, jossa tarkastellaan hallintojohtajan suoriutumista tehtävistään. Kollegio voi Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta, jossa otetaan huomioon edellä mainittu arvio, jatkaa hallintojohtajan toimikautta kerran enintään neljäksi vuodeksi. Hallintojohtaja voidaan erottaa EPPO:sta kollegion päätöksellä, jonka se tekee jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä ja sanotun rajoittamatta sovellettavia sääntöjä, jotka koskevat työsopimuksen päättymistä henkilöstösääntöjen ja palvelussuhteen ehtojen mukaisesti.

Artikla 19. Hallintojohtajan velvollisuudet.

Asetuksen 19 *artikla* sisältää hallintojohtajan velvollisuuksia koskevia säännöksiä. Hallintojohtaja johtaa EPPO:a hallinnollisissa ja varainhoitoa koskevissa kysymyksissä. Hallintojohtaja hoitaa tehtäviään riippumattomasti, eikä hän saa pyytää eikä ottaa vastaan ohjeita miltään hallitukselta eikä miltään muulta elimeltä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kollegion tai Euroopan pääsyyttäjän valtuuksia. Hallintojohtaja on EPPO:n laillinen edustaja hallinnollisissa ja varainhoitokysymyksissä, toteuttaa EPPO:n talousarviota ja vastaa EPPO:lle uskottujen hallinnollisten tehtävien täytäntöönpanosta. Näitä tehtäviä ovat muun muassa EPPO:n päivittäisen toiminnan hallinnointi ja henkilöstöhallinto, Euroopan pääsyyttäjän tai kollegion tekemien päätösten täytäntöönpano, EPPO:n tuloja ja menoja koskevan ennakkoarvion luonnosehdotuksen laatiminen ja sen toimittaminen Euroopan pääsyyttäjälle ja Euroopan pääsyyttäjän ja Euroopan varapääsyyttäjien tukeminen näiden tehtävien suorittamisessa.

Asetuksen 18 ja 19 artiklojen osalta ei vaikuttaisi olevan tarvetta säätää kansallista täydentävää lainsäädäntöä. Artiklat koskevat EPPO:n hallintojohtajaa, joka on korostuneesti EPPO:n virkamies, jolla ei ole rikosasioiden käsittelyyn liittyviä tehtäviä. Hallintojohtaja ei myöskään osallistu EPPO:n operatiiviseen toimintaan jäsenvaltiotasolla.

Artikla 20. EPPO:n väliaikaiset hallinnolliset järjestelyt.

Asetuksen 20 *artikla* sisältää säännökset EPPO:n väliaikaisista hallinnollisista järjestelyistä. Artiklan 1 kohdan mukaan komissio vastaa sen omaan talousarvioon osoitet-

tujen alustavien talousarviomäärärahojen perusteella EPPO:n perustamisesta ja alkuvaiheen hallinnollisesta toiminnasta siihen asti, kunnes EPPO:lla on valmiudet oman talousarvionsa toteuttamiseen. Komissio voi neuvostoa kuultuaan nimetä komission virkamiehen toimimaan EPPO:n väliaikaisena hallintojohtajana ja hoitamaan hallintojohtajalle kuuluvia tehtäviä. Artiklan 2 kohdan mukaan virkaa tekevä hallintojohtaja voi antaa luvan maksujen suorittamiseen EPPO:n talousarviomäärärahoista ja tehdä sopimuksia, mukaan lukien henkilöstöä koskevia sopimuksia. Artiklan 3 kohdan mukaan, kun collegio ryhtyy hoitamaan tehtäviään asetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti, väliaikainen hallintojohtaja hoitaa tehtäviään artiklan 18 artiklan mukaisesti. Väliaikainen hallintojohtaja lakkaa hoitamasta tehtävää, kun collegion asetuksen 18 artiklan mukaisesti nimittämä hallintojohtaja ryhtyy hoitamaan tehtäviään. Artiklan 4 kohdan mukaan siihen saakka, kunnes collegio ryhtyy hoitamaan tehtäviään 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti, komissio hoitaa tämän artiklan mukaisia tehtäviään kuullen asiantuntijaryhmää, joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista. Artiklan johdosta ei vaikuttaisi nousevan esille tarvetta täydentäville kansallisille säännöksille.

Artikla 21. EPPO:n sisäinen työjärjestys.

Asetuksen 21 artiklassa säädetään EPPO:n sisäisestä työjärjestyksestä, jolla määrätään EPPO:n työn organisoinnista. EPPO:n perustamisen jälkeen Euroopan pääsyyttäjä laatii viipymättä ehdotuksen EPPO:n sisäiseksi työjärjestykseksi ja collegio hyväksyy sen kahden kolmasosan enemmistöllä. Työjärjestykseen voi ehdottaa muutoksia jokainen Euroopan syyttäjä ja ne hyväksytään kahden kolmasosan enemmistöllä collegiossa. Artikla ei vaikuttaisi edellyttävän kansallisia täydentäviä säännöksiä, koska työjärjestyksellä säädetään EPPO:n sisäisestä työskentelystä eikä sillä ole suoria vaikutuksia jäsenvaltioiden kansallisiin viranomaisiin, tai niiden yhteistyöhön EPPO:n kanssa.

4. Luku. EPPO:n toimivalta ja toimivallan käyttö.

Asetuksen neljäs luku sisältää EPPO:n rikosoikeudellista toimivaltaa ja toimivallan käyttämistä koskevat säännökset.

Artikla 22. EPPO:n asiallinen toimivalta.

Asetuksen 22 artiklan 1 kohdan mukaan EPPO on toimivaltainen niiden unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten osalta, joista säädetään unionipetosdirektiivissä, sellaisena kun se on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä. EPPO on toimivaltainen riippumatta siitä, olisiko unionipetosdirektiivin mukainen rikollinen toiminta luokiteltavissa jäsenvaltion lainsäädännössä toisentyypiseksi rikokseksi. Unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta EPPO

on toimivaltainen vain, kuin säännöksessä määritellyt tahalliset teon tai laiminlyönnit ovat yhteydessä unionin kahden tai useamman jäsenvaltion alueeseen ja niistä aiheutuva kokonaisvahinko on vähintään 10 miljoonaa euroa. EPPO:n toimivaltaan kuuluvista rikosasioista säädetään lisäksi asetuksen 25 artiklassa, jota käsitellään tässä esityksessä myöhemmin.

Unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavina tahallisina petoksina pidetään arvonlisäveroon perustuvista omista varoista saatavien tulojen osalta kaikkia rajat ylittävissä petollisissa menettelyissä tehtyjä tekoja tai laiminlyöntejä. Petollinen menettely voi tapahtua ensiksikin käyttämällä tai esittämällä väärää, virheellisiä tai puutteellisia arvonlisäveroon liittyviä ilmoituksia tai asiakirjoja, josta seuraa unionin yleisen talousarvioon sisältyvien varojen väheneminen. Toiseksi menettely voi täytyä, kun erityistä velvoitetta rikkoen jätetään ilmoittamatta arvonlisäveroon liittyviä tietoja ja menettelystä seuraa unionin yleisen talousarvioon sisältyvien varojen väheneminen. Kolmanneksi menettely täytyy esittämällä paikkaansa pitäviä arvonlisäveroon liittyviä ilmoituksia arvonlisäveron maksamatta jättämisen vilpilliseksi peittämiseksi tai arvonlisäveron palautuksiin johtavien oikeuksien laittomaksi luomiseksi.

Suomen lainsäädäntö on saatettu vastaamaan unionipetosdirektiivin vaatimuksia laeilla rikoslain muuttamisesta (368/2019) ja valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain 17 §:n muuttamisesta (369/2019). Lain esitoissa (HE 231/2018 vp) Suomen lainsäädännön katsotaan jo ennen täytäntöönpanotoimia vastanneen jo hyvin direktiivin vaatimuksia. Direktiivin mukaisista rikoksista säädetään rikoslain 29 luvussa, joka sisältää säännökset rikoksista julkista taloutta vastaan. Asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa määritellyn toimivallan kannalta olennaisia rangaistussäännöksiä ovat veropetos (RL 26:1), avustuspotos (RL 29:5) ja avustuksen väärinkäyttö (29:7). Lisäksi olennaisia rikoslain rangaistussäännöksiä ovat 32 luvun 6 §:n rahanpesua koskeva säännös, RL 16 luvun säännökset lahjuksen antamisesta (RL 16:13 ja 14a) sekä RL 40 luvun säännökset lahjuksen ottamisesta (RL 40:1 ja 4) ja virka-aseman väärinkäyttämisestä (RL 40:7). Lisäksi merkitystä on RL 36 luvun säännöksellä petoksesta (RL 36:1).

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO on lisäksi toimivaltainen niissä rikoksissa, jotka koskevat rikollisjärjestön toimintaan osallistumista sellaisena kuin se on määriteltä puitepää päätöksessä 2008/841/YOS ja pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, jos kyseinen rikollisjärjestö keskittyy toiminnassaan minkä tahansa unionipetosdirektiivissä tarkoitetun rikoksen tekemiseen. Puitepää päätöksen ei ole katsottu edellyttävän kansallisen lainsäädännön muuttamista (HE 263/2014 vp s. 4–5). Osallistuminen järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan on kriminalisoitu RL 17 luvun 1a §:ssä, jota on muutettu viimeksi vastaamaan kansainvälisiä velvoitteita vuonna 2015 voimaan tullella lailla (L 2015/564, HE 263/2014 vp).

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:n toimivaltaan kuuluvat myös rikokset, jotka liittyvät erottamattomasti artiklan 1 kohdan soveltamisalaan (liitännäisrikokset). Näiden rikosten osalta EPPO voi käyttää toimivaltaansa ainoastaan asetuksen 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Näitä rajoittamissäännöksiä käsitellään esityksessä myöhemmin artiklan 25 yhteydessä.

Artiklan 4 kohdan mukaan EPPO ei missään tapauksessa ole toimivaltainen kansallisia välittömiä veroja koskevien rikosten osalta. Näihin luetaan myös niihin erottamattomasti liittyvät rikokset. Asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden verohallinnon rakenteeseen tai toimintaan. Kokonaisuudessaan asetuksen 22 artikla ei näyttäisi edellyttävän täydentävän kansallisen lainsäädännön säätämistä vaan unionipetosdirektiivin voimaansaattamisen yhteydessä tehdyn lainsäädäntömuutokset ovat riittävät EPPO:n asiallisen toimivallan saattamiseksi asetuksessa säädetyn mukaiseksi Suomessa.

Artiklan osalta ei siten vaikuttaisi olevan tarvetta täydentävälle kansalliselle lainsäädännölle.

Artikla 23. *EPPO:n alueellinen ja henkilöitä koskeva toimivalta.*

Asetuksen 23 artiklassa säädetään EPPO:n alueellisesta ja henkilöitä koskevasta toimivallasta. Artiklan a kohdan mukaan EPPO on toimivaltainen 22 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta, jos rikokset tehtiin kokonaan tai osittain yhden tai useamman jäsenvaltion alueella. Artiklan b kohdan mukaan EPPO on toimivaltainen, mikäli rikoksen tekijä on jäsenvaltion kansalainen, edellyttäen että jäsenvaltio on toimivaltainen tällaisten rikosten osalta, kun ne on tehty sen alueen ulkopuolella. Artiklan c kohdan mukaan EPPO:n toimivaltaan kuuluvat lisäksi rikokset, jotka tehtiin jäsenvaltioiden alueiden ulkopuolella ja niiden tekijä on henkilö, johon rikoksen tekohetkellä sovellettiin henkilöstösääntöjä tai palvelussuhteen ehtoja. Edellytyksenä on tällöinkin, että jäsenvaltio on toimivaltainen tällaisten rikosten osalta, kun ne on tehty sen alueen ulkopuolella. Henkilöstösääntöihin ja palvelussuhteen ehtoihin viitataan myös eräissä muissa artikloissa ja niitä täsmennetään johdanto-osan kappaleessa 114 ja sen alaviitteessä. Kyse on neuvoston asetuksessa No 31/ETY/Euratom, Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiajärjestöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta.

Artikla edellyttää, että EPPO voi Suomessa käyttää rikosoikeudellista toimivaltaa a–c kohdan edellyttämässä laajuudessa. Suomen rikosoikeuden soveltamisala on laaja ja siitä säädetään RL 1 luvussa. Luvun 1 §:ään kirjatun alueperiaatteen mukaan Suomessa tehtyyn rikokseen sovelletaan Suomen lakia. Pykälä on tulkittavissa niin, että se kattaa 23 artiklan alakohdassa edellytetyn mukaan myös Suomessa osittain tehdyt rikokset. Olennainen on myös luvun 10 §:n 1 momentti, jonka mukaan rikos katsotaan

tehdyksi sekä siellä, missä rikollinen teko suoritettiin, että siellä, missä rikoksen tunnusmerkistön mukainen seuraus ilmeni. Pykälän 2 momentin mukaan yritykseksi jääneen rikoksen tapauksessa rikos katsotaan tehdyksi sielläkin, missä rikoksen täytyessä sen tunnusmerkistön mukainen seuraus joko todennäköisesti tai tekijän käsityksen mukaan olisi ilmennyt. Pykälän 3 momentin mukaan yllyttäjän ja avunantajan rikos katsotaan tehdyksi sekä siellä, missä osallisuusteko suoritettiin, että siellä, missä rikosentekijän rikos katsotaan tehdyksi.

Artiklan b kohdan kannalta merkityksellinen on RL 1 luvun 6 §:n 1 momentti, jonka mukaan Suomen kansalaisen Suomen ulkopuolella tekemään rikokseen sovelletaan Suomen lakia. Suomen kansalaisena pidetään henkilöä, joka rikoksen tekohetkellä oli tai oikeudenkäynnin alkaessa on Suomen kansalainen. Suomen kansalaiseen rinnastetaan Suomessa pysyvästi asuva henkilö tai Suomessa oikeudenkäynnin alkaessa tavattu toisen Pohjoismaan kansalainen, jolla myös on pysyvä asuinpaikka jossakin Pohjoismaassa. Jos rikos on tehty millekään valtiolle kuulumattomalla alueella, rangaistavuuden edellytyksenä on, että teosta Suomen lain mukaan saattaa seurata yli kuuden kuukauden vankeusrangaistus. Suomen kansalaiseen rinnastetaan Suomessa pysyvästi asuva henkilö tai Suomessa oikeudenkäynnin alkaessa tavattu toisen Pohjoismaan kansalainen, jolla myös on pysyvä asuinpaikka jossakin Pohjoismaassa.

Luvun 6 §:ää koskee luvun 11 §:n 1 momentin mukainen kaksoisrangaistavuuden vaatimus, jonka mukaan, jos rikos on tehty vieraan valtion alueella, Suomen lain soveltaminen voidaan perustaa luvun 5, 6 ja 8 §:ään vain, jos rikos myös tekopaikan lain mukaan on rangaistava ja siitä olisi voitu tuomita rangaistus myös tämän vieraan valtion tuomioistuimessa. Rikoksesta ei silloin Suomessa saa tuomita ankarampaa seuraamusta kuin siitä tekopaikan laissa säädetään. Momentissa 6 §:n lisäksi mainittu 5 § koskee suomalaiseseen kohdistunutta rikosta ja 8 § muuta Suomen ulkopuolella tehtyä rikosta, jos rikoksen tekovaltio on pyytänyt rikoksen syytteeseenpanoa suomalaisessa tuomioistuimessa tai esittänyt pyynnön rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta, mutta pyyntöön ei ole suostuttu.

Kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta poiketaan tiettyjen rikosten osalta 1 luvun 11 §:n 2 momentissa. Momentin mukaan rikokseen sovelletaan Suomen lakia, vaikka teosta ei säädetä rangaistusta tekopaikan laissa, jos sen on tehnyt Suomen kansalainen ja teosta säädetään rangaistus muun ohella 16 luvun 13, 14, 14 a tai 14 b §:ssä ja vaikka lainkohtia sovelletaan mainitun luvun 20 §:n nojalla tai 40 luvun 1–4 tai 4 a §:ssä, jos rikoksen tekijä on kansanedustaja, ulkomainen virkamies tai ulkomaisen parlamentin jäsen. Lisäksi huomiota voidaan kiinnittää RL 1 luvun 4 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan RL 40 luvun 11 §:n 1, 2, 3 ja 5 kohdassa tarkoitetun henkilön Suomen ulkopuolella tekemään 40 luvussa mainittuun rikokseen sovelletaan Suomen lakia.

Unionipetosdirektiivin kansallisessa täytäntöönpanossa luovuttiin lisäksi kaksoisrangaistavuuden vaatimuksesta niiden direktiivissä tarkoitettujen rikosten osalta, joissa kaksoisrangaistavuus oli yhä Suomen lain soveltamisen edellytyksenä. Kaksoisrangaistavuuden vaatimus ei koske voimassa olevan rikoslain 1 luvun 11 §:n 2 momentin mukaisesti rikoslain 29 luvun osalta seuraavia rikoksia: veropetos (RL 29:1), törkeä veropetos (RL 29:2), avustuspetos (RL 29:5), törkeä avustuspetos (RL 29:6), avustuksen väärinkäyttö (RL 29:7) sekä uusi törkeä avustuksen väärinkäyttö (RL 29:7a). Kaksoisrangaistavuus on poistettu lisäksi rikoslain 32 luvun 6 §:n mukaisen rahanpesun, 32 luvun 7 §:n mukaisen törkeän rahanpesun, 36 luvun 1 §:n mukaisen petoksen ja 36 luvun 2 §:n mukaisen törkeän petoksen osalta. Kaikkien lueteltujen tekojen osalta edellytyksenä on, että teko on unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu unionin taloudellisiin etuihin vaikuttava petos tai 4 artiklan 1 – 3 kohdassa tarkoitettu muu unionin taloudellisiin etuihin liittyvä rikos;

Kaksoisrangaistavuuden vaatimusta ei direktiivin täytäntöönpanon myötä ole myöskään rikoslain 40:7:n mukaisen virka-aseman väärinkäyttämisen, 40:8:n mukaisen törkeän virka-aseman väärinkäyttämisen, 40:8a:n mukaisen Euroopan unionin varojen väärinkäytön kansanedustajana tai 40:8b:n mukaisen törkeän Euroopan unionin varojen väärinkäytön kansanedustajana osalta silloin kun teko on unionipetosdirektiivin 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu varojen väärinkäyttö ja jos rikoksen tekijä on kansanedustaja, ulkomainen virkamies tai ulkomaisen parlamentin jäsen.

Edellä kuvatut säännökset Suomen ulkopuolella tehtyjen rikosten osalta ovat relevantteja myös 23 artiklan c kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa, joissa sallittua on edellyttää, että jäsenvaltio on toimivaltainen kyseeseen tulevien rikosten osalta. Asetuksen 96 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjään, Euroopan syyttäjiin, valtuutettuihin Euroopan syyttäjiin, hallintojohtajaan ja EPPO:n henkilöstöön sovelletaan lähtökohtaisesti henkilöstösääntöjä ja palvelussuhteen ehtoja sekä näiden sääntöjen ja ehtojen täytäntöönpanosäännöksiä, jotka on hyväksytty unionin toimielinten välisellä sopimuksella.

Kansallisen lainsäädännön kannalta tässä suhteessa merkityksellinen on ensinnäkin RL 40 luvun 12 §:n 3 momentti, jonka mukaan ulkomaiseen virkamieheen sovelletaan, viraltapanoseuraamusta lukuun ottamatta, momentin 1 kohdan mukaisesti luvun 1–3 ja 14 §:ää. Momentin 2 kohdan mukaisesti ulkomaiseen virkamieheen sovelletaan luvun 5 ja 7–10 §:ää, jos ulkomainen virkamies toimii Suomen alueella kansainvälisen sopimuksen tai muun kansainvälisen velvoitteen nojalla tarkastus-, tarkkailu-, takaa-ajo-, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämis- tai rikosten ennalta estämis- ja esitutkintatehtävissä taikka Suomen alueella kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain nojalla Suomen viranomaisen esittämän tai hyväksymän oikeusapupyynnön perusteella esitutkinta- tai muissa virkatehtävissä. Edelleen momentin 3 kohdan mukaisesti ulkomaiseen virkamieheen sovelletaan luvun 7 ja 8 §:ää, jos teko

on unionipetosdirektiivin 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu varojen väärinkäyttö. Rikoslain 40 luvun 12 §:n 5 momentin mukaan luvun 4, 4 a, 8 a, 8 b ja 14 §:ää sovelletaan myös ulkomaisen parlamentin jäseniin.

Sanotun johdosta olennainen on lain 40 luvun 11 §:n 4 kohta, jonka mukaan ulkomaisella virkamiehellä tarkoitetaan henkilöä, joka on nimitetty tai valittu vieraan valtion tai julkisen kansainvälisen järjestön, toimielimen tai tuomioistuimen hallinnolliseen tai oikeudelliseen virkaan tai tehtävään tai joka muuten hoitaa julkista tehtävää vieraan valtion tai julkisen kansainvälisen järjestön, toimielimen tai tuomioistuimen puolesta. Ulkomaisen virkamiehen määritelmän kattavuuden osalta voidaan viitata lain esitöihin (HE 77/2001 vp s. 54), joissa määritelmän katsotaan nimenomaisesti sisältävän henkilön, joka Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten nojalla perustetussa muussa elimessä taikka toimeksiannon perusteella hoitaa jonkin Euroopan yhteisöjen toimielimen tai Euroopan yhteisöjen perustamissopimusten nojalla perustetun muun elimen antamaa tehtävää. Määritelmä kattaisi siten muiden EU:n instituutioiden ohella myös EPPO:n virkamiehet. Artikla ei siten kokonaisuudessaan vaikuttaisi edellyttävän lainsäädännön muuttamista.

Artikla 24. Tietojen ilmoittaminen, rekisteröinti ja todentaminen.

Asetuksen 24 artiklassa säädetään EPPO:lle tapahtuvasta tietojen ilmoittamisesta, rekisteröinnistä ja todentamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan unionin toimielinten, elinten ja laitosten sekä jäsenvaltioiden sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava ilman aiheetonta viivytystä EPPO:lle kaikesta rikollisesta toiminnasta, jonka osalta se voisi käyttää toimivaltaansa 22 artiklan, 25 artiklan 2 kohdan ja 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos jäsenvaltion oikeus- tai lainvalvontaviranomainen aloittaa sellaista rikosta koskevan tutkinnan, jonka suhteen EPPO voisi käyttää toimivaltaansa, tai jos koska tahansa tutkinnan aloittamisen jälkeen jäsenvaltion toimivaltainen oikeus- tai lainvalvontaviranomainen katsoo, että tutkinta koskee tällaista rikosta, tämän viranomaisen on ilmoitettava tästä EPPO:lle ilman aiheetonta viivytystä, jotta EPPO voi päättää, käyttääkö se oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen 27 artiklan mukaisesti.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos jäsenvaltion oikeus- tai lainvalvontaviranomainen aloittaa EPPO:n toimivaltaan määritellyn rikoksen tutkinnan ja katsoo, että EPPO ei voisi käyttää toimivaltaansa 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti, on viranomaisen ilmoitettava tästä EPPO:lle. Kohdan tarkoituksena voidaan nähdä sen varmistaminen, että EPPO:n on ilmoituksen jälkeen mahdollista arvioida, tulisiko syyttäjäviranomaisten välistä toimivaltaa koskeva kysymys saattaa 25 artiklan 6 kohdassa säädetyllä tavalla toimivallan jakamisesta päättävän viranomaisen käsiteltäväksi.

EPPO:lle tehtävän ilmoituksen sisällöstä säädetään artiklan 4 kohdassa. Ilmoituksen on sisällettävä vähintään tosiseikkojen kuvaus, mukaan lukien arvio aiheutuneesta vahingosta, mahdollinen oikeudellinen luokittelu sekä kaikki saatavilla olevat tiedot mahdollisista uhreista, epäillyistä henkilöistä ja mahdollisista muista asianosaisista.

Artiklan 5 kohdan mukaisesti EPPO:lle tulee ilmoittaa myös tapauksista, joissa ei ole mahdollista arvioida täyttyvätkö 25 artiklan 2 kohdassa säädetyt erityiset perusteet ottaa rikosasia EPPO:n käsiteltäväksi. Mainitut perusteet liittyvät sellaisiin 22 artiklassa yleisesti EPPO:n toimivaltaan kuuluviin rikoksiin, joissa unionin taloudellisille eduille aiheutunut vahinko on kuitenkin todennäköisesti alle 10 000 euroa. Kyseisissä rikosasioissa EPPO voi käyttää toimivaltaansa ainoastaan kohdassa säädetyissä poikkeustilanteissa. Näitä tilanteita käsitellään tässä esityksessä myöhemmin 25 artiklan kohdalla.

Kansallisessa lainsäädännössä esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän välinen esitutkintayhteistyö alkaa esitutkintaviranomaisen syyttäjälle esitutkintalain 5 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla tehdyn ilmoituksen jälkeen (ETL-ilmoitus). ETL-ilmoituksesta annettujen Poliisihallituksen ja valtakunnansyyttäjänviraston sisällöltään yhtenevissä ohjeissa ei määritellä yksityiskohtaisesti mitä tietoja ETL-ilmoituksen tulee sisältää. Sen sijasta ohjeissa määritellään 19-kohtaisessa luettelossa sellaiset rikosasiat, joista ilmoitus tulee tehdä. EPPO-asetuksen 24 artiklan 4 kohdassa luetellaan ne tiedot, jotka kansallisen viranomaisen tulee liittää EPPO:lle tehtävään ilmoitukseen. Vaikka asetustekstin luettelo on yksityiskohtainen, olisi lakia soveltavien viranomaisten yhtenäisen ilmoituskäytännön kannalta perusteltua säätää täydentävää kansallista lainsäädäntöä viittauksella asetuksen 25 artiklan 4 kohdassa lueteltuihin tietoihin.

Artiklan 6 kohdan mukaan EPPO rekisteröi ja todentaa sille toimitetut tiedot sisäisen työjärjestyksensä mukaisesti ja todentamisella arvioidaan jäsenvaltion viranomaisen toimittamien tietojen pohjalta, onko perusteita aloittaa tutkinta tai käyttää oikeutta ottaa asia käsiteltäväksi. Artiklan 7 kohdan mukaisesti, jos EPPO päättää, ettei tutkinnan aloittamiselle 26 artiklan mukaisesti, tai asian käsittelyyn ottamiselle 27 artiklan mukaisesti, ole perusteita, kirjataan perustelut tälle näkemykselle asianhallintajärjestelmään. Tämän jälkeen EPPO tiedottaa asiasta jäsenvaltion ilmoittaneelle viranomaiselle ja rikoksen uhrille sekä, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, muille rikollisesta toiminnasta ilmoittaneelle viranomaiselle. Kohdassa säädetään EPPO:n sisäisestä toiminnasta, joten se ei edellyttäne kansallista täydentävää lainsäädäntöä.

Artiklan 8 kohdan mukaan EPPO ilmoittaa toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle ilman aiheetonta viivytystä, jos EPPO:n tietoon tulee mahdollisesti tehty rikos, joka ei kuulu sen toimivaltaan. EPPO toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle myös kaikki asi-

aan liittyvät merkitykselliset todisteet. Suomessa EPPO:n tulisi ilmoittaa kohdan mukaisissa tapauksissa tietoon tulleesta rikoksesta toimivaltaiselle esitutkintaviranomaiselle mahdollisen esitutkinnan aloittamiseksi. Käytännössä valtuutettu Euroopan syyttäjä ilmoittaisi Suomessa esitutkintaviranomaisille tämän kaltaisista tietoon tulleista rikoksista siten kuin esitutkintalaissa säädetään. Tältä osin ei vaikuttaisi olevan tarvetta säätää täydentävää lainsäädäntöä EPPO-lakiin ilmoittamismenettelystä.

Artiklan 9 kohdan mukaan EPPO voi pyytää erityistapauksissa unionin toimielimiltä, elimiltä tai laitoksilta sekä jäsenvaltioiden viranomaisilta lisätietoja. Pyydetty tiedot voivat koskea rikkomisia, jotka ovat vahingoittaneet unionin taloudellisia etuja mutta jotka eivät kuulu 25 artiklan 2 kohdan mukaiseen EPPO:n toimivaltaan. Lisäksi artiklan 10 kohdan mukaan EPPO voi pyytää muita tietoja, jotta kollegio voisi 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti antaa yleisiä ohjeita siitä, miten tulkita velvollisuutta ilmoittaa EPPO:lle 25 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvista asioista. Mainitut 9 ja 10 kohdat eivät edellytä niitä täytäntöönpanevaa erillistä täytäntöönpanosääntelyä, vaan sovellettavaksi tulisivat kansallisten viranomaisten tietojen luovuttamisen osalta sovellettavan yleislain eli viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, jatkossa julkisuuslaki) säännökset sekä mahdollinen viranomaista koskeva erityislainsäädäntö. Julkisuuslain 30 §:ssä säädetään, että viranomainen voi antaa salassa pidettävästä asiakirjasta tiedon ulkomaan viranomaiselle tai kansainväliselle toimielimelle, jos ulkomaan ja Suomen viranomaisen välisestä yhteistyöstä määrätään Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tai säädetään Suomea velvoittavassa säädöksessä ja tieto asiakirjasta voitaisiin tämän lain mukaan antaa yhteistyötä Suomessa hoitavalle viranomaiselle.

Artiklan 10 kohdan mukaan EPPO voi pyytää muita tietoja, jotta kollegio voisi 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti antaa yleisiä ohjeita siitä, miten tulkita velvollisuutta ilmoittaa EPPO:lle 25 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvista asioista.

ETL-ilmoituksia koskevien säännösten mukaan syyttäjälle on ilmoitettava tutkittavaksi tulleesta rikoksesta, jonka esitutkinta- ja syyttäväviranomaiset ovat yhdessä niille kuuluvan toimivallan perusteella päättäneet kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden piiriin tai josta syyttäjä on pyytänyt ilmoittamaan. ETL-ilmoituksella on keskeinen merkitys syyttäjän ja esitutkintaviranomaisen välisen esitutkintayhteistyön aloittamiselle ja tästä syystä ilmoitus tulee tehdä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa esitutkinnan aloittamisen jälkeen. Valtakunnansyyttäjänvirasto (VKS:2008:2) ja Poliisihallitus (POL-2018-50758, 19.12.2018) ovat antaneet yhtenäiset ohjeet syyttäjälle ilmoitettavista rikosasioista, ilmoitusmenettelystä ja syyttäjän toimenpiteistä. Valtakunnansyyttäjänviraston ohje on voimassa toistaiseksi ja Poliisihallituksen ohje 1.1.2019 – 31.12.2023. Yhdenmukaisen ohjeistuksen tarkoituksena on yhtenäistää syyttäjälle tehtävien ilmoitusten käytäntö koko valtakunnan alueella.

Liittyen EPPO:lle tehtävään ilmoitukseen rikollisesta toiminnasta esitutkintaviranomaisen tulisi jatkossakin tehdä ETL 5 luvun mukainen ilmoitus ensisijaisesti kansalliselle syyttäjälle ja mainita ilmoituksen perusteena, että tutkinnassa esille tulleiden seikkojen perusteella kyseessä saattaa olla EPPO:n toimivaltaan kuuluva rikosasia. Esitutkintalain 5 luvun 1 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jossa säädettäisiin, että esitutkintaviranomaisen tulisi ilmoittaa *viipymättä* syyttäjälle asiasta, jonka esille tulleiden seikkojen perusteella voitaisiin katsoa kuuluvan neuvoston asetuksen 22 artiklan, 25 artiklan 2 kohdan ja 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti EPPO:n toimivaltaan. Säännöksen tarkoituksena olisi saada EPPO:n toimivaltaan mahdollisesti kuuluvissa rikosasioissa tieto aloitetusta esitutkinnasta mahdollisimman pian EPPO:lle, jotta se voisi neuvoston asetuksessa säädetyllä tavalla arvioida sitä, käyttääkö se asiassa toimivaltaansa vai ei. Rikosprosessiketjussa kysymys EPPO:n toimivaltaan mahdollisesti kuuluvan jutun tunnistamisesta kuuluu ensisijaisesti esitutkintaviranomaisille.

Momentissa ilmoitus säädettäisiin tehtäväksi tavallisen ETL-ilmoituksen mukaisesti syyttäjälle. Ilmoituksen tekemisessä tulisi noudattaa vakiintuneita käytäntöjä, eikä uudella momentilla olisi tarkoitus luoda käytännöiltään erillistä menettelyä. Tästä syystä ei olisi tarkoituksenmukaista luoda ilmoittamismenettelyä, jossa esitutkintaviranomaisen tekisi EPPO:n toimivaltaan kuluva rikosasiasta ilmoituksen suoraan EPPO:lle. Ilmoittamisen jälkeen syyttäjä arvioisi onko ETL-ilmoituksessa mainittujen seikkojen perusteella kysymys rikosasiasta, jossa EPPO voisi käyttää toimivaltaansa. Mikäli syyttäjä päätyy tähän arvioon, asetuksen 24 artiklassa säädetty ilmoitusvelvollisuus toteutuisi tämän jälkeen käytännössä niin, että rikosasia jaettaisiin syyttäjälaitoksessa valtuutetulle Euroopan syyttäjälle, joka kaksoishattuperiaatteen mukaisesti toimii sekä kansallisena syyttäjänä, että edustaa EPPO:a Suomessa.

Artikla 25. EPPO:n toimivallan käyttö.

Asetuksen 25 *artikla* sisältää säännökset EPPO:n toimivallan käyttämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO käyttää toimivaltaansa aloittamalla tutkinnan asetuksen 26 artiklan nojalla tai päättämällä käyttää 27 artiklassa säädettyä oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväksi. EPPO:n päätettyä käyttää toimivaltaansa toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät saa käyttää omaa toimivaltaansa saman rikollisen toiminnan osalta.

Artiklan 2 kohdassa säädetään poikkeuksellisista tilanteista, joissa EPPO voi käyttää toimivaltaansa 22 artiklan soveltamisalaan kuuluvissa rikoksissa myös sellaisissa tilanteissa, että rikoksella aiheutettu vahinko on alle 10 000 euroa. Ensimmäisen poikkeuksen mukaan EPPO voi käyttää toimivaltaansa silloin, kun tapauksella on sellaisia unionin tason vaikutuksia, jotka edellyttävät EPPO:n suorittamaa tutkintaa ja toiseksi, jos rikoksesta epäiltynä on unionin virkamies, tai muu henkilöstön tai toimielinten jä-

sen. EPPO kuulee tarvittaessa toimivaltaisia viranomaisia tai unionin elimiä määrittääkseen sen, täyttyvätkö edellä mainitun mukaiset perusteet toimivallan käyttämiselle.

Artiklan 3 kohdan säännökset rajoittavat EPPO:n pääsääntöistä toimivaltaa 22 artiklan mukaisissa rikoksissa. Kohdan a alakohdan mukaan EPPO:n tulee ensinnäkin pidättäytyä käyttämästä toimivaltaansa 22 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvien rikosten osalta silloin kun kansallisessa lainsäädännössä säädetty enimmäisseuraamus tällaisesta rikoksesta on sama tai vähemmän ankara kuin 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitetusta tällaiseen rikokseen erottamattomasti liittyvästä liitännäisrikoksesta. EPPO:n ei kuitenkaan tule pidättäytyä toimivallan käyttämisestä tilanteissa, jossa tekokokonaisuudessa epäilty liitännäisrikos on ollut välineellinen epäillyn unionipetosrikkosiin kuuluvan rikoksen tekemiseksi.

Toisena tilanteena EPPO:n tulee pidättäytyä käyttämästä toimivaltaansa, jos on syytä olettaa että 22 artiklassa tarkoitettu rikoksesta unionin taloudellisille eduille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko. Tätä pidättäytymisperustetta ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun kysymyksessä on unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan a, b tai d alakohdassa tarkoitettu rikos.

Mainittuina unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan mukaisina unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavina rikoksina pidetään seuraavia tekoja. Kohdan a alakohdan mukaan unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvina petoksina pidetään muiden kuin hankintoihin liittyvien menojen osalta tekoja, jotka koskevat alakohdassa i väärin, virheellisten tai puutteellisten ilmoitusten tai asiakirjojen käyttämistä tai esittämistä, josta seuraa, että unionin talousarvioon tai unionin hoidossa oleviin tai sen puolesta hoidettuihin talousarvioihin sisältyviä varoja tai omaisuutta käytetään väärin tai pidätetään oikeudettomasti ja alakohdassa ii erityistä velvoitetta rikkoen tapahtuvaa tietojen ilmoittamatta jättämistä, jolla on sama seuraus kuin alakohdassa i. Alakohdassa ii teko tai laiminlyönti koskee tällaisten varojen tai omaisuuden väärinkäyttöä muihin tarkoituksiin kuin mihin ne on alun perin myönnetty.

Unionipetosdirektiivin voimaansaattamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 231/2018 vp s. 18–19) katsotun mukaisesti direktiivin 3 artiklan a alakohdan säännökset eivät edellyttäneet Suomessa lainsäädäntömuutoksia. Hallituksen esityksessä on katsottu, ettei 3 artiklan 2 kohdan a alakohta niin ikään edellyttänyt lainsäädäntömuutoksia. Alakohdan a alakohtien i ja ii osalta todetaan, että RL 29 luvun 5 §:n 1 momentin mukaisen avustuspetoksen – sekä 6 §:n mukaisen törkeän avustuspetoksen – rangaistussäännökset täyttävät direktiivin vaatimukset. Artiklan 2 kohdan a alakohdan iii alakohdan osalta hallituksen esityksessä on todettu, että direktiivin velvoitteet täyttävä rangaistussäännös on RL 29 luvun 7 §:n mukainen avustuksen väärinkäyttö.

Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan b) alakohta vastaa olennaisilta osiltaan edellä tarkasteltua kohdan a) alakohtaa. Keskeisenä erona on, että kysymys on hankintoihin liittyvistä menoista. Lisäedellytyksenä on myös rajautuminen tekoihin, jotka on tehty laittoman hyödyn tuottamiseksi rikoksentekijälle, tai muulle taholle niin, että unionin taloudellisille eduille aiheutuu menetyksiä. Lisäksi b) alakohdan iii) alakohdassa on lisäedellytyksenä edellä selostettuun a) alakohdan iii) alakohtaan, että varojen tai omaisuuden väärinkäytön tulee vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Hallituksen esityksessä (HE 231/2018 vp s. 19–20) on todettu yleisesti, etteivät direktiivin 3 artiklan b alakohdan säännökset edellytä Suomessa lainsäädäntömuutoksia.

Alakohdassa d unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvina petoksina pidetään arvonlisäveroon perustuvista omista varoista saatavien tulojen osalta kaikkia rajat ylittävissä petollisissa menettelyissä tehtyjä tekoja tai laiminlyöntejä, jotka koskevat väärin, virheellisten tai puutteellisten arvonlisäveroon liittyen ilmoitusten tai asiakirjojen käyttämistä tai esittämistä, josta seuraa unionin yleiseen talousarvioon sisältyvien varojen väheneminen, taikka erityistä velvoitetta rikkoen tapahtuvaa arvonlisäveroon liittyvien tietojen ilmoittamatta jättämistä, jolla on sama seuraus kuin edellä, taikka paikkaansa pitävien arvonlisäveroon liittyvien ilmoitusten esittämistä maksamatta jättämisen vilpilliseksi peittämiseksi tai arvonlisäveron palautuksiin johtavien oikeuksien laittomaksi luomiseksi. Hallituksen esityksessä (HE 231/2018 vp s. 22–23) todetaan, ettei unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan d alakohdan säännökset edellytä Suomessa lainsäädäntömuutoksia. Nykyisistä rangaistussäännöksistä sovellettavaksi vaikuttaisivat tulevan RL 29 luvun 1 §:n mukaisen veropetoksen tunnusmerkistö (artiklan 2 kohdan d) alakohdan i) ja ii) alakohdat), sekä direktiivin 3 artiklan 2 kohdan d) alakohdan iii) alakohdan osalta RL 36 luvun § 1:n mukainen petoksen tunnusmerkistö.

Direktiivin 3 artiklan 2 kohdan d) alakohdan osalta on vielä todettava, että säännöksessä rikolliseksi toiminnaksi kuvattu menettely voi asetuksen 22 artiklan 1 kohdan viimeisen virkkeen perusteella kuulua EPPO:n toimivaltaan ainoastaan silloin, kun kyseiset teot tai laiminlyönnit ovat yhteydessä unionin kahden tai useamman jäsenvaltion alueeseen ja niistä aiheutuva kokonaisvahinko on vähintään 10 miljoonaa euroa.

Artiklan 4 kohdan mukaan EPPO voi toimivaltaisten kansallisten viranomaisten suostumuksella käyttää toimivaltaansa 22 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta tapauksissa, jotka muuten jäisivät 3 kohdan b alakohdan soveltamisen ulkopuolelle, jos ilmenee, että EPPO:lla on paremmat edellytykset tutkia rikosta ja asettaa siitä syytteseen.

Asetuksen 25 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukainen arviointi kohdistuu näin ollen sellaisiin 22 artiklan mukaan EPPO:n yleiseen toimivaltaan kuuluviin rikoksiin, joissa unionin taloudellisille eduille aiheutunut vahinko on todennäköisesti pienempi, kuin muille asianomistajille aiheutunut vahinko. Arvonlisäveroon kohdistuvien petosten

osalta tämän vahingon tulee joka tapauksessa olla enemmän kuin 10 miljoonaa euroa, sillä viitaten edellä lausuttuun, sitä vähäisemmät teot jäävät EPPO:n toimivallan ulkopuolelle jo EPPO-asetuksen 22 artiklan 1 kohdan rajoitussäännöksen perusteella.

EPPO-asetusluonnoksesta käytyjen neuvottelujen aikana eduskunnan lakivaliokunta piti liitännäisrikoksia koskevaa asetusehdotuksen 18 artiklaa hyvin ongelmallisena Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 86 artiklan oikeusperustasäännöksen valossa (LaVL 23/2013 vp). Lakivaliokunta kiinnitti erityistä huomiota siihen, ettei liitännäisrikoksia koskevassa 18 artiklassa lainkaan määritelty niitä rikoksia, jotka voivat tulla kyseeseen liitännäisrikoksina. Välttää sanamuotoa pidettiin rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen kannalta ongelmallisina (LaVL 1/ 2015 vp, LaVL 9/2015 vp). Lausunnossaan LaVL 20/2016 vp lakivaliokunta korosti, että liitännäisrikosten osalta olisi tärkeää varmistaa se, että liitännäistoimivalta koskisi vain sitä, mikä on Euroopan syyttäjänvirastolle asetettujen tavoitteiden kannalta välttämätöntä. Myös perustuslakivaliokunta lausui EPPO-asetusneuvottelujen aikana liitännäisrikoksia koskevasta asiasta. Perustuslakivaliokunnan lausunnoissa (PeVL 61/2016 vp ja PeVL 19/2017 vp) valiokunta piti tärkeänä, että liitännäisrikokset pysyivät SEUT 86 artiklan puitteissa, mutta ei nähnyt liitännäisrikosten muotoiluissa perustuslakiongelmaa.

Huomioon ottaen asetuksesta edellä lausuttu voidaan katsoa, että 25 artiklan 4 kohdan mukaisessa tilanteessa kansallisten viranomaisten suostumuksen kohteena voisivat tulla kyseeseen ainoastaan asetuksen 22 artiklan mukaiset rikokset ja 25 artiklan 4 kohdan soveltaminen koskisi ainoastaan 25 artiklan 3 kohdan b alakohdassa määriteltyjä tapauksia. Lopputuloksena vaikuttaisi siltä, ettei ole välttämätöntä EPPO-laissa rajata kansallisen viranomaisen toimivaltaa antaa edellä selostettua suostumusta.

Artiklan 5 kohdassa säädetään, että EPPO ilmoittaa toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle ilman aiheetonta viivytystä päätöksestään käyttää toimivaltaansa tai pidättäytyä käyttämästä toimivaltaansa.

Asetuksen 24 ja 25 artiklat sisältävät runsaasti mainintoja tietojenvaihdosta ja ilmoittamisesta EPPO:n ja kansallisten oikeus- tai lainvalvontaviranomaisten välillä. Kaksoishattuperiaatteen mukaisesti EPPO:n edustajina toimisivat kaikissa tapauksissa valtuutetut Euroopan syyttäjät, joiden tehtävänä olisi välittää tietoa EPPO:n keskustason ja jäsenvaltioiden viranomaisten välillä. Ilmoittamista ja tietojenvaihtoa koskevaa yksityiskohtaisempaa täydentävää sääntelyä ei vaikuttaisi tarvittavan antaa lainsäädäntötasolla, sillä viranomaisten tiedonsaanti- ja luovutusoikeuksista on jo säädetty toisaalla. Käytännön menettelyistä tiedonkulun varmistamiseksi voitaisiin sopia syyttäjälaitoksen sekä muiden kansallisten viranomaisten ja EPPO:n edustajana toimivien valtuutettujen Euroopan syyttäjien kesken laadittavalla viranomaisohjeistuksella. Asetuksen johdanto-osan kappaleen 53 mukaan kansallisten viranomaisten ilmoitusvelvollisuuden noudattaminen on EPPO:n moitteettoman toiminnan kannalta olennaisen

tärkeää ja sitä olisi tulkittava laajasti. Tällä pyritäisiin varmistamaan se, että kansalliset viranomaiset ilmoittavat tapauksista, joissa tiettyjä EPPO:n toimivallan käyttämiseen liittyviä kriteerejä ei voida arvioida välittömästi. Tällaisia ovat johdanto-osan mukaan esimerkiksi vahingon taso tai sovellettava seuraamus.

Artiklan 6 kohdan mukaan, jos EPPO ja kansalliset syyttäviviranomaiset ovat eri mieltä siitä, kuuluuko rikollinen toiminta 25 artiklan 2 tai 3 tai 22 artiklan 2 tai 3 kohdan soveltamisalaan, ne kansalliset viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisista päättämään syytetoimia koskevan toimivallan jakamisesta kansallisella tasolla päättävät, kenellä on toimivalta tutkia tapaus. Jäsenvaltioiden on määriteltävä kansallinen viranomainen, joka päättää toimivallan jakamisesta. Kohtaan liittyy johdanto-osan kappale 62, jonka mukaan käsitteen 'toimivaltaiset kansalliset viranomaiset' olisi katsottava tarkoittavan kaikkia oikeusviranomaisia, joilla on toimivalta päättää toimivallan jakamisesta kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Asiaan vaikuttaa myös jäljempänä selostettu 42 artiklan 2 kohdan c alakohta, jonka mukaan Euroopan unionin tuomioistuimella on SEUT 267 artiklan nojalla toimivalta antaa ennakkoratkaisuja asetuksen 22 ja 25 artiklan tulkinnasta, joka liittyy EPPO:n ja toimivaltaisen kansallisen viranomaisen mahdolliseen toimivaltaristiriitaan. SEUT 267 artiklan mukaan kansalliset tuomioistuimet voivat pyytää unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua muun muassa unionin asetusten, direktiivien ja päätösten pätevydestä ja tulkinnasta, jos kysymys on ratkaistava, ennen kuin asiassa voidaan antaa päätös. Jos kysymys tulee esille tuomioistuimessa, jonka päätökseen ei ole muutoksenhakuoikeutta, tuomioistuimella on velvollisuus pyytää ennakkoratkaisua. Käytännössä tämä koskee ylimpiä tuomioistuinta.

Täydentävässä kansallisessa lainsäädännössä tulisi määritellä 25 artiklan 6 kohdassa mainittu kansallinen viranomainen. Koska kysymys on kansallisen syyttäviviranomaisen ja EPPO:n välisen toimivaltakysymyksen ratkaisemisesta, luonteva ratkaisu olisi, että toimivalta säädettäisiin PL 104 §:n mukaisesti ylintä syyttävävaltaa Suomessa käyttävälle valtakunnansyyttäjälle. Voimassaolevassa laissa valtakunnansyyttäjällä on myös eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta toimivalta päättää ulkomailla tehdyn rikoksen tutkimisesta Suomessa (RL 1:12). Toimivaltaristiriidan ratkaiseminen voitaisiin säätää myös tuomioistuimen tehtäväksi. Valittavassa ratkaisussa tulisi ottaa huomioon se, että asia tulee voida saattaa unionin tuomioistuimeen ennakkoratkaisumenetelyä varten siten kuin asetuksen 42 artiklassa ja SEUT 267 artiklassa edellytetään. Myös sen varmistamiseksi, että sääntely täyttää perustuslain oikeusturvaa ja muutoksenhakua koskevan PL 21 §:n vaatimukset, olisi perusteltua, että laissa mahdollistaisiin toimivaltakiistassa tehdyn päätöksen saattaminen toisen oikeusasteen ratkaistavaksi.

Yksi ratkaisuvaihtoehto olisi säännellä tuomioistuinkäsittelyn mahdollistava menettely samaan tapaan kuin laissa rikosoikeudellisia menettelyjä koskevien toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä sekä esitutkinnan ja syytetoimien siirtämisestä Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä (295/2012, jäljempänä laki toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä). Lain 19 §:n mukaan päätös rikosasian esitutkinnan tai syytetoimien siirtämisestä toisesta jäsenvaltiosta Suomeen tai päinvastoin voidaan saattaa käräjäoikeuden ratkaistavaksi. Käräjäoikeuden päätökseen ei ole muutoksenhakuoikeutta. Muutoksenhaulla ei ole päätöksen täytäntöönpanoa lykkäävää vaikutusta, ellei asiaa käsittelevä käräjäoikeus toisin määrää.

Toinen vaihtoehto olisi, että valtakunnansyyttäjän ratkaisua toimivaltaristiriita-asiassa ei olisi mahdollista saattaa tuomioistuimeen kuin vasta pääasian käsittelyn yhteydessä. Tällöin sovellettaviksi tulisivat oikeudenkäymiskaaren 16 luvun säännökset oikeudenkäyntiväitteistä. Tässä vaihtoehdossa olisi se etu, että ei tarvittaisi erillisiä kansallisesta prosessista poikkeavia menettelysäännöksiä. Ratkaisu myös mahdollistaisi asetuksen 42 artiklassa tarkoitetun ennakkoratkaisumenettelyn samaan tapaan kuin kansallisissa tapauksissa. Täydentävää sääntelyä kuitenkin tarvittaisiin siitä, että toimivaltakysymys on pääasian käsittelyn yhteydessä mahdollista riitauttaa.

Kolmantena vaihtoehtona voitaisiin harkita sitä, että toimivaltaristiriita-asian ratkaisisi ensi vaiheessa tuomioistuin joko valtuutetun syyttäjän tai valtakunnansyyttäjän esityksestä. Tällöin olisi luontevaa keskittää toimivalta Helsingin käräjäoikeudelle, jolle on keskitetty myös moniin muihin EU:n jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä koskeviin instrumentteihin perustuva päätöksenteko. Tässäkin vaihtoehdossa tarvittaisiin sääntelyä turvaamaan asetuksen 42 artiklan 2 kohdan c alakohdassa edellytetty ennakkoratkaisumenettely SEUT 267 artiklan edellyttämässä laajuudessa. Käräjäoikeuden ratkaisu tulisi siten voida saattaa korkeimman oikeuden käsiteltäväksi joko normaalia muutoksenhakujärjestystä noudattaen tai siten, kuin esimerkiksi Suomen ja muiden EU:n jäsenvaltioiden sekä Pohjoismaiden välisissä luovuttamistilanteissa, joissa Helsingin käräjäoikeuden päätöksestä voidaan tehdä valitus korkeimpaan oikeuteen, mikäli korkein oikeus antaa asiassa valitusluvan. Toinen vaihtoehto olisi, ettei käräjäoikeuden päätökseen olisi muutoksenhakuoikeutta, kuten yllä mainitussa laissa toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä.

Riippumatta siitä, mikä ratkaisumalli valitaan, tulisi varmistua menettelyn joutuisuudesta ja pyrkiä siihen, että ratkaisu toimivaltakiistaan saataisiin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Tärkeää olisi myös turvata se, että tutkinta voi keskeytyksettä jatkua vireillä olevasta toimivaltakiistasta huolimatta. Tässä tarkastelussa ongelmallinen olisi edellä mainittu kakkosvaihtoehto. Tarkoituksenmukaisena ei myöskään ole pidetty sitä, että toimivaltaristiriidan ensi asteessa ratkaisisi tuomioistuin, koska sillä ei ole senkaltaista roolia esitutkinnassa, jota toimivallan käyttämisestä päättäminen edellyttäisi. Esityksessä on päädytty ykkösvaihtoehdon mukaiseen ratkaisumalliin. Sen

voidaan katsoa mahdollistavan Suomen järjestelmään luontevimmin soveltuvan tavan saada toimivaltaristiriita ratkaistua kohtuullisessa ajassa. Toimivalta olisi tarkoituksenmukaista keskittää Helsingin käräjäoikeudelle, jolle toimivalta on keskitetty useiden muidenkin EU:n rikosoikeudellisten instrumenttien mukaisissa tilanteissa. Koska Helsingin käräjäoikeuden ratkaisuun ei olisi muutoksenhakuoikeutta, sillä olisi SEUT 267 artiklan mukaisten edellytysten täytyessä velvollisuus pyytää ennakkoratkaisua EU-tuomioistuimelta.

5. luku. Tutkintaa, tutkintatoimenpiteistä, syytetoimia ja syytetoimille vaihtoehtoisia toimenpiteitä koskevat menettelysäännöt.

Artikla 26. Tutkinnan aloittaminen ja toimivallan jako EPPO:ssa.

Asetuksen 26 artiklassa säädetään tutkinnan aloittamisesta ja toimivallan jakamisesta EPPO:ssa. Artiklan 1 kohdan mukaan, jos sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti on perusteltua syytä olettaa, että EPPO:n toimivaltaan kuuluva rikos on tekeillä tai tehty, siinä jäsenvaltiossa, jolla on kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti toimivalta rikoksessa, olevan valtuutetun Euroopan syyttäjän on aloitettava tutkinta ja ilmoitettava siitä asianhallintajärjestelmässä.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos EPPO päättää 24 artiklan 6 kohdan mukaisen todentamisen jälkeen aloittaa tutkinnan, se ilmoittaa asiasta ilman aiheetonta viivytystä viranomaiselle, joka ilmoitti rikollisesta toiminnasta 24 artiklan 1 tai 2 kohdan mukaisesti.

Artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos valtuutettu Euroopan syyttäjä ei ole aloittanut tutkintaa, pysyvä jaosto, jolle asia on määrätty ohjeistaa 1 kohdassa säädetyin edellytyksin valtuutettua Euroopan syyttäjää aloittamaan tutkinnan.

Artiklan 4 kohdan mukaan asian vireille panemisesta ja käsittelystä vastaa pääsääntöisesti valtuutettu Euroopan syyttäjä siinä jäsenvaltiossa johon rikollinen toiminta on keskittynyt, tai jos on tehty useita EPPO:n toimivaltaan kuuluvia toisiinsa liittyviä rikoksia, siinä jäsenvaltiossa, jossa suurin osa rikoksista on tehty. Jonkin toisen asiassa toimivaltaisen jäsenvaltion valtuutettu Euroopan syyttäjä voi aloittaa tutkinnan tai saada toimivaltaiselta pysyvältä jaostolta ohjeistuksen aloittaa tutkinta ainoastaan, jos poikkeaminen säännöstä on asianmukaisesti perusteltua huomioon ottaen epäillyn tai syytetyn vakinainen asuinpaikka, kansalaisuus tai paikka, jossa pääasiallinen taloudellinen vahinko on tapahtunut.

Artiklan 5 kohdan mukaan siihen asti, kunnes tehdään 36 artiklan nojalla päätös syytteen nostamisesta, toimivaltainen pysyvä jaosto voi tapauksessa, jossa useampi kuin yksi jäsenvaltio on asiassa toimivaltainen ja asianomaisia Euroopan syyttäjiä ja/tai

valtuutettuja Euroopan syyttäjiä on kuultu, päättää siirtää asian käsittelyn jonkin toisen jäsenvaltion valtuutetulle syyttäjälle, yhdistää tai jakaa asioita ja valita kutakin asiaa käsittelevän Euroopan syyttäjän, jos tällaiset päätökset ovat yleisen oikeudellisen edun ja artiklan 4 kohdan mukaisten asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän valintaa koskevien perusteiden mukaisia.

Artiklan 6 kohdassa säädetään, että aina kun pysyvä jaosto tekee päätöksen asian käsittelyn siirtämisestä, yhdistämisestä tai jakamisesta, se ottaa asianmukaisesti huomioon tutkinnan sen hetkisen tilanteen.

Artiklan 7 kohdan mukaan EPPO:n tulee ilmoittaa toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle ilman aiheetonta viivytystä kaikista tutkinnan aloittamista koskevista päätöksistä.

Artikla 27. Oikeus ottaa asia käsiteltäväksi.

Asetuksen 27 artikla sisältää säännökset EPPO:n oikeudesta ottaa asia käsiteltäväksi. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO päättää, saatuaan 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti kaikki merkitykselliset tiedot, käyttääkö se oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen, mahdollisimman pian ja viimeistään viiden päivän kuluttua siitä, kun se on saanut tiedot kansallisilta viranomaisilta ja ilmoittaa tästä päätöksestä kansallisille viranomaisille. Euroopan pääsyyttäjä voi erityistapauksessa tehdä päätöksen määräajan jatkamisesta enintään viidellä päivällä, ja hän ilmoittaa asiasta kansallisille viranomaisille.

Artiklan 2 kohdassa säädetään, että kansallisten viranomaisten on 1 kohdassa vahvistetuissa aikarajoissa pidättäydyttävä tekemästä kansallisen lainsäädännön nojalla päätöksiä, jotka voivat estää EPPO:a käyttämästä oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen. Kansallisten viranomaisten on kuitenkin toteutettava kaikki kansallisen lainsäädännön mukaiset kiireelliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen tehokkaiden tutkinta- ja syytetoimien varmistamiseksi.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos EPPO saa muutoin kuin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen kautta tietoonsa, että jonkin jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat jo käynnistäneet tutkinnan rikoksesta, jonka osalta se voisi olla toimivaltainen, se ilmoittaa asiasta viipymättä kyseisille viranomaisille. Saatuaan 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianmukaisen ilmoituksen EPPO päättää, käyttääkö se oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen. Päätös on tehtävä artiklan 1 kohdassa asetetussa määräajassa.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO kuulee tarvittaessa asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia ennen kuin se päättää, käyttääkö se oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen. Artiklan 5 kohdan mukaan jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on siirrettävä asian käsittely EPPO:lle ja pidättäydyttävä suorittamasta uusia tutkintatoimia saman rikoksen osalta, jos EPPO käyttää oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen.

Kansallisessa lainsäädännössä vaikuttaisi olevan tarpeellista määritellä se asetus-tekstissä mainittu kansallinen viranomainen, jota EPPO:n tulee 3 kohdan mukaan kuulla ennen päätöstä. Kuultava viranomainen olisi asiasta EPPO:lle ilmoittanut viranomainen, toisin sanoen syyttäjä. Kansallisessa lainsäädännössä olisi kuitenkin tarvetta määritellä tarkemmin se taho, jolle kuulemispyyntö syyttäjälaitoksessa esitettäisiin. Tehtävä voitaisiin antaa valtakunnansyyttäjän toimistolle, jolle syyttäjälaitoslain 4 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan on annettu tehtäväksi hoitaa toimialaansa kuuluvaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Artiklan 6 kohdan mukaan oikeutta ottaa asia EPPO:n käsiteltäväksi voi käyttää valtuutettu Euroopan syyttäjä mistä tahansa jäsenvaltiosta, jonka toimivaltaiset viranomaiset ovat käynnistäneet tutkinnan 22 ja 23 artiklan soveltamisalaan kuuluvasta rikoksesta. Jos valtuutettu Euroopan syyttäjä, joka on saanut tiedot 24 artiklan 2 kohdassa säädetyn mukaisesti päättää olla käyttämättä oikeutta ottaa asia käsiteltäväkseen, hänen on ilmoitettava asiasta jäsenvaltionsa Euroopan syyttäjän välityksellä pysyvälle jaostolle, jotta pysyvä jaosto voisi tehdä 10 artiklan 4 kohdan mukaisen päätöksen.

Artiklan 7 kohdan mukaan, jos EPPO on pidättäytynyt käyttämättä toimivaltaansa, se ilmoittaa ilman aiheutonta viivästystä toimivaltaisille kansallisille viranomaisille. Näiden on milloin tahansa menettelyn aikana ilmoitettava EPPO:lle uusista tosiseikoista, jotka voisivat antaa sille syitä harkita uudelleen päätöstään olla käyttämättä toimivaltaa. EPPO voi tämän jälkeen käyttää oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen edellyttäen, että kansallista tutkintaa ei ole vielä saatettu päätökseen ja että tuomioistuimelle ei ole toimitettu syytekirjelmää. EPPO:n on tehtävä kyseinen päätös artiklan 1 kohdassa asetetussa määräajassa.

Artiklan 8 kohdan mukaan jos kollegio, ottaen huomioon rikoksen vakavuuden tai yksittäisen asian käsittelyn monimutkaisuuden sellaisissa rikoksissa, jotka ovat aiheuttaneet tai todennäköisesti aiheuttavat unionin taloudellisille eduille vahinkoa, jonka määrä on alle 10 000 euroa, katsoo, että asian tutkiminen tai syytteen nostaminen unionin tasolla ei ole tarpeen, se antaa 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti yleisiä ohjeita, joiden avulla valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat päättää riippumattomasti ja ilman aiheutonta viivästystä olla ottamatta asiaa käsiteltäväkseen. Ohjeissa kollegion on täsmennettävä riittävän yksityiskohtaisesti olosuhteet, joihin niitä sovelletaan, vahvis-

tamalla selkeät perusteet, joissa otetaan huomioon rikoksen luonne, tilanteen kiireellisyys ja toimivaltaisten kansallisten viranomaisten sitoutumiseen toteuttamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet, jotta unionin taloudellisille eduille aiheutunut vahinko saadaan täysimääräisesti perittyä takaisin.

Artiklan 9 kohdan mukaan valtuutetun Euroopan syyttäjän on ohjeiden johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi ilmoitettava toimivaltaiselle pysyvälle jaostolle kaikista 8 kohdan mukaisesti tehdyistä päätöksistä ja jokaisen pysyvän jaoston on vuosittain raportoitava kollegiolle ohjeiden soveltamisesta.

Artikla 28. Tutkinnan toteuttaminen.

Asetuksen 28 *artikla* sisältää säännökset tutkinnan toteuttamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi asetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti joko toteuttaa itse tutkintatoimenpiteitä ja muita toimenpiteitä tai antaa sellaisia jäsenvaltionsa toimivaltaisten viranomaisten tehtäväksi. Kyseiset viranomaiset varmistavat kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että kaikkia ohjeita noudatetaan, ja toteuttavat niiden tehtäväksi annetut toimenpiteet. Aisaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä tiedottaa asianhallintajärjestelmän kautta toimivaltaiselle Euroopan syyttäjälle ja pysyvälle jaostolle kaikesta asian käsittelyssä tapahtuneesta merkittävästä edistymisestä EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä määriteltujen sääntöjen mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltaiset kansalliset viranomaiset toteuttavat EPPO:n tutkinnan kaikissa vaiheissa kiireellisiä toimenpiteitä, jotka ovat kansallisen lainsäädännön mukaisia ja tarpeellisia tehokkuuden varmistamiseksi siinäkin tapauksessa, ettei niitä tehdä asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän määräyksestä. Kansalliset viranomaiset tiedottavat ilman aiheutonta viivytystä asiaa käsittelevälle kansalliselle syyttäjälle toteuttamistaan kiireellisistä toimenpiteistä.

Artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltainen pysyvä jaosto voi valvovan Euroopan syyttäjän ehdotuksesta päättää asian siirtämisestä toiselle valtuutetulle syyttäjälle samassa jäsenvaltiossa silloin, kun asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä ei voi suorittaa tutkintaa tai syytetoimea, tai ei kykene noudattamaan toimivaltaisen pysyvän jaoston tai Euroopan syyttäjän ohjeita.

Artiklan 4 kohdassa säädetään, että valvova Euroopan syyttäjä voi poikkeustapauksissa ja saatuaan toimivaltaisen pysyvän jaoston hyväksynnän tehdä päätöksen tutkinnan suorittamisesta henkilökohtaisesti joko toteuttamalla tutkintatoimenpiteet ja muut toimenpiteet henkilökohtaisesti tai antamalla ne oman jäsenvaltionsa toimivaltai-

sen viranomaisen tehtäväksi, jos se on välttämätöntä tutkinnan tai syytteenpanon tehokkuuden kannalta yhden tai useamman nimetyn syyn perusteella. Näitä syitä ovat rikoksen vakavuus, erityisesti jos sillä on mahdollisia vaikutuksia unionin tasolla, tutkinta koskee Euroopan unionin virkamiehiä tai muuta henkilöstöä tai unionin toimielinten jäseniä tai jos artiklan 3 kohdassa säädetty siirtämismekanismi ei toimi.

Näissä poikkeuksellisissa olosuhteissa jäsenvaltiot varmistavat, että Euroopan syyttäjällä on oikeus määrätä tai pyytää tutkintatoimenpiteitä ja että hänellä on kaikki valtuudet, vastuu ja velvollisuudet, joita valtuutetulla Euroopan syyttäjällä on tämän asetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaisesti tehdyistä päätöksistä tiedotetaan ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ja valtuutetuille Euroopan syyttäjille.

Edellä mainituilla artiklan 4 kohdan mukaisilla säännöksillä on merkittävää vaikutusta Euroopan syyttäjän toimivaltaan yksittäisessä EPPO:n käsiteltävänä olevassa rikosasiassa. Artiklan 4 kohdan säännöksistä vaikuttaisi nousevan esille yleinen tarve ottaa Euroopan syyttäjän toimivaltuudet huomioon täydentävässä lainsäädännössä siten, että artiklassa mainituissa poikkeustilanteissa Euroopan syyttäjä voi antaa määräyksiä tutkintatoimenpiteiden suorittamisesta ohi valtuutetun Euroopan syyttäjän. Tämä turvattaisiin antamalla Euroopan syyttäjälle kansallisia syyttäjiä vastaava syyttäjän toimivalta Suomessa. Asetuksessa Euroopan syyttäjälle säädetty poikkeuksellinen toimivalta vaikuttaisi ulottuvan vain tutkintatoimenpiteisiin, eikä esimerkiksi enää rikosasian käsittelyyn eri tuomioistuimissa. Edelleen asetuksen 12 artiklassa, jossa säädetään Euroopan syyttäjien tehtävistä, rajoitetaan Euroopan syyttäjien toimivaltuuksia suorittaa 28 artiklan 4 kohdan mukaisesti tutkinta. Esimerkiksi suomalaisen Euroopan syyttäjän sijaisena toimivalla toisella Euroopan syyttäjällä ei ole asetuksen mukaan mahdollisuutta suorittaa Suomessa tutkintatoimenpiteitä itse tai määrätä suomalaisia esitutkintaviranomaisia suorittamaan tutkintaa 28 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Artikla 29. Erioikeuksien ja vapauksien pidättäminen

Asetuksen 29 artikla sisältää säädökset erioikeuksien ja vapauksien pidättämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan, jos EPPO:n tutkinta koskee henkilöitä, joihin sovelletaan erioikeuksia tai vapauksia kansallisen lainsäädännön nojalla, ja tällainen erioikeus tai vapaus on esteenä tietyn tutkinnan suorittamiselle, Euroopan pääsyyttäjä tekee perustellun kirjallisen pyynnön tämän erioikeuden tai vapauden pidättämisestä asianomaisessa kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos EPPO:n tutkinta koskee henkilöitä, joihin sovelletaan erioikeuksia ja vapauksia unionin oikeuden, erityisesti erioikeuksista ja vapauksista

tehdyn EU:n pöytäkirjan nojalla, ja tällainen erioikeus tai vapaus on esteenä tietyn tutkinnan suorittamiselle, Euroopan pääsyyttäjä tekee perustellun kirjallisen pyynnön tämän erioikeuden tai vapauden poistamisesta unionin oikeudesta säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

Artikla 30. Tutkintatoimenpiteet ja muut toimenpiteet.

Asetuksen 30 artikla sisältää säännökset tutkintatoimenpiteistä ja muista toimenpiteistä. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että ainakin niissä tapauksissa, joissa tutkinnan kohteena olevan rikoksen enimmäisseuraamuksena on vähintään neljä vuotta vankeutta, valtuutetulla Euroopan syyttäjällä on oikeus määrätä tai pyytää toteuttamaan kohdan alakohdissa määritellyt tutkintatoimenpiteet.

Toimenpiteitä ovat artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan toimitiloissa, maa-alueella tai kulkuneuvossa tehtävä etsintä, kotietsintä, henkilöntarkastus taikka mihin tahansa henkilökohtaiseen omaisuuteen tai tietokonejärjestelmään kohdistuva etsintä, ja tarvittavien turvaavien toimenpiteiden toteuttaminen, jotta niiden eheys voidaan säilyttää tai todistusaineiston tuhoutuminen tai turmeltuminen estää.

Artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisia toimenpiteitä ovat minkä tahansa merkityksellisen esineen tai asiakirjan haltuunotto joko alkuperäisessä tai muussa erityisessä muodossa.

Artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisia toimenpiteitä ovat sellaisen tallennetun sähköisen datan saaminen käyttöön, joka on salattuna tai salaamattomana, joko alkuperäisessä muodossaan tai muussa erityisessä muodossa, mukaan lukien pankkitilitiedot ja liikennetiedot, lukuun ottamatta kansallisen lainsäädännön mukaisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY 15 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen nojalla erityisesti säilytettyjä tietoja.

Artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaisia toimenpiteitä ovat sellaisen rikoksentekovälineen tai rikoksen tuottaman hyödyn, mukaan lukien omaisuuden, jäädyttäminen, jonka osalta on odotettavissa, että asiaa käsittelevä tuomioistuin tuomitsee sen menetetyksi, jos on syytä uskoa, että kyseisen rikoksentekovälineen tai rikoksen tuottaman hyödyn omistaja, haltija tai kontrolloija pyrkii tekemään menetetyksi tuomitsemisen vaikutuksen tyhjäksi.

Artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisia toimenpiteitä ovat epäillyn tai syytetyn kaikilla käyttämillään sähköisillä viestimävälineillä vastaanottaman ja lähettämän sähköien viestinnän kuuntelu.

Artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisia tutkintatoimenpiteitä ovat esineen jäljitys ja seuranta teknisin keinoin, mukaan lukien tavaroiden valvotut läpilaskut.

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdassa tarkoitetuille tutkintatoimenpiteille voidaan asettaa ehtoja sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jos kansallinen lainsäädäntö sisältää erityisiä rajoituksia, joita sovelletaan tiettyihin henkilö- tai ammattiryhmiin, joita sitoo lakisääteinen salassapitovelvollisuus, sanotun kuitenkin rajoittamatta 29 artiklan soveltamista.

Artiklan 3 kohdan mukaan 1 kohdan c, e ja f alakohdissa tarkoitetuille tutkintatoimenpiteille voidaan asettaa sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä lisäehtoja sekä rajoituksia. Jäsenvaltiot voivat erityisesti rajoittaa artiklan 1 kohdan e ja f alakohdan soveltamisen tiettyihin vakaviin rikoksiin. Jäsenvaltion, joka aikoo käyttää rajoitusta, on ilmoitettava EPPO:lle asiaankuuluva luettelo tietyistä vakavista rikoksista 117 artiklan mukaisesti.

Rikosprosessuaalisista pakkokeinoista säädetään pakkokeinolaissa (806/2011, jäljempänä PKL). Asetuksen 30 artiklan 1 kohdan a alakohdassa lueteltuja tutkintatoimenpiteitä vaikuttaisivat vastaavan pakkokeinolain 8 luvun mukaiset pakkokeinot, joista olennaisia alakohdan kannalta ovat erityisesti paikkaan kohdistuvaa etsintää koskevat säännökset (PKL 8:1–4 §), laite-etsintää koskevat säännökset (PKL 8:20–21 §) ja henkilöön kohdistuvaa etsintää koskevat säännökset (PKL 8:30–32 §). Paikkaan kohdistuvasta etsinnästä, laite-etsinnästä ja henkilöön kohdistuvasta etsinnästä päättää lähtökohtaisesti pidättämiseen oikeutettu virkamies, jollainen myös syyttäjä on PKL 2 luvun 9 §:n 1 momentin 4 kohdan perusteella.

Alakohdan kannalta merkityksellisissä, edellä mainituissa pakkokeinoissa tutkinnan kohteena olevan rikoksen enimmäisseuraamuksena tulee pääsääntöisesti olla vähintään kuusi kuukautta vankeutta. Pakkokeinolain 8 luvun 32 §:n mukaisessa henkilönkatsastuksessa epäilyn tulee kuitenkin koskea rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Selvältä joka tapauksessa vaikuttaa, että asetuksen edellytys alakohdan mukaisten pakkokeinojen olemisesta käytössä ainakin niissä tapauksissa, joissa tutkinnan kohteena olevan rikoksen enimmäisseuraamuksena on vähintään neljä vuotta vankeutta, ei aiheuta ongelmia voimassa olevan kansallisen lainsäädännön kannalta.

Artiklan a alakohdassa edellytetään lisäksi mahdollisuutta toteuttaa tarvittavia turvaavia toimenpiteitä todistusaineiston eheyden säilyttämiseksi tai sen tuhoutumisen tai turmeltumisen estämiseksi. Tällaisina turvaavina toimenpiteinä voidaan pitää esimerkiksi paikkaan kohdistuvan etsinnän osalta PKL 8 luvun 6 §:n 3 momentin säännöstä kotietsinnän toimittamispaikalla olevan henkilön poistamisesta tai hänen liikkumisensa

rajoittamisesta ja laite-etsinnän osalta PKL 8 luvun 24 §:n mahdollistamaa datan säilyttämismääräystä. Lisäksi kaikkien alakohdan kannalta olennaisten etsintätyyppien osalta merkitystä tässä suhteessa on esimerkiksi asian kiireellisyyteen liittyvillä säännöksillä, joilla voidaan poiketa normaalista päätöksentekomenettelystä.

Artiklan 1 kohdan a alakohdan osalta voidaan siten kokonaisuutena arvioida, että alakohta ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Artiklan 1 kohdan b ja c alakohdan mukaisia tutkintatoimenpiteitä vaikuttaisivat vastaavan ensinnäkin PKL 7 luvussa säädetty takavarikoimista ja asiakirjan jäljentämistä koskevat säännökset sekä lain 8 luvun 22 §:n säännös laitteen haltuun ottamisesta laite-etsinnän toimittamista varten. Pakkokeinolain 7 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan esineen, omaisuuden tai asiakirjan takavarikoimisen edellytykset koskevat myös tietoa, joka on teknisessä laitteessa tai muussa vastaavassa tietojärjestelmässä taikka sen tallennusalueella (*data*). Takavarikoimisesta tai asiakirjan jäljentämisestä päättää PKL 7:7 §:n mukaan pidättämiseen oikeutettu virkamies. Lisäksi merkitystä voi olla PKL 10 luvun 23 §:n mukaisella teknisellä laitetarkkailulla, josta luvun 24 §:n mukaan päättää tuomioistuin pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta.

Artiklan 1 kohdan c alakohdan viittauksessa direktiivin 2002/58/EY 15 artiklan 1 kohdan toiseen virkkeeseen on kysymys siitä, että kyseisen virkkeen perusteella jäsenvaltiot voivat tietyin rajoituksin muun muassa hyväksyä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joilla rajoitetaan kyseisen direktiivin tietyissä artikloissa säädettyjen oikeuksien ja velvollisuuksien soveltamisalaa, jos tällaiset rajoitukset ovat välttämättömiä, asianmukaisia ja oikeasuhteisia demokraattisen yhteiskunnan toimenpiteitä kansallisen turvallisuuden sekä puolustuksen, yleisen turvallisuuden tai rikosten tai sähköisen viestintäjärjestelmän luvottoman käytön torjunnan, tutkinnan, selvittämisen ja syyteharkinnan varmistamiseksi. Kysymys on siten c alakohdan soveltamisalaa koskevasta poikkeuksesta, joka mahdollistaa liikennetietojen osalta poikkeamisen alakohdassa muuten edellytetyistä.

Pakkokeinolain 7 luvussa ei ole erityisiä tutkittavana olevan rikoksen enimmäisrangaistukseen perustuvia kynnyksiä luvun mukaisten pakkokeinoiden käyttämiselle. Lain 8 luvun 22 §:ssä kynnyksenä on edellä todetuin tavoin vähintään kuuden kuukauden vankeuden enimmäisrangaistus, mitä voidaan pitää ongelmattomana 30 artiklan alkuosan perusteella. Pakkokeinolain 7 luvun mukaisia säännöksiä takavarikoimisesta ja asiakirjan jäljentämisestä kuitenkin koskevat luvun 3 ja 4 §:ään sisältyvät takavarikoimis- ja jäljentämiskiellot. Näiden osalta huomioon voidaan ensinnäkin ottaa edellä mainittu 30 artiklan 2 kohta, jonka mukaan tutkintatoimenpiteille voidaan asettaa ehtoja sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jos kansallinen lainsäädäntö sisältää erityisiä rajoituksia, joita sovelletaan tiettyihin henkilö- tai ammattiryhmiin, joita sitoo lakiasäätynen salassapitovelvollisuus. Lisäksi c alakohdan kannalta merkitystä

on 3 kohdalla, jonka mukaan tutkintatoimenpiteille voidaan asettaa sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä lisäehtoja sekä rajoituksia. Vaikuttaa siksi selvältä, että c alakohdan johdosta ei ole tarvetta tehdä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Huomiota voidaan b alakohdan osalta kiinnittää siihen, että artiklan 3 kohdan säännös tutkintatoimenpiteille kansallisessa lainsäädännössä mahdollistetuista lisäehdoista ja rajoituksista ei koske b alakohtaa. Tältä osin olennainen on kuitenkin artiklan 5 kohta siitä, että toimenpiteiden toteuttamista koskevista menettelyistä ja yksityiskohdista (*modalities*) säädetään niihin sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä. Kohtaa täydentää asetuksen johdanto-osan 70 kappale, jonka jälkimmäisen virkkeen mukaan käytettävissä oleviin tutkintatoimenpiteisiin voidaan soveltaa rajoituksia kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi huomiota voidaan kiinnittää artiklan 3 kohdan toisen virkkeen osalta siihen, että se koskee rajoittumista *erityisesti* vakaviin rikoksiin sulkematta pois rajoittamista myös muilla perusteilla. Siten voidaan kokonaisuutena arvioida, että myöskään 30 artiklan 1 kohdan b alakohta ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Artiklan 1 kohdan d alakohdassa määriteltyjä toimenpiteitä vastaavat PKL 6 luvun mukaiset vakuustakavarikkoja ja väliaikaista vakuustakavarikkoa koskevat säännökset sekä lain 7 luvun mukaiset takavarikkoa koskevat säännökset. Pakkokeinolain 6 luvun 2 §:n mukaisesti vakuustakavarikosta päättää tuomioistuimien. Pykälän 2 momentissa säädetyllä tavalla vaatimuksen voi ennen syytteen vireille tuloa tehdä pidättämiseen oikeutettu virkamies ja syytteen tultua vireille syyttäjä ja itselleen tulevan vahingonkorvauksen tai hyvityksen maksamisen turvaamiseksi myös asianomistaja. Pakkokeinolain 7 luvun 7 §:n mukaisesti takavarikoimisesta tai asiakirjan jäljentämisestä päättää normaalisti pidättämiseen oikeutettu virkamies. Pakkokeinolain 6 tai 7 luvussa ei ole erityisiä tutkittavana olevan rikoksen enimmäisrangaistukseen perustuvia kynnyksiä lukujen mukaisten pakkokeinojen käyttämiselle. Pakkokeinolain 7 luvun mukaisia säännöksiä takavarikoimisesta ja asiakirjan jäljentämisestä kuitenkin koskevat luvun 3 ja 4 §:ään sisältyvät takavarikoimis- ja jäljentämiskiellot.

Huomiota voidaan vastaavasti kuin edellä b alakohdan osalta myös d alakohdan osalta kiinnittää siihen, että artiklan 3 kohdan säännös tutkintatoimenpiteille kansallisessa lainsäädännössä mahdollistetuista lisäehdoista ja rajoituksista ei koske d alakohtaa. Tältä osin olennainen on kuitenkin artiklan 5 kohta siitä, että toimenpiteiden toteuttamista koskevista menettelyistä ja yksityiskohdista (*modalities*) säädetään niihin sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä. Kohtaa täydentää asetuksen johdanto-osan 70 kappale, jonka jälkimmäisen virkkeen mukaan käytettävissä oleviin tutkintatoimenpiteisiin voidaan soveltaa rajoituksia kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Lisäksi huomiota voidaan kiinnittää artiklan 3 kohdan toisen virkkeen osalta sii-

hen, että se koskee rajoittumista *erityisesti* vakaviin rikoksiin sulkematta pois rajoittamista myös muilla perusteilla. Siten voidaan kokonaisuutena arvioida, että myöskään 30 artiklan 1 kohdan d alakohta ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaista sähköisillä viestivälineillä vastaanotetun ja lähetetyn sähköisen viestinnän kuuntelua vastaavat kansalliset pakkokeinosäännökset sisältyvät erityisesti PKL 10 luvun 3 §:ään. Telekuuntelusta päättää PKL 10:5 §:ssä säädettyllä tavalla tuomioistuin pidättämiseen oikeutetun virkamiehen vaatimuksesta. Alakohdan kannalta olennainen on edellä viitattu artiklan 3 kohta, jonka mukaan alakohdassa tarkoitetuille tutkintatoimenpiteille voidaan asettaa sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä lisäehtoja sekä rajoituksia ja erityisesti rajoittaa alakohdan soveltaminen tiettyihin vakaviin rikoksiin. Jäsenvaltion, joka aikoo käyttää rajoitusta, on ilmoitettava EPPO:lle asiaankuuluva luettelo tietyistä vakavista rikoksista 117 artiklan mukaisesti. Kohdassa viitatus 117 artiklan viimeisen virkkeen mukaan niiden jäsenvaltioiden, jotka aikovat rajoittaa 30 artiklan 1 kohdan e ja f alakohdan soveltamisen tiettyihin vakaviin rikoksiin, on ilmoitettava EPPO:lle luettelo kyseisistä rikoksista. Vaikuttaa näin ollen perustellulta, että asetuksen täytäntöönpanon yhteydessä EPPO:lle ilmoitetaan PKL 10 luvun 3 §:ään sisältyvät telekuuntelun mahdollistavat rangaistussäännökset ja niihin liittyvät edellytykset. Alakohdan osalta voidaan kokonaisuutena arvioida, että alakohta ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Artiklan 1 kohdan f alakohdassa määriteltyä esineen jäljitystä ja seurantaa, mukaan lukien tavaroiden valvottua läpilaskua, vastaavat kansalliset pakkokeinosäännökset sisältyvät PKL 10 luvun 21, 22, 41 ja 42 §:ään. Esineen teknisestä seurannasta säädetään PKL 10:21 §:ssä ja päätöksen muusta kuin henkilön teknisestä seurannasta tekee pidättämiseen oikeutettu virkamies. Pakkokeinolain 10 luvun 21 §:n 2 momentin mukaan rikoksen kohteena olevaan tai rikoksesta epäillyn oletettavasti hallussa olevaan tai käyttämään esineeseen, aineeseen tai omaisuuteen saadaan kohdistaa teknistä seurantaa, kun epäiltyä on syytä epäillä rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään vuosi vankeutta. Lisäksi pykälän 3 momentin perusteella enimmäisrangaistusta koskeva kynnysarvo on vähintään neljä vuotta vankeutta, jos teknisen seurannan tarkoituksena on seurata rikoksesta epäillyn liikkumista sijoittamalla seurantalaite hänen yllään oleviin vaatteisiin tai mukanaan olevaan esineeseen (henkilön tekninen seuranta). Valvottua läpilaskua voidaan PKL 10 luvun 42 §:n 2 momentissa säädettyllä tavalla käyttää, jos on syytä epäillä rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta. Edellytyksenä on lisäksi, että läpilaskua voidaan valvoa ja siihen voidaan tarvittaessa puuttua. Toimenpiteestä ei saa myöskään aiheutua merkittävää vaaraa kenenkään hengelle, terveydelle tai vapaudelle eikä merkittävää huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon vaaraa. Pakkokeinolain 10 luvun 42 §:n 1 momentin mukaan poliisin suorittamasta valvotusta läpilaskusta päättää keskusrikospoliisin, suojelupoliisin tai poliisilaitoksen päällikkö

taikka tehtävään määrätty salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu pidättämi-
seen oikeutettu virkamies. Kohdan f alakohdan osalta voidaan siten kokonaisuutena
ja ottaen huomioon myös edellä viitattu artiklan 3 kohdan sääntely todeta, että ala-
kohta ei edellytä muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Artiklan 4 kohdassa säädetään, että artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden
lisäksi valtuutetulla Euroopan syyttäjällä on oltava oikeus pyytää tai määrätä toteutta-
maan jäsenvaltiossaan mikä tahansa muu toimenpide, joka on vastaavassa kansalli-
sessa tapauksessa syyttäjien käytettävissä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
Valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä tulee olemaan vastaavat toimivaltuudet kuin muilla-
kin kansallisilla syyttäjillä eikä artiklan 4 kohta siksi edellytä täydentävää kansallista
sääntelyä.

EPPO-asetuksen velvoitteiden ei edellä tehdyn tarkastelun perusteella voida katsoa
edellyttävän uusien pakkokeinojen sisällyttämistä pakkokeinolakiin eikä pakkokeino-
jen käyttöä koskevien kansallisten edellytysten tai menettelyjen muuttamista nykyi-
sestä. Pakkokeinolaissa määritellyt kansallisten syyttäjien käytössä olevat pakkokei-
not niiden käyttöä koskevine edellytyksineen ovat kokonaisuudessaan riittävät asetuk-
sen 30 artiklassa edellytetyn kannalta.

Koska pakkokeinojen käyttö rajoittaa perustuslaissa turvattuja perusoikeuksia, pakko-
keinoja koskevan sääntelyn tulee olla täsmällistä ja tarkkarajaista. Tämän johdosta
vaikuttaa perustellulta sisällyttää EPPO-lakiin säännös, jossa tarkennetaan käytettä-
vissä olevat pakkokeinot ja näiden käyttämisen yleiset edellytykset. Säännökseen on
perusteltua ensinnäkin sisällyttää listaus niistä pakkokeinoista, jotka voisivat tulla ky-
symykseen asetuksen mukaisessa toiminnassa. Huomioon tässä tulee ottaa erityi-
sesti artiklan 4 kohta, jonka mukaan artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden
lisäksi valtuutetulla Euroopan syyttäjällä on oltava oikeus pyytää tai määrätä toteutta-
maan jäsenvaltiossaan mikä tahansa muu toimenpide, joka on vastaavassa kansalli-
sessa tapauksessa syyttäjien käytettävissä kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Voimassa olevan lain kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa (4/1994, jäljem-
pänä rikosoikeusapulaki) 23 §:n 1 momentissa on lueteltu ne pakkokeinot, joita kysei-
sen lain perusteella oikeusavussa voidaan käyttää. Nämä käytettävät pakkokeinot
ovat etsintä, takavarikko ja datan säilyttämismääräys, telekuuntelu, televalvonta, tieto-
jen hankkiminen telekuuntelun sijasta, sijaintitietojen hankkiminen epäillyn ja tuomitun
tavoittamiseksi, tukiasematietojen hankkiminen, suunnitelmallinen tarkkailu, peitelty
tiedonhankinta, tekninen tarkkailu, peitetöiminta ja valeosto, valvottua läpilasku sekä
henkilötuntemerkkien ottaminen. Pantaessa kansallisesti täytäntöön rikosasioita kos-
kevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevaa direktiiviä (2014/41/EU) vastaa-
vaan listaan lain rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan di-

rektiivin täytäntöönpanosta (430/2017, tutkintamääräyslaki) 9 §:n 1 momentissa katsottiin lisäksi perustelluksi sisällyttää pakkokeinolain mukaisista pakkokeinoista asiakirjan jäljentäminen (PKL 8:2), tutkimuspaikan tai -kohteen eristäminen (PKL 9:1), koe nautitun alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi (PKL 9:2), DNA-tunnisteen määrittäminen (PKL 9:4) sekä ohjattu tietolähteen käyttö (PKL 10:39).

Nyt käsiteltävässä asetuksessa on kysymys unionipetosdirektiivin mukaisten unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tutkimisesta sekä kyseisten rikosten tekijöiden ja niihin osallisten asettamisesta syytteeseen ja saattamisesta tuomittaviksi. Kansallisesti direktiivin mukaiset rangaistusvelvoitteet katetaan seuraavilla rikoslain säännöksillä: avustuspetos (RL 29:5), avustuksen väärinkäyttö (RL 29:7), petos (RL 36:1), veropetos (RL 29:1), rahanpesu (RL 32:6), lahjuksen antaminen (RL 16:13), lahjuksen antaminen kansanedustajalle (RL 16:14a), lahjuksen ottaminen (RL 40:1), lahjuksen ottaminen kansanedustajana (RL 40:4) ja virka-aseman väärinkäyttäminen (RL 40:7) sekä uudella EU:n varojen väärinkäyttöä kansanedustajana koskevalla rangaistus-säännöksellä (RL 40:8a) (HE 231/2018 vp s. 44 ja L 368/2019 vp). EPPO on toimivaltainen myös rikoksissa, jotka koskevat rikollisjärjestön toimintaan osallistumista, jos kyseinen rikollisjärjestö keskittyy rikollisessa toiminnassaan minkä tahansa unionipetosdirektiivissä tarkoitetun rikoksen tekemiseen. Lisäksi EPPO on toimivaltainen kaikkien muiden rikosten osalta, jotka liittyvät erottamattomasti edellä kuvatun mukaiseen rikolliseen toimintaan. Olennaista on listata sellaiset pakkokeinot, jotka voisivat tulla kysymykseen tässä EPPO:n toiminnassa. Huomiota voidaan muun ohessa kiinnittää siihen, että kysymys voi olla yhtäältä asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän vain Suomessa tehtävistä toimista ja toisaalta tilanteista, joissa toisen jäsenvaltion asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä pyytää Suomessa toimivalta avustavalta valtuutetulta Euroopan syyttäjältä tutkintatoimien suorittamista.

Edellä on 1 kohdan alakohtien käsittelyn yhteydessä listattu sellaiset pakkokeinolain mukaiset pakkokeinot, jotka vastaavat kohdassa edellytetyjä tutkintatoimenpiteitä. Näiden osalta on selvää, että niiden tulee sisältyä tässä ehdotettavaan listaan. Lisäksi listan tulee artiklan 4 kohdan nojalla sisältää muut sellaiset pakkokeinot, joiden voidaan ajatella voivan olla tarpeellisia EPPO:n toiminnassa, ottaen huomioon EPPO:n edellä kuvatun mukainen aineellinen toimivalta ja toiminta. Perustellulta vaikuttaa, että näin muodostettu EPPO:n käytössä olevia pakkokeinoja koskeva lista sisällytetään säännökseen EPPO:n pakkokeinojen käyttämisen edellytyksistä sen 1 momentiksi. Edellä todetun mukaisesti kansallisen lain sääntely pakkokeinoista, jotka vastaavat artiklan 1 kohdassa edellytetyjä tutkintatoimenpiteitä, ei sisällä asetuksen kannalta ongelmallisia kynnyksiä tai rajoituksia. Muiden kuin 1 kohdassa lueteltujen tutkintatoimenpiteiden kannalta olennainen tässä suhteessa on edellä kuvattu artiklan 4 kohta, jossa ei rajoiteta pakkokeinojen käytölle kansallisessa lainsäädännössä asetettuja edellytyksiä. Olennaista on, että valtuutettujen Euroopan syyttäjien käytössä olevia

pakkokeinoja ei rajoiteta muilla kuin sellaisilla perusteilla, jotka soveltuvat myös vastaaviin muihin tapauksiin kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Jo nykyään kansainvälisessä oikeusavussa rikosasioissa on pakkokeinojen käytön osalta periaatteena – jos oikeusapupyynnö tarkoittaa tai sen täyttäminen edellyttää pakkokeinolaissa tarkoitettujen pakkokeinojen käyttämistä – että pakkokeinoja saa käyttää, jos tämä olisi Suomen lain mukaan sallittua, jos pyynnön perusteena oleva teko olisi tehty Suomessa vastaavissa olosuhteissa. Periaate on vahvistettu muun muassa rikosoikeusapulain 15 §:n 1 momentissa ja tutkintamääräyslain rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta 9 §:n 2 momentissa. Vastaava periaate on perusteltua vahvistaa myös nyt käsiteltävän asetuksen osalta, ottaen myös huomioon asetuksen 31 artiklan 5 kohdan d alakohta, jossa olennaista pakkokeinon käytön kannalta rajat ylittävässä tilanteessa on, onko kyseinen pakkokeino valtuutetun syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti käytettävissä vastaavassa kansallisessa tapauksessa. Perustellulta vaikuttaa, että periaatteen vahvistava säännös lista sisällytetään säännökseen EPPO:n pakkokeinojen käyttämisen edellytyksistä sen 2 momentiksi. Lisäksi ehdotettavaan pykälään on perusteltua sisällyttää selventävä säännös siitä, että pakkokeinojen käytöstä päätettäessä ja niitä käytettäessä noudatettavaan menettelyyn on sovellettava, mitä Suomen laissa säädetään. Kysymys olisi ennen kaikkea pakkokeinolain sääntelystä, mutta merkitystä voisi olla myös esimerkiksi lain rikostorjunnasta tullissa (623/2015) sääntelyllä. Lisäksi pykälässä tulisi ottaa huomioon jäljempänä tarkemmin käsiteltävän 32 artiklan säännös siitä, että toimenpiteet toteutetaan asetuksen ja avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja että avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän on lähtökohtaisesti noudatettava asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän nimenomaisesti ilmoittamia muodollisuuksia ja menettelyjä. Perustellulta vaikuttaa, että näin muotoiltu säännös sisällytetään pykälään EPPO:n pakkokeinojen käyttämisen edellytyksistä sen 3 momentiksi.

Muilta osin huomiota voidaan jo tässä yhteydessä kiinnittää siihen, että esimerkiksi edellä mainitussa tutkintamääräyslain 9 §:ssä 3–6 momentissa on säädetty tiettyjä poikkeuksia pakkokeinojen käyttöä kansallisissa tilanteissa koskeville pakkokeinolain mukaisille kynnyksille. Kun kysymys on eurooppalaista tutkintamääräystä koskevassa direktiivissä tarkoitettua rajat ylittävästä yhteistyöstä. Nyt käsiteltävänä oleva asetus koskee direktiivistä poiketen pakkokeinojen käytön kannalta sekä kansallisia että rajat ylittäviä tilanteita. Lisäksi kysymyksessä on asetus, jota voidaan lähtökohtaisesti soveltaa suoraan ilman täydentävää kansallista lainsäädäntöä. Siten perustellulta ei vaikuta 31 artiklassa tarkoitettuja rajat ylittäviä tilanteita varten laajemmalti toistaa kansallisen lain sääntelyä, joka koskee pakkokeinojen käyttämistä rajat ylittävissä tutkimuksessa. Asetuksen 32 artiklan mukaisesti avustavan valtuutetun syyttäjän tehtäväksi annetut toimenpiteet toteutetaan asetuksen ja avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

Artiklan 5 kohdan mukaan valtuutetut Euroopan syyttäjät saavat määrätä artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta, jos on riittävät syyt uskoa, että kyseinen erityistoimenpide voisi tarjota tutkinnan kannalta hyödyllisiä tietoja tai todisteita, ja jos samaan tavoitteeseen pääsemiseksi ei ole käytettävissä yksityisyyteen vähemmän puuttuvia toimenpiteitä. Toimenpiteiden toteuttamista koskevista menettelyistä ja yksityiskohdista säädetään niihin sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä.

Pakkokeinolain 1 luvun 3 §:n mukaan pakkokeinon käytöllä ei kenenkään oikeuksiin saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä käytön tarkoituksen saavuttamiseksi. Pakkokeinon käytöllä ei saa aiheuttaa kenellekään tarpeettomasti vahinkoa tai haittaa. Lisäksi pakkokeinojen käyttöä rajoittavat yksittäisten pakkokeinojen yhteyteen säädetty edellytykset kunkin yksittäisen pakkokeinon käytölle. Vastuu asetuksen 30 artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamisesta kuuluu kansallisen pakkokeinolainsäädännön mukaan esitutkintaviranomaisille. Esitutkintalain 5 luvun 2 §:n mukaan esitutkintaviranomaisen on syyttäjän pyynnöstä toimitettava esitutkinta tai suoritettava esitutkintatoimenpide. Esitutkintaviranomaisen on muutenkin noudatettava syyttäjän määräyksiä, joilla pyritään turvaamaan ETL 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen esitutkinnassa selvitettävien asioiden selvittäminen. Lisäksi esitutkintaviranomaisen päätettyä esitutkinnan ja aineiston siirryttyä syyttäjälle päättää syyttäjä myös jutun pakkokeinoista. Sääntelyn voidaan kokonaisuutena katsoa olevan yhteensopiva 5 kohdan säännöksen kanssa, jonka mukaan toimenpiteiden toteuttamista koskevista menettelyistä ja yksityiskohdista säädetään niihin sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä. Kansallisen sääntelyn voidaan siten myös kokonaisuutena katsoa olevan artiklan 5 kohdassa edellytetyn mukainen

Artikla 31. Rajat ylittävä tutkinta.

Asetuksen 31 *artikla* sisältää säännökset rajat ylittävästä tutkinnasta. Artiklan 1 kohdan mukaan valtuutettujen Euroopan syyttäjien on toimittava tiiviissä yhteistyössä avustaen ja kuullen toisiaan rajat ylittävissä tapauksissa. Jos toimenpiteeseen on ryhdyttävä muussa jäsenvaltiossa kuin asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltiossa, on asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän päätettävä tarvittavan toimenpiteen hyväksymisestä ja annettava se sen jäsenvaltion valtuutetun syyttäjän tehtäväksi, jossa toimenpide on toteutettava.

Artiklan 2 kohdassa säädetään, että asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi määrätä mitä tahansa toimenpiteitä, jotka ovat hänen käytettävissään 30 artiklan mukaisesti. Kyseisten toimenpiteiden oikeutuksesta ja hyväksymisestä säädetään asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännössä. Jos

asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä antaa tutkintatoimenpiteen suoritettavaksi yhdelle tai useammalle toisen jäsenvaltion valtuutetun Euroopan syyttäjälle, hänen on ilmoitettava asiasta samanaikaisesti valvovalle Euroopan syyttäjälle.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti toimenpiteelle tarvitaan tuomioistuimen lupa, tuon avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän on hankittava kyseinen lupa kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Jos tuomioistuimen lupa tehtäväksi annetulle toimenpiteelle evätään, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä peruuttaa toimeksianto. Jos avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädäntö ei kuitenkaan edellytä kyseistä tuomioistuimen antamaa lupaa, mutta asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädäntö vaatii sitä, viimeksi mainitun Euroopan syyttäjän on hankittava lupa ja toimitettava se tehtävänannon yhteydessä.

Artiklan 4 kohdan mukaan avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän on ryhdyttävä toteuttamaan tehtäväksi annettua toimenpidettä tai ohjeistettava toimivaltaista kansallista viranomaista toteuttamaan se.

Artiklan 5 kohdan mukaan, jos avustava valtuutettu Euroopan syyttäjä katsoo, että tehtäväksianto on puutteellinen tai siinä on ilmeinen merkittävä virhe; toimenpiteeseen ei perusteltujen ja objektiivisten syiden vuoksi voida ryhtyä asetetussa määräajassa; vaihtoehtoisella, mutta yksityisyyteen vähemmän puuttuvalla toimenpiteellä saavutetaisiin samat tulokset kuin tehtäväksi annetulla toimenpiteellä; tai tehtäväksi annettua toimenpidettä ei ole olemassa tai se ei ole hänen jäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti käytettävissä vastaavassa kansallisessa tapauksessa, hänen on ilmoitettava asiasta valvovalle Euroopan syyttäjälle ja kuultava asiaa käsittelevää valtuutettua Euroopan syyttäjää asian ratkaisemiseksi kahdenvälisesti.

Artiklan 6 kohdan mukaan, jos tehtäväksi annettua toimenpidettä ei ole olemassa puhtaasti kansallisessa tilanteessa, mutta se olisi käytettävissä tilanteissa, johon sovelletaan vastavuoroista tunnustamista tai rajat ylittävää yhteistyötä koskevia oikeudellisia välineitä, kyseiset valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat yhteisymmärryksessä kyseisten valvovien Euroopan syyttäjien kanssa käyttää kyseisiä välineitä.

Artiklan 7 kohdassa säädetään, että jos valtuutetut Euroopan syyttäjät eivät pysty ratkaisemaan asiaa seitsemän työpäivän kuluessa ja tehtäväksianto säilytetään, asia on siirrettävä toimivaltaisen pysyvän jaoston käsiteltäväksi. Sama pätee, jos tehtäväksi annettuun toimenpiteeseen ei ryhdytä tehtäväksiannossa asetetussa määräajassa tai kohtuullisessa ajassa.

Artiklan 8 kohdan mukaan toimivaltaisen pysyvän jaoston on siltä osin kuin se on tarpeen kuultava asiaa käsitteleviä valtuutettuja Euroopan syyttäjiä ja sen jälkeen päätettävä sovellettavan kansallisen lainsäädännön sekä tämän asetuksen mukaisesti ilman aiheetonta viivytystä, ryhtyykö avustava valtuutettu Euroopan syyttäjä toteuttamaan tarvittavaa tehtäväksi annettua toimenpidettä tai korvaavaa toimenpidettä, ja mihin mennessä, sekä ilmoitettava tästä päätöksestä kyseisille valtuutetuille Euroopan syyttäjille toimivaltaisen Euroopan syyttäjän välityksellä.

Asetuksen johdanto-osan kirjauksen mukaan valtuutettujen Euroopan syyttäjien olisi asetuksessa lueteltujen vähimmäistutkintatoimenpiteiden lisäksi voitava pyytää tai määrätä muitakin toimenpiteitä jotka ovat syyttäjien käytettävissä kansallisen lainsäädännön mukaisesti vastaavissa kansallisissa tapauksissa. Mahdollisuus tällaisen toimenpiteen käyttämisen olisi varmistettava kaikissa tilanteissa, joissa mainittu tutkintatoimenpide on olemassa, mutta siihen voidaan soveltaa rajoituksia kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Rajat ylittävissä tapauksissa asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän olisi voitava tukeutua avustavaan valtuutettuun Euroopan syyttäjään, kun toimenpiteitä olisi varmistettava muissa jäsenvaltioissa. Johdanto osan kirjauksen numero 72 mukaan, jos toimenpidettä varten edellytetään tuomioistuimen antamaa lupaa, olisi määriteltävä tarkoin missä jäsenvaltiossa se olisi saatava. Joka tapauksessa tarvittaisiin vain yksi lupa.

Asetuksen mukaisella mahdollisuudella soveltaa vastavuoroista tunnustamista tai rajat ylittävää yhteistyötä koskevia oikeudellisia välineitä ei olisi korvattava EPPO-asetuksen mukaisia erityissääntöjä rajat ylittävistä tutkintatoimista. Mahdollisuudella soveltaa vastavuoroista tunnustamista tai rajat ylittävää yhteistyötä koskevia oikeudellisia välineitä olisi pikemminkin täydennettävä niitä (ts. EPPO-asetuksen mukaisia erityissääntöjä rajat ylittävistä tutkintatoimista) sen varmistamiseksi, että jos toimenpide on tarpeen rajat ylittävässä tutkinnassa, mutta se ei ole käytössä kansallisessa lainsäädännössä puhtaasti kansallista tilannetta varten, sitä voidaan käyttää kyseisen välineen täytäntöönpanoa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti tutkinta- ja syytetoimia toteutettaessa. Johdanto-osan kirjauksen numero 74 mukaan asetuksen rajat ylittävää yhteistyötä koskevat säännökset eivät saisi vaikuttaa olemassa oleviin oikeudellisiin välineisiin, joilla helpotetaan rajat ylittävää yhteistyötä muiden kansallisten viranomaisten kuin syyttäjä- tai lainkäyttöviranomaisten välillä.

Rajat ylittävissä tutkintatoimenpiteissä on erotettava kaksi eri tilannetta. Toisessa suomalainen valtuutettu Euroopan syyttäjä toimii asiaa käsittelevänä syyttäjänä ja pyytää suorittamaan tutkintatoimenpiteitä toisessa jäsenvaltiossa. Toisessa tapauksessa pyytäjänä on toisen jäsenvaltion valtuutettu Euroopan syyttäjä ja pyydetty tutkintatoimenpide suoritetaan Suomessa. Tällöin suomalainen valtuutettu Euroopan syyttäjä toimii

jutussa avustavana valtuutettuna Euroopan syyttäjänä. Näitä tilanteita koskee edellä 30 artiklan käsittelyn yhteydessä tarpeelliseksi katsottu kansalliseen lakiin lisättävä säännös siitä, että asetuksen edellyttäessä pakkokeinon käyttöä käytön edellytyksenä on, että se olisi Suomen lain mukaan sallittua, jos tutkittavana oleva teko olisi tehty Suomessa vastaavissa olosuhteissa. Lisäksi asetusta täydentävää lainsäädäntöä säädettäisiin erityisesti niitä tilanteita varten, joissa suomalainen valtuutettu Euroopan syyttäjä pyytää toimenpiteen suorittamista toisessa jäsenvaltiossa. Täydentävässä lainsäädännössä viitattaisiin yleisesti Suomen lainsäädäntöön silloin, kun pyydetään suorittamaan sellaisia tutkintatoimenpiteitä toisessa jäsenvaltiossa, joihin Suomessa tarvittaisiin tuomioistuimen lupa.

Käytännöksi muodostuisi Suomessa siis oikeustila, jossa valtuutettu Euroopan syyttäjä tulisi pyytämään tuomioistuimen luvan kaikissa sellaisissa rajat ylittävissä tutkintatoimenpiteissä, joihin Suomessa edellytetään tuomioistuimen lupaa. Luvan pyytämiseen ei vaikuttaisi se, suoritetaanko tuomioistuimen lupaa edellyttävät toimenpiteet valtuutetun Euroopan syyttäjän pyynnöstä toisessa jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion pyynnöstä Suomessa.

Edellä kuvattu täydentävä sääntely on tärkeää sen takaamiseksi, että tutkintatoimenpiteillä saatu näyttö on rikosprosessin myöhemmissä vaiheissa hyödyntämiskelpoista. Pakkokeinolaissa säädetyistä pakkokeinoista tuomioistuimen päätös tai lupa edellytetään rikoksesta epäillyn vangitsemiseen (PKL 2:10 §), tutkinta-arestiin määräämiseen (PKL 2:12a), vangitun henkilön yhteydenpidon rajoittamiseen (PKL 4:4 §), syytteen nostamisen jälkeen tapahtuvaan matkustuskiellon määräämiseen (PKL 5:4 §), vakuustakavarikoon (PKL 6:2), telekuunteluun ja muuhun vastaavaan tietojen hankkimiseen (PKL 10:5 §), televalvontaan ja sijaintitietojen hankintaan (PKL 10:9 §), tukiasematietojen hankintaan (PKL 10:11 §), tekniseen asuntokuunteluun ja vangitun epäillyn tekniseen kuunteluun (PKL 10:18 §), kotirauhan piiriin kohdistuvaan tai rikoksen johdosta vapautensa menettäneen tekniseen katseluun (PKL 10:20 §), henkilöön kohdistuvaan tekniseen seurantaan (PKL 10:22 §), tekniseen laitetarkkailuun (PKL 10:24 §) sekä tekniseen tarkkailuun käytettävän laitteen, menetelmän tai ohjelmiston asentamiseen vakituiseen asumiseen käytettävään tilaan (PKL 10:26.1).

Pakkokeinolain 10 luvun 55 §:n mukaan ylimääräisellä tiedolla tarkoitetaan telekuuntelulla, televalvonnalla, tukiasematietojen hankkimisella ja teknisellä tarkkailulla saatua tietoa, joka ei liity rikokseen tai joka koskee muuta rikosta kuin sitä, jonka tutkintaa varten lupa tai päätös on annettu. Lain 56 §:ssä säädetään ylimääräisen tiedon käyttämisestä. Pykälän 1 momentin mukaan lähtökohtana on, että ylimääräistä tietoa saa käyttää rikoksen selvittämisessä, jos tieto koskee sellaista rikosta, jonka tutkinnassa olisi saatu käyttää sitä pakkokeinoja, jolla tieto on saatu. Pykälän 2 momentin mukaan ylimääräistä tietoa saa käyttää myös, jos ylimääräisen tiedon käyttämisellä voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys rikoksen selvittämiseksi ja rikoksesta säädetty

rangaistus on vähintään kolme vuotta vankeutta. Lisäksi ylimääräistä tietoa voidaan käyttää, jos kyse on momentissa luetelluista rikoksista.

Perusteltuna voidaan 31 artiklan mukaisissa tilanteissa, joissa on kysymys tutkinnasta toisessa jäsenvaltiossa ja avustavan valtuutetun syyttäjän suorittaessa tutkintatoimia Suomessa, pitää, että ylimääräisen tiedon luovuttamisen edellytyksiin Suomesta kyseeseen toiseen valtioon tulisi noudattaa PKL 10 luvun 56 §:n periaatteita siltä osin kuin kyse on tiedon luovuttamisen aineellisista edellytyksistä. Siltä osin kuin kyse on PKL 10 luvun 56 §:n menettelysäännöksistä, perustellulta ei vaikuta, että niitä sovellettaisiin. Esityksessä ehdotetaan, että EPPO-lakiin otettaisiin asiaa koskeva selvittävä säännös. Perusteltuna voidaan pitää, että säännöksessä säänneltäisiin luovuttamista toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, vaikka tällä hetkellä kyseeseen asetuksen mukaisissa tilanteissa eivät voisikaan tulla kuin ne jäsenvaltiot, jotka osallistuvat EPPO:n toimintaan. Säännöksessä tehty viittaus asetuksen 31 artiklaan kuitenkin riittävällä tavalla rajaisi säännöksen soveltamisen koskemaan vain EPPO:n toimintaan osallistuvia jäsenvaltioita. Ehdotettua muotoilua ei myöskään tarvitsisi muuttaa siinä tilanteessa, jos EPPO:n ulkopuolelle tässä vaiheessa jäävä EU:n jäsenvaltio päättäisi osallistua EPPO:n toimintaan.

Artikla 32. Tehtäväksi annettujen toimenpiteiden toteuttaminen.

Asetuksen 32 artiklassa säädetään, että tehtäväksi annetut toimenpiteet toteutetaan asetuksen ja avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän nimenomaisesti ilmoittamia mahdollisuuksia ja menettelyjä on noudatettava, elleivät kyseiset mahdollisuudet ja menettelyt ole avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön peruseriaatteiden vastaisia.

Artiklassa vahvistetaan periaate, jonka mukaan EPPO:n käyttäessä toimivaltaansa jäsenvaltiossa, noudatetaan kaikilta osin kansallisen lainsäädännön säännöksiä esimerkiksi esitutinnan suorittamisessa. Asetuksen säännökset eivät muuta Suomessa viranomaisten toimivaltajärjestelyjä. Vastuu esitutinnan toimittamisesta on edelleen esitutkintaviranomaisilla ja tutkinnanjohtajuus kuuluu myös EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa asioissa esitutkintaviranomaisille eikä syyttäjälle. Niin ikään syyttäjän osallistuminen esitutkintaan perustuu esitutkintalaissa syyttäjälle annettuihin toimivaltuuksiin sekä olemassa oleviin esitutkintayhteistyön käytäntöihin.

Artiklaan viitattaisiin edellä 30 artiklan tarkastelun yhteydessä käsitellyssä kansalliseen lakiin lisättävässä säännöksessä siitä, että pakkokeinojen käytöstä päätettäessä ja niitä käytettäessä noudatettavaan menettelyyn on sovellettava, mitä Suomen laissa ja 32 artiklassa säädetään. Viittauksella on edellä kerrotun mukaisesti muun ohessa

tarkoitus selventää, että asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän nimenomaisesti ilmoittamia muodollisuuksia ja menettelyjä on noudatettava, elleivät nämä ole avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön peruseräkkeiden vastaisia. Muilta osin 32 artikla ei vaikuttaisi edellyttävän täydentäviä kansallisia lainsäädäntötoimia.

Artikla 33. *Tutkintavankeus ja rajat ylittävä tutkinta.*

Asetuksen 33 *artikla* sisältää säännökset tutkintavankeudesta ja rajat ylittävästä luovuttamisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi määrätä tai pyytää määräämään epäillyn tai syytetyn pidättämisestä tai tutkintavankeuteen määräämisestä vastaaviin kansallisiin tapauksiin sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Artiklan 2 kohdan mukaan, jos on tarpeen pidättää ja luovuttaa henkilö, joka ei ole asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän sijaintivaltiossa, kyseinen syyttäjä antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen tai pyytää kyseisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomasta antamaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen (EAW) neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS mukaisesti.

Eurooppalaista pidätysmääräystä koskeva puitepäätos on Suomessa pantu täytäntöön rikoksen luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetulla lailla (2003/1286, eurooppalainen luovuttamislaki). Lain 2 luvun 12 §:n mukaan Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivilla kihlakunnansyyttäjillä on toimivalta hoitaa eurooppalaiseen pidätysmääräykseen liittyviä syyttäjän tehtäviä, joita ovat Suomessa oleskelevan henkilön luovuttaminen toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon sekä pyyntö luovuttaa toisesta Euroopan unionin jäsenvaltiossa oleskeleva henkilö Suomeen syytetoimenpiteitä taikka vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten. Lain 3 luvun 54 §:n mukaan luovuttamispyynnön koskiessa toisessa jäsenvaltiossa oleskelevan henkilön kiinniottamista ja luovuttamista Suomeen, tekee luovuttamista koskevan pyynnön syyttäjä, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kysymyksessä olevassa rikosasiassa.

EPPO-asetusta täydentävässä kansallisessa lainsäädännössä olisi tarkoituksenmukaista täydentää eurooppalaista luovuttamislakia lisäämällä lain 2 luvun 11 §:ään toimivaltaisiksi syyttäjäviranomaisiksi Euroopan syyttäjä ja valtuutetut Euroopan syyttäjät silloin, kun kyseessä on EPPO:n toimivaltaan kuuluva rikosasia ja luovuttaminen liittyy asetuksen 33 artiklassa säädettyihin tilanteisiin. Säännökseen toimivaltaisesta viranomaisesta silloin, kun luovuttaminen tapahtuu toisesta jäsenvaltiosta Suomeen, ei ole tarpeellista tehdä täydentäviä muutoksia. Olemassa oleva säännös määrittelee pyynnön esittäjäksi syyttäjän, joka on toimivaltainen ajamaan syytettä kyseessä olevassa rikosasiassa. EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa rikoksissa toimivalta on valtuutetulla Euroopan syyttäjällä kansallista syyttäjää vastaavin syyttäjätöimivaltuuksin.

Täydentävässä kansallisessa lainsäädännössä vaikuttaisi perustellulta säätää edellä selostettua vastaavat toimivaltaisia syyttäjiä koskevat säännökset myös rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annettuun lakiin (1383/2007 jäljempänä pohjoismainen luovuttamislaki), jonka säännökset vastaavat eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain säännöksiä. Sen sijaan rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta annettuun lakiin (456/1970 jatkossa yleinen luovuttamislaki) ei vaikuttaisi olevan tarvetta tehdä toimivaltaisia viranomaisia koskevia teknisiä muutoksia. Lain 26 §:ssä, joka koskee henkilön luovuttamista Suomeen, säädetään toimivaltaisiksi viranomaisiksi poliisi- tai syyttäjäviranomainen. Voimassa olevan lainsäädännön voitaisiin näin ollen katsoa olevan riittävä turvaamaan valtuutetulle Euroopan syyttäjälle toimivalta pyytää EPPO:n käsiteltävänä olevassa asiassa Suomessa epäiltynä, syytteessä tai tuomittu rikoksesta olen henkilön luovuttamista Suomeen.

Artikla 34. *Asian käsittelyn siirtäminen kansallisille viranomaisille.*

Asetuksen 34 artikla sisältää säännökset asian käsittelyn siirtämisestä kansalliselle viranomaiselle. Artiklan 1 kohdan mukaan, jos EPPO:n tutkinnassa ilmenee, että tutkinnan kohteena olevat tosiasiat eivät ole rangaistavia tekoja, jotka 22 ja 23 artiklan nojalla kuuluisivat sen toimivaltaan, toimivaltainen pysyvä jaosto päättää, että asia siirretään ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos EPPO:n tutkinnassa ilmenee, että sen toimivallan harjoittamista koskevat 25 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaiset erityisedellytykset eivät täyty, toimivaltainen pysyvä jaosto päättää asian siirtämisestä toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle ilman aiheetonta viivytystä ja ennen syytetoimien aloittamista kansallisessa viranomaisessa.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos collegio, ottaen huomioon rikoksen vakavuuden ja yksittäisen asian käsittelyn monimutkaisuuden sellaisissa rikoksissa, jotka ovat aiheuttaneet tai todennäköisesti aiheuttavat unionin taloudellisille eduille vahinkoa, jonka määrä on alle 100 000 euroa, katsoo, että asian tutkiminen tai syytteen nostaminen unionin tasolla ei ole tarpeen, ja tämä olisi tutkinnan tai syytteen nostamisen tehokkuuden kannalta suotavaa, se antaa 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti yleisiä ohjeita, joiden nojalla pysyvät jaostot voivat siirtää asian toimivaltaiselle kansalliselle tuomioistumelle.

Tällaisten ohjeiden perusteella pysyvät jaostot voivat myös siirtää asian toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle, jos EPPO käyttää toimivaltaansa unioninpetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta ja jos unionin taloudellisille eduille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko. Kohdassa

on täsmennetty, että tällaisiin siirtoihin on sisällyttävä myös kaikki 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut erottamattomasti liittyvät rikokset, jotka kuuluvat EPPO:n toimivaltaan. Ohjeiden johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi kukin pysyvä jaosto antaa vuosittain kollegiolle selvityksen ohjeiden soveltamisesta.

Artiklan 4 kohdan mukaan pysyvä jaosto tiedottaa Euroopan pääsyyttäjälle kaikista päätöksistä, jotka koskevat asian siirtämistä kansallisille viranomaisille 3 kohdan perusteella. Euroopan pääsyyttäjä voi kolmen päivän kuluessa tällaisen tiedon saamisesta pyytää pysyvää jaostoa tarkastamaan päätöstään, mikäli hän katsoo, että EPPO:n siirtämiskäytännön johdonmukaisuuden varmistaminen sitä edellyttää. Jos Euroopan varapääsyyttäjä on asianomaisen pysyvän jaoston jäsen, jonkun Euroopan varapääsyyttäjistä on käytettävä oikeutta pyytää mainittua tarkastamista.

Artiklan 5 kohdassa säädetään että, jos toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät suostu viimeistään 30 päivän kuluessa käsittelemään asiaa 2 ja 3 kohdan mukaisesti, EPPO pysyy toimivaltaisena nostamaan syytteen tai lopettamaan asian käsittelyn tämän asetuksen mukaisesti. Artiklan 6 kohdan mukaan, jos EPPO harkitsee 39 artiklan 3 kohdan mukaisesti asian käsittelyn siirtämistä, pysyvä jaosto siirtää asian käsittelyn viipymättä kyseiselle viranomaiselle. Artiklan 7 kohdan mukaan, jos artiklan 1, 2 tai 3 kohdan taikka 25 artiklan 3 kohdan mukaisen siirron jälkeen kansallinen viranomainen päättää aloittaa tutkinnan, EPPO siirtää asian sille, pidättäytyy toteuttamasta muita tutkinta- tai syytetoimia ja päättää asian käsittelyn. Artiklan 8 kohdan mukaan, jos asia siirretään artiklan 1, 2 tai 3 kohdan taikka 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti, EPPO ilmoittaa siirrosta asiaankuuluville unionin toimielimille ja laitoksille, sekä, mikäli kansallinen lainsäädäntö niin edellyttää, asiaankuuluville epäillyille tai syytetyille sekä rikoksen uhreille.

Artikla sisältää säännökset tilanteisiin, joissa kansalliset viranomaiset ovat ilmoittaneet EPPO:lle sen toimivaltaan kuuluvasta rikosasiasta ja EPPO on tehnyt päätöksen asetuksen 25 artiklassa säädetyllä tavalla käyttää asiassa toimivaltaa, mutta päättää myöhemmin tutkinnan edetessä siirtää asian käsittelyn takaisin jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle, toisin sanoen Suomessa Syyttäjälaitokselle. Asian siirtäminen EPPO:lta takaisin kansalliselle syyttäjälle ei vaikuttaisi edellyttävän täydentävän lainsäädännön säätämistä. Käytännössä rikosasian käsittely syyttäjällä jatkuu ja todennäköisesti sama valtuutettu Euroopan syyttäjä jatkaisi jutun esitutkintayhteistyötä ja syyteharkinnan suorittamista kansallisena syyttäjänä.

Suomessa syyttäjälle syyteharkintaan tulleen rikosasian käsittely voidaan siirtää toiselle syyttäjäläueelle esimerkiksi siitä syystä, että asianosaisten asuinpaikan tai juttukokonaisuuden yhdistämisen vuoksi rikosasia on tarkoituksenmukaisempaa käsitellä toisella paikkakunnalla kuin missä esitutkinta on alun perin suoritettu. Näissä tilan-

teissa asian käsittelyn siirtäminen tapahtuu viranomaisen sisällä, eikä siirtämisestä ilmoiteta erillisellä ilmoituksella syyteharkinnan aikana asianosaisille. Asianosaiset saavat tiedon rikosasian siirtymisestä joko syyttäjän tekemän syyttämättäjäyttämispäätöksen tai käräjäoikeuden lähettämän haastehakemuksen muodossa.

Tarvetta säätää EPPO:lle velvollisuus ilmoittaa jutun käsittelyn siirtämisestä takaisin kansalliselle syyttäväviranomaiselle tulisi arvioida siitä näkökulmasta, luoko siirtäminen asianosaisille sellaisia oikeuksia tai velvollisuuksia, joiden valvomiseksi ja noudattamiseksi asianosaisen tulisi saada tieto siirtämisestä niin pian kuin mahdollista. Koska EPPO:lla käsittelyssä olleen rikosasian siirtäminen 34 artiklassa säädetyllä tavalla ei aiheuta asian käsittelyn päättymistä, vaan syyteharkinnan jatkumista puhtaasti kansallisessa rikosprosessissa, ei edellä mainittuja oikeuksia tai velvollisuuksia vaikuttaisi syntyvän. Kansallisesta voimassaolevasta käytännöstä katsoen ei näin ollen vaikuttaisi olevan tarvetta säätää artiklan osalta asetusta täydentävää lainsäädäntöä.

Artikla 35. Tutkinnan päättäminen.

Asetuksen 35 *artikla* sisältää säännökset tutkinnan päättämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan, kun asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä katsoo, että tutkinta on saatettu päätökseen, hän toimittaa valvovalle Euroopan syyttäjälle kertomuksen, jossa on yhteenveto asiasta sekä ehdotus päätökseksi siitä, tulisiko asiassa nostaa syyte kansallisessa tuomioistuimessa vai harkita asian siirtämistä, sen käsittelyn lopettamista tai yksinkertaistettuja syyttämismenettelyjä 34, 39 tai 40 artiklan mukaisesti. Valvova Euroopan syyttäjä toimittaa kyseiset asiakirjat toimivaltaiselle pysyvälle jaostolle yhdessä oman arvionsa kanssa, jos pitää sitä tarpeellisena. Kun pysyvä jaosto tekee asiasta 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti valtuutetun Euroopan syyttäjän esityksen mukaisen päätöksen, tämä jatkaa asian käsittelyä sen mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos pysyvä jaosto saamiensa kertomusten perusteella päättää olla tekemättä valtuutetun Euroopan syyttäjän esityksen mukaista päätöstä, se tarkastelee tarvittaessa asiaa uudelleen ennen lopullisen päätöksen tekemistä tai lisäohjeiden antamista valtuutetulle Euroopan syyttäjälle.

Artiklan 3 kohdan mukaan valtuutetun Euroopan syyttäjän kertomuksessa on soveltuvin osin oltava riittävät perusteet sille, että asia saatetaan ratkaistavaksi joko johonkin hänen sijaintijäsenvaltionsa tuomioistuimeen tai 26 artiklan 4 kohdan mukaisesti toisen toimivaltaisen jäsenvaltion tuomioistuimeen. Asetuksen 35 artiklan säännökset vaikuttaisivat koskevan EPPO:n sisäistä päätösmenettelyä liittyen sen käsittelyssä olevan rikosasian tutkinnan päättämiseen ja mahdollisten syytetoimenpiteiden aloittamiseen jäsenvaltion tuomioistuimessa. Artiklan johdosta ei vaikuttaisi olevan tarvetta säätää täydentävää kansallista lainsäädäntöä.

Artikla 36. Syyttäminen kansallisessa tuomioistuimessa.

Asetuksen 36 *artikla* sisältää säännökset kansallisessa tuomioistuimessa tapahtuvista syytetoimista. Artiklan 1 kohdan mukaan, kun valtuutettu syyttäjä lähettää päätösehdotuksen asian saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi, on pysyvän jaoston päätettävä ehdotuksesta 35 artiklassa säädettyjen menettelyjen mukaisesti 21 päivän kuluessa. Pysyvä jaosto ei voi päättää asian käsittelyn lopettamisesta, mikäli päätösehdotuksessa ehdotetaan asian saattamisesta tuomioistuimessa ratkaistavaksi.

Artiklan 2 kohdan mukaan, mikäli pysyvä jaosto ei tee päätöstä 21 päivän määräajan kuluessa, valtuutetun Euroopan syyttäjän ehdottama päätös katsotaan hyväksytyksi.

Artiklan 3 kohdan mukaan, kun useampi kuin yksi jäsenvaltio on asiassa toimivaltainen, pysyvän jaoston on periaatteessa päätettävä asian saattamisesta sitä käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion käsiteltäväksi syytteeseenpanoa varten. Pysyvä jaosto voi kuitenkin 35 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimitetun kertomuksen pohjalta päättää, että asia saatetaan käsiteltäväksi syytteeseenpanoa varten eri jäsenvaltiossa, jos tähän on riittävästi perusteltuja syitä, ottaen huomioon 26 artiklan 4 ja 5 kohdassa esitetyt perusteet, ja ohjeistaa kyseisen jäsenvaltion valtuutetun Euroopan syyttäjän toimimaan tämän mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan ennen päätöstä saattaa asia ratkaistavaksi tuomioistuimessa, toimivaltainen pysyvä jaosto voi asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän ehdotuksesta päättää, että se yhdistää useita tapauksia, joissa eri valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat suorittaneet samaa henkilöä tai samoja henkilöitä koskevia tutkintatoimia, saattaakseen nämä tapaukset yhden sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimen käsiteltäväksi, joka oman lainsäädäntönsä nojalla on kaikissa asianomaisissa asioissa toimivaltainen.

Artiklan 5 kohdan mukaan, kun päätös syytteeseenpanojäsenvaltiosta on tehty, kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen kansallinen tuomioistuin valitaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Syytteen vireillepanosta säädetään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5 luvun 4 §:ssä. Säännöksen mukaan syyttäjä nostaa syytteen toimittamalla kirjallisen haastehakemuksen käräjäoikeuden kansliaan. ROL 5:1.2:n mukaan rikosasia tulee vireille, kun haastehakemus saapuu kansliaan. Haastehakemuksessa ilmoitettavista seikoista säädetään ROL 5:3 §:ssä. Haastehakemuksen siirtäminen tapahtuu tällä hetkellä sähköisesti Sakari-järjestelmässä syyttäjältä tuomioistuimelle. Sakari-järjestelmä on tulevaisuudessa tarkoitus korvata AIPA-järjestelmällä, jolloin kaikki oikeudenkäyntiaineisto siirtyy syyttäjältä tuomioistuimeen pääsääntöisesti sähköisesti.

Rikosasian laillisesta tuomioistuimesta säädetään ROL:n 4 luvussa. ROL 4:1 §:n mukaan syyte rikoksesta tutkitaan sen paikkakunnan tuomioistuimessa, missä rikos on tehty. Rikos katsotaan tehdyksi sekä siellä, missä rikollinen teko suoritettiin, että siellä, missä rikoksen seuraus ilmeni, tai jos rikos jäi yritykseksi, missä täytetyn rikoksen seuraus olisi ilmennyt. Jos rikos on tehty useilla, eri tuomiopiireihin kuuluvilla paikkakunnilla, on kunkin paikkakunnan tuomioistuin toimivaltainen. Pykälän 3 momentin mukaan syyte rikoksesta voidaan tutkia myös siinä tuomioistuimessa, jonka tuomiopiirissä syytettävä asuu tai vakinaisesti oleskelee, jos asian käsittely siinä katsotaan esitettävään selvitykseen, oikeudenkäynnistä aiheutuviin kustannuksiin sekä muihin seikkoihin nähden soveliaaksi. EPPO-asetuksen soveltamisen kannalta merkitystä on lisäksi ROL 4 luvun 3 §:n säännöksillä. Pykälän mukaan syyte Suomen ulkopuolella tehdystä rikoksesta tutkitaan, jollei muualla laissa toisin säädetä, syytettävän asuin-, oleskelu- tai tapaamispaikkakunnan tuomioistuimessa taikka asianomistajan kotipaikan tuomioistuimessa. Koska Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaan kuuluvien rikosasioiden käsittelyyn sovelletaan asetuksen mukaan kansallista lakia, ei täydentävässä lainsäädännössä vaikuttaisi olevan tarvetta muuttaa EPPO:n toimivaltaan kuuluvien rikosasioiden forumsäännöksiä. Valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on kansallisia syyttäjiä vastaava alueellinen toimivalta koko valtakunnassa.

Artiklan 6 kohdan mukaan, mikäli takaisinperinnän, hallinnollisten jatkotoimien tai seurannan kannalta on tarpeen, keskusvirasto antaa syytteeseenpanopäätöksen tiedoksi toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, asiaan osallisille henkilöille sekä asianomaisille unionin toimielimille, elimille ja laitoksille.

Artiklan 7 kohdan mukaan, kun syyttäjien on tuomioistuimen antaman tuomion jälkeen päätettävä muutoksenhausta, valtuutetun Euroopan syyttäjän on toimitettava toimivaltaiselle pysyvälle jaostolle kertomus, johon sisältyy päätösehdotus, ja odotettava jaoston ohjeita. Jos ohjeiden odottaminen ei ole mahdollista kansallisessa lainsäädännössä säädetyn määräajan puitteissa, valtuutettu Euroopan syyttäjä saa hakea muutosta ilman pysyvän jaoston ennako-ohjeita ja hänen on viipymättä toimitettava kertomus pysyvälle jaostolle. Tämän jälkeen pysyvä jaosto ohjeistaa valtuutettua Euroopan syyttäjää joko pitämään muutoksenhaun voimassa tai perumaan sen. Samaa menettelyä sovelletaan, jos asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä haluaisi asian oikeuskäsittelyn aikana ja sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti omak-sua kannan, joka johtaisi asian käsittelyn lopettamiseen.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan syyttäjä päättää itsenäisesti muutoksenhausta käräjäoikeuden tuomioon hovioikeudelta. Syyttäjällä ei ole itsenäistä muutoksenhakuoikeutta hovioikeuden tuomiosta korkeimpaan oikeuteen vaan syyttäjälaitoslain 11 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimpaan oikeuteen, sekä syyttäjien edustamisesta korkeimmassa oikeudessa päättää valtakunnansyyttäjä. Käytännössä syyttäjän harkitessa valituslupan hakemisesta

korkeimmalta oikeudelta syyttäjä toimittaa valituslupahakemuksen ja valituksen valtakunnansyyttäjän toimistoon valtakunnansyyttäjän syyttäjän muutoksenhausta korkeimpaan oikeuteen antaman yleisen ohjeen mukaisesti (VKS:2009:1) Ohjeen mukaan harkittaessa tarvetta hakea muutosta hovioikeuden ratkaisuun syytettä ajaneen syyttäjän on hyvissä ajoin otettava yhteyttä valtakunnansyyttäjän toimistoon käsillä olevan ongelman ennakkopäätösluonteesta käytävää keskustelua varten. Syyttäjän tulee toimittaa korkeimmalle oikeudelle osoitetut valituslupahakemukset valtakunnansyyttäjälle esiteltäväksi viimeistään kaksi viikkoa ennen määräpäivää. Valtakunnansyyttäjän päätettyä hakea valituslupaa korkeimmalta oikeudelta, jatkaa syytettä ajanut syyttäjä käytännössä asian käsittelyä myös korkeimmassa oikeudessa, mukaan lukien mahdollisessa korkeimman oikeuden suullisessa käsittelyssä.

EPPO-asetuksen 4 artiklan mukaan EPPO toteuttaa tutkinta ja syytetoimia sekä hoitaa syyttäjän tehtäviä jäsenvaltioiden toimivaltaisissa tuomioistuimissa siihen asti, kun asia on lopullisesti ratkaistu. Edellä mainitut 4 artiklan sekä 36 artiklan 7 kohdan säännökset vaikuttaisivat näin ollen edellyttävän täydentävää kansallista lainsäädäntöä, joissa säädettäisiin voimassa olevasta lainsäädännöstä poikkeavasti valituslupan hakemisesta korkeimmalta oikeudelta. Täydentävä lainsäädäntö soveltuisi tilanteisiin, joissa valtuutettu Euroopan syyttäjä katsoo, että EPPO:n nimissä ajetussa rikosasiassa olisi tarpeellista hakea valituslupaa korkeimmalta oikeudelta sen jälkeen, kun asiaa on käsitelty ensin käräjäoikeudessa ja muutoksenhaun johdosta hovioikeudessa.

EPPO-asetuksen säännökset eivät toisaalta vaikuttaisi edellyttävän täydentävän lainsäädännön säätämistä koskien muutoksenhakuvaihetta käräjäoikeudesta hovioikeuteen. Voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti syyttäjä päättää tyytymättömyyden ilmoittamisesta ja käräjäoikeuden tuomiosta valittamisesta itsenäisesti. Jatkossa tilanteissa, joissa valtuutettu Euroopan syyttäjä katsoisi, että EPPO:n toimivaltaan kuuluvasta rikosasiasta annetusta käräjäoikeuden tuomioista tulisi hakea muutosta hovioikeudelta, meneteltäisiin EPPO-asetuksen 36 artiklan 7 kohdan säännösten ja oikeudenkäymiskaaren 25 luvun säännösten mukaisesti. Toisin sanoen valtuutetun Euroopan syyttäjän on EPPO-asetusten säännösten mukaisesti saatava muutoksenhakuun pysyvän jaoston päätös.

Valtakunnansyyttäjälle syyttäjälaitoslain 11 §:ssä säädetyn yksinomaisen toimivallan lisäksi myös valtuutetulle Euroopan syyttäjälle annettaisiin toimivalta hakea valituslupaa korkeimmalta oikeudelta ja edustaa EPPO:a korkeimmassa oikeudessa silloin, kun kyseessä on EPPO:n toimivaltaan kuuluva rikosasia jonka EPPO on ottanut käsiteltäväkseen. Valituslupan hakemista ja edustamista koskeva erityissäännös otettaisiin EPPO-lakiin. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin EPPO-asetuksen 36 artiklan 7 kohtaan, jossa säädetyn mukaisesti valtuutetun Euroopan syyttäjän on toimitettava muutoksenhakua koskeva päätösehdotus toimivaltaiselle pysyvälle jaostolle.

Artiklan 1 kohdan mukaan pysyvän jaoston on tehtävä päätös valtuutetun Euroopan syyttäjän päätösehdotuksen johdosta 21 päivän kuluessa. Voimassa olevan muutoksenhakua koskevan lainsäädännön muutostarpeita tulee arvioida siitä näkökulmasta, että valitusaika on riittävän pitkä EPPO:n sisäiselle menettelylle. Valtuutetun Euroopan syyttäjän tulisi olla mahdollista saada pysyvän jaoston päätös valitusluvan hakeemisesta riittävän ajoissa ennen määräajan umpeutumista. Artiklan 7 kohdan mukaan valtuutettu Euroopan syyttäjä voi kansallisessa lainsäädännössä asetetun määräajan puitteissa hakea muutosta ilman pysyvän jaoston antamia ohjeita. Riittävän pitkä määräaika ehkäisisi sellaiset tilanteet, joissa valtuutettu Euroopan syyttäjä joutuisi peruuttamaan valituslupahakemuksensa artiklan 7 kohdan mukaisesti. Nämä ovat tilanteita, joissa pysyvä jaosto ohjeistaisi peruuttaman hakemuksen päätösesityksen käsittelyn jälkeen. Oikeudenkäymiskaaren 30 luvun 5 §:n 1 momentin mukaisesti määräaika valitusluvan pyytämiseen ja valituksen tekemiseen on 60 päivää siitä päivästä, jona hovioikeuden ratkaisu annettiin. Viitaten edellä selostettuun voidaan katsoa, että 60 päivän määräaika on jo nykyisellään riittävän pitkä turvaamaan valtuutetulle Euroopan syyttäjälle mahdollisuuden alistaa muutoksenhakupäätös pysyvän jaoston päätettäväksi asetuksen määräysten mukaisesti. EPPO:n muutoksenhakumenettelyn turvaamiseksi hovioikeudesta korkeimpaan oikeuteen ei näyttäisi ilmenevän tarvetta säätää täydentävää lainsäädäntöä voimassa olevaa määräaika pidemmäksi.

Ehdotettavan pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että EPPO:n puolesta rikosasiaa ajaisi korkeimmassa oikeudessa valtuutettu Euroopan syyttäjä. Toimivaltaa edustaa EPPO:a ei säädettäisi Euroopan syyttäjälle, sillä asetuksen 28 artiklan 4 kohdan mukaiset poikkeustilanteet Euroopan syyttäjän toimivallasta päättää itsenäisesti tutkinta-toimenpiteistä poikkeustilanteissa vaikuttaisivat asetustekstin perusteella soveltuvan ainoastaan rikosasian esitutkinta- ja syyteharkintavaiheeseen.

Artikla 37. Todisteet.

Asetuksen 37 *artikla* sisältää säännökset todisteista. Artiklan 1 kohdan mukaan tuomioistuimien ei saa kieltäytyä EPPO:n syyttäjien tai asian vastaajan esittämien todisteiden hyväksymisestä pelkästään sillä perusteella, että todisteet on kerätty toisessa jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Artiklan 2 kohdan mukaan asetus ei vaikuta asiaa käsittelevän tuomioistuimen valtaan harkita vapaasti vastaajan tai EPPO:n syyttäjien esittämiä todisteita.

Rikosoikeudenkäynnissä tapahtuvasta todistelusta säädetään oikeudenkäymiskaaren (4/1734) 17 luvussa. Oikeudenkäymiskaaren 17:1 § sisältää säännökset niin kutsutusta vapaasta todistelusta. Säännöksen mukaan asianosaisella on oikeus esittää haluamansa näyttö asian tutkivalle tuomioistuimelle sekä lausua jokaisesta tuomioistuimessa esitetystä todisteesta, jollei laissa toisin säädetä. Tuomioistuimen on esitettävä todisteita ja muita asian käsittelyssä esiin tulleita seikkoja harkittuaan päätettävä, mitä

asiassa on näytetty tai jäänyt näyttämättä. Tuomioistuimen on perusteellisesti ja tasapuolisesti arvioitava todisteiden ja muiden seikkojen näyttöarvo vapaalla todistusharkinnalla, jollei laissa toisin säädetä. Kirjallisen kertomuksen käyttökieltoa sekä todisteen hyödyntämiskieltoa koskevat oikeudenkäymiskaaren 24 ja 25 §, joiden perusteella pelkästään todisteiden hankinta toisessa jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ei vaikuta todisteiden hyväksyttävyyteen.

Kansallisen lainsäädännön ei siten voida katsoa sisältävän mitään sellaista, mikä olisi ristiriidassa artiklan 1 kohdassa edellytetyn kanssa. Artiklan 2 kohtaa voidaan pitää sisällöltään lähinnä selventävänä. Vuonna 2015 uudistetun (L 732/2015) oikeudenkäymiskaaren 17 luvun säännökset turvaavat 37 artiklan vaatimukset todisteiden lähetohtaisesta vapaasta hyödynnettävyydestä. Todisteiden hyödyntämisen osalta ei näin ollen ole tarvetta säätää täydentävää kansallista lainsäädäntöä eikä muutenkaan muuttaa kansallista hyödyntämiskieltoa koskevaa lainsäädäntöä.

Artikla 38. *Menetetyksi tuomitun omaisuuden arvion siirto.*

Asetuksen 38 *artiklassa* säädetään menetetyksi tuomitun omaisuuden arvon siirtämisestä. Artiklan mukaan, jos toimivaltainen kansallinen tuomioistuin on kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten ja menettelyjen nojalla tehnyt lopullisen päätöksen EPPO:n toimivallan piiriin kuuluvalla rikoksella saadun omaisuuden tai hyödyn menetetyksi tuomitsemisesta, kyseisen omaisuuden tai hyödyn osalta toimitaan sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Nämä toimet eivät saa vaikuttaa kielteisesti unionin tai muiden rikosten uhrien oikeuksiin saada korvauksia heille aiheutuneista vahingoista. Artiklassa erikseen korostetun mukaisesti kansalliseen lainsäädäntöön kuuluu myös lainsäädäntö, jolla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/42/EU (rikoksentekovälineiden ja rikoshyödyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta Euroopan unionissa) on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Artiklassa siten edellytetään, että kansallisen lainsäädännön mukaiset toimet eivät saa vaikuttaa kielteisesti unionin tai muiden rikosten uhrien oikeuksiin saada korvauksia heille aiheutuneista vahingoista. Asianomistajan asema on voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä tässä suhteessa huomioitu muun muassa RL 10 luvun 2 §:n 6 momentissa, jonka mukaan hyötyä ei tuomita menetetyksi siltä osin kuin se on palautettu tai tuomittu taikka tuomitaan suoritettavaksi loukatulle vahingonkorvauksena tai edunpalautuksena. Rajat ylittävissä tilanteissa merkitystä on myös saman pykälän 7 momentilla, jonka mukaan tuomioistuimen on korvaus- tai edunpalautusvaatimuksen esittäjän pyynnöstä ratkaistava menettämisvaatimus ja siirrettävä korvaus- tai edunpalautusvaatimus käsiteltäväksi riita-asioiden oikeudenkäynnistä säädetystä järjestyksessä, jos vieraassa valtiossa on omaisuutta jäädytettynä tai siihen rinnastetta-

van toimenpiteen kohteena Suomessa tuomittavan menettämiskaatimuksen turvaamiseksi. Kansallisessa lainsäädännössä on näin ollen pyritty nimenomaisesti varmistamaan, että menetetyksi tuomitsemista koskevat toimet eivät vaikuta kielteisesti rikosten uhrien oikeuksiin saada korvauksia heille aiheutuneista vahingoista eikä artiklan siten voida katsoa edellyttävän muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Asiaa koskevan EU-sääntelyn osalta voidaan lisäksi todeta seuraavaa. Rikosprosessuaalisen yhteistyön alalla on voimassa puitepäättös vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen soveltamisesta menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin (2006/783/YOS, ns. konfiskaatiopuitepäättös). Puitepäättöksessä vahvistetaan säännöt, joiden nojalla jäsenvaltioiden on omalla alueellaan tunnustettava ja pantava täytäntöön toisen jäsenvaltion rikosasioissa toimivaltaisen tuomioistuimen tekemä päätös menetetyksi tuomitsemisesta. Puitepäättöksen 16 artiklan mukaan täytäntöönpanovaltion on meneteltävä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatujen rahamäärien suhteen siten, että jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saatu määrä on alle 10 000 euroa tai sitä vastaava määrä, se kuuluu täytäntöönpanovaltiolle; kaikissa muissa tapauksissa täytäntöönpanovaltion on siirrettävä 50 prosenttia menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta saadusta määrästä päätöksen tehneelle valtiolle.

Puitepäättös korvataan 19.12.2020 alkaen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2018/1805 jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta. Asetuksella laajennetaan nykyisestä jäsenvaltioiden velvoitteita panna täytäntöön toisissa jäsenvaltioissa annettuja menettämisseuraamus- ja jäädyttämispäätöksiä. Keskeisenä erona voimassa olevaan tilanteeseen on, että yhdessä asetuksessa säänneltäisiin sekä menettämisseuraamus- että jäädyttämistilanteita kahden erillisen instrumentin sijaan. Lisäksi asetusta on voimassa olevien puitepäättösten sijaan suoraan sovellettavaa oikeutta. Sisällöllisesti keskeisenä erona voidaan menettämisseuraamusten osalta pitää erityisesti rikoksen asianomistajan aseman vahvistumista. Asetuksen tätä koskevan 30 artiklan mukaan, jos päätöksen antaneen valtion toimivaltainen viranomais on antanut kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti päätöksen joko menetetyksi tuomitun omaisuuden palauttamisesta uhrille tai uhrille suoritettavasta korvauksesta, täytäntöönpanoviranomaisen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että jos kyseinen omaisuus on tuomittu menetetyksi, se palautetaan kokonaisuudessaan uhrille mahdollisimman pian. Vain jos menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen mukana ei ole päätöstä omaisuuden palauttamisesta uhrille tai kyseiselle henkilölle suoritettavasta korvauksesta tai elleivät asianomaiset jäsenvaltiot sovi muuta, täytäntöönpanovaltion on meneteltävä menetetyksi tuomitsemista koskevan päätöksen täytäntöönpanon johdosta

saatujen rahamäärien suhteen vastaavasti kuin tällä hetkellä voimassa olevassa puittepäätöksessä edellytetään. Asetus tulee voimaan 19.12.2020, johon mennessä sitä täydentävän kansallisen sääntelyn tulee olla voimassa.

Artikla 39. Asian käsittelyn lopettaminen.

Asetuksen 39 artiklassa säädetään asian käsittelyn lopettamiseen sovellettavista säännöksistä. Artiklan 1 kohdan mukaan silloin, jos syytetoimet ovat käyneet asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön perusteella mahdottomiksi, päättää pysyvä jaosto asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän 35 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimittaman kertomuksen perusteella henkilöä koskevan asian käsittelyn lopettamisesta.

Artiklan 1 kohdan mukaan perusteita ovat a alakohdan mukainen epäillyn tai syytetyn kuolema tai epäillyn tai syytetyn oikeushenkilön selvitystila, b alakohdan mukaisesti epäillyn tai syytetyn syynäköttömyys, c alakohdan mukainen epäillylle tai syytetylle myönnetty armahdus, d alakohdan mukainen epäillylle tai syytetylle myönnetty syytesuoja, ellei sitä ole poistettu, e alakohdan mukainen kansallisen syyteoikeuden umpeen kulunut vanhentumisaika, f alakohdan mukainen tilanne, jossa epäillyn tai syytetyn asia on samojen tekojen osalta jo lopullisesti ratkaistu ja viimeisenä g alakohdan mukainen tilanne jossa asiaa koskeva näyttö ei riitä syytetoimien aloittamiseen. Asetuksen johdanto-osan 81 kappaleessa todetaan, että EPPO:n tutkinnan olisi pääsääntöisesti johdettava syytteen nostamiseen kansallisissa tuomioistuimissa, jos näyttö on riittävä eikä syytteen nostamiseksi ole oikeudellista estettä. Kappaleen mukaan asian käsittelyn lopettamisen syyt määritellään asetuksen 39 artiklassa tyhjentävästi.

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdan mukainen päätös tutkinnan päättämisestä ei saa estää tulevaa tutkintaa, joka perustuu uusiin tosiasioihin, jotka eivät olleet EPPO:n tiedossa päätöstä tehdessä vaan jotka ovat tulleet tietoon päätöksen jälkeen. Toimivaltainen pysyvä jaosto tekee tällaisten uusien tosiasioiden perusteella päätöksen tutkinnan uudelleen käynnistämisestä.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:n ollessa toimivaltainen 22 artiklan 3 kohdan mukaisesti se voi lopettaa asian käsittelyn vasta kuultuaan 25 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja kansallisia viranomaisia. Tarvittaessa pysyvä jaosto siirtää asian toimivaltaisille kansallisille viranomaisille 34 artiklan 6, 7 ja 8 kohdan mukaisesti. Samoin menettelyä tilanteissa, jos EPPO käyttää toimivaltaansa unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta, jos unionin taloudellisille eduille aiheutunut vahinko tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko.

Artiklan 4 kohdan mukaan, kun asian käsittely on lopetettu, EPPO ilmoittaa asian käsittelystä virallisesti toimivaltaiselle kansalliselle viranomaiselle sekä, mikäli kansallinen lainsäädäntö niin edellyttää, asiaankuuluville unionin toimielimille, elimille ja laitoksille samoin kuin epäillylle tai syytetyille sekä rikoksen uhreille. Asiat, joiden käsittely on lopetettu, voidaan myös siirtää OLAF:in tai toimivaltaisen kansallisen hallinto- tai oikeusviranomaisen käsiteltäväksi takaisinperintää tai muita hallinnollisia jatkotoimia varten.

Artiklan 3 kohdassa säädetään kansallisen viranomaisen kuulemisesta tilanteissa, joissa EPPO harkitsee tutkinnan päättämistä asetuksen 22 artiklan 3 kohdan mukaisissa rikoksissa sekä unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuissa rikoksissa, joiden osalta unionille aiheutunut vahinko on vähäisempi kuin muille asianomistajille aiheutunut vahinko. Asetuksen 22 artiklan 3 kohdan mukaiset rikokset tarkoittavat edellä tässä esityksessä selostettuja niin kutsuttuja liitännäisrikoksia, jotka liittyvät erottamattomasti unionipetosdirektiivissä tarkoitettuihin unionin taloudellisia etuja vahingoittaviin rikoksiin. Suomessa kuultavana viranomaisena toimisi valtakunnansyyttäjän toimisto. Artiklan 3 kohdassa viitataan toisaalta 25 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuun kansalliseen viranomaiseen, jonka esitettäisiin olevan Suomessa valtakunnansyyttäjä. Tarkoituksenmukaisempana sääntelyratkaisuna voitaisiin kuitenkin 39 artiklan 3 kohdan mukaisissa tilanteissa nimetä kansalliseksi viranomaiseksi valtakunnansyyttäjän toimisto, jolloin valtakunnansyyttäjän olisi mahdollista siirtää tehtävä myös muulle virkamiehelle.

Arvioitaessa täydentävän kansallisen lainsäädännön tarpeellisuutta artiklan 4 kohdassa säädetyn ilmoittamisen osalta on erotettava kaksi erilaista tilannetta EPPO:n käsiteltävänä olevassa rikostutkinnassa. Ensimmäisessä tilanteessa EPPO:n tekemä päätös tutkinnan päättämisestä tapahtuu ilman asian käsittelyn siirtämistä takaisin kansalliselle viranomaiselle ja toisessa tilanteessa EPPO päättää asian käsittelyn lopettamisen yhteydessä siirtää asian käsittelyn kansallisille viranomaisille artiklan 3 kohdassa mainitulla tavalla asetuksen 34 artiklan 6, 7 ja 8 kohdan mukaisesti.

Ensiksi mainitussa tilanteessa EPPO:n päätöstä käsittelyn lopettamisesta voidaan pitää siinä määrin lopullisena, että päätöksellä on asianosaisten oikeuksiin ja velvollisuuksiin kohdistuvia vaikutuksia. Erityisesti asianomistajan toissijaisen syyteoikeuden turvaamiseksi olisi tarve säätää täydentävää kansallista lainsäädäntöä ilmoittamismenettelystä. Täydentävän säännöksen mukaan EPPO:n tulisi ilmoittaa asian käsittelyn päättymisestä kansallisten viranomaisten lisäksi myös asianosaisille silloin, kun EPPO päättää lopettaa asian käsittelyn ja olla siirtämättä asiaa kansalliselle viranomaiselle.

Tilanteisiin, joissa EPPO päättää asian käsittelyn ja siirtää rikosasian kansallisille viranomaisille ei sovellettaisi edellä selostettua ilmoitusmenettelyä. Koska asian käsittely jatkuu siirtämisen jälkeen kansallisessa syyttäjäviranomaisessa, tapahtuu myös

myöhemmin tapahtuvien ratkaisujen tiedoksianto asianosaisille kansallisen syyttäjäviranomaisen tai syytteen nostamisen jälkeen tuomioistuimen toimesta.

Artikla 40. *Yksinkertaistetut syyttämismenettelyt.*

Asetuksen 40 artikla sisältää säännökset yksinkertaistetuista syyttämismenettelyistä. Artiklan 1 kohdan mukaan, jos sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädetään yksinkertaistetuista syyttämismenettelyistä asian lopullista ratkaisemista varten epäillyn kanssa sovittujen ehtojen pohjalta, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi ehdottaa 10 artiklan 3 kohdan ja 35 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimivaltaiselle pysyväälle jaostolle tällaisen menettelyn soveltamista kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen ehtojen mukaisesti. Jos EPPO käyttää toimivaltaansa unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta ja jos unionin taloudellisille eduille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä kuulee kansallisia syyttäjäviranomaisia ennen kuin ehdottaa yksinkertaistetun syyttämismenettelyn soveltamista

Suomessa artiklan mukaisena yksinkertaistettuna syyttämismenettelynä voidaan pitää vuoden 2015 alussa voimaan tullutta niin kutsuttua syyteneuvottelujärjestelmää (L 670/2014). Syyteneuvottelujärjestelmä pitää sisällään ETL 3 luvun 10 a §:ssä säädetyn esitutinnan rajoittamisen tunnustamisen perusteella. ROL 1 luvun 8 §:n 2 momentin mukaisen tunnustamisperusteella tapahtuvan syytteen nostamisen rajoittamisen sekä varsinaisen syyteneuvottelun, jossa tunnustettu rikosasia käsitellään syyttäjän ja vastaajan tekemän tuomioesityksen perusteella erityisessä ROL 5b luvun mukaisessa tunnustamisoikeudenkäynnissä. Suomalaisessa syyteneuvottelujärjestelmässä vastaajan rangaistusasteikkoa lievennetään tunnustamisen perusteella RL 6 luvun 8 a §:n mukaisesti siten, että rangaistukseksi voidaan tuomita vähintään säädetyn rangaistuslajin vähimmäismäärä ja enintään kaksi kolmannesta rikoksesta säädetyn vankeus- tai sakkorangaistuksen enimmäismäärästä. Käytännössä suomalaisessa syyteneuvottelujärjestelmässä tunnustamisella saatu lievennys rangaistukseen on ollut noin kolmasosan vähennys siitä, mitä teosta olisi muuten tuomittu.

Syyteneuvottelujärjestelmää voidaan käyttää ROL 1 luvun 10 §:n mukaisesti tilanteissa, joissa epäilystä rikoksesta ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin kuusi vuotta vankeutta, jos kyseessä ei ole epäily tietyistä lainkohdassa tarkemmin määritellyistä seksuaali- tai väkivaltarikoksista. Edellä tarkastellun mukaisesti EPPO:n toimivaltaan kuuluvat, unionipetosdirektiivin perusteella määräytyvät rikokset ovat siten lähtökohtaisesti sellaisia, joissa syyteneuvottelujärjestelmää voidaan soveltaa.

Artiklan 1 kohdan jälkimmäisessä virkkeessä viitatuissa unionipetosdirektiivin 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitetuissa rikoksissa on kysymys teoista tai laiminlyönneistä, jotka koskevat väärin, virheellisten tai puutteellisten ilmoitusten tai asiakirjojen käyttämistä tai esittämistä, erityistä velvoitetta rikkoen tapahtuvaa tietojen ilmoittamatta jättämistä tai alakohdassa tarkemmin määriteltyjen varojen tai omaisuuden väärinkäyttöä muihin tarkoituksiin kuin mihin ne on alun perin myönnetty. Kansallisesti tällainen toiminta katsotaan rangaistavaksi RL 29 luvun 5 §:n mukaisena avustuspetsena, saman luvun 7 §:n mukaisena avustuksen väärinkäyttönä tai 36 luvun 1 §:n mukaisena petoksena (HE 231/2018 vp s. 17–20). Valtuutetun Euroopan syyttäjän tulee artiklan 1 kohdan perusteella näitä rikoksia käsitellessään ja jos unionin taloudellisille eduille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko kuulla kansallisia syyttäväviranomaisia ennen kuin ehdottaa syyteneuvottelujärjestelmän soveltamista. Kohdassa ei ole tarkemmin määritelty kuulemisen tapaa tai kuultavaa syyttäjätahoa. Perustellulta vaikuttaisi, että kuultava viranomainen lienee tätäkin tarkoitusta varten perusteltua määritellä EPPO-laissa valtakunnansyyttäjätoimistoksi. Menettelyn osalta muuten noudatetaan syyteneuvottelujärjestelmää koskevia kansallisen lainsäädännön säännöksiä.

Artiklan 2 kohdan mukaan pysyvä jaosto tekee päätöksensä asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän ehdotuksesta. Päätöksessä otetaan huomioon rikosten vakavuus ottaen huomioon erityisesti aiheutettu vahinko, rikoksesta epäillyn halukkuus korjata laittomalla toiminnalla aiheutettu vahinko. Menettelyn käytössä noudatettaisiin asetuksessa säädettyjä EPPO:n yleistavoitteita ja perusperiaatteita. Kollegio antaa edellä selostettujen perusteluiden soveltamisesta 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti suuntaviivat. Perustellulta vaikuttaa, että pysyvän jaoston asiaa koskeva puoltava päätös on edellytyksenä tuomioesityksen tekemiselle. Tällöin vältetään tilanteelta, jossa jaosto voisi estää jo tehdyn tuomioesityksen ja tähän liittyvältä sääntelyltä. Siksi ROL 1 luvun 10 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jos pysyvä jaosto hyväksyy ehdotuksen, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä soveltaa yksinkertaistettuja syyttämismenettelyjä kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti ja rekisteröi asian asiantuntijajärjestelmään. Kun yksinkertaistetut syyttämismenettelyt on saatettu päätökseen epäillyn kanssa sovittujen ehtojen mukaisesti, pysyvä jaosto pyytää valtuutettua Euroopan syyttäjää toteuttamaan toimet asian käsittelyn päättämiseksi lopullisesti. Kohdassa siten viitataan kansallisen lainsäädännön menettelyä koskeviin edellytyksiin eikä kohdasta aiheudu tarvetta muuttaa syyteneuvottelujärjestelmää koskevia kansallisen lainsäädännön säännöksiä.

6. luku. Menettelytakeet

Artikla 41. Epäiltyjen ja syytettyjen oikeuksien laajuus.

Asetuksen 6 luku sisältää säännökset menettelytakeista. Asetuksen 41 artiklassa säädetään epäiltyjen ja syytettyjen oikeuksien laajuudesta. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO noudattaa toiminnassaan kaikilta osin (EU:n) perusoikeuskirjaan kirjattuja epäiltyjen ja syytettyjen oikeuksia, mukaan lukien oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeus puolustukseen. Artiklan 2 kohdan mukaan kaikilla epäillyillä tai syytetyillä on EPPO:n rikosoikeudellisissa menettelyissä vähintään unionin oikeuden mukaiset prosessuaaliset oikeudet. Näitä oikeuksia ovat kohdan mukaan esimerkiksi direktiivin 2010/64/EU mukainen oikeus tulkkaukseen ja käännöksiin, direktiivin 2012/13/EU mukainen tiedonsaantioikeus ja oikeus tutustua asiaan liittyvään aineistoon, direktiivin 2013/48/EU mukainen oikeus asianajajaan ja oikeus ottaa yhteyttä kolmanteen henkilöön ja ilmoittaa hänelle pidätyksestään, direktiivin (EU) 2016/343 mukainen oikeus vaieta ja oikeus tulla pidetyksi syyttömänä sekä direktiivin (EU) 2016/1919 mukainen oikeus oikeusapuun.

Artiklan 3 kohdan mukaan epäillyillä ja syytetyillä sekä muilla EPPO:n menettelyssä osallisina olevilla henkilöillä on kaikki heille sovellettavan kansallisen lainsäädännön nojalla kuuluvat prosessuaaliset oikeudet, mukaan lukien mahdollisuus esittää todisteita, vaatia asiantuntijoiden nimeämistä tai asiantuntijan suorittamaa tarkastusta ja todistajien kuulemistä sekä vaatia, että EPPO toteuttaa tällaiset toimet puolustuksen toimesta, sanotun vaikuttamatta asetuksen 6 luvussa tarkoitettuihin oikeuksiin.

Asetuksessa viitataan Euroopan unionin perusoikeuskirjan säännöksiin, mutta ei Euroopan ihmisoikeussopimuksen (jatk. EIS) säännöksiin. Asetuksen johdanto-osan 83 kappaleessa mainitaan, että EPPO:n tulee erityisesti kunnioittaa perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklaan kirjattua oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, oikeutta puolustukseen ja syyttömyysolettamaa. Edelleen noudattamalla perusoikeuskirjan 50 artiklan kieltoa syyttää ja rangaista oikeudenkäynnissä kahdesti samasta rikoksesta (*ne bis in idem*) varmistetaan, että EPPO:n nostamat syyteet eivät johda kaksoisrangaistavuuteen.

Suomen lainsäädännössä esitutkintaperiaatteet ja rikosprosessuaaliset oikeussuojat takeet pohjautuvat erityisesti perustuslain, esitutkintalain ja ROL:n säännöksiin. Oikeudenmukainen oikeudenkäynti taataan PL 21 §:ssä, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla

kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Esimerkiksi syyttömyysolettaman ja kahdesti samassa asiassa syyttämisen ja tuomitsemisen kiellon (ne bis in idem) on vakiintuneesti katsottu kuuluvan oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeisiin (syyttömyysolettaman osalta esim. PeVL 60/2010 vp, PeVL 57/2010 vp, PeVL 4/2004 vp ja ne bis in idem -kiellon osalta HE 309/1993 vp, PeVL 9/2012 vp ja PeVL 17/2013 vp). Esitutkintalain 4 luku sisältää tarkemmat säännökset esitutkintaperiaatteista ja esitutkintaan osallistuvien oikeuksista. Laissa lueteltuja periaatteita ovat esimerkiksi tasapuolisuusperiaate, syyttömyysolettama, oikeus olla myötävaikuttamatta rikoksensa selvittämiseen, suhteellisuusperiaate, vähimmän haitan periaate, hienotunteisuusperiaate, oikeus käyttää esitutkinnassa avustajaa ja esitutkinnan osallisen kielelliset oikeudet. ROL sisältää säännökset esimerkiksi rikoksesta epäillyn oikeudesta puolustukseen (2 luku) ja oikeudenkäynnin kielestä ja tulkkauksesta (6a luku).

Artiklassa viitattujen epäiltyjen ja syytettyjen oikeuksia koskevien direktiivien johdosta on Suomessa tehty tarvittavat lainsäädäntömuutokset direktiivien kansallisen täytäntöönpanon yhteydessä. Sen ja edellä voimassa olevasta kansallisesta lainsäädännöstä todetun perusteella voidaan arvioida, että artiklassa määritellyt prosessuaaliset vähimmäisoikeussuojatakeet eivät aiheuta tarvetta täydentävälle kansalliselle säänteilylle.

Artikla 42. Laillisuusvalvonta.

Asetuksen 42 *artikla* sisältää säännökset laillisuusvalvonnasta. Artiklan 1 kohdan mukaan kansallisten tuomioistuinten on valvottava kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten ja menettelyjen mukaisesti EPPO:n prosessuaalisia toimia, joilla on tarkoitus tuottaa kolmansiä osapuolia koskevia oikeusvaatimuksia. Kohdan mukaan sama pätee tapauksiin, joissa EPPO on laiminlyönyt velvollisuutensa hyväksyä prosessuaalisia toimia, joilla on tarkoitus tuottaa kolmansiä osapuolia koskevia oikeusvaatimuksia ja joita sillä on ollut lakisääteinen velvollisuus hyväksyä tämän asetuksen mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan unionin tuomioistuimella on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklan nojalla toimivaltaa antaa ennakkoratkaisu EPPO:n prosessuaalisen toimen pätevyydestä, jos tällainen kysymys pätevyydestä tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa suoraan unionin oikeuden perusteella. Lisäksi toimivaltaa antaa ennakkoratkaisu on unionin oikeuden mukaan EPPO-asetuksen säännösten tulkinnasta tai pätevyydestä sekä asetuksen 22 ja 25 artiklan tulkinnasta, joka liittyy EPPO:n ja toimivaltaisen kansallisen viranomaisen mahdolliseen toimivaltatiririitaan.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että artiklan 1 kohdasta poiketen unionin tuomioistuin valvoo SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaisesti EPPO:n päätöksiä asian käsittelyn lopettamisesta, siltä osin kuin ne riitautetaan suoraan unionin oikeuden perusteella.

Artiklan 4 kohdan mukaan unionin tuomioistuimella on SEUT 268 artiklan mukaisesti toimivalta ratkaista EPPO:n aiheuttaman vahingon korvausta koskevat riidat.

Artiklan 5 kohdan mukaan unionin tuomioistuimella on SEUT 272 artiklan mukaisesti toimivalta kiistoissa, jotka koskevat EPPO:n tekemissä sopimuksissa olevia välityslausekkeita ja 6 kohdan mukaan SEUT 270 artiklan mukaisesti toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat henkilöstöön liittyviä asioita.

Artiklan 7 kohdan mukaan unionin tuomioistuimella on toimivalta erottaa Euroopan pääsyyttäjä asetuksen 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti ja Euroopan syyttäjät 16 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

Asetuksen 8 artiklassa säädetään, ettei asetus vaikuta sellaisten EPPO:n päätösten laillisuuden valvontaan Euroopan unionin tuomioistuimessa SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaisesti, jotka vaikuttavat rekisteröidyn kahdeksan luvun mukaisiin oikeuksiin, eikä sellaisten EPPO:n päätösten valvontaan, jotka eivät ole prosessuaalisia toimia, kuten EPPO:n päätökset yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin tai asetuksen 17 artiklan 3 kohdan nojalla annetut päätökset valtuutettujen syyttäjien erottamisesta tai muut hallinnolliset päätökset.

7. luku. Tietojenkäsittely.

Artikla 43. *EPPO:n tietojensaanti.*

Asetuksen 43 artiklassa säädetään EPPO:n tietojensaannista. Artiklan 1 kohdan mukaan valtuutettujen Euroopan syyttäjien on voitava saada kaikki kansallisiin rikostutkinta ja lainvalvontatietokantoihin sekä muihin merkityksellisiin viranomaisrekistereihin tallennetut asiaan liittyvät tiedot samoin edellytyksin mitä sovelletaan kansallisen lain-säädännön mukaisesti vastaavissa tapauksissa. Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO:n on voitava myös saada sen toimivaltaan kuuluvat tarvittavat tiedot unionin toimi-elinten, elinten ja laitosten tietokannoista ja rekistereistä.

Artikla 44. *Asianhallintajärjestelmä.*

Asetuksen 44 artiklassa säädetään EPPO:n asianhallintajärjestelmästä. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO:n on perustettava asianhallintajärjestelmä, jota on pidettävä ja

hallinnoitava tässä asetuksessa ja EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä vahvistettujen sääntöjen mukaisesti. Artiklan 2 kohdan mukaan asianhallintajärjestelmän tarkoituksena on tukea EPPO:n toteuttamien tutkinta- ja syytetoimien hallinnointia erityisesti hallinnoimalla sisäisiä työnkuluja ja tukemalla tutkintayhteistyötä rajat ylittävissä tapauksissa. Lisäksi asianhallintajärjestelmän tarkoituksena on varmistaa, että keskusvirastolla ja valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on turvattu pääsy tietoihin tutkinta- ja syytetoimista, mahdollistaa tietojen vertaileminen ja yhdistäminen sekä tietojen poimiminen toiminnallisia analyysejä ja tilastoja varten ja helpottaa valvontaa sen varmistamiseksi, että operatiivisten henkilötietojen käsittely on lainmukaista ja että siinä noudatetaan tämän asetuksen asiaankuuluvia määräyksiä.

Artiklan 3 kohdan mukaan asianhallintajärjestelmä voidaan yhdistää neuvoston päätöksen 2008/976/YOS 9 artiklassa tarkoitettuun suojattuun tietoliikenneyhteyteen.

Artiklan 4 kohdan mukaan asianhallintajärjestelmä sisältää rekisterin EPPO:n artiklan mukaisesti saamista tiedoista, mukaan lukien niihin liittyvistä mahdollisista päätöksistä, hakemiston kaikesta asiakirja-aineistosta ja kaikki tiedot asianhallintajärjestelmässä 45 artiklan 3 kohdan mukaisesti sähköisessä muodossa säilytettävästä aineistosta. Hakemiston ei saa sisältää muita operatiivisia henkilötietoja kuin tiedot, joita tarvitaan asioiden tunnistamiseksi tai yhteyksien luomiseksi eri asiakirja-aineiston välille.

Artiklan 5 kohdan mukaan käsitellessään operatiivisia henkilötietoja EPPO saa luoda muita automaattisesti käsiteltäviä tietokantoja kuin asiakirja-aineistoa vain tämän asetuksen ja EPPO:n sisäisen työjärjestyksen sääntöjen mukaisesti. Euroopan tietosuojavaltuutetulle on ilmoitettava yksityiskohdat tällaisista muista automaattisesti käsiteltävistä tietokannoista.

Artikla 45. EPPO:n asiakirja-aineisto.

Asetuksen 45 artikla sisältää säännökset EPPO:n asiakirja-aineistosta. Artiklan 1 kohdan mukaan, jos EPPO aikoo käynnistää tutkinnan tai käyttää oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen tämän asetuksen mukaisesti asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän on avattava asiakirja-aineisto. Aineiston on sisällettävä kaikki valtuutetun Euroopan syyttäjän hallussa olevat tiedot ja todisteet, jotka liittyvät EPPO:n tutkintaan tai syytteesenpanoon. Kun tutkinta on aloitettu, tiedot 44 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettusta rekisteristä tulevat osaksi asiakirja-aineistoa.

Artiklan 2 kohdan mukaan asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä hallinnoi aineistoa jäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti. EPPO:n sisäiseen työjärjestykseen voi kuulua sääntöjä asiakirja-aineiston organisoinnista ja hallinnoinnista siinä määrin

kuin se on tarpeen EPPO:n toiminnan varmistamiseksi yhtenä virastona. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä myöntää jäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti epäilyille, syytetyille ja muille menettelyyn osallistuville henkilöille oikeuden tutustua asiakirja-aineistoon.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:n asianhallintajärjestelmässä on oltava kaikki tiedot ja todisteet sähköisessä muodossa säilytettävästä asiakirja-aineistosta, jotta keskusvirasto voi hoitaa tehtäviään tämän asetuksen mukaisesti. Asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän on varmistettava, että asianhallintajärjestelmässä olevien tietojen sisältö perustuu koko ajan asiakirja-aineistoon, erityisesti että järjestelmän sisältämät operatiiviset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan aina kun tiedot on poistettu tai oikaistu vastaavassa asiakirja-aineistossa.

Artikla 46. Asianhallintajärjestelmään pääsy.

Asetuksen 46 artiklassa säädetään pääsystä EPPO:n asianhallintajärjestelmään. Euroopan pääsyyttäjällä, Euroopan varapääsyyttäjillä, muilla Euroopan syyttäjillä ja valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on artiklan mukaan oltava suora pääsy rekisteriin ja hakemistoon. Valvovalla Euroopan syyttäjällä ja toimivaltaisella pysyvällä jaostolla on lisäksi oltava suora pääsy asianhallintajärjestelmässä sähköisessä muodossa säilytettyihin tietoihin käyttäessään toimivaltaansa 10 ja 12 artiklan mukaisesti. Valvovalla Euroopan syyttäjällä on oltava lisäksi suora pääsy asiakirja-aineistoon. Toimivaltaisella pysyvällä jaostolla on oltava pyynnöstä pääsy asiakirja-aineistoon.

Muut valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat pyytää saada tutustua asianhallintajärjestelmässä sähköisessä muodossa säilytettyihin tietoihin ja mihin tahansa asiakirja-aineistoon. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä päättää pääsyoikeuden myöntämisestä muille valtuutetuille Euroopan syyttäjille sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tältä osin 46 artikla edellyttää sitä täytäntöönpanevaa kansallista lainsäädäntöä. Jos pääsyoikeutta ei myönnetä, asia voidaan saattaa toimivaltaisen pysyvän jaoston käsiteltäväksi. Toimivaltainen pysyvä jaosto kuulee tarvittaessa asianomaisia valtuutettuja Euroopan syyttäjiä ja tekee päätöksensä sen jälkeen sovellettavan kansallisen lainsäädännön ja tämän asetuksen mukaisesti.

EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä vahvistetaan muita pääsyä koskevia sääntöjä ja menettely Euroopan pääsyyttäjälle, Euroopan varapääsyyttäjille, muille Euroopan syyttäjille, valtuutetuille Euroopan syyttäjille ja EPPO:n henkilöstölle myönnettävän asianhallintajärjestelmään pääsyn tason määrittämiseksi siinä määrin kuin on tarpeen heidän tehtäviensä suorittamiseksi.

8. luku. Tietosuoja.

EPPO-asetuksen VIII luku (artiklat 47–89) sisältää asetuksen pääasialliset tietosuojaa koskevat säännökset.

Euroopan syyttäjänviraston käsittelemien *hallinnollisten henkilötietojen* käsittelyyn sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/1725 luonnollisten henkilöiden suojelusta unionin toimielinten, elinten ja laitosten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 ja päätöksen N:o 1247/2002/EY kumoamisesta (*uusi toimielinten tietosuoja-asetus*), jolla on uudistettu unionin toimielimiä koskeva tietosuojasääntely. Euroopan syyttäjänviraston käsittelemien *operatiivisten henkilötietojen* käsittelyyn sovelletaan EPPO-asetukseen sisältyvää sääntelyä, joka on monilta osin yhtenevää Euroopan parlamentin ja neuvoston luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättöksen 2008/977/YOS kumoamisesta annetun direktiivin (EU) 2016/680 (*rikosasioiden tietosuojadirektiivi*) kanssa. EPPO-asetuksen johdanto-osan 93 kappaleessa todetaankin, että asetuksen sääntöjä henkilötietojen suojasta olisi tulkittava ja sovellettava sen mukaisesti kuin tulkitaan ja sovelletaan rikosasioiden tietosuojadirektiiviä. Suomessa rikosasioiden tietosuojadirektiivi on pantu täytäntöön henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetulla lailla (1054/2018) sekä sitä täydentävällä hallinnonalakohtaisella erityislainsäädännöllä.

Tietosuojan toteutumista EPPO:n toiminnassa valvoo Euroopan tietosuojavaltuutettu yhteistyössä kansallisen valvontaviranomaisen kanssa. EPPO-asetuksen 2 artiklan 22 kohdan sisältämän määritelmän mukaan valvontaviranomaisella tarkoitetaan jäsenvaltion luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (*yleinen tietosuoja-asetus*) tai rikosasioiden tietosuojadirektiivin nojalla perustamaa riippumatonta viranomaista, jona Suomessa toimii tietosuojalain (1050/2018) 8 §:ssä tarkoitettu tietosuojavaltuutettu.

Kuten asetuksen säännöksiä yleensäkin, myös EPPO-asetuksen tietosuojaa koskevia säännöksiä sovelletaan sellaisenaan sen soveltamisalalla EPPO:n toiminnassa. Paikotellen EPPO-asetuksen säännökset kuitenkin edellyttävät kansallista tarkentavaa lainsäädäntöä. Tällaisen kansallisen liikkumavaran ala on kuvattu niiden artikloiden yhteydessä, joissa mainittua liikkumavaraa on tai jotka muutoin käytännössä edellyttävät kansallista täydentävää lainsäädäntöä.

Artikla 47. Henkilötietojen käsittelyä koskevat periaatteet.

Asetuksen 47 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista yleisistä periaatteista, joita on noudatettava henkilötietojen suhteen. Henkilötietoja on artiklan 1 kohdan mukaan ensinnäkin käsiteltävä lainmukaisesti ja asianmukaisesti. Henkilötiedot on kerättävä perusteltua ja nimenomaisesti määriteltyä tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla (käyttötarkoitussidonnaisuuden periaate). Myöhempää käsittelyä yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten ei kuitenkaan katsota yhteensopimattomaksi alkupe-
räisten tarkoitusten kanssa edellyttäen, että EPPO tarjoaa rekisteröidyn oikeuksia ja vapauksia koskevat asianmukaiset suojatoimet. Tietojen minimointiperiaatteen mukaisesti henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia eivätkä ne saa olla liian laajoja niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään.

Kohdassa säädetään myös täsmällisyysvaatimuksesta, jonka mukaan henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. Kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet tulee toteuttaa sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätar-
kat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä. Henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten (säilytyksen rajoittaminen). Henkilötietoja voidaan säilyttää pidempiä aikoja, jos henkilötietoja käsitel-
lään ainoastaan yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten edellyttäen, että EPPO tarjoaa rekisteröidyn oikeuksia ja vapauksia koskevat asianmukaiset suojatoimet eriy-
teisesti panemalla täytäntöön EPPO-asetuksessa vaaditut asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet. Lisäksi kohdassa edellytetään, että henkilötietoja käsitel-
lään tavalla, jolla varmistetaan henkilötietojen asianmukainen turvallisuus, mukaan lu-
kien suojaaminen luvattomalta ja lainvastaiselta käsittelyltä sekä vahingossa tapahtu-
valta häviämiseltä, tuhoutumiselta tai vahingoittumiselta käyttäen asianmukaisia tekni-
siä tai organisatorisia toimia.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO vastaa siitä, ja sen on pystyttävä osoittamaan se, että 1 kohdassa noudatettuja periaatteita on noudatettu (osoitusvelvollisuus), kun suo-
ritetaan henkilötietojen käsittelyä, joka on kokonaan tai osittain automaattista, sekä
sellaisen henkilötietojen muuta kuin automatisoitua käsittelyä, jotka muodostavat re-
kisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:n suorittama käsittely muuhun 49 artiklassa säädet-
tyyn tarkoitukseen kuin siihen, johon operatiiviset henkilötiedot kerättiin, sallitaan mi-
käli EPPO:lla on lupa käsitellä tällaisia operatiivisia henkilötietoja tällaista tarkoitusta

varten EPPO-asetuksen mukaisesti ja käsittely tätä muuta tarkoitusta varten on tarpeellista ja oikeasuhteista unionin oikeuden mukaisesti. Lisäksi edellytyksenä on, ettei operatiivisten henkilötietojen käyttöä tapauksen mukaan ole kielletty 30 artiklan mukaisesti toteutettuihin tutkintatoimenpiteisiin sovellettavassa kansallisessa prosessioikeudessa. Sovellettavana kansallisena prosessisääntelynä on sen jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa tiedot kerättiin.

48 artikla. *Hallinnolliset henkilötiedot.*

Artiklan 1 kohdassa säädetään, että kaikkiin EPPO:n käsittelemiin hallinnollisiin henkilötietoihin sovelletaan asetusta (EY) N:o 45/2001 (*vanha toimielinten tietosuoja-asetus*). Vanha toimielinten tietosuoja-asetus on kuitenkin EPPO-asetuksen hyväksymisen jälkeen kumottu uudella toimielinten tietosuoja-asetuksella. Uuden toimielinten tietosuoja-asetuksen 99 artiklan mukaan viittauksia kumottuun vanhaan toimielinten tietosuoja-asetukseen pidetään viittauksina uuteen toimielinten tietosuoja-asetukseen. Näin ollen EPPO:n käsittelemiin hallinnollisiin henkilötietoihin sovelletaan uutta toimielinten tietosuoja-asetusta.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO määrittää hallinnollisten henkilötietojen säilyttämisen aikarajat sisäisen työjärjestyksensä tietosuojasäännöksissä.

49 artikla. *Operatiivisten henkilötietojen käsittely.*

Asetuksen 49 artiklassa säädetään operatiivisten henkilötietojen käsittelystä. EPPO-asetuksen 3 artiklan 2 kohdan mukaan operatiivisilla henkilötiedoilla tarkoitetaan kaikkia henkilötietoja, joita Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston 4 tai 5 luvun soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa toteuttavat unionin elimet ja laitokset käsittelevät kyseisten elinten ja laitosten perustamisesta annetuissa säädöksissä vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja tehtävien suorittamiseksi.

Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO saa käsitellä operatiivisia henkilötietoja automaattisesti tai strukturoitujen manuaalisten arkistojen avulla EPPO-asetuksen mukaisesti ja ainoastaan kohdassa lueteltuihin tarkoituksiin. Näitä tarkoituksia ovat EPPO-asetuksen mukaisesti toteutetut tutkinta- ja syytetoimet, EPPO-asetuksen mukainen tiedonvaihto Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja toisten unionin toimielinten, elinten ja laitosten kanssa sekä asetuksen mukainen yhteistyö kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.

Artiklan 2 kohdan mukaisesti operatiivisten henkilötietojen ryhmät ja niiden rekisteröityjen ryhmät, joiden operatiivisia henkilötietoja EPPO voi käsitellä 44 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitetussa hakemistossa kuhunkin tämän artiklan 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, luetellaan erillisessä liitteessä.

Artiklan 3 kohdassa siirretään komissiolle valta antaa 115 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joissa vahvistetaan artiklan 2 kohdassa tarkoitetut operatiivisten henkilötietojen ryhmien ja rekisteröityjen ryhmien luettelot ja joissa päivitetään kyseiset luettelot ottaen huomioon tietotekniikassa ja tietoyhteiskunnassa tapahtuva kehitys. Tämän kohdan nojalla annettaviin delegoituihin säädöksiin voidaan soveltaa 116 artiklassa säädettyä kiireellistä menettelyä, kun tämä on tarpeen erittäin kiireellisessä tapauksessa.

Artiklan 4 kohdan mukaan EPPO voi tilapäisesti käsitellä operatiivisia henkilötietoja sen selvittämiseksi, ovatko ne merkityksellisiä sen tehtävien ja artiklan 1 kohdassa mainittujen tarkoitusten kannalta. Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta ja Euroopan tietosuojavaltuutettua kuultuaan kollegion on täsmennettävä näiden operatiivisten henkilötietojen käsittelyn edellytyksiä, erityisesti tietoihin pääsyn ja niiden käytön sekä tietojen säilyttämisen aikarajojen ja tietojen poistamisen osalta.

Artiklan 5 kohdassa säädetään, että EPPO käsittelee operatiivisia henkilötietoja siten, että on mahdollista todeta, mikä viranomainen on toimittanut tiedot tai mistä ne on hankittu. Artiklan 6 kohdassa taas säädetään, että soveltaessaan 57–62 artiklaa EPPO toimii tarvittaessa kansallisen prosessioikeuden mukaisesti mitä tulee rekisteröidylle ilmoittamista koskevaan velvoitteeseen sekä mahdollisuuksiin jättää ilmoittaminen tekemättä tai rajoittaa taikka viivyttää sitä. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä kuulee tarvittaessa muita asiaan liittyviä valtuutettuja Euroopan syyttäjiä ennen 57–62 artiklaa koskevan päätöksen tekemistä.

50 artikla. Operatiivisten henkilötietojen säilyttämisen aikarajat.

Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO tarkistaa säännöllisesti käsiteltyjen operatiivisten henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuuden. Tarkistus on suoritettava viimeistään kolmen vuoden kuluttua operatiivisten henkilötietojen ensimmäisestä käsittelystä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein. Jos operatiivisia henkilötietoja säilytetään yli viiden vuoden ajan, asiasta on ilmoitettava Euroopan tietosuojavaltuutetulle.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO:n käsittelemiä operatiivisia henkilötietoja ei säilytetä yli viittä vuotta sen jälkeen, kun asiassa on tehty lopullinen vapauttava päätös. Jos

syytetty todettiin syylliseksi, aikarajaa jatketaan siihen saakka, kunnes määrätty seuraamus on pantu täytäntöön tai sitä ei voida enää panna täytäntöön tuomion antaneen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että ennen kuin jokin 2 kohdassa tarkoitetuista määräajoista umpeutuu, EPPO tarkistaa operatiivisten henkilötietojen säilyttämisen jatkamisen tarpeellisuuden, jos ja niin pitkään kuin se on tarpeen sen tehtävien suorittamiseksi. Syyt säilyttämisen jatkamiseen on perusteltava ja dokumentoitava. Jos operatiivisten henkilötietojen säilyttämistä ei päätetä jatkaa, ne poistetaan ilman eri toimenpiteitä.

51 artikla. *Eri ryhmiin kuuluvien rekisteröityjen erottelu.*

Artiklassa säädetään velvollisuudesta erottaa eri ryhmiin kuuluvat rekisteröidyt. EPPO:n on sen mukaan tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan erotettava selvästi toisistaan operatiiviset henkilötiedot, jotka koskevat eri ryhmiin kuuluvia rekisteröityjä, kuten henkilöt, joiden voidaan vakavin perustein uskoa syyllistyneen tai olevan syyllistymässä rikokseen, rikoksesta tuomitut, rikoksen uhrit tai henkilöt, joiden voidaan tiettyjen seikkojen pohjalta olettaa voivan joutua rikoksen uhriksi sekä rikokseen nähden kolmannet osapuolet. Tällaisia kolmansia osapuolia voivat olla esimerkiksi henkilöt, jotka voidaan kutsua todistamaan rikokseen liittyvän tutkinnan yhteydessä tai sitä seuraavassa rikosoikeudellisessa menettelyssä sekä henkilöt, jotka voivat antaa tietoa rikoksesta, tai rikoksesta tuomittujen henkilöiden kontaktit tai kumppanit.

52 artikla. *Operatiivisten henkilötietojen erottelu ja henkilötietojen laadun varmentaminen.*

Artiklassa asetetaan EPPO:lle vaatimus mahdollisuuksien mukaan erottaa tosiseikkoihin perustuvat operatiiviset henkilötiedot henkilökohtaisiin arvioihin perustuvista operatiivisista henkilötiedoista. EPPO:n on lisäksi toteutettava kaikki kohtuulliset toimet varmistaakseen, että operatiivisia henkilötietoja, jotka ovat virheellisiä tai puutteellisia tai jotka eivät ole enää ajantasaisia, ei siirretä eikä aseteta saataville. EPPO:n on mahdollisuuksien mukaan myös muun muassa lisättävä kaikkiin operatiivisten henkilötietojen siirtoihin tarvittavat tiedot, joiden avulla vastaanottaja voi arvioida operatiivisten henkilötietojen paikkansapitävyyttä, täydellisyyttä ja luotettavuutta.

Artiklan 3 kohdan mukaan tilanteissa, joissa ilmenee, että virheellisiä operatiivisia henkilötietoja on siirretty tai että operatiivisia henkilötietoja on siirretty lainvastaisesti, on asiasta ilmoitettava viipymättä vastaanottajalle. Tällaisessa tapauksessa operatiiviset henkilötiedot on oikaistava, poistettava tai niiden käsittelyä on rajoitettava 61 artiklan mukaisesti.

53 artikla. *Käsittelyä koskevat erityiset edellytykset.*

Artiklan 1 kohdassa edellytetään, että EPPO-asetuksen niin vaatiessa EPPO:n on säädettävä käsittelyä koskevista erityisistä edellytyksistä ja ilmoitettava tällaisten operatiivisten henkilötietojen vastaanottajalle kyseisistä edellytyksistä ja vaatimuksesta noudattaa niitä.

Lisäksi artiklan 2 kohdan mukaan EPPO:n on noudatettava kansallisen viranomaisen säätämiä käsittelyä koskevia erityisiä edellytyksiä rikosasioiden tietosuojadirektiivin 9 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti. Rikosasioiden tietosuojadirektiivin 9 artiklan 3 ja 4 kohta on pantu Suomessa täytäntöön rikosasioiden tietosuojalailla ja sitä täydentävällä erityislainsäädännöllä, eikä EPPO-asetus tältä osin siten edellytä kansallista täytäntöönpanosäätelyä.

54 artikla. *Operatiivisten henkilötietojen toimittaminen unionin toimielimille, elimille ja laitoksille.*

Artiklassa säädetään ehdoista, joiden mukaisesti EPPO voi toimittaa operatiivisia henkilötietoja toiselle unionin toimielimelle, elimelle tai laitokselle. EPPO-asetuksen mukaisten rajoitusten ja erityisesti 53 artiklan mukaisesti EPPO voi toimittaa tällaisia henkilötietoja toiselle unionin toimielimelle, elimelle ja laitokselle ainoastaan vain, jos tiedot ovat tarpeen tämän toisen unionin toimielimen, elimen tai laitoksen toimivaltaan kuuluvien tehtävien lainmukaista suorittamista varten. Jos operatiiviset henkilötiedot toimitetaan toisen unionin toimielimen, elimen tai laitoksen pyynnöstä, sekä rekisterinpitäjä että vastaanottaja ovat vastuussa siirron laillisuudesta.

EPPO:n on varmistettava, että toinen unionin toimielin, elin tai laitos on toimivaltainen, ja arvioitava alustavasti operatiivisten henkilötietojen toimittamisen tarpeellisuus. Jos tarpeellisuudesta on epäilyksiä, EPPO pyytää vastaanottajalta lisäselvityksiä. Henkilötiedot saanut toinen unionin toimielin, elin tai laitos on saa käsitellä operatiivisia henkilötietoja ainoastaan sitä tarkoitusta varten, jonka vuoksi ne on siirretty.

55 artikla. *Erityisiä operatiivisten henkilötietojen ryhmiä koskeva käsittely.*

Artiklassa säädetään erityisiä operatiivisten henkilötietojen ryhmiä koskevasta käsittelystä. Erityisinä operatiivisina henkilötietoina pidetään tietoja, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus taikka ammattiliiton jäsenyys, sekä geneettisiä tietoja, luonnollisen henkilön yksiselitteiseen tunnistamiseen tarkoitettuja biometrisiä tietoja tai terveyttä taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja seksuaalista suuntautumista koskevia tietoja. Tällaisten tietojen käsittely on sallittua vain, jos se on ehdottoman välttämätöntä EPPO:n

tutkintatoimille ja edellyttäen, että rekisteröidyn oikeuksia ja vapauksia koskevat asianmukaiset suojatoimet on toteutettu ja vain jos ne täydentävät muita EPPO:n jo käsittelemiä operatiivisia henkilötietoja.

Artiklan 2 kohdassa edellytetään lisäksi, että EPPO:n tietosuojavastaavalle ilmoitetaan välittömästi artiklan soveltamisesta.

56 artikla. *Automaattisesti tehtävät yksittäispäätökset, profilointi mukaan luettuna.*

Artiklan mukaan rekisteröidyllä on oikeus olla joutumatta sellaisen EPPO:n päätöksen kohteeksi, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn, kuten profilointiin, ja jolla on häntä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi. Profilointi on määritelty asetuksen 3 artiklassa.

57 artikla. *Viestintä ja yksityiskohtaiset säännöt rekisteröidyn oikeuksien käyttöä varten.*

Artiklassa säädetään toimista, jota EPPO:n on toteutettava rekisteröidyn oikeuksien käytön mahdollistamiseksi. EPPO:n artiklan muun muassa toteutettava kohtuulliset toimet 58 artiklan mukaisten tietojen toimittamiseksi. Sen on tehtävä kaikki 56, 59–62 ja 75 artiklan mukaiset käsittelyä koskevat ilmoitukset tiiviisti esitetyssä, ymmärrettävässä ja helposti saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä. Tiedot tulee toimittaa millä tahansa asianmukaisella tavalla, kuten esimerkiksi sähköisesti. Sen tulee pääsääntöisesti toimittaa tiedot samassa muodossa kuin pyyntö on esitetty. EPPO:n on muutoinkin helpotettava rekisteröidyn 58–62 artiklan mukaisten oikeuksien käyttöä. Artiklan mukaan lähtökohtana rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiselle on niiden maksuttomuus, mutta esimerkiksi tilanteessa, jossa rekisteröidyn pyynnöt ovat ilmeisen perusteettomia tai kohtuuttomia, EPPO voi joko periä kohtuullisen maksun tai jopa kieltäytyä suorittamasta toimea. Sen on kuitenkin osoitettava tällaisen pyynnön ilmeinen perusteettomuus tai kohtuuttomuus.

58 artikla. *Rekisteröidyn saataville asetettavat tai hänelle annettavat tiedot.*

Artiklan 1 kohdassa säädetään niistä vähimmäistiedoista, jotka EPPO:n on asetettava rekisteröidyn saataville. Asetuksen 2 kohdassa säädetään, että 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi EPPO:n on annettava erityistapauksissa rekisteröidylle tarkempia tietoja tiedot, jotta rekisteröidyn olisi mahdollista käyttää oikeuksiaan. Näitä tarkempia tietoja ovat kohdan mukaan esimerkiksi käsittelyn oikeusperusta ja mahdolliset operatiivisten henkilötietojen vastaanottajaryhmät.

Artiklan 3 kohdassa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä EPPO voi viivyttää tai rajoittaa 2 kohdan mukaista rekisteröidylle ilmoittamista tai jättää sen kokonaan tekemättä. Tällainen rajoitus tulee toteuttaa vain siltä osin ja niin pitkäksi aikaa kuin tällainen toimenpide on välttämätön ja oikeasuhteinen demokraattisessa yhteiskunnassa, ottaen asianmukaisesti huomioon kyseisen luonnollisen henkilön perusoikeudet ja oikeutetut edut. Rajoitus voi olla kohdan mukaisesti mahdollinen muun muassa, jotta vältetään virallisten tai laillisten tiedustelujen, tutkimusten tai menettelyjen estäminen tai jos se on tarpeen EU:n jäsenvaltioiden kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi.

59 artikla. *Rekisteröidyn oikeus saada pääsy henkilötietoihin.*

Artiklassa säädetään rekisteröidyn oikeudesta saada pääsy henkilötietoihin eli niin sanotusta tarkastusoikeudesta. Rekisteröidyllä artiklan mukaisesti on oikeus saada EPPO:lta vahvistus siitä, että häntä koskevia operatiivisia henkilötietoja käsitellään tai että niitä ei käsitellä, ja jos näitä operatiivisia henkilötietoja käsitellään, oikeus saada pääsy operatiivisiin henkilötietoihin sekä muut artiklassa luetellut tiedot esimerkiksi käsittelyn tarkoituksista.

60 artikla. *Tietoihin pääsyn rajoittaminen.*

Artiklassa säädetään niistä edellytyksistä, joiden nojalla voidaan poiketa 59 artiklassa säädetystä rekisteröidyn tarkastusoikeudesta. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO voi rajoittaa kokonaan tai osittain rekisteröidyn oikeutta saada pääsy tietoihin siltä osin ja niin pitkäksi aikaa kuin osittainen tai täydellinen rajoittaminen on välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide demokraattisessa yhteiskunnassa, ottaen asianmukaisesti huomioon kyseisen luonnollisen henkilön perusoikeudet ja oikeutetut edut. Rajoitus voi olla sallittu, jotta vältetään virallisten tai laillisten tiedustelujen, tutkimusten tai menettelyjen estäminen tai vältetään tuottamasta haittaa rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, tutkimiselle tai rikoksiin liittyville syytetoimille taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle. Niin ikään rajoitus voi tulla kyseeseen jäsenvaltioiden yleisen turvallisuuden tai kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi taikka muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojaamiseksi.

Artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos tietojen ilmoittaminen vaarantaisi 1 kohdan mukaisen tarkoituksen, EPPO:n tulee ilmoittaa asianomaiselle rekisteröidylle ainoastaan se, että se on suorittanut tarkistukset. Sen ei siis tarvitse ilmoittaa muita tietoja, jotka voisivat paljastaa rekisteröidylle, käsittelee EPPO häntä koskevia operatiivisia henkilötietoja vai ei. EPPO:n on kohdan mukaan kuitenkin ilmoitettava rekisteröidylle mahdollisuudesta tehdä kantelu Euroopan tietosuojavaltuutetulle tai käyttää oikeus-suojakeinoja unionin tuomioistuimessa EPPO:n päätöstä vastaan.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että EPPO:n on dokumentoitava ne seikat tai oikeudelliset syyt, joihin päätös perustuu. Nämä tiedot on asetettava Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä.

61 artikla. *Oikeus operatiivisten henkilötietojen oikaisemiseen tai poistamiseen sekä käsittelyn rajoittamiseen.*

Artiklan 1 kohdan mukaan rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että EPPO oikaisee ilman aiheutonta viivytystä häntä koskevat epätarkat ja virheelliset operatiiviset henkilötiedot. Rekisteröidyllä on myös oikeus saada puutteelliset operatiiviset henkilötiedot täydennettyä esimerkiksi toimittamalla lisäselvitys, ottaen kuitenkin huomioon ne tarkoitukset, joihin tietoja käsiteltiin.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO:n on poistettava operatiiviset henkilötiedot ja rekisteröidyllä on oikeus saada EPPO poistamaan rekisteröityä koskevat operatiiviset henkilötiedot ilman aiheutonta viivytystä, jos tietojen käsittely rikkoo asetuksen 47, 49 tai 55 artiklaa tai jos operatiiviset henkilötiedot on poistettava EPPO:n lakisääteisen veloitteen noudattamiseksi.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että poistamisen sijasta EPPO:n on rajoitettava käsittelyä, jos rekisteröity joko kiistää operatiivisten henkilötietojen paikkansapitävyyden eikä niiden paikkansapitävyyttä tai virheellisyyttä voida todentaa, tai jos operatiiviset henkilötiedot on säilytettävä todistelua varten. Jos käsittelyä on rajoitettu ensiksi mainitun perusteen nojalla, EPPO:n on ilmoitettava rekisteröidylle ennen kuin käsittelyä koskeva rajoitus poistetaan. Artiklan 4 kohdan mukaan jos käsittelyä on rajoitettu 3 kohdan nojalla, näitä operatiivisia henkilötietoja saa säilyttämistä lukuun ottamatta, käsitellä ainoastaan rekisteröidyn tai EPPO:n menettelyjen osapuolena olevan toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön oikeuksien suojaamiseksi tai 3 kohdan b alakohdassa vahvistettuja tarkoituksia varten.

Artiklan 5 kohdan mukaan EPPO:n on ilmoitettava rekisteröidylle kirjallisesti, jos operatiivisten henkilötietojen oikaisemisesta, poistamisesta tai käsittelyn rajoittamisesta kieltäydytään. Ilmoituksen pitää sisältää tieto kieltäytymisen syistä. EPPO voi kuitenkin rajoittaa kokonaan tai osittain tällaisten tietojen antamista siltä osin kuin tällainen rajoittaminen on välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide demokraattisessa yhteiskunnassa, ottaen asianmukaisesti huomioon kyseisen luonnollisen henkilön perusoikeudet ja oikeudet edut kohdassa lueteltuja tarkoituksia varten.

Artiklan 6 kohdan mukaan EPPO:n on ilmoitettava virheellisten operatiivisten henkilötietojen oikaisemisesta sille toimivaltaiselle viranomaiselle, jolta virheelliset operatiiviset henkilötiedot ovat peräisin. Lisäksi 7 kohdassa säädetään, että tapauksissa, joissa

operatiivisia henkilötietoja on oikaistu tai poistettu taikka käsittelyä on rajoitettu 1, 2 ja 3 kohdan nojalla, EPPO:n on ilmoitettava asiasta vastaanottajille ja pyydettyä heitä oikaisemaan tai poistamaan operatiivisia henkilötietoja taikka rajoittamaan heidän vastuullaan olevien operatiivisten henkilötietojen käsittelyä.

62 artikla. *Rekisteröidyn oikeuksien käyttäminen ja Euroopan tietosuojavaltuutetun tekemät tarkistukset.*

Artiklassa säädetään tilanteista, joissa rekisteröidyn oikeuksia on rajoitettu 58 artiklan 3 kohdan, 60 artiklan 2 kohdan ja 61 artiklan 5 kohdan nojalla. Tällaisissa tapauksissa rekisteröidyn oikeuksia voidaan käyttää myös Euroopan tietosuojavaltuutetun välityksellä 1 kohdan mukaisesti. Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO:n on ilmoitettava rekisteröidylle tämän mahdollisuudesta käyttää oikeuksiaan Euroopan tietosuojavaltuutetun välityksellä 1 kohdan mukaisesti.

Jos 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta käytetään, Euroopan tietosuojavaltuutetun on artiklan 3 kohdan mukaan ilmoitettava rekisteröidylle ainakin siitä, että Euroopan tietosuojavaltuutettu on tehnyt kaikki tarvittavat tarkistukset tai toteuttanut uudelleentarkastelun. Euroopan tietosuojavaltuutetun on myös ilmoitettava rekisteröidylle tämän mahdollisuudesta käyttää oikeussuojakeinoja unionin tuomioistuimessa Euroopan tietosuojavaltuutetun päätöstä vastaan.

63 artikla. *EPPO:n velvollisuudet.*

Artiklan 1 kohdassa edellytetään, että EPPO toteuttaa tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että käsittelyssä noudatetaan EPPO-asetusta. Näissä toimenpiteissä tulee ottaa huomioon käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset sekä luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit. Näitä toimenpiteitä on tarvittaessa tarkistettava ja päivitettävä. Artiklan 2 kohdan mukaisesti 1 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin kuuluu, että EPPO panee lisäksi täytäntöön asianmukaiset tietosuojaa koskevat toimintaperiaatteet, kun se on oikeasuhteista käsittelytoimiin nähden.

64 artikla. *Yhteiset rekisterinpitäjät.*

Artiklassa säädetään yhteisistä rekisterinpitäjistä eli niin sanotuista yhteisrekisterinpidon tilanteista. Artiklan 1 kohdan mukaan jos EPPO ja yksi tai useampi rekisterinpitäjä määrittävät yhdessä käsittelyn tarkoitukset ja keinot, ne ovat yhteisrekisterinpitäjiä. Tällöin niiden tulee keskinäisellä järjestelyllä läpinäkyvällä tavalla määrittää kunkin vastuualueen tietosuojaa koskevien velvoitteiden noudattamiseksi, paitsi jos ja siltä

osin kuin rekisterinpitäjiin sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä määritetään rekisterinpitäjien vastuualueet. Järjestelyn yhteydessä voidaan nimetä rekisteröidyille yhteispiste.

Artiklan 2 kohdassa edellytetään, että tällaisesta järjestelystä on käytävä asianmukaisesti ilmi yhteisten rekisterinpitäjien todelliset roolit ja suhteet rekisteröityihin nähden. Järjestelyn keskeisten osien on lisäksi oltava rekisteröidyn saatavilla. Artiklan 3 kohdassa säädetään, että rekisteröity voi käyttää asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan riippumatta 1 kohdassa tarkoitetun järjestelyn ehdoista.

65 artikla. Henkilötietojen käsittelijä.

Artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelijöistä ja EPPO:n ja henkilötietojen käsittelijän välisestä suhteesta. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO:n lukuun suoritettavan käsittelyn osalta EPPO saa käyttää ainoastaan sellaisia henkilötietojen käsittelijöitä, jotka toteuttavat riittävät suojatoimet asianmukaisten teknisten ja organisatoristen toimien täytäntöönpanemiseksi niin, että käsittely täyttää EPPO-asetuksen vaatimukset ja sillä varmistetaan rekisteröidyn oikeuksien suojele. Artiklan 2 kohdassa säädetään, ettei henkilötietojen käsittelijä saa käyttää toisen henkilötietojen käsittelijän palveluksia ilman EPPO:n erityistä tai yleistä kirjallista ennakkolupaa.

Lisäksi artiklan 3 kohdassa edellytetään, että henkilötietojen käsittelijän suorittamaa käsittelyä on säänneltävä sopimuksella tai muulla unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisella oikeudellisella asiakirjalla, joka sitoo henkilötietojen käsittelijää suhteessa EPPO:on. Tällaisessa asiakirjassa tulee muun ohella vahvistaa käsittelyn kohde ja kesto, käsittelyn luonne ja tarkoitus, operatiivisten henkilötietojen tyyppi ja rekisteröityjen ryhmät sekä EPPO:n velvollisuudet ja oikeudet. Tällaisen oikeudellisen asiakirjan on artiklan 4 kohdan mukaan oltava kirjallinen. Sähköinen muoto täyttää myös tämän vaatimuksen.

Tilanteessa, jossa henkilötietojen käsittelijä rikkoo EPPO-asetusta määrittämällä käsittelyn tarkoitukset ja keinot, kyseistä henkilötietojen käsittelijää on pidettävä tämän käsittelyn rekisterinpitäjänä artiklan 5 kohdan mukaisesti.

66 artikla. *Tietojenkäsittely rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän alaisuudessa.*

Artiklassa säädetään, ettei henkilötietojen käsittelijä tai kukaan EPPO:n tai henkilötietojen käsittelijän alaisuudessa toimiva henkilö, jolla on pääsy operatiivisiin henkilötietoihin, saa käsitellä niitä muuten kuin EPPO:n ohjeiden mukaisesti, jollei unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä niin vaadita.

67 artikla. *Sisäänrakennettu ja oletusarvoinen tietosuojajärjestelmä.*

Artiklan 1 kohdassa säädetään, että ottaen huomioon uusin tekniikka ja toteuttamiskustannukset, käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset sekä käsittelystä luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat, todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit EPPO:n on käsittelytapojen määrittämisen ja itse käsittelyn yhteydessä toteutettava tehokkaasti tietosuojaperiaatteiden, kuten tietojen minimoinnin, täytöntöönpanon edellyttämät asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet. Tällaisia toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi tietojen pseudonymisointi ja tarvittavat suojatoimet, jotta ne saataisiin sisällytettyä käsittelyn osaksi ja jotta käsittely vastaisi EPPO-asetuksen vaatimuksia ja rekisteröityjen oikeuksia suojattaisiin.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO:n on toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että oletusarvoisesti käsitellään vain operatiivisia henkilötietoja, jotka ovat asianmukaisia, olennaisia eivätkä liian laajoja siihen tarkoitukseen, jota varten niitä käsitellään. Tämä velvollisuus koskee kerättyjen operatiivisten henkilötietojen määriä, käsittelyn laajuutta, säilytysaikaa ja saatavilla oloa. Näillä toimenpiteillä on etenkin varmistettava, että operatiivisia henkilötietoja ei oletusarvoisesti saateta rajoittamattoman luonnollisten henkilöiden määrän saataville ilman henkilön myötävaikutusta.

68 artikla. *Käsittelytoimien ryhmiä koskevat selosteet.*

Artiklan 1 kohdassa asetetaan EPPO:lle velvollisuus ylläpitää selostetta kaikista sen vastuulle kuuluvista käsittelytoimien ryhmistä. Selosteen tulee sisältää EPPO:n yhteystiedot sekä tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot, tieto käsittelyn tarkoituksista ja kuvaus rekisteröityjen ryhmistä ja operatiivisten henkilötietojen ryhmistä. Lisäksi selosteessa tulee kuvata ne operatiivisten henkilötietojen vastaanottajien ryhmät, joille operatiivisia henkilötietoja on luovutettu tai luovutetaan kuten myös tarvittaessa tiedot operatiivisten henkilötietojen siirtämisestä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, mukaan lukien tieto siitä, mikä kolmas maa tai kansainvälinen järjestö on kyseessä. Selosteessa tulee myös mahdollisuuksien mukaan ilmoittaa eri tietoryhmien

poistamisen suunnitellut määräajat ja kuvata yleisesti 73 artiklassa tarkoitetut tekniset ja organisatoriset turvatoimet.

Artiklan 2 kohdan mukaan 1 kohdassa tarkoitetun selosteen on oltava kirjallinen, mukaan lukien sähköisessä muodossa. EPPO:n on artiklan 3 kohdan mukaan asetettava seloste Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä.

69 artikla. *Lokitiedot automatisoidusta käsittelystä.*

Artiklan 1 kohdassa asetetaan EPPO:lle velvollisuus säilyttää lokitiedot tietyistä automatisoiduissa käsittelyjärjestelmissä suoritettavista käsittelytoimista. Näitä käsittelytoimia ovat operatiivisiin tarkoituksiin käytettävien operatiivisten henkilötietojen kerääminen, muuttaminen, kysely, luovuttaminen, siirtäminen mukaan lukien, yhdistäminen tai poistaminen. Kyselyjä ja luovutuksia koskevien lokitietojen avulla on pystyttävä toteamaan kyseisten toimien perusteet, toteutuspäivä ja -aika, operatiivisia henkilötietoja hakeneen tai niitä luovuttaneen henkilön tiedot sekä mahdollisuuksien mukaan näiden operatiivisten henkilötietojen vastaanottajien henkilöllisyys.

Artiklan 2 kohdan mukaan lokitietoja saa käyttää ainoastaan käsittelyn lainmukaisuuden tarkistamiseen, omaehtoiseen valvontaan, operatiivisten henkilötietojen eheyden ja turvallisuuden varmistamiseen sekä rikosoikeudellisiin menettelyihin. Tällaiset lokitiedot on tuhottava kolmen vuoden kuluttua, ellei tietoja edelleen tarvita valvontaa varten. Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:n on asetettava lokitiedot Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä.

70 artikla. *Yhteistyö Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa.*

Artiklassa säädetään, että EPPO:n on pyynnöstä tehtävä yhteistyötä Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa tehtäviensä suorittamiseksi.

71 artikla. *Tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi.*

Artiklan 1 kohdassa säädetään, että EPPO:n on ennen käsittelyä toteutettava arviointi suunniteltujen käsittelytoimien vaikutuksista operatiivisten henkilötietojen suojaan, jos tietyntyyppinen käsittely etenkin uutta teknologiaa käytettäessä todennäköisesti aiheuttaa käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset huomioon ottaen luonnollisen henkilön oikeuksien ja vapauksien kannalta korkean riskin.

Vaikutustenarvioinnissa on artiklan 2 kohdan mukaan esitettävä vähintään yleinen kuvaus suunnitelluista käsittelytoimista, arvio rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin koh-

distuvista riskeistä, toimet, joiden avulla riskeihin on tarkoitus puuttua, sekä suojatoimet, turvatoimet ja -mekanismit, joilla varmistetaan operatiivisten henkilötietojen suoja ja osoitetaan, että tätä EPPO-asetusta on noudatettu. Lisäksi tulee ottaa huomioon rekisteröityjen ja muiden asianomaisten oikeudet ja oikeutetut edut.

72 artikla. Euroopan tietosuojavaltuutetun ennakkokuuleminen.

Artiklassa säädetään EPPO:n velvollisuudesta kuulla Euroopan tietosuojavaltuutettua ennakkollisesti. EPPO:n on kuultava Euroopan tietosuojavaltuutettua ennen henkilötietojen käsittelyä, joka muodostaa osan uutta, tekeillä olevaa rekisteriä kahdenlaisissa tilanteissa. Ennakkokuuleminen on pakollista, jos 71 artiklan mukainen tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi osoittaa, että käsittely aiheuttaa korkean riskin, ja jollei EPPO toteuta toimenpiteitä riskin lieventämiseksi. Lisäksi ennakkokuuleminen tulee tehdä, jos tietojen käsittely on sen luonteista, että siihen sisältyy muutoin, erityisesti uusien tekniikoiden, mekanismien tai menettelyjen käytön johdosta, rekisteröityjen oikeuksien ja vapauksien kannalta korkea riski.

Lisäksi Euroopan tietosuojavaltuutettu voi artiklan 2 kohdan mukaan laatia luettelon käsittelytoimista, joihin sovelletaan 1 kohdassa tarkoitettua ennakkokuulemistä. Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:n on toimitettava Euroopan tietosuojavaltuutetulle 71 artiklan mukainen tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi ja pyynnöstä mahdolliset muut tiedot, joiden avulla Euroopan tietosuojavaltuutettu voi arvioida käsittelyn vaatimustenmukaisuutta ja erityisesti riskejä rekisteröidyn operatiivisten henkilötietojen suojan kannalta ja tähän liittyviä suojatoimia.

73 artikla. Operatiivisten henkilötietojen käsittelyn turvallisuus.

Artiklassa säädetään operatiivisten henkilötietojen tietoturvasta. Sen 1 kohdan mukaan EPPO:n on toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet varmistaakseen riskiä vastaavan turvallisuustason varsinkin 55 artiklassa tarkoitettujen erityisten operatiivisten henkilötietojen ryhmien osalta. Tässä arviossa tulee ottaa huomioon uusin tekniikka ja toteuttamiskustannukset, käsittelyn luonne, laajuus, asia-yhteys ja tarkoitus sekä luonnollisen henkilön oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit.

Automatisoidun käsittelyn osalta EPPO:n on toteutettava riskinarvioinnin pohjalta toimenpiteet, joiden tarkoituksena on toteuttaa artiklan 2 kohdassa luetellut tietoturvallisuuden tavoitteet, kuten evätä asiattomilta pääsy tietojenkäsittelyyn käytettäviin laitteisiin ja varmistaa, että käytetyt järjestelmät voidaan häiriön tapahtuessa palauttaa entiselleen.

74 artikla. *Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ilmoittaminen Euroopan tietosuojavaltuutetulle.*

Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO:n on ilmoitettava henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ilman aiheetonta viivytystä ja mahdollisuuksien mukaan 72 tunnin kuluessa sen ilmitulosta Euroopan tietosuojavaltuutetulle. Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä, jos henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ei todennäköisesti aiheudu luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvaa riskiä. Jos ilmoitusta ei anneta 72 tunnin kuluessa, EPPO:n on toimitettava Euroopan tietosuojavaltuutetulle perusteltu selitys.

Artiklan 2 kohdassa säädetään niistä tiedoista, jotka 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen on vähintään sisällettävä. Artiklan 3 kohdan mukaan nämä tiedot voidaan toimittaa vaiheittain ilman aiheetonta viivytystä, jos ja siltä osin kuin niitä ei ole mahdollista toimittaa samanaikaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan EPPO:n on dokumentoitava kaikki 1 kohdassa tarkoitetut henkilötietojen tietoturvaloukkaukset, mukaan lukien tietoturvaloukkaukseen liittyvät seikat, sen vaikutukset ja toteutetut korjaavat toimet. Euroopan tietosuojavaltuutetun on voitava tämän dokumentoinnin avulla tarkistaa, että 74 artiklaa on noudatettu. Lisäksi 5 kohdassa edellytetään, että jos henkilötietojen tietoturvaloukkaukseen sisältyy toisen rekisterinpitäjän toimittamia tai tälle toimitettuja henkilötietoja, EPPO:n on toimitettava 3 kohdassa tarkoitetut tiedot ilman aiheetonta viivytystä kyseiselle rekisterinpitäjälle.

75 artikla. *Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ilmoittaminen rekisteröidylle.*

Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO:n on ilmoitettava tietoturvaloukkauksesta myös rekisteröidylle ilman aiheetonta viivytystä, mikäli henkilötietojen tietoturvaloukkaus todennäköisesti aiheuttaa korkean riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille. Tällaisessa ilmoituksessa on artiklan 2 kohdan mukaan kuvattava selkeällä ja yksinkertaisella kielellä henkilötietojen tietoturvaloukkauksen luonne ja annettava ainakin 74 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdassa säädetyt tiedot ja suositukset.

Artiklan 3 kohdassa säädetään niistä tilanteista, joiden kohdalla 1 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta rekisteröidylle ei tarvitse tehdä. Ilmoitusta ei tarvitse tehdä esimerkiksi silloin, jos EPPO on toteuttanut jatkotoimenpiteitä, joilla varmistetaan, että 1 kohdassa tarkoitettu rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuva korkea riski ei enää todennäköisesti toteudu tai jos ilmoitus vaatisi kohtuutonta vaivaa. Viimeksi mainituissa tapauksissa olisi käytettävä julkista tiedonantoa tai vastaavaa toimenpidettä, jolla rekisteröidylle tiedotetaan yhtä tehokkaalla tavalla.

Jos EPPO ei ole vielä ilmoittanut henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle, Euroopan tietosuojavaltuutettu voi asiaa arvioituaan artiklan 4 kohdan mukaisesti vaatia ilmoituksen tekemistä tai päättää, että jokin 3 kohdan edellytyksistä täyttyy. Artiklan 5 kohdan mukaan artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rekisteröidylle ilmoittamista voidaan viivästyttää tai rajoittaa tai se voidaan jättää tekemättä 60 artiklan 3 kohdassa säädetyillä edellytyksillä ja perusteilla.

76 artikla. *Sallittu pääsy operatiivisiin henkilötietoihin EPPO:ssa.*

Artiklan mukaan ainoastaan Euroopan pääsyyttäjällä, Euroopan syyttäjillä, valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä ja näitä avustavalla valtuutetulla henkilöstöllä on pääsy EPPO:n käsittelemiin operatiivisiin henkilötietoihin tehtäviensä suorittamiseksi ja EPPO-asetuksessa muutoin säädetyissä rajoissa.

77 artikla. *Tietosuojavastaavan nimittäminen.*

Asetuksen 77 artiklassa säädetään EPPO:n tietosuojavastaavan nimittämisestä. Tietosuojavastaavan nimittää artiklan 1 kohdan mukaan kollegio Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta. Tietosuojavastaavan on oltava erityisesti tähän tarkoitukseen nimetyn henkilöstön jäsen. Tietosuojavastaavan on tehtäviään suorittaessaan toimittava itsenäisesti, eikä hän saa ottaa vastaan ohjeita. Artiklan 2 kohdan mukaan tietosuojavastaavaa valittaessa otetaan huomioon henkilön ammattipätevyys ja erityisesti asiantuntemus tietosuojaoikeudesta ja alan käytännöstä sekä valmiudet suorittaa tässä asetuksessa ja erityisesti 79 artiklassa tarkoitetut tehtävät.

Artiklan 3 kohdan mukaan tietosuojavastaavan valinta ei saa aiheuttaa mahdollista eturistiriitaa tietosuojavastaavan tämän aseman ja hänen muiden virkavelvollisuuksiensa välille. Tietosuojavastaava nimitetään artiklan 4 kohdan mukaan neljän vuoden mittaiseksi toimikaudeksi. Hänet voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi kuitenkin niin, että yhteenlaskettu toimikausi voi olla enintään kahdeksan vuotta. Jos tietosuojavastaava ei enää täytä tehtäviensä suorittamiseksi vaadittavia edellytyksiä, kollegio voi erottaa hänet. Erottamiseen tulee kuitenkin saada Euroopan tietosuojavaltuutetun suostumus. EPPO:n on artiklan 5 kohdan mukaisesti julkistettava tietosuojavastaavan yhteystiedot ja ilmoitettava ne Euroopan tietosuojavaltuutetulle.

78 artikla. *Tietosuojavastaavan asema.*

Artiklassa säädetään tietosuojavastaavan asemasta. EPPO:n on sen 1 kohdan mukaan varmistettava, että tietosuojavastaava otetaan asianmukaisesti ja riittävän ajoissa mukaan kaikkien henkilötietojen suojaa koskevien kysymysten käsittelyyn.

EPPO:n on artiklan 2 kohdan mukaan tuettava tietosuojavastaavaa tämän 79 artiklassa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa antamalla tälle riittävät resurssit ja pääsyn henkilötietoihin ja käsittelytoimiin.

EPPO:n on artiklan 3 kohdan mukaan varmistettava, ettei tietosuojavastaava ota vastaan ohjeita tehtäviensä hoitamisen yhteydessä. Kollegio ei saa erottaa tai rangaista tietosuojavastaavaa sen vuoksi, että hän on hoitanut tehtäviään. Tietosuojavastaava raportoi suoraan Euroopan pääsyyttäjälle.

Artiklan 4 kohdassa säädetään, että rekisteröidyt voivat ottaa yhteyttä tietosuojavastaavaan kaikissa asioissa, jotka liittyvät heidän henkilötietojensa käsittelyyn ja heidän oikeuksiensa käyttöön. Artiklan 5 kohdassa säädetään siitä, että kollegio hyväksyy tietosuojavastaavaan sovellettavat täytäntöönpanosäännöt. Nämä täytäntöönpanosäännöt koskevat erityisesti tietosuojavastaavan valintamenettelyä ja hänen erottamistaan, tehtäviään, velvollisuuksiaan ja toimivaltuuksiaan sekä tietosuojavastaavan riippumattomuutta koskevia takeita.

79 artikla. *Tietosuojavastaavan tehtävät.*

Artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään tietosuojavastaavalle erityisesti kuuluvista henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä tehtävistä. Tietosuojavastaavan tulee muun muassa huolehtia riippumattomalla tavalla siitä, että EPPO noudattaa siihen sovellettavia tietosuojasäännöksiä sekä EPPO:n sisäisen työjärjestyksen asiaankuuluvia tietosuojasäännöksiä ja antaa EPPO:lle sekä henkilötietoja käsitteleville työntekijöille tietoja ja neuvoja, jotka koskevat niiden EPPO-asetuksen ja muiden unionin tai kansallisten tietosuojasäännösten mukaisia velvollisuuksia. Tietosuojavastaavan tulee myös tehdä yhteistyötä Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa sekä laatia vuosikertomus ja toimittaa se Euroopan pääsyyttäjälle ja Euroopan tietosuojavaltuutetulle.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:n tietosuojavastaavalla ja henkilöstöllä, joka avustaa tietosuojavastaavaa tämän tehtävissä, tulee olla pääsy EPPO:n käsittelemiin henkilötietoihin ja sen tiloihin siltä osin kuin se on välttämätöntä heidän tehtäviensä suorittamiseksi. Artiklan 4 kohdan mukaan jos tietosuojavastaava katsoo, että sovellettavia tietosuojasäännöksiä ei ole noudatettu, hän ilmoittaa asiasta Euroopan pääsyyttäjälle ja pyytää tätä korjaamaan tilanteen tiettyyn määräaikaan mennessä. Jollei Euroopan pääsyyttäjä korjaa tietojen virheellistä käsittelyä sovitussa määräajassa, tietosuojavastaava saattaa asian Euroopan tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi.

80 artikla. Operatiivisten henkilötietojen siirtoja koskevat yleiset periaatteet.

Artiklassa säädetään operatiivisten henkilötietojen siirtoa koskevista yleisistä periaatteista. EPPO voi siirtää operatiivisia henkilötietoja kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle EPPO-asetuksen muita säännöksiä ja erityisesti 53 artiklaa noudattaen ja ainoastaan jos siirto täyttää 80–83 artiklassa vahvistetut edellytykset. Siirron tulee näiden edellytysten mukaan olla tarpeen EPPO:n tehtävien suorittamiseksi. Lisäksi operatiiviset henkilötiedot tulee siirtää kolmanteen maahan tai kansainväliseen järjestöön rekisterinpitäjälle, joka on viranomaisena asetuksen 104 artiklan mukaisten tarkoitusten suhteen toimivaltainen.

Artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään tilanteista, joissa jäsenvaltio on siirtänyt artiklan mukaisesti siirrettävät operatiiviset henkilötiedot EPPO:lle tai asettanut ne sen saataville. Tällöin kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on annettava EPPO:n siirrolle ennakkolupa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, ellei kyseinen Euroopan unionin jäsenvaltio ole antanut tätä lupaa siirrolle yleisesti tai erityisin edellytyksin. Artikla edellyttää tältä osin kansallista sääntelyä sen täsmentämiseksi, millä edellytyksin tällainen lupa voidaan antaa.

Edellytyksenä siirrolle on myös se, että komissio on päättänyt 81 artiklan mukaisesti kyseisen kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön varmistavan riittävän tietosuojan tason, tai jos tällaista tietosuojan riittävyttä koskevaa päätöstä ei ole tehty, että asianmukaiset suojatoimet on toteutettu tai ne ovat voimassa 82 artiklan mukaisesti. Mikäli kumpikaan edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, voidaan siirto kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle toteuttaa vain, jos sovellettavaksi tulee jokin EPPO-asetuksen 83 artiklan mukaisista erityistilanteita koskevista poikkeuksista.

Jos kolmas maa tai kansainvälinen järjestö siirtää henkilötiedot edelleen muuhun kolmanteen maahan tai muulle kansainväliselle järjestölle, EPPO edellyttää kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön pyytävän siltä edelleen siirtämiselle ennakkoluvan. EPPO voi myöntää tällaisen luvan vasta otettuaan asianmukaisesti huomioon kaikki merkittävät tekijät, kuten rikoksen vakavuuden, operatiivisten henkilötietojen alkupe räisen siirron tarkoituksen ja operatiivisten henkilötietojen suojan tason siinä kolmannessa maassa tai kansainvälisessä järjestössä, johon tai jolle tiedot siirretään edelleen.

Jos jäsenvaltio ei ole antanut operatiivisten henkilötietojen siirrolle 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettua ennakkolupaa, voi EPPO siirtää tietoja 2 kohdan mukaan vain, jos operatiivisten henkilötietojen siirto on tarpeen Euroopan unionin jäsenvaltion tai kolmannen maan yleiseen turvallisuuteen tai Euroopan unionin jäsenvaltion olennaisiin etuihin kohdistuvan välittömän ja vakavan uhan estämiseksi, eikä ennakkolupaa voida

saada ajoissa. Ennakkoluvan antamisesta vastaavalle viranomaiselle on kuitenkin ilmoitettava asiasta viipymättä.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:lta saatujen operatiivisten henkilötietojen siirtäminen kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle jäsenvaltion tai unionin toimielimen, elimen tai laitoksen toimesta on lähtökohtaisesti kiellettyä. Kielto ei koske tapauksia, joissa EPPO on antanut tällaiselle siirrolle luvan otettuaan asianmukaisesti huomioon kaikki merkittävät tekijät, kuten rikoksen vakavuuden, operatiivisten henkilötietojen alkuperäisen siirron tarkoituksen ja henkilötietojen suojan tason siinä kolmannessa maassa tai kansainvälisessä järjestössä, johon tai jolle operatiiviset henkilötiedot siirretään. Tätä EPPO:n ennakkoluvan saamista koskevaa velvoitetta ei sovelleta asioihin, jotka on siirretty toimivaltaisille kansallisille viranomaisille 34 artiklan mukaisesti.

Artiklan 4 kohdassa todetaan, että EPPO-asetuksen 80–83 artiklaa on sovellettava, jotta varmistetaan, ettei asetuksella ja unionin oikeudella taattua luonnollisten henkilöiden suojelun tasoa heikennetä.

81 artikla. *Siirto tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen perusteella.*

Artiklan mukaan EPPO voi siirtää operatiivisia henkilötietoja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, jos komissio on rikosasioiden tietosuojadirektiivin 36 artiklan mukaisesti päättänyt, että kyseinen kolmas maa, kolmannen maan alue tai vähintään yksi erityinen sektori tai kyseinen kansainvälinen järjestö tarjoaa riittävän tietosuojan tason (ns. riittävyyspäätös).

82 artikla. *Asianmukaisia suojatoimia edellyttävä siirto.*

Asetuksen 82 artiklan 1 kohdassa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä henkilötietoja voidaan siirtää kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, vaikka tietosuojan riittävyttä koskevaa päätöstä ole tehty. Artiklan mukaan EPPO voi siirtää operatiivisia henkilötietoja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, jos oikeudellisesti sitovassa välineessä (kuten kansainvälinen sopimus) on määrätty asianmukaiset suojatoimet, joilla varmistetaan operatiivisten henkilötietojen suoja tai jos EPPO on arvioinut kaikkia operatiivisten henkilötietojen siirtoon liittyviä seikkoja ja katsoo, että operatiivisten henkilötietojen suojaamiseksi on olemassa asianmukaiset suojatoimet. Viimeksi mainitussa tilanteessa EPPO:n on artiklan 2 kohdan mukaan ilmoitettava Euroopan tietosuojavaltuutetulle tällaisten siirtojen ryhmät. Tällaiset siirrot on myös dokumentoitava ja asiakirjat on asetettava Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä.

83 artikla. Erityistilanteita koskevat poikkeukset.

Artiklassa säädetään erityisistä tilanteista, joiden käsillä ollessa voidaan operatiivisia henkilötietoja siirtää kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle vaikka riittävyyspäätöstä tai 82 artiklassa tarkoitettuja asianmukaisia suojatoimia ole olemassa. Artiklan 1 kohdan mukaan tällainen siirto on mahdollinen ainoastaan, jos siirto on tarpeen rekisteröidyn tai toisen henkilön elintärkeiden etujen suojaamiseksi, rekisteröidyn oikeutettujen etujen turvaamiseksi tai EU:n jäsenvaltion tai kolmannen maan yleiseen turvallisuuteen kohdistuvan välittömän ja vakavan uhkan ehkäisemiseksi. Lisäksi siirto on mahdollinen kohdan nojalla myös yksittäistapauksissa EPPO:n tehtävien suorittamiseksi, paitsi jos EPPO katsoo, että asianomaisen rekisteröidyn perusoikeudet ja -vapaudet syrjäyttävät yleisen edun siirrossa.

Artiklassa tarkoitetut siirrot on dokumentoitava ja asiakirjat on asetettava Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä.

84 artikla. Operatiivisten henkilötietojen siirrot kolmansiin maihin sijoittautuneille vastaanottajille.

Asetuksen 84 artiklassa säädetään operatiivisten henkilötietojen siirrosta kolmansiin maihin sijoittautuneille vastaanottajille. Artiklan 1 kohdan mukaan poiketen siitä, mitä 80 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään ja artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kansainvälisten sopimusten soveltamista rajoittamatta, EPPO voi yksittäis- ja erityistapauksissa siirtää operatiivisia henkilötietoja suoraan kolmansiin maihin sijoittautuneille vastaanottajille tiettyjen edellytysten täytyessä. Artiklan 2 kohdassa tarkennetaan, että 1 kohdassa tarkoitettulla kansainvälisellä sopimuksella tarkoitetaan mitä tahansa unionin ja kolmansien maiden välillä voimassa olevaa kahden- tai monenvälistä kansainvälistä sopimusta rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön ja poliisiyhteistyön alalla.

Artiklan 1 kohdassa siirto on sallittu vain, jos VIII luvun muita säännöksiä noudatetaan ja kaikki kohdassa luetellut edellytykset täyttyvät. Siirron tulee ensinnäkin olla ehdottoman välttämätön, jotta EPPO voi suorittaa EPPO-asetuksessa säädetyt tehtävänsä 49 artiklan 1 kohdassa vahvistettuja tarkoituksia varten. Lisäksi edellytyksenä on, että EPPO katsoo, että asianomaisen rekisteröidyn perusoikeudet ja -vapaudet eivät syrjäytä yleistä etua, jonka perusteella siirto käsiteltävänä olevassa tapauksessa on tarpeen. Edellytyksenä on myös se, että kolmannen maan viranomaiselle, joka on toimivaltainen 49 artiklan 1 kohdan mukaisissa tarkoituksissa, tapahtuva siirto on EPPO:n näkemyksen mukaan tehoton tai epätarkoituksenmukainen erityisesti siitä syystä, että siirtoa ei voida tehdä hyvissä ajoin. EPPO:n tulee kuitenkin ilmoittaa siirrosta ilman aiheetonta viivästystä kolmannen maan viranomaiselle, joka on toimivaltainen 49 artik-

lan 1 kohdan mukaisissa tarkoituksissa, paitsi mikäli tämä olisi tehotonta tai epätarkoituksenmukaista. EPPO:n tulee myös ilmoittaa vastaanottajalle, mitä tiettyä tarkoitusta tai tiettyjä tarkoituksia varten tämä saa ainoastaan käsitellä operatiivisia henkilötietoja. Tällaisen käsittelyn tulee lisäksi olla tarpeellista.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että jos siirto perustuu 1 kohtaan, se on dokumentoitava ja asiakirjat on asetettava Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä. Tietoihin tulee sisällyttää siirron päivämäärä ja ajankohta sekä tiedot vastaanottavasta toimivaltaisesta viranomaisesta, siirron perusteista ja siirretyistä operatiivisista henkilötiedoista.

85 artikla. *Euroopan tietosuojavaltuutetun suorittama valvonta.*

Asetuksen 85 artiklassa säädetään Euroopan tietosuojavaltuutetun suorittamasta valvonnasta. Artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on seurata EPPO-asetuksen henkilötietojen suojaa koskevien säännösten soveltamista ja huolehtia niiden täytäntöönpanosta EPPO:n suorittaman operatiivisten henkilötietojen käsittelyn osalta sekä antaa ohjeita EPPO:lle sekä rekisteröidyille kaikista operatiivisten henkilötietojen käsittelyä koskevista seikoista. Tätä varten Euroopan tietosuojavaltuutetun on suoritettava 85 artiklan 2 kohdassa luetellut tehtävät, käytettävä artiklan 3 kohdassa myönnettyjä valtuuksiaan ja tehtävä yhteistyötä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa 87 artiklan mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaisesti Euroopan tietosuojavaltuutetulla on pääsy EPPO:n käsittelemiin operatiivisiin henkilötietoihin ja sen tiloihin siltä osin kuin on välttämätöntä sen tehtävien suorittamiseksi. Lisäksi 5 kohdassa edellytetään, että Euroopan tietosuojavaltuutettu laatii vuosikertomuksen valvontatoiminnastaan EPPO:ssa.

86 artikla. *Euroopan tietosuojavaltuutetun vaitiolovelvollisuus.*

Artiklan mukaan Euroopan tietosuojavaltuutettu ja hänen henkilöstönsä ovat sekä toimikautensa aikana että sen päätyttyä velvollisia pitämään salassa kaikki luottamukselliset tiedot, jotka ovat tulleet heidän tietoonsa tehtäviensä suorittamisen yhteydessä.

87 artikla. *Euroopan tietosuojavaltuutetun ja kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyö.*

Artiklassa säädetään yhteistyöstä Euroopan tietosuojavaltuutetun ja kansallisten valvontaviranomaisen välillä. Kansallisena valvontaviranomaisena toimii tietosuojavaltuu-

tettu. Artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan tietosuojavaltuutettu toimii tiiviissä yhteistyössä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa sellaisten erityiskysymysten yhteydessä, jotka edellyttävät jäsenvaltioiden toimia. Yhteistyössä tulee erityisesti toimia, jos Euroopan tietosuojavaltuutettu tai kansallinen valvontaviranomainen havaitsee Euroopan unionin jäsenvaltioiden käytänteiden välillä suuria eroja tai mahdollisesti lainvastaisia tiedonsiirtoja EPPO:n tiedonvaihtokanavia pitkin, tai yhden tai useamman kansallisen valvontaviranomaisen esittämien, EPPO-asetuksen täytäntöönpanoa ja tulkintaa koskevien kysymysten yhteydessä.

Artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Euroopan tietosuojavaltuutettu ja tietosuojan alalla toimivaltaiset kansalliset valvontaviranomaiset voivat artiklan 2 kohdan mukaan toimivaltuuksiensa puitteissa vaihtaa asiaa koskevia tietoja sekä avustaa toisiaan auditointien ja tarkastusten suorittamisessa, tutkia EPPO-asetuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyviä vaikeuksia, selvittää riippumattoman valvontavallan tai rekisteröidyn oikeuksien käyttöön liittyviä ongelmia, laatia yhdenmukaisia ehdotuksia yhteisten ratkaisujen löytämiseksi mahdollisiin ongelmiin ja edistää tarpeen mukaan tietosuoja koskevien oikeuksien tuntemusta.

Artiklan 3 kohdan mukaan yleisessä tietosuoja-asetuksessa perustetulle Euroopan tietosuojaneuvostolle kuuluvat myös rikosasioiden tietosuojadirektiivin 51 artiklassa säädetty tehtävät tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa ja erityisesti 87 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa asioissa.

88 artikla. *Oikeus tehdä kantelu Euroopan tietosuojavaltuutetulle.*

Artiklassa säädetään oikeudesta kannella Euroopan tietosuojavaltuutetulle. Artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella rekisteröidyllä on oikeus tehdä kantelu Euroopan tietosuojavaltuutetulle, jos hän katsoo, että häntä koskevien operatiivisten henkilötietojen käsittely EPPO:ssa rikkoo EPPO-asetusta. Artiklan 2 kohdassa säädetään, että Euroopan tietosuojavaltuutetun on ilmoitettava rekisteröidylle kantelun etenemisestä ja ratkaisusta, mukaan lukien mahdollisuudesta käyttää 89 artiklan mukaisia oikeussuojakeinoja.

89 artikla. *Oikeus Euroopan tietosuojavaltuutetun toimien laillisuuden valvontaan.*

Artiklassa säädetään, että Euroopan tietosuojavaltuutetun päätöksiin voidaan hakea muutosta unionin tuomioistuimessa.

9. luku Varainhoitoa ja henkilöstöä koskevat säännökset.

Artikla 90. *Varainhoidon toimijat.*

Asetuksen 9 luku sisältää EPPO:n varainhoitoa ja henkilöstöä koskevat säännökset. Asetuksen 90 artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjä vastaa talousarvion laatimista koskevien päätösten valmistelemisesta ja niiden toimittamisesta kollegiolle hyväksymistä varten ja 2 kohdan mukaan talousarvion toteuttamisesta vastaa EPPO:n hallintojohtaja tulojen ja menojen hyväksyjänä.

Artikla 91. *Talousarvio.*

Asetuksen 91 artiklassa säädetään EPPO:n talousarviosta. Artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjä laatii hallintojohtajan ehdotuksen pohjalta ennakkoarviot EPPO:n tuloista ja menoista kutakin kalenterivuotta vastaavaa varainhoitovuotta varten ja nämä ennakkoarviot otetaan EPPO:n talousarvioon. Artiklan 2 kohdan mukaan talousarvioon otettavien tulojen ja menojen on oltava tasapainossa. Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:n tulot koostuvat unionin yleiseen talousarvioon otetusta unionin rahoitusosuudesta, EPPO:n julkaisuista tai muista suoritteista saaduista tuloista. Edellä luetellut tulot eivät kuitenkaan rajoita muita EPPO:n tulolähteitä.

Artiklan 4 kohdan mukaan EPPO:n menoihin kuuluvat Euroopan pääsyyttäjän, Euroopan syyttäjien, valtuutettujen Euroopan syyttäjien, hallintojohtajan ja EPPO:n henkilöstön palkat, hallinto- ja infrastruktuurimenot sekä toimintamenot. Artiklan 5 kohdan mukaan silloin, kun valtuutetut Euroopan syyttäjät toimivat EPPO:n puitteissa pidetään kyseisistä toimista aiheutuvia menoja EPPO:n toimintamenoina. Toimintamenoihin kuuluvat myös asianhallintajärjestelmän perustaminen, koulutus, virkamatkat ja EPPO:n sisäisen toiminnan kannalta välttämättömät käännökset, kuten käännökset pysyvää jaostoa varten.

Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tutkintatoimenpiteisiin liittyvät kustannukset ja oikeusapuun liittyvät kustannukset eivät periaatteessa sisälly EPPO:n toimintamenoihin mutta artiklan 6 kohdan mukaisesti EPPO:n puolesta toteutetut poikkeuksellisen kalliit tutkintatoimenpiteet voidaan kansallisten viranomaisten perustellusta pyynnöstä korvata EPPO:n käytettävissä olevista varoista

Artiklan 7 kohdan mukaan EPPO:n menoista vastaavat jäsenvaltiot Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 332 artiklan mukaisesti. Niihin Euroopan unionin jäsenvaltioihin, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa, sovelletaan mukautusta neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 11 artiklan mukaisesti. Artiklan 8 kohdan mukaan artiklan 7 kohtaa ei sovelleta hallintomenoihin, joita aiheutuu EPPO:n perustamista koskevan tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta.

Asetuksen 91 artiklan EPPO:n talousarviota koskevat yleiset säännökset eivät vaikuttaisi edellyttävän täydentävän kansallisen lainsäädännön säätämistä.

Artikla 92. Talousarvion laatiminen.

Asetuksen 92 *artikla* sisältää säännökset EPPO:n talousarvion laatimisesta. Artiklan 1 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjä laatii vuosittain hallintojohtajan laatiman ehdotuksen pohjalta alustavan ennakkoarvion EPPO:n tuloista ja menoista seuraavan varainhoitovuoden aikana. Euroopan pääsyyttäjä lähettää alustavan ennakkoarvion kollegiolle hyväksymistä varten. Artiklan 2 kohdan mukaan alustava ennakkoarvio EPPO:n tuloista ja menoista toimitetaan komissiolle vuosittain viimeistään tammikuun lopussa. EPPO toimittaa lopullisen ennakkoarvion, johon sisältyy henkilöstötaulukkoa koskeva esitys, komissiolle viimeistään kunkin vuoden maaliskuun lopussa.

Artiklan 3 kohdan mukaan komissio toimittaa ennakkoarvion Euroopan unionin yleistä talousarviota koskevan alustavan esityksen yhteydessä budjettivaltaa käyttäville Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Artiklan 4 kohdan mukaan komissio sisällyttää tämän ennakkoarvion perusteella unionin yleistä talousarviota koskevaan alustavaan esitykseen välttämättömät henkilöstömäärärahat, sekä yleisestä talousarviosta otettavan rahoitusosuuden määrän. Komissio toimittaa alustavan talousarvioesityksen budjettivallan käyttäjille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 313 ja 314 artiklan mukaisesti. Artiklan 5 ja 6 kohtien mukaisesti budjettivallan käyttäjä hyväksyy unionin yleisestä talousarviosta EPPO:lle tarkoitetun rahoitusosuuden ja vahvistaa EPPO:n henkilöstötaulukon.

Artiklan 7 kohdan mukaisesti kollegio hyväksyy EPPO:n talousarvion Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta. Talousarviosta tulee lopullinen, kun unionin yleinen talousarvio on lopullisesti vahvistettu ja sitä mukautetaan tarvittaessa noudattaen samaa menettelyä kuin alkuperäisen talousarvion hyväksymisessä.

Artiklan 8 kohdan mukaisesti kaikkiin rakennushankkeisiin, joilla on todennäköisesti huomattava vaikutus EPPO:n talousarvioon, sovelletaan komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1271/2013 88 artiklan säännöksiä.

Artikla 93. Talousarvion toteuttaminen.

Asetuksen 93 *artiklassa* säädetään talousarvion toteuttamisesta. Hallintojohtaja toteuttaa EPPO:n talousarvion omalla vastuullaan ja talousarvioissa asetetuissa rajoissa ja hyväksyy EPPO:n tulot ja menot. Hallintojohtaja toimittaa vuosittain budjettivallan käyttäjälle kaikki arviointimenettelyjen tuloksen kannalta olennaiset tiedot.

Artikla 94. Tilinpäätöksen esittäminen ja vastuuvapauden myöntäminen.

Asetuksen 94 *artiklassa* säädetään tilinpäätöksen esittämisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO:n tilinpitäjä toimittaa varainhoitovuoden alustavan tilinpäätöksen komission tilinpitäjälle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään seuraavan varainhoitovuoden maaliskuun 1 päivänä. Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO toimittaa selvityksen varainhoitovuoden talousarvio- ja varainhallinnosta Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään seuraavan varainhoitovuoden maaliskuun 31 päivänä. Artiklan 3 kohdan mukaan komission tilinpitäjä toimittaa EPPO:n alustavan tilinpäätöksen konsolidoituna komission tilinpäätökseen tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään varainhoitovuoden päättymistä seuraavan maaliskuun 31 päivänä.

Artiklan 4 kohdan mukaan tilintarkastustuomioistuin esittää EPPO:n alustavaa tilinpäätöstä koskevat huomautuksensa asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 148 artiklan 1 kohdan mukaisesti viimeistään varainhoitovuoden päättymistä seuraavan keuhakuun 1 päivänä. Artiklan 5 kohdan mukaan EPPO:n tilinpitäjä laatii viraston lopullisen tilinpäätöksen omalla vastuullaan ja toimittaa sen kollegiolle lausuntoa varten saatuaan EPPO:n alustavaa tilinpäätöstä koskevat huomautukset, jotka tilintarkastustuomioistuin on laatinut asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 148 artiklan mukaisesti. Artiklan 6 kohdan mukaan EPPO:n tilinpitäjä toimittaa lopullisen tilinpäätöksen ja 5 kohdassa tarkoitetun kollegion lausunnon Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään varainhoitovuoden päättymistä seuraavan heinäkuun 1 päivänä.

Artiklan 7 kohdan mukaan EPPO:n lopullinen tilinpäätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä viimeistään kunkin varainhoitovuoden päättymistä seuraavan vuoden marraskuun 15 päivänä. Artiklan 8 kohdan mukaan hallintojohtaja toimittaa tilintarkastustuomioistuimelle vastauksen tämän huomautuksiin viimeistään kunkin varainhoitovuoden päättymistä seuraavan vuoden syyskuun 30 päivänä. Hallintojohtaja toimittaa vastauksen myös komissiolle. Artiklan 9 kohdan mukaan hallintojohtaja antaa Euroopan parlamentille tämän pyynnöstä delegoidun asetuksen (EU) N:o 1271/2013 109 artiklan 3 kohdan mukaisesti kaikki kyseistä varainhoitovuotta koskevan vastuuvapausmenettelyn asianmukaista toteuttamista varten tarvittavat tiedot. Artiklan 10 kohdan mukaan Euroopan parlamentti myöntää hallintojohtajalle vuoden N talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta ennen vuoden N + 2 toukokuun 15 päivää.

Artikla 95. Varainhoitosäännöt.

Asetuksen 95 *artiklassa* säädetään EPPO:a koskevista varainhoitosäännöistä, joiden luonnoksen Euroopan pääsyyttäjä laatii hallintojohtajan ehdotuksen pohjalta. Kollegio

hyväksyy nämä säännöt komissiota kuultuaan. Artiklan mukaan varainhoitosäännöt voivat poiketa delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 1271/2013 annetuista säännöistä ainoastaan silloin kun EPPO:n toiminta sitä erityisesti edellyttää ja jos komissio on antanut siihen ennalta suostumuksensa.

Artikla 96. Henkilöstöä koskevat yleiset säännökset.

Asetuksen 96 artikla sisältää EPPO:n henkilöstöä koskevat yleiset säännökset. Asetuksen 1 kohdan mukaan, jollei EPPO-asetuksessa toisin säädetä, Euroopan pääsyyttäjään, Euroopan syyttäjiin, valtuutettuihin Euroopan syyttäjiin, hallintojohtajaan ja EPPO:n henkilöstöön sovelletaan henkilöstösääntöjä ja palvelussuhteen ehtoja sekä näiden sääntöjen ja ehtojen täytäntöönpanosäännöksiä, jotka on hyväksytty unionin toimielinten välisellä sopimuksella. Euroopan pääsyyttäjä ja Euroopan syyttäjät otetaan palvelukseen EPPO:n väliaikaisina toimihenkilöinä palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan a alakohdan mukaisesti.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO:n henkilöstö otetaan palvelukseen Euroopan unionin virkamiehiin ja muuhun henkilöstöön sovellettavien sääntöjen mukaisesti. Artiklan 3 kohdan mukaan kollegio käyttää niitä valtuuksia, jotka henkilöstösääntöjen mukaan kuuluvat nimittävälle viranomaiselle ja palvelussuhteen ehtojen mukaan työsopimusten tekemiseen valtuutetulle viranomaiselle. Kollegio voi EPPO:n henkilöstön suhteen siirtää nämä valtuudet hallintojohtajalle. Tässä kohdassa tarkoitettu valtuuksien siirto ei koske Euroopan pääsyyttäjää, Euroopan syyttäjiä, valtuutettuja Euroopan syyttäjiä eikä hallintojohtajaa.

Artiklan 4 kohdan mukaan kollegio vahvistaa tarvittavat henkilöstösääntöjen ja palvelussuhteen ehtojen täytäntöönpanoa koskevat säännökset henkilöstösääntöjen 110 artiklan mukaisesti. Kollegio vahvistaa myös henkilöstöresursseja koskevan suunnitelman osana ohjelma-asiakirjaa.

Artiklan 5 kohdan mukaan EPPO:on ja sen henkilöstöön sovelletaan Euroopan unionin erioikeuksia ja vapauksia koskevaa pöytäkirjaa.

Artiklan 6 kohdan mukaan valtuutetut Euroopan syyttäjät palkataan erityisneuvonantajina palvelussuhteen ehtojen 5, 123 ja 124 artiklan mukaisesti. Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset edistävät valtuutettujen Euroopan syyttäjien tämän asetuksen mukaisten tehtävien hoitoa ja pidättyvät kaikista sellaisista toimista ja toimintatavoista, jotka saattaisivat vaikuttaa kielteisesti heidän uraansa tai asemaansa kansallisessa syyttäjälaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset huolehtivat etenkin siitä, että valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on heidän tämän asetuksen mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemat resurssit ja välineet, ja varmistavat, että heidät integroidaan täysin

kansallisiin syyttäjäviranomaisiin. On varmistettava asianmukaiset järjestelyt, jotta valtuutettujen Euroopan syyttäjien kansallisen järjestelmän mukaiseen sosiaaliturvaan, eläkkeeseen ja vakuutuksen kattavuuteen liittyvät oikeudet säilyvät. On myös varmistettava, että valtuutetun Euroopan syyttäjän palkan kokonaismäärä ei ole alhaisempi kuin mitä hän saisi pelkästään kansallisen syyttäjän toimesta. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien yleisistä työolosuhteista ja työympäristöstä vastaavat toimivaltaiset kansalliset oikeusviranomaiset.

Täydentävän sääntelyn tarvetta voidaan tältä osin arvioida vasta sen jälkeen, kun asetuksen 20 artiklan 4 kohdassa mainitussa jäsenvaltioiden edustajista koostuvassa asiantuntijaryhmässä, jonka työ on esityksen laatimisen aikaan käynnissä, on selvinnyt, miten valtuutettujen Euroopan syyttäjien asema tullaan järjestämään.

Unionin henkilöstösääntöjen unionin muuhun henkilöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 5 artiklan mukaan erityisneuvonantajina tarkoitetaan palvelussuhteen ehtoissa toimihenkilöä, joka on palkattu poikkeuksellisen pätevyytensä vuoksi ja muun ammatillisen toiminnan estämättä avustamaan jotakin unionin toimielimistä joko säännöllisesti tai erikseen määrättyinä aikoina ja jonka palkka maksetaan talousarvion sitä toimielintä varten, jonka palveluksessa hän on, varatuista kokonaismäärärahoista.

Palvelussuhteen ehtojen 123 artiklan 1 kohdan mukaan erityisneuvonantajan palkka vahvistetaan asianomaisen ja 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun viranomaisen välisellä suoralla sopimuksella. Erityisneuvonantajan työsopimus voi kestää enintään kaksi vuotta. Työsopimus voidaan uusida.

Artiklan 2 kohdan mukaan, kun toimielin harkitsee erityisneuvonantajan palkkaamista tai hänen työsopimuksensa uusimista, se tiedottaa asiasta toimivaltaiselle budjettivallan käyttäjälle ja ilmoittaa asianomaiselle maksettavaksi aiotun palkan määrän. Ennen työsopimuksen lopullista allekirjoittamista kyseisestä palkasta neuvotellaan budjettivallan käyttäjän kanssa, jos joku tämän viranomaisen jäsen tai asianomainen toimielin toivoo neuvotteluja kuukauden kuluessa edellä mainitusta ilmoituksesta.

Palvelussuhteen ehtojen 124 artiklan mukaan valtuutettuihin Euroopan syyttäjiin sovelletaan virkamiesten oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia henkilöstösääntöjen 1 c ja 1 d artiklan, 11, 11 a, 12 ja 12 a artiklan, 16 artiklan ensimmäisen kohdan, 17, 17 a, 19, 22, 22 a ja 22 b artiklan, 23 artiklan, 25 artiklan toisen kohdan säännöksiä sekä muutoksenhakua koskevia henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan säännöksiä soveltuvin osin.

Artiklan 7 kohdan mukaan Euroopan syyttäjät ja valtuutetut Euroopan syyttäjät eivät vastaanota tutkinta- ja syytevaltuuksiaan käyttäessään mitään muita määräyksiä,

suuntaviivoja tai ohjeita kuin niitä, joista nimenomaisesti säädetään asetuksen 6 artiklassa. Kansallisessa täydentävässä lainsäädännössä erityisesti valtuutettujen Euroopan syyttäjien riippumattomuus kansallisista viranomaisista turvattaisiin erityisellä säännöksellä silloin kun valtuutettu syyttäjä kaksoishattuperiaatteen mukaisesti käsitelisi Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaa kuuluvia rikosasioita.

Artikla 97. Väliaikaiset ja sopimussuhteiset toimihenkilöt.

Asetuksen 97 artiklan 1 kohdan mukaan unionin toimielinten, elinten tai laitosten palvelukseen otetuille, palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan a alakohdassa tarkoitetuille väliaikaisille toimihenkilöille, jotka EPPO on ottanut palvelukseen viimeistään vuosi sen jälkeen, kun EPPO:sta on tullut toimintavalmis 120 artiklan 2 kohdassa mainitun päätöksen mukaisesti tehdyllä sopimuksella, tarjotaan palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan f alakohdan mukaiset sopimukset, kun taas kaikki muut sopimusehdot säilyvät ennallaan, sanotun rajoittamatta tarvetta noudattaa palvelussuhteen ehdoista johtuvia velvoitteita. Kyseisten väliaikaisten toimihenkilöiden katsotaan toimineen koko uransa EPPO:ssa.

Artiklan 2 kohdan mukaan unionin toimielinten palvelukseen otetuille, palvelussuhteen ehtojen 3 a tai 3 b artiklassa tarkoitetuille sopimussuhteisille toimihenkilöille, jotka EPPO on ottanut palvelukseen viimeistään vuosi sen jälkeen, kun EPPO:sta on tullut toimintavalmis 120 artiklan 2 kohdassa mainitun päätöksen mukaisesti, tehdyllä sopimuksella, tarjotaan palvelussuhteen ehtojen 3 a artiklan mukaiset sopimukset, kun taas kaikki muut sopimusehdot säilyvät ennallaan. Kyseisten sopimussuhteisten toimihenkilöiden katsotaan toimineen koko uransa EPPO:ssa.

Artiklan 3 kohdassa säädetään, että unionin toimielinten, elinten tai laitosten palvelukseen otetuille, palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan f alakohdassa tarkoitetuille väliaikaisille toimihenkilöille ja 3 a artiklassa tarkoitetuille sopimussuhteisille toimihenkilöille, jotka EPPO on ottanut palvelukseen viimeistään vuosi sen jälkeen, kun EPPO:sta on tullut toimintavalmis 120 artiklan 2 kohdassa mainitun päätöksen mukaisesti, tehdyllä sopimuksella, tarjotaan sopimukset samoin ehdoin. Kyseisten toimihenkilöiden katsotaan toimineen koko uransa EPPO:ssa.

Artikla 98. Kansalliset asiantuntijat ja muu henkilöstö.

Asetuksen 98 artiklassa säädetään kansallisista asiantuntijoista ja muusta henkilöstöstä. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO voi käyttää oman henkilöstönsä lisäksi kansallisia asiantuntijoita tai muita sen käyttöön annettuja henkilöitä, jotka eivät kuitenkaan ole sen palveluksessa. Kansalliset asiantuntijat ovat EPPO:n toimintaan liittyviä tehtäviä hoitaessaan Euroopan pääsyyttäjän alaisia.

Artiklan 2 kohdan mukaan kollegio tekee päätöksen, jossa annetaan säännöt kansallisten asiantuntijoiden tilapäisestä siirtämisestä EPPO:n palvelukseen tai sellaisten muiden henkilöiden asettamisesta viraston käyttöön, jotka eivät kuitenkaan ole sen palveluksessa.

10. luku. EPPO:n ja sen kumppanien välisiä suhteita koskevat säännökset.

Artikla 99. Yhteiset säännökset.

Asetuksen 99 artiklan 1 kohdan mukaan EPPO voi, siltä osin kuin sen tehtävien suorittamiseksi on tarpeen, luoda ja pitää yllä yhteistyösuhteita unionin toimielimiin, elimiin ja laitoksiin niiden kunkin tavoitteiden mukaisesti ja niiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden viran omaisiin, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa, sekä kolmansien maiden viranomaisiin ja kansainvälisiin järjestöihin.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO saa 111 artiklan mukaisesti vaihtaa suoraan kaikkia tietoja tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yksiköiden kanssa siltä osin kuin on tarpeen sen tehtävien suorittamiseksi, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO voi sopia artiklan 1 ja 2 kohdassa esitettyjä tarkoituksia varten käytännön yhteistyöjärjestelyistä 1 kohdassa tarkoitettujen yksiköiden kanssa. Näiden järjestelyjen on oltava luonteeltaan teknisiä ja/tai operatiivisia, ja niillä on pyrittävä erityisesti helpottamaan osapuolten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Järjestelyjen pohjalta ei voida vaihtaa henkilötietoja eikä niillä ole oikeudellisesti sitovia vaikutuksia unionille tai sen jäsenvaltioille.

Artikla 100. Suhteet Eurojustiin.

Asetuksen 100 artikla sisältää säännökset EPPO:n ja Eurojustin välisistä suhteista. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO luo Eurojustiin tiiviin suhteen ja ylläpitää sitä kumman toimivaltuuksien puitteissa tapahtuvan keskinäisen yhteistyön sekä virastojen välisten, artiklassa määriteltyjen operatiivisten sekä hallinnon ja johdon välisten yhteyksien kehittämisen kautta. Tätä varten Euroopan pääsyyttäjä ja Eurojustin puheenjohtaja tapaavat säännöllisesti ja keskustelevat molempia kiinnostavista kysymyksistä.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO voi operatiivisissa asioissa ottaa Eurojustin mukaan rajat ylittäviä tapauksia koskeviin toimiinsa antamalla tutkintatoimiinsa liittyviä tietoja, myös henkilötietoja, tämän asetuksen asiaa koskevien säännösten mukaisesti ja pyytämällä Eurojustilta tai sen toimivaltaisilta kansallisilta jäseniltä apua EPPO:n päätös-

ten tai oikeusapupyyntöjen tai näiden täytäntöönpanoa koskevien pyyntöjen välittämisessä niille Euroopan unionin jäsenvaltioille, jotka ovat Eurojustin jäseniä mutta eivät osallistu EPPO:n perustamiseen, sekä kolmansille maille.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:lle annetaan osuma / ei osumaa -tyyppisten hakujen pohjalta epäsuora pääsy Eurojustin asianhallintajärjestelmässä oleviin tietoihin. Jos EPPO:n asianhallintajärjestelmään syöttämien tietojen ja Eurojustin hallussa olevien tietojen väliltä löytyy vastaavuus, tästä ilmoitetaan Eurojustille ja EPPO:lle sekä Euroopan unionin jäsenvaltiolle, joka toimitti tiedot Eurojustille. EPPO:n on toteuttava tarvittavat toimenpiteet pääsyn antamiseksi Eurojustille osuma / ei osumaa -tyyppisten hakujen pohjalta asianhallintajärjestelmässään oleviin tietoihin.

Artiklan 4 kohdan mukaan EPPO voi saada Eurojustin hallinnolta tukipalveluja ja hyödyntää sen resursseja. Tätä varten Eurojust voi tarjota EPPO:lle yhteisen edun mukaisia palveluja. Järjestelyn yksityiskohdista määrätään sopimuksella.

Artikla 101. Suhteet OLAF:iin.

Asetuksen 101 *artikla* sisältää säännökset EPPO:n ja Euroopan unionin petostorjuntaviraston OLAF:n välisistä suhteista. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO luo OLAF:iin tiiviin suhteen ja ylläpitää sitä kummankin toimivaltuuksien puitteissa tapahtuvan keskinäisen yhteistyön sekä tietojenvaihdon kautta. Suhteen tarkoituksena on erityisesti varmistaa kaikkien käytettävissä olevien keinojen käyttö unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi OLAF:in EPPO:lle tarjoaman täydentävyyden ja tuen kautta.

Artiklan 2 kohdan mukaan, jos EPPO toteuttaa rikostutkintaa tämän asetuksen mukaisesti, OLAF ei saa aloittaa samoja tosiseikkoja koskevaa rinnakkaista hallinnollista tutkimusta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 3 kohdassa säädettyjen toimien toteuttamista.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO voi tutkimuksen kuluessa pyytää, että OLAF toimivaltuuksiensa mukaisesti tukee tai täydentää EPPO:n toimia erityisesti antamalla tietoja, tekemällä analyyskejä (myös rikosteknisiä analyyskejä), antamalla asiantuntija-apua ja operatiivista tukea, helpottamalla toimivaltaisten kansallisten hallintoviranomaisten ja unionin elinten tiettyjen toimien koordinoitua sekä toteuttamalla hallinnollisia tutkimuksia.

Artiklan 4 kohdan mukaan EPPO voi antaa OLAF:ille olennaisia tietoja tapauksista, joiden osalta EPPO on päättänyt olla toteuttamatta tutkintaa tai se on lopettanut asian käsittelyn, jotta OLAF voi toimivaltuuksiensa mukaisesti harkita asianmukaisia hallinnollisia toimia.

Artiklan 5 kohdan mukaan EPPO:lle annetaan osuma / ei osumaa -tyyppisten hakujen pohjalta epäsuora pääsy OLAF:in asianhallintajärjestelmässä oleviin tietoihin. Jos EPPO:n asianhallintajärjestelmään syöttämien tietojen ja OLAF:in hallussa olevien tietojen väliltä löytyy vastaavuus, vastaavuuden löytymisestä ilmoitetaan OLAF:ille ja EPPO:lle. EPPO:n on toteuttava tarvittavat toimenpiteet pääsyn antamiseksi OLAF:ille osuma / ei osumaa -tyyppisten hakujen pohjalta asianhallintajärjestelmään oleviin tietoihin.

Artikla 102. Suhteet Europoliin.

Asetuksen 102 artikla sisältää säännökset EPPO:n ja Europolin välisistä suhteista. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO luo Europoliin tiiviin suhteen ja ylläpitää sitä ja virastot tekevät tätä varten sopimuksen yhteistyönsä toteuttamistavoista.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO:n on voitava saada pyynnöstä kaikki sen toimivallan piiriin kuuluvaan rikokseen liittyvät Europolin hallussa olevat tiedot, jos niitä tarvitaan sen tutkintaa varten, ja lisäksi se voi pyytää Europolilta yksittäistä EPPO:n suorittamaa tutkintaa koskevaa analyysiapua.

Artikla 103. Suhteet unionin muihin toimielimiin, elimiin ja laitoksiin.

Asetuksen 103 artikla sisältää säännökset EPPO:n suhteesta unionin muihin toimielimiin, elimiin ja laitoksiin. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO luo yhteistyösuhteen komissioon ja ylläpitää sitä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi. EPPO ja komissio tekevät tätä varten sopimuksen yhteistyönsä toteuttamistavoista.

Artiklan 2 kohdan mukaan vaarantamatta EPPO:n omien tutkimusten asianmukaisuutta ja luottamuksellisuutta, EPPO:n on viipymättä annettava asianomaiselle unionin toimielimelle, elimelle tai laitokselle ja muille uhreille riittävästi tietoja, jotta ne voivat toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä. Esimerkkeinä tällaisista toimenpiteistä kohdassa mainitaan hallinnolliset toimenpiteet, kuten turvaamistoimenpiteet unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi tässä suhteessa. EPPO voi myös suositella unionin toimielimelle, elimelle tai laitokselle erityistoimenpiteitä; esiintyminen väliintulijana riita-asian oikeudenkäynnissä; unionin talousarvioon kuuluvien varojen hallinnollinen takaisinperintä tai kurinpitotoimet.

Asetuksen 100–103 artiklat sisältävät säännökset EPPO:n ja Euroopan unionin keskeisten rikosoikeudellisen yhteistyön toimielinten välisistä suhteista. Artiklat eivät vaikuttaisi edellyttävän kansallisia täydentäviä säännöksiä, sillä asetuksen mukaan EPPO toimii yhteistyössä Eurojustin, OLAF:in sekä Europolin kanssa itsenäisenä ja riippumattomana unionin toimielimenä asetuksen säännösten mukaisesti.

Artikla 104. Suhteet kolmansiin maihin ja kansainvälisiin järjestöihin.

Asetuksen 104 artikla sisältää säännökset EPPO:n suhteista kolmansiin maihin ja kansainvälisiin järjestöihin. Artiklan 1 kohdan mukaan asetuksen 99 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut käytännön yhteistyöjärjestelyt kolmansien maiden viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa voivat koskea erityisesti strategisten tietojen vaihtoa ja yhteyshenkilöiden lähettämistä EPPO:on.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO voi toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella nimetä yhteyspisteitä kolmansissa maissa yhteistyön helpottamiseksi EPPO:n operatiivisten tarpeiden mukaisesti.

Artiklan 3 kohdan mukaan EPPO:a koskevat unionin yhden tai useamman kolmannen maan kanssa tekemät sopimukset, jotka unioni on tehnyt EPPO:n toimivaltaan kuuluvilla aloilla. Sama koskee sopimuksia, joihin unioni on liittynyt Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 218 artiklan mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan, jos edellisen kohdan säännösten mukaista sopimusta ei ole, jäsenvaltioiden on tunnustettava ja tarvittaessa ilmoitettava EPPO toimivaltaiseksi viranomaiseksi rikosasioissa annettavaa oikeusapua koskevien monenvälisten kansainvälisten sopimustensa täytäntöönpanon osalta. Edellytyksenä on, että tämä on sallittu monenvälisissä kansainvälisissä sopimuksissa ja kolmas maa sallii EPPO:n ilmoittamisen toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Jäsenvaltioiden on tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan myös muutettava kyseisiä sopimuksia.

Artiklan 5 kohdan mukaan, jos artiklan 3 kohdan mukaista sopimusta tai 4 kohdan mukaista tunnustamista ei ole tehty, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti käyttää jäsenvaltionsa kansallisen syyttäjän valtuuksia pyytääkseen rikosasioissa annettavaa oikeusapua kolmansien maiden viranomaisilta asianomaisen jäsenvaltion tekemien kansainvälisten sopimusten tai sovellettavan kansallisen lainsäädännön perusteella ja tarvittaessa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välityksellä.

Valtuutetun Euroopan syyttäjän on tällöin ilmoitettava kolmansien maiden viranomaisille, että EPPO käyttää tuolla perusteella kerättyä todistusaineistoa tämän asetuksen mukaisesti, ja tarvittaessa pyrittävä saamaan näiden viranomaisten suostumus tähän. Kolmannelle maalle ilmoitetaan joka tapauksessa asianmukaisesti siitä, että pyyntöön annettavan vastauksen lopullinen vastaanottaja on EPPO.

Jos EPPO ei voi suorittaa tehtäviään artiklan 3 tai 4 kohdassa tarkoitetun asiaan liittyvän kansainvälisen sopimuksen perusteella, EPPO voi myös pyytää rikosasioissa annettavaa oikeusapua kolmansien maiden viranomaisilta tietyssä asiassa ja asiallisen toimivaltansa rajoissa. EPPO:n on noudatettava edellytyksiä, joita kyseiset viranomaiset voivat asettaa niiden tuolta pohjalta toimittamien tietojen käytön osalta.

Artiklan 6 kohdan mukaan, ellei asetuksen muista säännöksistä muuta johdu, EPPO voi pyynnöstä antaa kolmansien maiden toimivaltaisille viranomaisille tai kansainvälisille järjestöille tutkintatarkoituksiin tai käytettäväksi todisteina rikostutkinnassa tietoja tai todistusaineistoa, joka jo on EPPO:n hallussa. Pysyvää jaostoa kuultuaan asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä päättää kaikista tällaisista tietojen tai todisteiden siirroista jäsenvaltionsa kansallisen lainsäädännön ja tämän asetuksen mukaisesti.

Artiklan 7 kohdan mukaan, jos on tarpeen pyytää henkilön luovuttamista, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi pyytää jäsenvaltionsa toimivaltaista viranomasta antamaan rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan pyynnön sovellettavien sopimusten ja/tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Kansainväliseen oikeusapuun sovelletaan Suomessa rikosoikeusapulakia. Lain 1 §:n 3 momentin mukaan kyseistä lakia sovelletaan muihin Euroopan unionin jäsenvaltioihin ainoastaan sellaisen oikeusavun osalta, josta ei säädetä rikosasioita koskevassa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta annetussa laissa. Lakia kuitenkin sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltioista Irlantiin ja Tanskaan. Lain 3 §:n mukaan lain soveltamisalaan kuuluvista tehtävistä huolehtivana keskusviranomaisena toimii Suomessa oikeusministeriö. Keskusviranomaisen tehtävänä on ottaa vastaan vieraan valtion viranomaisten lähettämät oikeusapupyynnot ja huolehtia itse tai toimivaltaisten Suomen viranomaisten välityksellä vieraan valtion viranomaisten lähettämien oikeusapupyyntöjen täyttämisestä, sekä lähettää Suomen toimivaltaisten viranomaisten oikeusapupyynnot vieraan valtion viranomaisille. Keskusviranomaisen huolehtii lisäksi asiakirjojen käännättämisestä.

Henkilöiden luovuttamiseen sovelletaan Suomessa yleislakina yleistä luovuttamislakia. Lain soveltamisalaa koskevan 1 §:n 2 momentin mukaan lakia ei sovelleta rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomen ja muiden pohjoismaiden välillä, joista on säädetty erikseen eurooppalaisessa luovuttamislaisissa ja pohjoismaisessa luovuttamislaisissa.

Suomessa valtuutettu Euroopan syyttäjä voi pyytää kansalliseen syytäjään rinnastettavana viranomaisena henkilön luovuttamista Pohjoismaista suoraan Pohjoismaisen luovuttamislain nojalla. Täydentävässä kansallisessa lainsäädännössä valtuutettu Euroopan syyttäjä lisättäisiin toimivaltaiseksi viranomaiseksi. Kansallinen lainsäädäntö

takaisi näin täydennettynä artiklan 7 kohdan säännökset valtuutetun Euroopan syyttäjän toimivaltuuksista henkilöiden luovuttamiseen liittyvissä oikeusaputilanteissa silloin, kun luovuttaminen tapahtuu Suomen ja Pohjoismaiden välillä.

Artiklan 4 ja 5 kohtien osalta tulee pohdittavaksi, tulisiko EPPO Suomessa ilmoittaa artiklan 4 kohdan mukaisesti toimivaltaiseksi viranomaiseksi kansainvälisissä rikosasioissa annettavassa oikeusavussa. Toisena vaihtoehtoisena tapana järjestää EPPO:n ja kolmansien maiden välisen rikosoikeudellisen oikeusavun suhde, on menetellä artiklan 5 kohdassa säädetyllä tavalla. Tällöin valtuutettu Euroopan syyttäjä voisi käyttää kaksoishattuperiaatteen mukaisesti puhtaasti kansallisia syyttäjän toimivaltuuksia ”virka-apuna” oikeusapupyynnön toteuttamiseksi. Tässä vaihtoehdossa kansallisen syyttäjän tulisi kuitenkin asetuksen mukaisesti aina ilmoittaa kolmannen valtion viranomaisille, että oikeusavun kautta kerätty todistusaineisto siirtyy EPPO:lle ja EPPO voi käyttää siitä rikosoikeudellisen toimivaltansa mukaisesti rikosprosessissa. Ratkaisu ei vaikuttaisi välttämättä edellyttävän suoraan sovellettavaa asetusta täydentävää kansallista lainsäädäntöä, vaan menettely voidaan ratkaista tarkoituksenmukaisuusperusteella asetuksen soveltamisvaiheessa.

Artikla 105. *Suhteet Euroopan unionin jäsenvaltioihin, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa.*

Asetuksen 105 artikla sisältää säännökset EPPO:n suhteista niihin Euroopan unionin jäsenvaltioihin, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa. Artiklan 1 kohdan mukaan edellä asetuksen 99 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut käytännön yhteistyöjärjestelyt EPPO:n ulkopuolelle jäävien unionin jäsenvaltioiden kanssa voivat koskea erityisesti strategisten tietojen vaihtoa ja yhteyshenkilöiden lähettämistä EPPO:on.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO voi asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella yhteistyön helpottamiseksi ja EPPO:n tarpeiden mukaisesti nimetä yhteyspisteitä EPPO:n ulkopuolelle jäävissä jäsenvaltioissa.

Artiklan 3 kohdan mukaan silloin kun ei ole olemassa välinettä, jolla säädeltäisiin oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa ja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista EPPO:n ja niiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa, jäsenvaltiot ilmoittavat EPPO:n toimivaltaiseksi viranomaiseksi EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa asioissa sovellettavien rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevien unionin säädösten täytäntöönpanon osalta suhteissaan Euroopan unionin jäsenvaltioihin, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa.

Artiklan osalta ei vaikuttaisi olevan tarvetta säätää kansallista täydentävää lainsäädäntöä.

11 luku. Yleiset säännökset.

Artikla 106. *Oikeudellinen asema ja toimintaedellytykset.*

Asetuksen 106 *artiklan* 1 kohdan mukaan EPPO:lla on kaikissa jäsenvaltioissa kansallisen lainsäädännön mukainen oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus. Artiklan 2 kohdan mukaan Luxemburgin EPPO:lle tarjoamia tiloja ja palveluja varten tarvittavat järjestelyt sekä kollegion jäseniin, hallintojohtajaan ja EPPO:n henkilöstöön sekä heidän perheenjäseniinsä kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavat säännöt vahvistetaan EPPO:n ja Luxemburgin välisessä toimipaikkaa koskevassa sopimuksessa. Tämä sopimus on tehtävä siihen päivään mennessä, jona EPPO alkaa hoitaa sille annettuja tutkinta- ja syyttämistehtäviä. Artiklan 2 kohdan osalta ei vaikuttaisi nousevan esille tarvetta säätää täydentävää kansallista lainsäädäntöä. Euroopan syyttäjänviraston oikeuskelpoisuus Suomessa vahvistettaisiin täydentävällä kansallisella lainsäädännöllä, jossa Euroopan syyttäjänvirastolle vahvistettaisiin toimivalta suorittaa viranomaisena tutkinta- ja syytetoimia asetuksessa säädetyissä rikosasioissa.

Artikla 107. *Kielijärjestelyt.*

Asetuksen 107 artiklassa säädetään EPPO:n kielijärjestelyistä. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO:n työjärjestykseen ja 114 artiklassa tarkoitettuihin asiakirjoihin sovelletaan neuvoston asetusta Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä (EYVL 17, 6.10.1958, s. 385/58). Artiklan 2 kohdan mukaan kollegio päättää jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä EPPO:n sisäisistä kielijärjestelyistä.

Artiklan 3 kohdan mukaan, jollei asian kiireellisyys vaadi muuta ratkaisua, huolehtii Euroopan unionin elinten käännöskeskus EPPO:n hallinnollisessa toiminnassa tarvittavista käännöspalveluista keskustasolla. Valtuutetut Euroopan syyttäjät päättävät tutkintaa varten tarvittavista käännösjärjestelyistä sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Sovellettavana kansallisena lainsäädäntönä voidaan pitää erityisesti esitutkintalain 4 luvun 13 ja 14 §:n sääntelyä. Laissa oikeudenkäynnistä rikosasioissa tässä suhteessa olennaiset säännökset ovat oikeudenkäynnin kieltä ja tulkkausta koskevassa 6 a luvussa.

108 Artikla. *Luottamuksellisuus ja salassapitovelvollisuus.*

Asetuksen 108 *artikla* sisältää luottamuksellisuutta ja salassapitovelvollisuutta sisältävät säännökset. Artiklan 1 kohdan mukaan Kollegion jäsenillä, hallintojohtajalla ja

EPPO:n henkilöstöllä, kansallisilla asiantuntijoilla ja muilla EPPO:n käyttöön annetuilla henkilöillä, jotka eivät kuitenkaan ole sen palveluksessa, sekä valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on unionin lainsäädännön mukainen velvollisuus pitää salassa kaikki EPPO:n hallussa olevat tiedot.

Artiklan 2 kohdan mukaan kaikkien muiden EPPO:n tehtävien hoitamiseen osallistuvien tai niissä avustavien kansallisen tason henkilöiden on noudatettava sovellettavan kansallisen lainsäädännön säännöksiä salassapitovelvollisuudesta. Artiklan säännösten voidaan Suomessa katsoa koskevan esitutkintaviranomaisia, sekä tuomioistuimia.

Artiklan 3 kohdan mukaan salassapitovelvollisuutta sovelletaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin henkilöihin myös viranhoidon, työsuhteen tai toiminnan päätyttyä.

Artiklan 4 kohdassa säädetään, että salassapitovelvollisuus koskee sovellettavan kansallisen lainsäädännön tai unionin oikeuden mukaisesti kaikkia EPPO:n saamia tietoja, ellei tietoja ole jo lainmukaisesti julkistettu.

Artiklan 5 kohdassa säädetään, että EPPO:n alaisuudessa suoritettavaa tutkintaa suojaavat sovellettavan unionin oikeuden säännökset salassapitovelvollisuudesta. Kaikkien EPPO:n tehtävien hoitamiseen osallistuvien tai niissä avustavien henkilöiden on noudatettava sovellettavan kansallisen lainsäädännön säännöksiä salassapitovelvollisuudesta. Artiklan säännöksiä julkisuus- ja salassapitokysymyksistä ja mahdollisesta asetusta täydentävästä lainsäädännöstä tulee arvioida voimassa olevan syyttäjä velvoittavan kansallisen lainsäädännön näkökulmasta. Suomessa esitutkintaviranomaisiin ja syyttäjiin sovelletaan julkisuuslain säännöksiä. Sen sijaan tuomioistuimiin sovelletaan erityislakina oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annettua lakia (370/2007, oikeudenkäynnin julkisuuslaki).

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 1 §:n mukaan viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei laissa erikseen toisin säädetä. Poliisin, muiden esitutkintaviranomaisten sekä syyttäjän lain nojalla salassa pidettävistä asiakirjoista säädetään lain 24 §:n 1 momentin 3 kohdassa. Säännöksen mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä, poliisille ja muille esitutkintaviranomaisille ja syyttäjälle sekä tarkastus- ja valvontaviranomaisille tehdyt ilmoitukset rikoksesta, esitutkintaa ja syyteharkintaa varten saadut ja laaditut asiakirjat sekä haastehakemus, haaste ja siihen annettu vastaus rikosasiassa, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen istunnossa taikka kun syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta tai kun asia on jätetty sikseen, jollei ole ilmeistä, että tiedon antaminen niistä ei vaaranna rikoksen selvittämistä tai tutkinnan tarkoituksen toteutumista tai ilman painavaa syytä aiheuta asiaan osalliselle vahinkoa tai kärsimystä tai estä tuomioistuinta käyttämästä oikeuttaan määrätä asiakirjojen salassapidosta oikeudenkäynnin julkisuuslain mukaan.

Voimassa olevan lain mukaan esitutkinta-aineisto on edellä selostetun perusteella salasta siihen saakka, kunnes asia on ollut esillä tuomioistuimen suullisessa käsittelyssä. Salassapito koskee esitutkintaviranomaiselle tehtyjä ilmoituksia rikoksesta sekä esitutkintaa varten saatuja ja laadittuja asiakirjoja. Esitutkintalain 15 §:n mukainen ilmoitus syyttäjälle ei niin ikään ole julkinen edes asianosaisille, koska asia ei ole ilmoituksen tekohetkellä vireillä syyttäjällä.

Syyttäjän diaaritietojen osalta rikosasian vireilletulo syyttäväviranomaisessa on julkinen asia, vaikka siihen liittyy salassa pidettäviä tietoja. Tieto tulee julkiseksi sillä hetkellä, kun diaarimerkintä tehdään. Syyttäjän diaaritiedoista ovat julkisia ennen haastehakemuksen suullista käsittelyä, tai rikosasian kirjallista valmisteluistuntoa käräjäoikeudessa tai syyttämättäjäättämispäätöksen allekirjoittamista, seuraavat tiedot: syyttäjän nimi, pääsääntöisesti muiden kuin epäillyn nimet, asian diaarinumero, poliisin rikosilmoitukseen tai muuhun ilmoitukseen perustuva rikosnimike, tieto asioiden yhdistämisestä, tiedot asian saapumisesta sekä asian ja asiakirjojen saapumispäivästä syyttäjäyksikköön sekä tiedot syyttäjän syyteuharkinnan aikana tehdyistä ratkaisuksista, kuten siirtoehdotus. Julkisuuslain 6 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan syyttäjän diaarin tiedot epäilystä tulevat julkisiksi silloin, kun epäilyä koskeva haastehakemus on allekirjoitettu taikka kun syyttäjä on päättänyt jättää syytteen nostamatta. Tieto epäilystä – päinvastoin kuin tieto syytteen sisällöstä – on toisin sanoen julkinen tieto jo silloin, kun asia tulee vireille käräjäoikeudessa.

Vaikka asianosaisten henkilötiedot ovat pääsääntöisesti julkisia, ne voivat olla salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 26 kohdan nojalla. Kyseisen lainkohdan mukaan asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rikoksesta epäillyn, asianomistajan tai muun rikosasiaan liittyvän henkilön yksityiselämään liittyvistä arkaluonteisista seikoista samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja rikoksen uhrista, jos tiedon antaminen loukkaisi rikoksen uhrin oikeuksia tai hänen muistoaan tai läheisiään, jolle tiedon antaminen ole tarpeen viranomaisen tehtävän suorittamiseksi.

Arvioitaessa täydentävän lainsäädännön tarvetta liittyen 108 artiklan säädöksiin EPPO:n hallussa olevien tietojen luottamuksellisuudesta ja salassapitovelvoitteesta tulee ensiksi kiinnittää huomiota syyttäjän diaaritietojen julkisuuteen ja salassapitosäännöksiin. Kansallista syyttäjän diaaria vastaavat tiedot sisältyvät asetuksen 44 artiklan 4 kohdassa säädettyyn EPPO:n asianhallintajärjestelmään sekä 45 artiklan mukaiseen EPPO:n asiakirja-aineistoon.

Asetuksen 44 artiklan 4 kohdan mukaan asianhallintajärjestelmä sisältää rekisterin EPPO:n asetuksen 24 artiklan mukaisesti saamista tiedoista, hakemiston kaikesta asiakirja-aineistosta sekä kaikki tiedot asianhallintajärjestelmässä olevasta sähköisestä aineistosta sisältäen muun muassa todisteet. Mainittuja asetuksen 24 artiklan

mukaisia EPPO:lle annettavia tietoja on käsitelty tässä esityksestä aikaisemmin ja niiden osalta on katsottu olevan tarvetta säätää täydentävää kansallista lainsäädäntöä. Asetuksen 45 artiklan mukaan asiakirja-aineisto sisältää kaikki valtuutetun Euroopan syyttäjän hallussa olevat tiedot ja tositteet, jotka liittyvät EPPO:n tutkintaan tai syytteenpanoon. Edelleen 45 artiklan 2 kohdassa viitataan kansalliseen lainsäädäntöön kyseisen aineiston hallinnoimisessa.

Kansallisen syyttävaviranomaisen EPPO:lle tekemän ilmoituksen salassapitoon voidaan soveltaa julkisuuslain säännöksiä esitutkintaviranomaisen syyttäjälle ETL 15 §:n tekemän ilmoituksen salassapidosta. Ilmoitus ei ole julkisuuslain mukaisesti edes asianosaisjulkinen, koska asia ei ole ilmoitusta tehtäessä vireillä syyttäjällä. Koska asia on vireillä esitutkintaviranomaisella ja esitutkinta on vielä kesken, sovelletaan ilmoituksen salassapitoon julkisuuslain 11 §:n 2 momentin 2 kohdan säännöksiä.

Voimassa olevien julkisuuslain säännösten voidaan katsoa soveltuvan myös EPPO:n asianhallintajärjestelmässä oleviin tietoihin silloin, kun asialla on liittynyt Suomeen.

Virkasalaisuuden rikkomisesta ja tuottamuksellisesta virkasalaisuuden rikkomisesta säädetään RL 40 luvun 5 §:ssä.

Artikla 109. Avoimuus.

Asetuksen 109 *artikla* sisältää EPPO:a koskevat avoimuussäännökset. Artiklan 1 kohdan mukaan muihin asiakirjoihin ja niiden sähköisiin kuviin kuin tämän asetuksen 45 artiklan mukaisesti säilytettävään asiakirja-aineistoon sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1049/2001. Artiklan 2 kohdan mukaan Euroopan pääsyyttäjä laatii kuuden kuukauden kuluessa nimittämistään ehdotuksen tämän artiklan soveltamista koskeviksi yksityiskohtaisiksi säännöiksi. Kollegio hyväksyy tämän ehdotuksen.

Artiklan 3 kohdan mukaan päätöksistä, jotka EPPO on tehnyt asetuksen (EY) N:o 1049/2001 8 artiklan nojalla, voidaan tehdä kantelu Euroopan oikeusasiamiehelle SEUT 228 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti tai nostaa kanne unionin tuomioistuimessa SEUT 263 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti.

Artikla 110. OLAF ja tilintarkastustuomioistuin.

Asetuksen 110 *artikla* sisältää Euroopan petostentorjuntavirastoa (OLAF) ja tilintarkastustuomioistuinta koskevia säännöksiä. Artiklan 1 kohdan mukaan edistääkseen asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 soveltamisalaan kuuluvien petosten, lahjonnan ja muiden laittomien toimien torjuntaa EPPO liittyy kuuden kuukauden kuluessa

päivästä, joka komission on määrä vahvistaa 120 artiklan 2 kohdan nojalla, 25 päivänä toukokuuta 1999 tehtyyn toimielinten väliseen sopimukseen Euroopan petosten-torjuntaviraston (OLAF) sisäisistä tutkimuksista ja vahvistaa mainitun sopimuksen liitteessä olevaa mallia käyttäen asianmukaiset määräykset, joita sovelletaan Euroopan pääsyyttäjään, Euroopan syyttäjiin, EPPO:n hallintojohtajaan ja henkilöstöön, kansallisiin asiantuntijoihin ja muihin EPPO:n käyttöön annettuihin henkilöihin, jotka eivät kuitenkaan ole sen palveluksessa, sekä valtuutettuihin Euroopan syyttäjiin.

Artiklan 2 kohdan mukaan tilintarkastustuomioistuimella on valtuudet tehdä asiakirjoihin perustuvia ja paikalla suoritettavia tarkastuksia kaikkien EPPO:lta unionin rahoitusta saaneiden toimeksisaajien ja alihankkijoiden osalta.

Artiklan 3 kohdan mukaan OLAF voi asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja neuvoston asetuksessa (Euratom, EY) N:o 2185/96 säädettyjen säännösten ja menettelyjen mukaisesti tehdä tutkimuksia, myös paikalla suoritettavia todentamisia ja tarkastuksia, selvittääkseen, onko EPPO:n rahoittamiin menoihin liittynyt sääntöjenvastaisuuksia, jotka vahingoittavat unionin taloudellisia etuja.

Artiklan 4 kohdan mukaan EPPO:n unionin elinten, kolmansien maiden viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa sopimissa käytännön yhteistyöjärjestelyissä sekä sen tekemissä sopimuksissa on nimenomaisesti annettava tilintarkastustuomioistuimelle ja OLAF:ille valtuudet tehdä tällaisia tarkastuksia ja tutkimuksia toimivaltuuksiensa mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta artiklan 1, 2 ja 3 kohdan soveltamista.

Artikla 111. *Arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien ja turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevat säännöt.*

Asetuksen 111 artikla sisältää arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien ja turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevat säännökset. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO laatii arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen suojaamista koskevat sisäiset säännöt, jotka koskevat myös tällaisten tietojen luomista ja käsittelyä EPPO:ssa. Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO laatii sisäiset säännöt EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamisesta, ja näiden sääntöjen on oltava neuvoston päätöksen 2013/488/EU kanssa yhdenmukaiset tällaisten tietojen suojan vastaavan tason varmistamiseksi.

Artikla 112. Hallinnolliset tutkimukset.

Asetuksen 112 *artiklassa* säädetään hallinnollisista tutkimuksista. Euroopan oikeusasiamies voi tutkia EPPO:n hallinnollista toimintaa SEUT 228 artiklan määräysten mukaisesti.

Artikla 113. Yleinen korvausvastuujärjestelmä.

Asetuksen 113 *artikla* sisältää säännökset yleisestä korvausjärjestelmästä. Artiklan 1 kohdan mukaan EPPO:n sopimusoikeudellinen vastuu määräytyy sopimukseen sovellettavan lain mukaan ja artiklan 2 kohdan mukaan unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu EPPO:n tekemässä sopimuksessa mahdollisesti olevan välityslausekkeen nojalla.

Artiklan 3 kohdan mukaan muun kuin sopimusperusteisen vastuun osalta EPPO korvaa EPPO:n tai sen henkilöstön tehtäviään suorittaessaan aiheuttamat vahingot, sikäli kuin vahinko voidaan lukea heidän syykseen, Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainsäädäntöön sisältyvien yhteisten perusperiaatteiden mukaisesti.

Artiklan 4 kohdan mukaan artiklan 3 kohtaa sovelletaan myös valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtäviään suorittaessaan aiheuttamiin vahinkoihin ja 5 kohdassa säädetyllä tavalla unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat 3 kohdassa tarkoitettujen vahinkojen korvaamista.

Artiklan 6 kohdan mukaan ne Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalliset tuomioistuimet, jotka ovat toimivaltaisia käsittelemään tässä artiklassa tarkoitettuja EPPO:n sopimusperusteista korvausvastuuta koskevia riita-asioita, määräytyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 mukaan.

Artiklan 7 kohdan mukaan EPPO:n henkilöstöön kuuluvien henkilökohtaisesta korvausvastuusta määrätään sovellettavissa henkilöstösäännöissä tai palvelussuhteen ehdoissa.

Artikla 114. Täytäntöönpanosäännöt ja ohjelma-asiakirjat.

Asetuksen 114 *artikla* sisältää täytäntöönpanosäännöt ja säännökset ohjelma-asiakirjasta. Artiklan mukaan kollegio hyväksyy Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta vuosittain ohjelma-asiakirjan, joka käsittää EPPO:n vuotuiset ja monivuotiset ohjelmat, petostentorjuntastrategian, joka on oikeassa suhteessa petosriskeihin nähden, kun otetaan huomioon toteutettavien toimenpiteiden kustannustehokkuus, valtuutettujen Euroopan syyttäjien palvelussuhteen ehtoja, suorituskriteerejä, riittämätöntä ammatillista

osaamista, oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat säännöt, mukaan lukien säännöt eturistiriitojen ehkäisemiseksi ja hallinnoimiseksi, yksityiskohtaiset säännöt asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamisesta EPPO:n toimintaan sekä asetuksen (EY) N:o 45/2001 24 artiklan 8 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosäännöt.

Artikla 115. *Siirretyn säädösvallan käyttäminen.*

Asetuksen 115 *artikla* sisältää säännökset siirretyn säädösvallan käyttämisestä. Artiklan 1 kohdan mukaan artiklassa säädetyt edellytykset koskevat komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä. Artiklan 2 kohdassa säädetyllä tavalla komissiolle siirretään 20 päivästä marraskuuta 2017 määräämättömäksi ajaksi asetuksen 49 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.

Artiklan 3 kohdan mukaan Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 49 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä, tai jonakin myöhempänä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.

Artiklan 4 kohdan mukaan, ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti ja artiklan 5 kohdassa säädetyin tavoin komissio antaa delegoidun säännöksen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle heti delegoidun säädöksen antamisen jälkeen.

Artiklan 6 kohdan mukaan asetuksen 49 artiklan 3 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa voidaan jatkaa kahdella kuukaudella.

Artikla 116. *Kiireellinen menettely*

Asetuksen 116 *artikla* sisältää säännökset kiireellisestä menettelystä. Artiklan 1 kohdan mukaan artiklan nojalla annetut delegoidut säädökset tulevat voimaan viipymättä,

ja niitä sovelletaan niin kauan kuin niitä ei vastusteta 2 kohdan mukaisesti. Kun delegoitu säädös annetaan tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, esitetään samalla ne perusteet, joiden vuoksi sovelletaan kiireellistä menettelyä.

Artiklan 2 kohdassa säädetään, että Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat 115 artiklan 6 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti vastustaa delegoitua säädöstä. Siinä tapauksessa komissio kumoaa säädöksen välittömästi sen jälkeen, kun Euroopan parlamentin tai neuvoston päätös vastustaa sitä on annettu sille tiedoksi.

Artikla 117. Ilmoitukset.

Asetuksen 117 *artikla* sisältää säännökset ilmoituksista. Artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on nimettävä viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi. Viranomaisten nimeämistä ja mahdollisia myöhempiä muutoksia koskevat tiedot on ilmoitettava samanaikaisesti Euroopan pääsyyttäjälle, neuvostolle ja komissiolle. Jäsenvaltioiden on myös annettava EPPO:lle kattava luettelo niistä aineellista rikosoikeutta koskevista kansallisista säännöksistä, joita sovelletaan direktiivissä (EU) 2017/1371 ja muussa asiaankuuluvassa kansallisessa lainsäädännössä määriteltuihin rikoksiin. EPPO varmistaa, että luetteloista saadut tiedot julkistetaan. Lisäksi niiden jäsenvaltioiden, jotka aikovat asetuksen 30 artiklan 3 kohdan mukaisesti rajoittaa 30 artiklan 1 kohdan e ja f alakohdan soveltamisen tiettyihin vakaviin rikoksiin, on ilmoitettava EPPO:lle luettelo kyseisistä rikoksista.

Artiklan perusteella Suomen tulee ennen EPPO:n toiminnan alkamista nimetä Euroopan pääsyyttäjälle, neuvostolle ja komissiolle kansallisesti toimivaltaiset viranomaiset, antaa EPPO:lle luettelo aineellista rikosoikeutta koskevista kansallisista säännöksistä, joita sovelletaan unionipetosdirektiivissä ja muussa asiaankuuluvassa kansallisessa lainsäädännössä määriteltuihin rikoksiin sekä ilmoittaa EPPO:lle lista rikoksista, joihin 30 artiklan 1 kohdan e ja f alakohdissa tarkoitettuja pakkokeinoja sovelletaan. Viimeksi mainittuja pakkokeinoja on käsitelty tarkemmin edellä 30 artiklan käsittelyn yhteydessä.

Artikla 118. Luonnollisten henkilöiden suojelua EPPO:ssa suoritettujen henkilötietojen käsittelyn yhteydessä koskevien sääntöjen tarkistaminen.

Asetuksen 118 artikla sisältää luonnollisten henkilöiden suojelua EPPO:ssa suoritettujen henkilötietojen käsittelyn yhteydessä koskevien sääntöjen tarkistamista koskevat säännökset. Artiklan mukaan Siinä yhteydessä, kun asetus (EY) N:o 45/2001 mukautetaan asetuksen (EU) 2016/679 2 artiklan 3 kohdan ja 98 artiklan mukaisesti, komissio tarkistaa tämän asetuksen säännöksiä, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden suojelua EPPO:ssa suoritettujen henkilötietojen käsittelyn yhteydessä. Komissio esittää

tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen kyseisten säännösten muuttamiseksi tai kumoamiseksi.

Artiklan 2 kohdan mukaan kaikkien muiden EPPO:n tehtävien hoitamiseen osallistuvien tai niissä avustavien kansallisen tason henkilöiden on noudatettava sovellettavan kansallisen lainsäädännön säännöksiä salassapitovelvollisuudesta. Viranomaisen asiakirjoja koskevista salassapitovelvoitteista säädetään julkisuuslain 6 luvussa. Sen 23 §:ssä säädetään viranomaisen vaitiolovelvollisuudesta ja tietojen hyväksikäyttökielosta. Virkasalaisuuden rikkomisesta ja tuottamuksellisesta virkasalaisuuden rikkomisesta säädetään RL 40 luvun 5 §:ssä.

Artikla 119. Uudelleentarkastelu.

Asetuksen 119 artiklan 1 kohdan mukaan komissio teettää viimeistään viisi vuotta päivästä, joka komission on määrä vahvistaa 120 artiklan 2 kohdan nojalla, ja sen jälkeen viiden vuoden välein arvioinnin ja toimittaa arviointikertomuksen tämän asetuksen täytäntöönpanosta ja vaikutuksista sekä EPPO:n ja sen toimintatapojen vaikuttavuudesta ja tehokkuudesta. Komissio toimittaa arviointikertomuksen ja sen päätelmät Euroopan parlamentille, neuvostolle ja kansallisille parlamenteille. Arvioinnin tulokset julkistetaan. Artiklan 2 kohdan mukaan, jos komissio toteaa, että tarvitaan täydentäviä tai yksityiskohtaisempia sääntöjä EPPO:n perustamisesta, sen tehtävistä tai sen toimintaan sovellettavista menettelyistä, mukaan lukien sen rajat ylittävät tutkinnat, komissio tekee lainsäädäntöehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

Artikla 120. Voimaantulo.

Asetuksen 120 artikla sisältää asetuksen voimaantuloa koskevat säännökset. Artiklan 1 kohdan mukaan asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu Euroopan unionin virallisessa lehdessä.

Artiklan 2 kohdan mukaan EPPO käyttää toimivaltaansa kaikkiin toimivaltansa piiriin kuuluviin rikoksiin, jotka on tehty tämän asetuksen voimaantulopäivän jälkeen. EPPO alkaa hoitaa sille tällä asetuksella annettuja tutkinta- ja syyttämistehtäviä päivänä, joka vahvistetaan EPPO:n perustamisen jälkeen Euroopan pääsyyttäjän esittämästä ehdotuksesta annettavalla komission päätöksellä. Komission päätös julkaistaan Euroopan unionin virallisessa lehdessä. Päivä, joka komission on määrä vahvistaa, on aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka osallistuvat tiiviimpään yhteistyöhön Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 331 artiklan 1 kohdan toisen tai kolmannen alakohdan mukaisesti hyväksytyn päätöksen nojalla, tätä asetusta sovelletaan kyseisessä päätöksessä ilmoitetusta päivästä lähtien.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki Euroopan syyttäjänvirastosta

1 §. Soveltamisala. Pykälään ehdotetaan otettavaksi lain soveltamisalaa koskeva säännös. Euroopan syyttäjänvirastoa (EPPO) koskevaa asetusta ei saateta voimaan, koska asetus on jo sellaisenaan voimassa olevaa oikeutta. Tästä syystä ehdotettavalla EPPO-lailla annettaisiin vain tarpeelliset EPPO-asetusta täydentävät säännökset

2 §. Euroopan syyttäjänviraston toimivalta Suomessa. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin EPPO:n rikosoikeudellisesta toimivallasta Suomessa.

Esityksellä ei ole tarkoituksenaan muuttaa syyttäjän asemaa suomalaisessa esitutkintajärjestelmässä. Esitutinnanjohtaminen kuuluu myös EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa rikosasioissa esitutkintaviranomaisille ja syyttäjä toimii tutkinnanjohtajana ainoastaan esitutkintalain 1 luvun 4 §:n mukaisesti silloin, jos tutkinnassa on poliisimiehen tekemäksi epäilty rikos. Pykälän viittauksella EPPO-asetuksesta johtuviin säännöksiin tarkoitettaisiin erityisesti valtuutettujen Euroopan syyttäjien ja EPPO:n keskustason toimivaltakysymyksiä EPPO:n sisäisessä työnjaossa. Nykytilan jatkuvuutta korostaa myös EPPO-asetuksen johdanto-osan kirjaus 15, jonka mukaan asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden kansallisiin järjestelmiin koskien tapaa, jolla rikostutkinta on järjestetty.

Asetuksen 4 artiklan mukaan EPPO:n rikosoikeudellinen toimivalta perustuu unionipetosdirektiivissä säädettyihin rikoksiin ja EPPO-asetuksen 22 artiklan, 23 artiklan sekä 25 artiklan 1–3 kohtien säännöksiin. EPPO käyttäisi Suomessa itsenäistä ja asetuksen säännöksiin perustuvan otto-oikeuden kautta rikosoikeudellista tutkinta- ja syyte-toimivaltaa ensinnäkin EPPO-asetuksen 22 artiklan 1 kohdan mukaisissa rikoksissa, joilla tarkoitetaan unionipetosdirektiivissä tarkoitettuja unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavia rikoksia. Direktiivi on täytäntöönpanttu lailla rikoslain muuttamisesta (368/2019). Säännöksen perusteluita on laajemmin käsitelty 22 artiklan perusteluissa.

EPPO on asetuksen 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti toimivaltainen myös niissä rikoksissa, jotka koskevat rikollisjärjestön toimintaan osallistumista, jos kyseinen rikollisjärjestö keskittyy toiminnassaan minkä tahansa unionipetosdirektiivissä tarkoitetun rikoksen tekemiseen.

EPPO:lla on rikosoikeudellinen toimivalta myös 22 artiklan 3 kohdan mukaisesti kaikkien muiden rikosten, eli niin kutsuttujen liitännäisrikosten, osalta silloin, kun ne liitty-

vät erottamattomasti artiklan 1 kohdan mukaiseen rikolliseen toimintaan. Liitännäisrikosten osalta EPPO:n rikosoikeudellista toimivaltaa rajoittavat kuitenkin asetuksen 25 artiklan 3 kohdan säännökset. Kyseisen kohdan mukaan EPPO:n tulee pidättäytyä käyttämästä toimivaltaansa ensinnäkin silloin, kun unionipetosdirektiivissä tarkoitettujen rikosten osalta jos liitännäisrikos on kansallisessa lainsäädännössä säädetty ankarammin rangaistavaksi teoksi kuin unionipetosrikos. Toiseksi EPPO:n tulee pidättäytyä toimivallan käytöstä, jos tutkittavana olevassa rikoksessa unionin taloudellisille eduille aiheutunut taloudellinen vahinko on vähäisempi kuin muille asianomistajille aiheutunut taloudellinen vahinko.

EPPO:n alueellinen ja henkilöitä koskeva toimivalta perustuu asetuksen 23 artiklan säännöksiin. Artiklan mukaan EPPO on toimivaltainen 22 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta ensinnäkin, jos rikokset on tehty kokonaan tai osittain yhden jäsenvaltion alueella. Toiseksi EPPO on toimivaltainen, mikäli rikoksen tekijä on jäsenvaltion kansalainen ja jäsenvaltio on toimivaltainen tällaisen rikoksen osalta, kun ne on tehty sen alueen ulkopuolella. Kolmanneksi EPPO on toimivaltainen, jos rikokset on tehty jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella ja niiden tekijänä on henkilö, johon rikoksen tekoheikellä sovellettiin unionin henkilöstösääntöjä tai palvelussuhteen ehtoja edellyttäen, että jäsenvaltio on toimivaltainen tällaisten rikosten osalta, kun ne on tehty sen alueen ulkopuolella.

Tarkemmin EPPO:n toimivalta on kuvattu artiklakohtaisissa perusteluissa.

3 §. Menettely nimettäessä ehdokkaita Euroopan syyttäjäksi. Ehdotetun pykälän 1 *momentin* mukaan EPPO:ssa avoimena olevasta Euroopan syyttäjän tehtävästä on ilmoitettava ennen ehdokkaiden nimeämistä. Ehdokkaaksi voitaisiin lähtökohtaisesti nimetä vain tehtävää hakenut.

Euroopan syyttäjän tehtävää koskeva hakuilmoitus tulisi julkaista asianmukaisella tavalla. Tämä on vakiintuneesti tarkoittanut hakuilmoituksen julkaisemista valtiolle.fi-sivustolla. Lisäksi ilmoitus voitaisiin julkaista asiaan soveltuvalla internet-sivustolla, kuten syyttäjälaitoksen ja tuomioistuinlaitoksen sisäisillä sivustoilla. Hakuilmoituksessa tulisi tehdä lyhyesti selkoa EPPO-asetuksessa ja kansallisessa lainsäädännössä syyttäjille säädetyistä kelpoisuusvaatimuksista. Lisäksi hakuilmoituksessa tulisi selostaa hakijalta odotettavat erityiset vaativien talousrikosten ja kansainvälisliityntäisten rikosasioiden hoitamiseen liittyvät ammatilliset edellytykset ja lisäksi mahdolliset muut, esimerkiksi kielitaitoa koskevat edellytykset. Ehdotettavan säännöksen viittauksen syyttäjien kelpoisuusvaatimukseen voitaisiin katsoa riittäväksi myös tuomioistuinlaitoksen palveluksessa olevien henkilöiden kelpoisuuden osalta. Suomessa tuomareiden yleisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään tuomioistuinlain (673/2016) 10 luvun 1 §:ssä. Lain säännösten mukaan tuomareiden yleiset kelpoisuusvaatimukset ovat vähintään samat kuin syyttäjillä.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin Euroopan syyttäjäksi nimettävien ehdokkaiden kelpoisuusvaatimuksista. Momentissa viitattaisiin EPPO-asetuksen 16 artiklan 1 kohtaan, jossa säädetään Euroopan syyttäjien kelpoisuusvaatimuksista. Artiklan mukaan Euroopan syyttäjäksi nimitettävien henkilöiden tulee olla asianomaisen jäsenvaltion syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen riippumattomia ja aktiivisia jäseniä, joilla on korkeaan syyttäjän tai tuomarin virkaan omassa jäsenvaltiossaan vaadittava pätevyys ja asiaankuuluvaa käytännön kokemusta kansallisista oikeusjärjestelmistä, talousrikos-tutkinnoista ja kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa.

Lisäksi 2 momentissa säädettäisiin, että Euroopan syyttäjäksi nimettävän henkilön kelpoisuusvaatimuksiin sovellettaisiin, mitä Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 16 §:n 2 momentissa säädetään syyttäjän kelpoisuusvaatimuksista. Säännöksen mukaan syyttäjien kelpoisuusvaatimuksena on muu oikeustieteen ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto. Aktiivinen syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen jäsenyys tarkoittaa, että hakijalla on syyttäjän tai tuomarin virka. Virka voi olla vakituinen tai määräaikainen. Myös vakituisesta syyttäjän tai tuomarin virasta virkavapaalla olevalla henkilöllä olisi pätevyys hakea Euroopan syyttäjän tehtävää. Virkavapaan pituudella ei olisi merkitystä asiaa arvioitaessa. Olennaista olisi, että hakijalla on ajantasaista osaamista liittyen talousrikostutkinnoista ja kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin menettelystä, jossa Suomen kansalliset ehdokkaat Euroopan syyttäjän tehtävään nimettäisiin. Euroopan syyttäjien nimittämisestä säädetään EPPO-asetuksen 16 artiklassa. Artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltio nimeää kolme ehdokasta Euroopan syyttäjän tehtävään. Artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, että Euroopan syyttäjät nimittää Neuvosto yksinkertaisella enemmistöllä kuuden vuoden toimikaudeksi. Neuvosto valitsee yhden kolmesta jäsenvaltion ehdokkaasta saatuaan EPPO-asetuksen 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulta valintalautakunnalta perustellun lausunnon. Euroopan syyttäjän tehtävää koskevasta hakumenettelystä olisi vastuussa oikeusministeriö, jonka hallinnonalaan syyttäjäntoimi kuuluu syyttäjälaitoslain 3 §:n 3 momentin mukaan. Ehdokkaiden nimeämismenettely Euroopan syyttäjäksi vastaisi Syyttäjälaitoslain 17 §:ssä säädettyä valtiosyyttäjien nimittämismenettelyä nimittämistoimivallan osalta. Valtioneuvosto tekisi päätöksen oikeusministeriön esityksestä. Valtioneuvoston ohjesäännössä on säädetty asioiden ratkaisemisesta valtioneuvoston yleisistunnossa. Valtioneuvoston toimivaltaa koskevien säännösten muutostarpeita tämän johdosta tarkastellaan erikseen. Poiketen valtiosyyttäjien nimittämismenettelystä, asia valmisteltaisiin oikeusministeriössä.

Euroopan syyttäjän tehtävän ollessa korostuneesti syyttäjän tehtävä, esityksessä ehdotetaan valtakunnansyyttäjän toimistolle tilaisuutta antaa lausunto nimettävistä ehdokkaista. Koska valtakunnansyyttäjän toimistolla voidaan katsoa olevan hyvät edelly-

tykset arvioida ehdokkaiden talousrikosten tutkintaan sekä kansainväliseen rikosioikeudelliseen yhteistyöhön liittyvää osaamista, voisi valtakunnansyyttäjän toimiston edustaja osallistua myös ehdokkaiden haastatteluihin. Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin Euroopan syyttäjäksi nimitetyn henkilön oikeudesta saada palkatonta virkavapaata virastaan siksi ajaksi, kun hän toimii Euroopan syyttäjän tehtävässä.

Virkamiehen oikeudesta saada palkatonta virkavapaata on säännöksiä useissa laeissa. Kyseisiä säännöksiä on esimerkiksi Valtioneuvoston päätöksessä virkavapauden myöntämisestä ulkomaanedustuksen lähetettyjen virkamiesten puolisoille (sisältyy valtiovarainministeriön määräykseen P 6/89), sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006), laissa siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan (1287/2004), laissa maanpuolustusvelvollisuutta täyttävän työ- ja virkasuhteen jatkumisesta (305/2009) sekä Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä tehdystä yhteispohjoismaisten laitosten ja niiden henkilökunnan oikeudellisesta asemaa koskevassa sopimuksessa (89/1989).

Ehdokas Euroopan syyttäjäksi voi tulla nimettäväksi sekä syyttäjälaitoksesta että oikeuslaitoksesta EPPO-asetuksen 16 artiklan 1 kohdan kelpoisuusvaatimusten mukaisesti. Euroopan syyttäjän nimittää neuvosto. Virkavapaan Euroopan syyttäjälle tehtävän hoitamisen ajaksi myöntää siten eri taho kuin nimittävä viranomainen. Tästä syystä voidaan pitää perusteltuna, että virkamiehelle turvataan oikeus virkavapaaseen syyttäjän tai tuomarin virastaan. Huomioiden edellä selostettu, Euroopan syyttäjän tehtävän kansainvälinen luonne samoin kuin se, että vastaavatyypistä erityissääntelyä on myös muissa kansainvälisiä tehtäviä koskevissa laeissa, esitetään vastaavaa säännöstä virkamiehen oikeudesta virkavapaaseen otettavaksi myös EPPO-lakiin.

4 §. Menettely nimettäessä ehdokkaita valtuutetuiksi Euroopan syyttäjiksi. Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin, että EPPO:ssa avoimena olevasta valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävästä on ilmoitettava ennen ehdokkaiden nimeämistä. Avointa valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävää koskeva hakuilmoitus tulisi julkaista asianmukaisella tavalla, kuten edellä 3 §:n yhteydessä Euroopan syyttäjän osalta on lausuttu. Hakuilmoituksessa tulisi tehdä lyhyesti selkoa EPPO-asetuksessa ja kansallisessa lainsäädännössä syyttäjille säädetyistä kelpoisuusvaatimuksista. Lisäksi hakuilmoituksessa tulisi selostaa hakijalta odotettavat erityiset vaativien talousrikosten ja kansainvälisliityntäisten rikosasioiden hoitamiseen liittyvät ammatilliset edellytykset ja lisäksi mahdolliset muut, esimerkiksi kielitaitoa koskevat edellytykset. Hakuilmoituksen sisältöä on perusteltu laajemmin Euroopan syyttäjän nimeämismenettelyä koskevan säännöksen perusteluissa.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimettävien henkilöiden kelpoisuusvaatimuksista. Pykälän ensimmäisessä *momentissa* viitattaisiin

EPPO-asetuksen 17 artiklan 2 kohtaan, jonka mukaan valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimitettävien tulee olla nimittämisestään lähtien aina eroon asti heidät nimenneiden jäsenvaltioiden syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen aktiivisia jäseniä. Heidän riippumattomuutensa on oltava kiistaton ja heillä on oltava tarvittava pätevyys ja asiaan kuuluvaa käytännön kokemusta kansallisista oikeusjärjestelmistään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin lisäksi valtuutetun Euroopan syyttäjän kansallisista kelpoisuusvaatimuksista. Valtuutetulla Euroopan syyttäjällä tulee olla samat toimivaltuudet kuin kansallisella syyttäjällä. Tästä johtuen pykälässä säädettäisiin, että Syyttäjälaitoslain 16 §:n 2 momentissa säädettyjä kansallisen syyttäjän kelpoisuusvaatimuksia sovellettaisiin myös valtuutettuun Euroopan syyttäjään.

Pykälän 3 *momentissa* säädettäisiin valtuutettujen Euroopan syyttäjien nimeämismenettelystä. Asetuksen 17 artiklan 1 kohdassa säädetyllä tavalla kollegio nimittää valtuutetut Euroopan syyttäjät jäsenvaltioiden nimeämistä ehdokkaista Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien toimikausi on viisi vuotta, joka voidaan uusida. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että ehdokkaat nimeäisi valtioneuvosto oikeusministeriön ehdotuksesta. Nimeämismenettely vastaisi valtiosyyttäjien nimittämismenettelyä, josta säädetään Syyttäjälaitoslain) 17 §:n 2 momentissa. Syyttäjälaitoksen merkittävää roolia nimeämismenettelyssä puoltaisi erityisesti se, että valtuutetut Euroopan syyttäjät hoitaisivat kaksoishattuperiaatteen mukaisesti käytännössä myös kansallisia vaativia talousrikosasioita.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimitettävän henkilön virkamiesoikeudellisesta asemasta tilanteissa, joissa hänellä ei nimittämishetkellä olisi syyttäjän virkaa syyttäjälaitoksessa. Valtuutettu Euroopan syyttäjä nimittettäisiin määräajaksi syyttäjän virkaan sille ajalle, jonka hän toimii valtuutettuna Euroopan syyttäjänä. Säännöksen tarkoituksena olisi mahdollistaa valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävä myös oikeuslaitoksessa työskenteleville virkamiehille. Valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimitetyn henkilön nimittäisi määräaikaan kansallisen syyttäjän virkaan valtakunnansyyttäjän toimisto Syyttäjälaitoslain 17 § 3 momentin mukaisesti.

Pykälän 5 *momentissa* säädettäisiin valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimitetyn henkilön oikeudesta saada palkatonta virkavapaata virastaan siksi ajaksi, kun hän toimii valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävässä. Säännöstä on perusteltu laajemmin Euroopan syyttäjää käsittelevän 3 §:n yhteydessä.

Valtuutetun Euroopan syyttäjän kelpoisuusvaatimukset huomioiden voidaan olettaa, että valtuutetut Euroopan syyttäjät pääsääntöisesti nimettäisiin ja nimitettäisiin Syyttäjälaitoksen sisältä. Ehdotetun säännöksen tarkoituksenmukaisuutta puoltaa erityisesti se, että valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävä on EPPO-asetuksen 17 artiklan 2

kohdan mukaisesti tarkoitettu avoimeksi myös oikeuslaitoksessa palveleville henkilöille. Huomioiden edellä selostettu, valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävän selvästi kansainvälinen luonne samoin kuin se, että vastaavantyyppistä erityissääntelyä on myös muissa kansainvälisiä tehtäviä koskevilla laeilla, esitetään vastaavan virkapaata koskevan oikeuden säätämistä myös EPPO-lakiin.

5 §. Euroopan syyttäjän ja Euroopan valtuutetun syyttäjän toimiminen kansallisena syyttäjänä. Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin Euroopan syyttäjän ja valtuutetun Euroopan syyttäjän toimivaltuuksista Suomessa. Ehdotetun säännöksen tarkoituksena olisi vahvistaa valtuutetuille Euroopan syyttäjille EPPO-asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti samat toimivaltuudet kuin kansallisilla syyttäjillä on heidän käsitellessään EPPO:n virkamiehinä EPPO:n toimivaltaan kuuluvia rikosasioita. Euroopan syyttäjän osalta pykälässä säädettäisiin Euroopan syyttäjän toimivaltuuksista hänen suorittaessaan virkatoimia EPPO:n virkamiehenä EPPO:n toimivaltaan liittyvissä asioissa.

Säännöksellä täydennettäisiin EPPO-asetuksen 13 artiklan 3 kohtaa, jossa säädetään Euroopan syyttäjien toimivaltuuksista suorittaa tutkintaa EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Mainitun kohdan mukaan tilanteessa, jossa valtuutettu Euroopan syyttäjä ei jonain ajankohtana kykene hoitamaan tehtäviään, voi Euroopan syyttäjä ehdottaa pysyväle jaostolle, että asia siirretään toiselle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle samassa jäsenvaltiossa, tai että hän suorittaa tutkintaa itse asetuksen 28 artiklan 3 ja 4 kohdissa säädetyllä tavalla.

Edellä mainitusta syystä myös Euroopan syyttäjällä tulisi olla samat toimivaltuudet kuin kansallisella syyttäjällä. Syyttäjän rikosprosessuaaliseen toimivaltaan liittyviä säädöksiä on Syyttäjälaitoslain lisäksi ROL:ssa, esitutkintalaissa sekä pakkokeinolaissa. Euroopan syyttäjällä olisi toimivalta ainoastaan silloin, kun EPPO päättää käyttää toimivaltaansa sille kuuluvassa rikostutkinnassa.

Oletettavaa on kuitenkin, että Euroopan syyttäjä käyttäisi harvoin edellä mainittuja syyttäjän toimivaltuuksia. Vastuu tutkintatoimenpiteistä olisi Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaan kuuluvissa asioissa pääsääntöisesti valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä esitutkintayhteistyön puitteissa.

6 §. Valtuutetun Euroopan syyttäjän toimiminen kansallisena syyttäjänä. Pykälässä säädettäisiin valtuutetun Euroopan syyttäjän asemasta ja tehtävistä kansallisena syyttäjänä. Pykälässä viitattaisiin asetuksen 13 artiklan 3 kohtaan, jossa säädetään niin kutsutusta kaksoishattuperiaatteesta. Valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat asetuksessa säädetyin tavoin hoitaa myös kansallisen syyttäjän tehtäviä siinä määrin, kuin se ei estä heitä täyttämästä asetuksen mukaisia tehtäviä EPPO:n virkamiehinä. EPPO-asetuksen edellyttämällä tavalla valtuutettujen Euroopan syyttäjien tulee asettaa työpanoksensa ensisijaisesti EPPO:n käyttöön.

Asetuksen 13 artiklan 3 kohdan mukaan, mikäli valtuutettu Euroopan syyttäjä ei jonain ajankohtana kykene hoitamaan tehtäviään Euroopan valtuutettuna syyttäjänä sen vuoksi, että hoitaa kansallisen syyttäjän tehtäviä, tulee valtuutetun Euroopan syyttäjän ilmoittaa tällaisesta esteestä valvovalle Euroopan syyttäjälle. Valvovan Euroopan syyttäjän tulee tämän jälkeen, kultuaan kansallista syyttäväviranomaista, päättää, olisiko valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävä EPPO:n toimivaltaan kuuluvan asian osalta asetettava etusijalle kansallisten velvoitteiden sijasta. Valtuutettuihin Euroopan syyttäjiin näiden hoitaessa EPPO:n toimivaltaan kuuluvaa rikosasiaa ei sovellettaisi valtakunnansyyttäjälle Syyttäjälaitoslain 11 §:n 2 momentissa säädettyä oikeutta ottaa itse ratkaistavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluva asia.

7 §. Ilmoittaminen Euroopan syyttäjänvirastolle. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin kansallisen viranomaisen ilmoittamismenettelystä EPPO:lle. EPPO-asetuksen 24 artiklan mukaan unionin toimielinten, elinten ja laitosten sekä jäsenvaltioiden sovellettavan lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava EPPO:lle ilman aiheetonta viivytystä kaikesta rikollisesta toiminnasta, jonka osalta se voisi käyttää toimivaltaansa asetuksessa määriteltyjen rikosten osalta.

Pykälässä ehdotetaan, että Suomessa ilmoittavana viranomaisena toimisi syyttäjä, joka on esitutkintalaissa säädetyin tavoin saanut esitutkintaviranomaiselta tiedon rikoksesta, jonka esille tulleiden seikkojen perusteella voitaisiin katsoa kuuluvan EPPO:n toimivaltaan. Syyttäjän tulisi tehdä ilmoitus valtuutetulle Euroopan syyttäjälle, joka välittäisi tiedon EPPO:n sisäisen työjärjestyksen mukaisesti EPPO:n asianhallintajärjestelmässä. Ilmoitusmenettelystä olisi tarkoituksenmukaista sopia yksityiskohtaisemmin syyttäväviranomaisen ja EPPO:a edustavien valtuutettujen Euroopan syyttäjien välillä.

Ilmoittamisen jälkeen juttua hoitamaan määrätty kansallinen syyttäjä käsittelee asiaa tavallisen rikosasian tapaan siihen saakka, että EPPO on tehnyt päätöksen joko ottaa juttu käsiteltäväkseen tai olla käyttämättä toimivaltaansa ilmoitetussa asiassa. Nimetty syyttäjä vastaisi EPPO:lle ilmoitettuun juttuun liittyvistä kiireellisistä toimenpiteistä ja hoitaisi esitutkintayhteistyötä esitutkintaviranomaisen kanssa normaaliin tapaan. Kiireellisistä virastoajan ulkopuolella tehtävistä päivystystoimenpiteistä säädetään Syyttäjälaitoslain 25 §:ssä. Säännöstä sovelletaan myös EPPO:lle ilmoitettuun rikosasiaan liittyvissä toimenpiteissä. EPPO:lle tehdyn ilmoituksen jälkeen kansallisen syyttäjän on otettava huomioon asetuksen 27 artiklan 2 kohdan säännökset, joiden mukaan kansallisen viranomaisen on ilmoittamisen jälkeen pidättäydyttävä tekemästä kansallisen lainsäädännön nojalla päätöksiä, jotka voivat estää EPPO:a käyttämästä oikeutta ottaa asia käsiteltäväkseen. Tällaisia päätöksiä ovat esimerkiksi ETL 3 luvun 10 § ja 10a §:n mukaiset esitutkinnan rajoittamispäätökset.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin EPPO:lle tehtävän ilmoituksen sisällöstä. Pykälässä viitattaisiin EPPO-asetuksen 24 artiklan 4 kohtaan, jossa säädetään EPPO:lle tehtävän ilmoituksen sisältämistä vähimmäistiedoista. Näitä ovat rikosasian tosiseikkojen kuvaus, mukaan lukien arvio aiheutuneesta vahingosta tai todennäköisesti aiheutuvasta vahingosta. Edelleen ilmoituksen on sisällettävä teon mahdollinen oikeudellinen luokittelu, tarkoittaen sovellettavaa rikostunnusmerkistöä, sekä kaikki saatavilla olevat tiedot mahdollisista asianomistajista, epäillyistä henkilöistä sekä muista asianosaisista.

8 §. Kansallisen viranomaisen kuuleminen. Pykälässä säädettäisiin valtakunnansyyttäjän toimistolle tehtävä toimia kansallisena viranomaisena eräissä EPPO-asetuksessa säädetyissä tilanteissa, joissa edellytetään kansallisen viranomaisen kuulemista. Edellä mainittuja kuulemismenettelyjä sisältyy EPPO-asetuksen 13 artiklaan, 25 artiklaan, 27 artiklaan, 39 artiklaan, 40 artiklaan.

Asetuksen 13 artiklan 3 kohdassa säädetään valtuutettujen Euroopan syyttäjien mahdollisuudesta toimia kaksoishattuperiaatteen mukaisesti myös kansallisina syyttäjinä. Asetuksen mukaan kansallista syyttjäviranomaista tulee kuulla silloin, kun valvova Euroopan syyttäjä päättää, tulisiko valtuutetun Euroopan syyttäjän asettaa EPPO:n tehtävät kansallisten syyttjätehtävien edelle silloin, kun valtuutettu Euroopan syyttäjä ei kykene kansallisten syyttjätehtäviensä vuoksi hoitamaan EPPO:lle kuuluvia tehtäviä.

Asetuksen 27 artiklassa säädetään EPPO:n oikeudesta ottaa sille ilmoitettu rikosasia käsiteltäväkseen. Tämän päätöksen jälkeen rikosasia siirtyy kokonaisuudessaan EPPO:n käsiteltäväksi ja kansallisen viranomaisen on pidättäydyttävä suorittamasta uusia tutkintatoimenpiteitä saman rikoksen osalta. Artiklan 4 kohdan mukaan kansallista viranomaista tulee tarvittaessa kuulla ennen tällaisen päätöksen tekemistä.

Asetuksen 39 artiklan 3 kohdan säännösten mukaan EPPO voi lopettaa toimivaltansa kuuluvan liitännäisrikoksen käsittelyn vasta kuultuaan kansallista viranomaista, jolla on asetuksen 25 artiklan 6 kohdan mukainen toimivalta päättää toimivallan jakamisesta EPPO:n ja kansallisen syyttjäviranomaisen välillä. Asetuksen 39 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuna kansallisena viranomaisena olisi valtakunnansyyttäjä ylimpänä syyttäjänä. Asiasta säädettäisiin syyttjälaitoslain 11 § 1 momentin 5 kohdassa.

Syyttjälaitoslain 4 §:n 1 momentissa säädetään valtakunnansyyttäjän toimistontehtävistä ohjata ja kehittää Syyttjälaitosta ja syyttjäntoimintaa, sekä hoitaa toimialaansa kuuluvaa kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä. Näin ollen olisi perusteltua, että valtakunnansyyttäjän toimisto vastaisi kansallisena viranomaisena EPPO-asetuksessa tarkoitetuista kuulemisista. Asetusten mukaisten kuulemismenettelyistä ei eh-

dotettaisi säädettäväksi tarkempaa sääntelyä. Olisi tarkoituksenmukaista, että kuulemisten yksityiskohdista ja käytänteistä päätettäisiin yhteistyössä valtakunnansyyttäjän toimiston ja EPPO:a Suomessa edustavien valtuutettujen Euroopan syyttäjien kanssa.

9 §. Toimivallan käyttöä koskevan erimielisyyden ratkaiseminen. Pykälässä säädettäisiin tilanteista, joissa kansallisen syyttäväviranomaisen ja EPPO:n välillä on erimielisyys siitä, kumman toimivaltaan kuuluisi Suomessa tutkittavaksi tullut rikos, jossa EPPO voisi käyttää toimivaltaansa. Säännöksellä täydennettäisiin EPPO-asetuksen 25 artiklan 6 kohdan säännöksiä toimivaltaa koskevan erimielisyyden ratkaisemisesta. Jos EPPO ja kansalliset viranomaiset ovat eri mieltä siitä, kuuluuko rikollinen toiminta asetuksen 22 artiklan 2 tai 3 kohdan tai 25 artiklan 2 tai 3 kohdan soveltamisalaan, ne kansalliset viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia päättämään syytetoimia koskevan toimivallan jakamisesta kansallisella tasolla päättävät, kenellä on toimivalta tutkita tapaus. Jäsenvaltioiden on nimettävä kyseinen kansallinen viranomainen.

Pykälän 1 *momentissa* säädettäisiin edellä tarkoitettusta kansallisesta viranomaisesta, joka olisi valtakunnansyyttäjä. Vastaavaa säännöstä esitetään lisättäväksi myös syyttäjälaitoslain 2 luvun 11 §:ään, jossa säädetään valtakunnansyyttäjän tehtävistä ylimpänä syyttäjänä. Valtakunnansyyttäjän toimivallassa on ylimpänä syyttäjänä ottaa ratkaistavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluva asia tai määrätä alaisensa syyttäjä ajamaan syytettä. Tätä valtakunnansyyttäjän devoluutio- ja substituutio-oikeutta voidaan pitää asetuksen 25 artiklan 6 kohdassa mainittuna toimivaltana päättää syytetoimivallan jakamisesta kansallisella tasolla.

Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin valtakunnansyyttäjän edellä selostetun päätöksen saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi ja asian käsittelemisestä tuomioistuinmessä. Pykälässä säädettäisiin, että valtakunnansyyttäjän 1 momentissa tarkoitettu päätös olisi saatettava Helsingin käräjäoikeuden ratkaistavaksi. Ehdotettua toimivallan keskittämistä Helsingin käräjäoikeudelle voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, koska sille on keskitetty myös moniin muihin EU:n jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä koskeviin instrumentteihin perustuva päätöksenteko. Pykälässä ehdotetaan, että Helsingin käräjäoikeuden tulisi varata EPPO:lle tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. EPPO:n puhevallan käyttämistä koskevat järjestelyt jäisivät EPPO-asetuksen säännösten ja EPPO:n sisäisen työjärjestyksen menettelysäännösten varaan. Todennäköisesti EPPO:a edustaisi kuulemismenettelyssä joko Euroopan syyttäjä, tai Euroopan valtuutettu syyttäjä EPPO:n sisäisen ohjeistuksen mukaisesti.

Pykälässä viitattaisiin käsittelyä koskevien säännösten osalta soveltuvien osin hakemusasioiden käsittelysäännöksiin. Kyseiset säännökset sisältyvät oikeudenkäymiskaaren (OK) 8 lukuun. Sovellettavaksi tulisivat esimerkiksi OK 8 luvun 3 §:n säännökset hakemusasian käsittelystä kansliassa tai hakemusasian istunnossa, 5–7 §:n säännökset asianosaisen kuulemisesta ja kirjallisesta lausumasta, 10–12 §:n säännökset

käräjäoikeuden päätöksestä. Ehdotuksen mukaan toimivaltaristiriitaa koskeva asia tulisi ratkaista kiireellisenä. Kiireellisen käsittelyn tarkoituksena on turvata ristiriidan kohteena olevan rikosasian joutuisia kokonaiskäsittelyaika ja turvata toimivaltaisen syyttäjän osallistuminen tutkittavana olevan rikoksen esitutkintaan esitutkintayhteistyön kautta siten, kuin esitutkintalaissa säädetään.

Pykälän 3 momentti sisältäisi säännökset käräjäoikeuden kokoonpanosta. Sen mukaan käräjäoikeus olisi päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja. Toimivaltaristiriitaa koskevan asian ratkaisemista olisi laatunsa ja laajuutensa vuoksi pidettävä sellaisena asiana, jota ei voitaisi käräjäoikeudessa antaa tuomioistuinharjoittelusta annetun lain (674/2016) 15 ja 16 §:ssä säädetyllä tavalla käräjänotaarin ratkaistavaksi.

Pykälän 4 *momentissa* säädettäisiin oikeudenkäyntiasiakirjojen ja suullisen käsittelyn julkisuudesta toimivaltaristiriitaa koskevassa menettelyssä. Julkisuutta koskevista säännöksistä säädettäisiin oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain uudessa 16 a §:ssä, johon ehdotetulla momentilla viitattaisiin.

Pykälän 5 *momentissa* säädettäisiin, ettei Helsingin käräjäoikeuden päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla. Koska Helsingin käräjäoikeudesta muodostuisi näin ollen viimeasteinen tuomioistuin toimivaltaa koskevan ristiriidan ratkaisemisessa, olisi Helsingin käräjäoikeudella Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 267 artiklassa säädetyllä tavalla velvollisuus pyytää Euroopan unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisua EPPO-asetuksen 22 ja 25 artiklan tulkinnasta, mikäli asian ratkaiseminen sitä edellyttää. Ehdotetulla 4 momentilla täydennettäisiin samalla EPPO-asetuksen 42 artiklan 3 kohdan c alakohdan säännöksiä ja turvattaisiin siten mahdollisuus saattaa toimivaltaristiriitaa koskeva EPPO-asetuksen tulkintakysymys unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Ehdotettua valitusoikeuden rajaamista vastaava sääntely on lainsäädännössä omaksuttu esimerkiksi laissa toimivaltaristiriitojen ehkäisemisestä. Valitusoikeuden rajaamisella pyritäisiin varmistamaan toimivaltaristiriitoihin liittyvien asioiden joutuisa menettely ja toimivallan jakamista koskevan kysymyksen ratkaiseminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa aloitettua tutkintaa.

10 §. Pakkokeinojen käyttäminen. Pykälässä säädettäisiin ensinnäkin siitä, mitä asetuksen 30 artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden voidaan katsoa kansallisesti tarkoittavan. Toimenpiteillä tarkoitettaisiin kansallisesti pakkokeinoja, joista säädetään pakkokeinolaissa.

Pykälän 1 momentissa lueteltaisiin asetuksen 30 artiklan 1 ja 4 kohdan kansallisesti tarkoittamat pakkokeinot. Nämä olisivat kiinniottaminen, pidättäminen, vangitseminen,

yhteydenpidon rajoittaminen, matkustuskielto, vakuustakavarikko sekä takavarikko ja asiakirjan jäljentäminen, etsintä ja datan säilyttämismääräys, tutkimuspaikan tai -kohteen eristäminen, henkilötuntemerkkien ottaminen, DNA-tunnisteen määrittäminen, telekuuntelu, tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta, televalvonta, sijaintitietojen hankkiminen epäillyn ja tuomitun tavoittamiseksi, tukiasematietojen hankkiminen, suunnitelmallinen tarkkailu, peitelty tiedonhankinta, tekninen tarkkailu, peitet toiminta, valeosto, tietolähteen ohjattu käyttö ja valvottu läpilasku.

Käsite takavarikko kattaisi kaikki PKL 7 luvussa tarkoitetut toimenpiteet eli myös lähetysten takavarikoimisen ja jäljentämisen (PKL 7:5) sekä lähetysten pysäyttämisen (PKL 7:6). Asiakirjan jäljentäminen (PKL 7:2) mainittaisiin selvyyden vuoksi erikseen. Käsite etsintä kattaisi kaikki PKL 8 lukuun sisältyvät toimenpiteet mukaan lukien henkilöntarkastuksen ja -katsastuksen. Luettelo sisältäisi myös kaikki PKL 9 ja 10 luvun toimenpiteet. Käsite tekninen tarkkailu kattaisi teleosoitteen ja telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisen sekä laitteen, menetelmän tai ohjelmiston asentamisen tai poisottamisen. Näitä ei voida pitää itsenäisinä pakkokeinoina, vaan varsinaisten pakkokeinojen apukeinoina.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitettujen pakkokeinojen käytön edellytyksenä asetuksen 31 artiklan mukaisessa rajat ylittävässä tutkinnassa olisi, että pakkokeinon käyttö olisi sallittua, jos tutkittavana oleva teko olisi tehty Suomessa vastaavissa olosuhteissa. Momentin sanamuoto tarkoittaisi, että riittävää olisi, että tutkittavana oleva teko olisi sellainen, että Suomessa vastaavissa olosuhteissa tehtynä pakkokeinon käyttö olisi Suomen lain mukaan sallittua. Edellytyksenä ei olisi esimerkiksi se, että teko on Suomessa rangaistava samalla rikosnimikkeellä kuin asiaa käsittelevän valtuutetun syyttäjän jäsenvaltiossa, jos kyseinen valtuutettu syyttäjä pyytää toimenpiteen suorittamista Suomessa suomalaiselta avustavalta valtuutetulta Euroopan syyttäjältä. Momentti edellyttäisi, että kaikkien Suomen lain mukaisten edellytysten tulisi täyttyä, jotta pakkokeinon käyttö olisi mahdollista.

Pykälän 3 momentti sisältäisi selventävän säännöksen, jonka mukaan pakkokeinojen käytöstä päätettäessä ja niitä käytettäessä noudatettavaan menettelyyn on sovellettava, mitä Suomen laissa ja asetuksen 32 artiklassa säädetään.

Säännös pitkälti vastaa voimassa olevan rikosoikeusapulain 23 §:n sekä rikosasioita koskevaa eurooppalaista tutkintamääräystä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta annetun lain (430/2017) 9 §:n 7 momentin sisältöä. Suomen lainsäädännön osalta olennainen säädös olisi erityisesti pakkokeinolaki. Lisäksi merkitystä voisi olla esimerkiksi lain rikostorjunnasta tullissa (623/2015) sääntelyllä. Viittauksella asetuksen 32 artiklaan selvennettäisiin erityisesti, että asiaa toisessa jäsenvaltiossa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän nimenomaisesti ilmoittamia muodollisuuksia ja menet-

telyjä on Suomessakin avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän noudatettava, elleivät nämä ole Suomen lainsäädännön perusperiaatteiden vastaisia. Suomen lainsäädännön perusperiaatteiden vastaisuudella voidaan katsoa tarkoitettavan samaa kuin esimerkiksi voimassa olevan rikosoikeusapulain 11 ja 12 §:ssä. Siten tästä voisi olla kysymys esimerkiksi, jos muodollisuuksien ja menettelyjen noudattaminen olisi ristiriidassa ihmisoikeuksia ja perusvapauksia koskevien periaatteiden kanssa tai edellyttäisi sellaisten tietojen luovuttamista, joiden salassapito on säädetty esimerkiksi yksityisen henkilön yksityisyyden suojaamiseksi, jos tietojen salassapitoa ei vieraassa valtiossa olisi riittävän tehokkaasti turvattu. Käytännössä Suomen lainsäädännön perusperiaatteiden vastaisuutta koskevan rajoituksen voitaisiin arvioida tulevan harvoin sovellettavaksi.

Säännöksen tarpeellisuutta on perusteltu asetuksen 30 artiklan perusteluissa.

11 §. *Rajat ylittävät tutkintatoimenpiteet.* Ehdotetussa pykälässä säädettäisiin rajat ylittäviin tutkintatoimenpiteisiin liittyvistä tilanteista, joissa valtuutettua Euroopan syyttäjää pyydetäisiin suorittamaan EPPO-asetuksen 31 artiklan mukaisesti tutkintatoimenpiteitä toisen jäsenvaltion valtuutetun syyttäjän pyynnöstä.

Rajat ylittävissä tutkintatoimenpiteissä on erotettava kaksi eri tilannetta. Toisessa suomalainen valtuutettu Euroopan syyttäjä toimii asiaa käsittelevänä syyttäjänä ja pyytää suorittamaan tutkintatoimenpiteitä toisessa jäsenvaltiossa. Toisessa tapauksessa pyytäjänä on toisen jäsenvaltion valtuutettu Euroopan syyttäjä ja pyydetty tutkintatoimenpide suoritetaan Suomessa. Tällöin suomalainen valtuutettu Euroopan syyttäjä toimii jutussa avustavana valtuutettuna Euroopan syyttäjänä.

Säännöksen tarkoituksena on varmistaa oikeustila, jossa toimivaltaisen kansallisen viranomaisen tulisi hakea tuomioistuimen lupa kaikissa niissä sellaisissa rajat ylittävissä toimenpiteistä, joihin Suomessa edellytetään tuomioistuimen lupaa. Päätöksen pyytämiseen ei näin ollen vaikuttaisi se, suoritetaanko tuomioistuimen lupaa edellyttävät toimenpiteet valtuutetun Euroopan syyttäjän pyynnöstä toisessa jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion pyynnöstä Suomessa. Ehdotetun säännöksen tarkoituksena on erityisesti varmistaa, että tutkintatoimenpiteillä saatu näyttö on rikosprosessin myöhemmissä vaiheissa hyödyntämiskelpoista.

Tuomioistuimen lupaa edellyttäviä tutkintatoimenpiteitä on selostettu laajemmin 31 artiklan perusteluissa.

12 §. *Ylimääräisen tiedon ja henkilötuntemerkkien luovuttaminen.* Pykälän 1 momentti sisältäisi selventävän säännöksen, jonka mukaan, jos asetuksen 31 artiklan mukainen rajat ylittävä tutkinta edellyttää PKL 10 luvun 55 §:ssä tarkoitetun ylimääräisen tiedon luovuttamista toiseen jäsenvaltioon, tiedon luovuttamisen edellytyksenä on, että tietoa voitaisiin käyttää PKL 10 luvun 56 §:n 1, 2 tai 4–6 momentin mukaisesti Suomessa vastaavassa tilanteessa. Säännöstä sovellettaisiin riippumatta siitä, onko ylimääräinen tieto talletettu lainvalvontaviranomaisten tietojärjestelmään vai ei.

Pykälän 2 momentissa selvennettäisiin, että PKL 9 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua tiedon luovuttamiseen sovelletaan, mitä mainitussa momentissa säädetään. Säännös tarkoittaisi, että PKL 9 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja henkilötuntemerkkejä ei voitaisi luovuttaa muun rikoksen selvittämistä varten.

Säännöksen tarpeellisuutta on perusteltu asetuksen 31 artiklan perusteluissa.

13 §. *Asian käsittelyn lopettaminen ja päätöksen tiedoksiantaminen.* Pykälä sisältäisi säädökset, joilla täydennettäisiin asetuksen 39 artiklan 4 kohdan säännöksiä EPPO:n käsiteltävänä olevan rikosasian käsittelyn lopettamisesta. Artiklan säännösten mukaisesti EPPO:n tulee ilmoittaa kansallisen lainsäädännön niin edellyttäessä epäilylle tai syytetyille sekä rikoksen uhrille päätöksestä, jolla asian käsittely on EPPO:ssa lopetettu 39 artiklan mukaisilla perusteilla ja aloittamatta syytetoimenpiteitä kansallisessa tuomioistuimessa. Pykälä sisältäisi viittauksen ROL 1 luvun §:ään, jossa säädetään syyttämättäjäyttämispäätöksen tiedoksiannosta asianosaisille. Ehdotetulla säännöksellä pyritään turvaamaan mahdollisen asianomistajan toissijaisen syyteoikeuden toteutuminen sen jälkeen kun asian käsittely EPPO:ssa on päättynyt, eikä rikosasiaa siirretä kansallisille syyttäväviranomaisille asetuksen 34 artiklan säännösten mukaisesti. Käytännössä EPPO:n päätöksestä ilmoittaminen tapahtuisi valtuutetun Euroopan syyttäjän toimesta.

14 §. *Valtuutetun Euroopan syyttäjän ja Euroopan syyttäjän tiedonsaantioikeus.* Pykälässä säädettäisiin valtuutetun Euroopan syyttäjän ja Euroopan syyttäjän tiedonsaantioikeudesta. Sen mukaan mitä syyttäjän tiedonsaantioikeudesta säädetään syyttäjälaitoslain 22 §:ssä, sovellettaisiin myös valtuutettuun Euroopan syyttäjään ja Euroopan syyttäjään näiden hoitaessa EPPO-asetuksen mukaisia tehtäviään. Lisäksi pykälässä säädettäisiin, että mitä tietojen luovuttamisesta syyttäjälle säädetään laissa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (761/2003), laissa henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa (579/2005), laissa henkilötietojen käsittelystä Tullissa (639/2015) ja muussa laissa, sovellettaisiin myös tietojen luovuttamiseen valtuutetulle Euroopan syyttäjälle ja Euroopan syyttäjälle näiden hoitaessa EPPO-asetuksen mukaisia tehtäviään. Viittaus ”muihin lakeihin” on tarpeen, sillä oikeudesta luovuttaa henkilötietoja syyttäjälle on nimenomaisesti lueteltujen säädösten lisäksi säädetty useassa eri

laissa, kuten esimerkiksi rikosrekisterilaissa (770/1993) ja henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetussa laissa (1069/2015).

Säännöksessä valtuutetulle Euroopan syyttäjälle ja Euroopan syyttäjälle annettaisiin vastaava oikeus henkilötietojen saamiseen kuin mitä syyttäjällä on. Säännös on tarpeen EPPO-asetuksen 43 artiklan 1 kohdan täytäntöön panemiseksi. Syyttäjälaitoslain 22 §:n mukainen syyttäjän tiedonsaantioikeus on kuitenkin laajempi kuin mitä EPPO-asetuksen 43 artiklan 1 kohdassa edellytetään erityisesti siltä osin, että kansallisella syyttäjällä on oikeus saada tietoja muun muassa yritys-, pankki- tai vakuutuslaisuuden estämättä. EPPO-asetuksen 43 artiklan 1 kohdassa edellytetään ainoastaan, että valtuutettujen Euroopan syyttäjien on voitava saada kaikki kansallisiin rikostutkinta- ja lainvalvontatietokantoihin sekä muihin merkityksellisiin viranomaisrekistereihin tallennetut asiaan liittyvät tiedot samoin edellytyksin kuin mitä sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti vastaavissa tapauksissa. Vaikka 43 artiklan 1 kohdan sanamuoto viittaa nimenomaisesti kansallisiin rikostutkinta- ja lainvalvontatietokantoihin sekä muihin merkityksellisiin *viranomaisrekistereihin*, on EPPO:n toiminnan kannalta välttämätöntä mahdollistaa tiedonsaanti myös muista merkityksellisistä rekistereistä riippumatta siitä, ovatko ne viranomaisrekistereitä. Tältä osin ehdotettu säännös siis ulottaa tiedonsaantioikeuden EPPO-asetuksessa edellytettyä pidemmälle. Tiedonsaantioikeudesta säättäminen ehdotetulla tavalla olisi toisaalta tarpeen EPPO-asetuksen 21 artiklan 1 kohdan vuoksi. Mainitussa kohdassa säädetään, että valtuutetut Euroopan syyttäjät toimivat EPPO:n puolesta omissa jäsenvaltioissaan ja edellytetään, että heillä on samat valtuudet kuin kansallisilla syyttäjillä tutkinnan, syytteenpanon ja syytteiden ajamisen osalta.

15 §. Pääsyoikeuden myöntäminen asianhallintajärjestelmään. Pykälällä pantaisiin täytäntöön EPPO-asetuksen 46 artikla. Artiklan mukaan muut valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat pyytää saada tutustua asianhallintajärjestelmässä sähköisessä muodossa säilytettyihin tietoihin ja mihin tahansa asiakirja-aineistoon. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä päättää tällaisen pääsyoikeuden myöntämisestä muille valtuutetuille Euroopan syyttäjille sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Ehdotetun säännöksen mukaan valtuutettu Euroopan syyttäjä voisi sen käsittelemien asioiden osalta pyynnöstä myöntää pääsyoikeuden toiselle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle Euroopan syyttäjänviraston asianhallintajärjestelmässä säilytettyihin tietoihin, jos pääsy on tarpeen EPPO-asetuksessa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. EPPO:n tehtävistä säädetään EPPO-asetuksen 4 artiklassa.

16 §. Luvan antaminen henkilötietojen siirtämiseen kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle. Pykälässä säädettäisiin luvan antamisesta tilanteessa, jossa EPPO siirtää suomalaiselta viranomaiselta saamiaan henkilötietoja edelleen kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle EPPO-asetuksen 80 artiklan mukaisesti. EPPO-

asetuksen 80 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetään, että jos jäsenvaltio on siirtänyt 80 artiklan mukaisesti siirrettävät operatiiviset henkilötiedot EPPO:lle tai asettanut ne sen saataville, kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on annettava EPPO:n siirrolle ennakkolupa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, ellei se ole antanut tätä lupaa siirrolle yleisesti tai erityisin edellytyksin. Luvan antamisesta on tarpeen erikseen säätää, koska esimerkiksi rikosasioiden tietosuojalain 41 § ei sellaiseen tule tilanteessa sovellettavaksi.

Ehdotetun säännöksen mukaan luvan antaisi tiedot alun perin siirtänyt toimivaltainen viranomainen. Luvan kansalliselta viranomaiselta voisi pyytää EPPO:n sisäisen työnjaon mukaisesti esimerkiksi valtuutettu Euroopan syyttäjä. Lupaharkinnassa otettaisiin ehdotuksen mukaan huomioon vastaavia seikkoja, kuin mitä rikosasioiden tietosuojalain 41 §:n 3 momentissa on edellytetty. Näitä seikkoja olisivat kyseessä olevan rikoksen vakavuus, henkilötietojen alkuperäisen siirron tarkoitus sekä muut asiassa merkitykselliset seikat. Muita asiassa merkityksellisiä seikkoja voisivat olla muun muassa tiedot vastaanottavan maan ihmisoikeustilanne tai olosuhteet, joissa tietojen luovuttamisen vuoksi jotakin henkilöä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus, muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu, vaino, mielivaltainen vapaudenriisto tai epäoikeudenmukainen oikeudenkäynti.

17 §. Euroopan syyttäjänviraston edustaminen korkeimmassa oikeudessa. Ehdotettu pykälä sisältäisi säännökset tilanteista, jossa EPPO:n toimivaltaan kuuluvasta asiasta haettaisiin muutosta hovioikeuden ratkaisuun. Nykytilan mukaan syyttäjän hakiessa valituslupaa korkeimmalta oikeudelta valituslupahakemuksen jättämisestä ja syyttäjien edustamisesta korkeimmassa oikeudessa päättää valtakunnansyyttäjä syyttäjälaitoslain 11 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti. Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa rikosasioissa päätöksen valituslupan hakemisesta korkeimmalta oikeudelta tekisi EPPO asetuksen säännösten ja EPPO:n oman työjärjestyksen mukaisessa järjestyksessä. Asetuksen 36 artiklan 7 kohdan säännösten mukaisesti muutoksenhausta päättää EPPO:n pysyvä jaosto valtuutetun Euroopan syyttäjän päätösehdotuksesta 21 päivän kuluessa. Valituslupahakemus ja valitus tulisi myös EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa rikosasioissa tehdä oikeudenkäymiskäärän 30 luvun 5 §:ssä säädettyssä 60 päivän määräajan kuluessa siitä, kun hovioikeuden ratkaisu on annettu. Huomioiden edellä selostettu EPPO:n sisäiselle menettelylle säädetty 21 päivän määräaika, voidaan oikeudenkäymiskäärässä säädettyä 60 päivän määräaikaakaan pitää riittävänä.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että EPPO:a edustaisi valituslupahakemuksen ja valituksen jättämisen jälkeen korkeimmassa oikeudessa valtuutettu Euroopan syyttäjä. Valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävänä olisi ajaa rikosasiaa korkeimmassa oikeudessa ja mahdollisessa korkeimman oikeuden suullisessa käsittelyssä. Ehdotettu

säännös vastaisi nykytilaltaan kansallisia järjestelyitä, joissa valtakunnansyyttäjän valituslupahakemuksen ja valituksen jälkeen rikosasian ajaminen korkeimmassa oikeudessa tapahtuu yleensä rikosasiaa myös alemmissa oikeusasteissa ajaneen syyttäjän toimesta.

18 §. Voimaantulo. Pykälä sisältää tavanomaisen voimaantulosäännöksen. Tarkoituksena on, että ehdotetut lait tulevat voimaan EPPO:n aloittaessa toimintansa, mikä tapahtuu tämänhetkisen suunnitelman mukaan marraskuussa 2020.

2.2 Laki esitutkintalain 3 luvun 10 a §:n ja 5 luvun 1 §:n muuttamisesta

3 luku. Esitutinnan toimittamisen yleiset edellytykset.

10 a §. Esitutinnan rajoittaminen tunnustuksen perusteella. Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jossa säädettäisiin syyteneuvottelujärjestelmään kuuluvista toimenpiteistä silloin, kun rikosasia kuuluu EPPO:n toimivaltaan.

Ehdotetulla säännöksellä täydennettäisiin EPPO-asetuksen 40 artiklan säännöksiä yksinkertaistetuista syyttämismenettelyistä. Asetuksen 40 artiklan 1 kohdan mukaan asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi ehdottaa pysyväle jaostolle, että EPPO:n toimivallassa olevaan rikosasiaan sovellettaisiin kansallisessa lainsäädännössä säädettyä yksinkertaistettua syyttämismenettelyä. Artiklan 3 kohdan mukaan, jos pysyvä jaosto hyväksyy ehdotuksen, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä soveltaa kyseistä menettelyä kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Suomen laissa asetuksen 40 artiklan mukaisena yksinkertaistettuna syyttämismenettelynä voidaan pitää vuonna 2015 voimaan tullutta syyteneuvottelujärjestelmää (670/2014) jota koskevat säännökset sisältyvät ETL 10 a §:n lisäksi ROL 1 luvun 10 ja 10 a §:sään sekä ROL 5 lukuun tunnustamisoikeudenkäynnistä.

Esitutinnan aikana tapahtuvia syyteneuvottelujärjestelmään kuuluvia toimenpiteitä koskevaan 10 a §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 6 momentti. Ehdotetun säännöksen mukaan EPPO:n toimivaltaan kuuluvassa asiassa ehdotus syyteneuvottelun käytämisestä tulisi saattaa EPPO:n pysyvän jaoston ratkaistavaksi ennen pykälän 1–3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden aloittamista. Säännöksen tarkoituksena olisi vahvistaa rikosasian vastaajan oikeusturvaa syyteneuvottelussa ja sitä kautta vahvistaa myös koko syyteneuvottelujärjestelmän uskottavuutta ja laatuvaatimuksia.

Ajallisesti tuomioesityksen laatimiseen tähtäävä syyteneuvottelu voidaan järjestää esitutkintavaiheessa, jutun siirryttyä syyteharkintaan, sekä vallitseva oikeuskäytäntö huomioiden myös syytteen nostamisen jälkeen. Koska valtuutetun Euroopan syyttäjän tulisi hankkia EPPO:n pysyvän jaoston hyväksyntä neuvottelun soveltamiselle jo ennen rikoksesta epäillyn kanssa käytävää neuvottelua ja tuomioesityksen laatimista, välttäisiin tilanteilta, joissa pysyvä jaosto katsoisi, ettei jo aloitettua syyteneuvottelua voitaisikaan viedä loppuun saakka, vaikka valtuutettu Euroopan syyttäjä ja rikoksesta epäilty olisivat jo allekirjoittaneet tunnustamisoikeudenkäynnin pohjana olevan tuomioesityksen. Syyteneuvottelun asianmukaisuuden turvaamiseksi valtuutetun Euroopan syyttäjän tulisi syyteneuvottelualoitteen esilletulon jälkeen tuoda mahdollisimman varhaisessa vaiheessa rikoksesta epäillyn tietoon, että ehdotus on saatettava EPPO:n käsiteltäväksi ennen varsinaisten syyteneuvottelutoimenpiteiden ja tuomioesityksen laatimista.

5 luku. Esitutkintayhteistyö ja syyttäjän esitutkintayhteistyö

1 §. Ilmoitus syyttäjälle. Pykälään lisättäisiin uusi toinen momentti, jossa säädettäisiin esitutkintaviranomaisen erityisestä ilmoittamisvelvollisuudesta syyttäjälle. Esitutkintaviranomaisen tulisi ilmoittaa viipymättä syyttäjälle esitutkinnassa tutkittavana olevasta rikoksesta, jonka voitaisiin esille tulleiden seikkojen perusteella katsoa kuuluvan EPPO:n toimivaltaan. Ilmoitusvelvollisuuden piiri on esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän välisen yhteisen viranomaisohjeistuksen ja käytännön perusteella jo laaja, olisi uuden momentin tarkoituksena on korostaa Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaan kuuluvien rikosasioiden poikkeuksellisuutta. Kyseisten rikosten kohdalla on tarvetta saattaa ilmoitusvelvollisuuden kautta tieto tutkittavana olevasta rikoksesta syyttäjälle ja sitä kautta EPPO:n tietoon. EPPO-asetuksen 24 artiklan mukaan unionin toimielinten, elinten ja laitosten sekä jäsenvaltioiden sovellettavan lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava EPPO:lle ilman aiheetonta viivytystä kaikesta rikollisesta toiminnasta, jonka osalta se voisi käyttää toimivaltaansa asetuksessa määriteltujen rikosten osalta. Suomessa tämä viranomainen olisi syyttäjä, joka on saanut tiedon epäilystä rikoksesta esitutkintaviranomaisen ilmoitusvelvollisuuden kautta.

Uuden 2 momentin tarkoituksena ei ole muuttaa esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän väliseen ilmoitusvelvollisuuteen liittyviä menettelytapoja, vaan ilmoituksen sisältö ja toimittamistapa pysyvät ennallaan myös EPPO-liitännäisten rikosten osalta. Ilmoittaminen tapahtuu käytännössä sähköisesti esitutkintaviranomaisen Patja-järjestelmästä syyttäjän Sakari-järjestelmään. Tulevaisuudessa esitutkintaviranomaisten Patja-järjestelmä on tarkoitus korvata Vitja-järjestelmällä, jonka on suunniteltu olevan yhteydessä Sakari-järjestelmän korvaavaan AIPA-järjestelmään.

2.3 Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 §:n muuttamisesta

1 luku. Syyteoikeudesta ja syyteharkinnasta

10 §. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 §:ään uusi 5 *momentti* koskien syyteneuvotteluja EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa rikosasioissa. Ehdotetulla säännöksellä täydennetään EPPO-asetuksen 40 artiklan säännöksiä yksinkertaistetuista syyttämismenettelyistä. Asetuksen 40 artiklan 1 kohdan mukaan asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi ehdottaa pysyväälle jaostolle, että EPPO:n toimivallassa olevaan rikosasiaan sovellettaisiin kansallisessa lainsäädännössä säädettyä yksinkertaistettua syyttämismenettelyä. Artiklan 3 kohdan mukaan, jos pysyvä jaosto hyväksyy ehdotuksen asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä soveltaa kyseistä menettelyä kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti. Suomen laissa asetuksen 40 artiklan mukaisena yksinkertaistettuna syyttämismenettelynä voidaan pitää vuonna 2015 voimaan tullutta syyteneuvottelujärjestelmää (670/2014) jota koskevat säännökset sisältyvät ROL 1 luvun 10 ja 10 a §:sään sekä 5 lukuun tunnustamisoikeudenkäynnistä.

Syyteneuvottelun edellytyksiä koskevaan ROL 1 luvun 10 §:ään ehdotetaan lisättäväksi 5 momentti, jonka mukaan EPPO:n toimivaltaan kuuluvassa asiassa syyteneuvottelun aloittamista ja tuomioesityksen tekemistä koskevien toimenpiteiden aloittamisen edellyttäisi lain 1 luvun 10 §:ssä säädettyjen muiden edellytysten lisäksi Euroopan syyttäjävirston pysyvän jaoston ratkaisu syyteneuvottelun soveltamisesta. Pykälässä viitattaisiin edellä selostettuihin EPPO-asetuksen 40 artiklan säännöksiin.

Säännöksen tarkoituksena olisi vahvistaa rikosasian vastaajan oikeusturvaa syyteneuvottelussa ja sitä kautta vahvistaa myös koko syyteneuvottelujärjestelmän uskottavuutta ja laatuvaatimuksia. Ajallisesti tuomioesitykseen laatimiseen tähtäävä syyteneuvottelu voidaan järjestää esitutkintavaiheessa, jutun siirryttyä syyteharkintaan, sekä vallitseva oikeuskäytäntö huomioiden jo syytteen nostamisen jälkeenkin. Koska valtuutetun Euroopan syyttäjän tulisi hankkia EPPO:n pysyvän jaoston ratkaisu syyteneuvottelun soveltamisesta jo ennen rikoksesta epäillyn kanssa käytävää neuvottelua ja tuomioesityksen laatimista, välttyttäisiin tilanteilta joissa pysyvä jaosto katsoisi, ettei jo aloitettua syyteneuvottelua voitaisikaan viedä loppuun saakka, vaikka valtuutettu Euroopan syyttäjä ja rikoksesta epäilty olisivat jo allekirjoittaneet tunnustamisoikeudenkäynnin pohjana olevan tuomioesityksen. Syyteneuvottelun asianmukaisuuden turvaamiseksi valtuutetun Euroopan syyttäjän tulisi syyteneuvottelualoitteen esilletulon jälkeen tuoda mahdollisimman varhaisessa vaiheessa rikoksesta epäillyn tietoon, että ehdotus on saatettava EPPO:n käsiteltäväksi ennen varsinaisen tuomioesityksen laatimista.

2.4 Laki syyttäjälaitoksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

2. luku. Syyttäjät ja syyttäjän tehtävät.

11 §. *Valtakunnansyyttäjän tehtävät ylimpänä syyttäjänä ja ratkaisuvalta.* Pykälän 1 momenttiin, jossa säädetään valtakunnansyyttäjän tehtävistä, ehdotetaan lisättäväksi uusi 5 kohta. Uuden kohdan mukaan valtakunnansyyttäjän tehtävänä olisi toimia kansallisena viranomaisena EPPO:n ja kansallisen syyttäviranomaisen välisissä toimivaltakysymyksissä. EPPO-asetuksen 25 artiklan 6 kohdan mukaan ne kansalliset viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia päättämään syytetoimia koskevan toimivallan jakamisesta kansallisella tasolla, päättävät kenellä on toimivalta tutkia tapaus tilanteessa, jossa EPPO ja kansallinen syyttäviranomainen ovat eri mieltä siitä, kuuluuko rikollinen toiminta EPPO-asetuksen 22 artiklan 2 tai 3 kohdan tai 25 artiklan 2 tai 3 kohdan soveltamisalaan. Suomessa kyseinen toimivalta toimia kansallisesti määriteltynä viranomaisena olisi tarkoituksenmukaista olla valtakunnansyyttäjällä ylimpänä syyttäjänä.

2.5 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

2. luku.

11 §. *Toimivaltaiset syyttäjät.* Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 2 luvun 11 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jolla valtuutetulle Euroopan syyttäjälle vahvistettaisiin kansallista syyttäjää vastaava toimivalta hoitaa lain mukaisia luovuttamiseen liittyviä syyttäjäntehtäviä. Säädöksellä täydennettäisiin EPPO-asetuksen 33 artiklan säännöksiä tutkintavankeudesta ja rajat ylittävistä luovuttamisesta. Artiklan 2 kohdan mukaan, jos on tarpeen pidättää ja luovuttaa henkilö, joka ei ole asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän sijaintivaltiossa, antaa kyseinen syyttäjä eurooppalaisen pidätysmääräyksen tai pyytää kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia antamaan tällaisen määräyksen. Ehdotetulla säännöksellä mahdollistettaisiin valtuutetun Euroopan syyttäjän toimivalta antaa eurooppalainen pidätysmääräys EPPO:n toimivaltaan kuuluvassa asiassa ja hoitaa muitakin lain mukaisia luovuttamiseen liittyviä syyttäjäntehtäviä.

2.6 Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 9 §:n muuttamisesta

2. luku.

9 §. Toimivaltaiset syyttäjät. Rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä annetun lain 2 luvun 9 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jolla valtuutetulle Euroopan syyttäjälle vahvistettaisiin kansallista syyttäjää vastaava toimivalta hoitaa lain mukaisia luovuttamiseen liittyviä syyttäjäntehtäviä. Säädöksellä täydennettäisiin asetuksen 105 artiklan 7 kohdan säännöksiä. Asetuksen mukaan valtuutettu syyttäjä voisi pyytää jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista antamaan rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan pyynnön sovellettavien sopimusten ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Esityksen mukaisella säädöksellä valtuutetulle Euroopan syyttäjälle annettaisiin kansallista viranomaista vastaava toimivalta.

2.7 Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) muuttamisesta

4 luku. Suullinen käsittely

16 a §. Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaa koskevien asioiden julkisuus. Lain 4 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 16 a § EPPO:n toimivaltaa koskevien asioiden julkisuudesta. Kysymys olisi valtakunnansyyttäjän tekemän, EPPO:n ja kansallisen syyttäväviranomaisen tutkinta- ja syytetoimivaltaa koskevaa erimielisyyttä koskevan päätöksen käsittelystä. Pykälässä olisi erityissäännöksiä käsittelyn ja oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuudesta. Muilta osin sovellettaisiin, mitä muualla kyseisessä laissa säädetään. Vaikka pykälä ehdotetaan sijoitettavaksi lain 4 lukuun, jossa ovat pääsääntöisesti vain suullisen käsittelyn julkisuutta koskevat säännökset, pykälä sisältäisi säännöksiä myös asian oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuudesta. Systemaattisesti on kuitenkin pidettävä selkeämpänä sijoittaa nämä yhtä asiaryhmää koskevat erityissäännökset yhteen paikkaan. Lisäksi ratkaisu vastaisi pakkokeinoasioiden julkisuuden osalta tehtyä perusratkaisua ja olisi näin ollen lain systematiikan kannalta selkein vaihtoehto.

Pykälän 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin ja oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuu-
teen Euroopan syyttäjänvirastosta annetun lain 9 §:n mukaisessa toimivaltaristiriitaa
koskevassa asiassa sovellettaisiin, mitä kyseisessä laissa säädetään, jollei pykälästä
muuta johdu. Kyseessä on selventävä säännös, joka sisältyy myös pakkokeinoasioi-
den julkisuutta koskevaan pykälään.

Pykälän 2 momentin mukaan tuomioistuin voisi suullisessa käsittelyssä asiaan osalli-
sen pyynnöstä tai erityisestä syystä muutoinkin päättää, että valtakunnansyyttäjän tut-
kinta- ja syytetoimivaltaa koskevaa erimielisyyttä koskevan päätöksen käsittely toimi-
tetaan kokonaan tai tarpeellisin osin yleisön läsnä olematta. Momenttia sovellettaisiin
ehdotetun EPPO-lain 9 §:n mukaiseen toimivaltaristiriitaa koskevaan Helsingin kärjä-
oikeuden käsittelyyn silloin, kun asiassa järjestetään suullinen käsittely. Pääsääntönä
olisi edelleenkin, että toimivaltaerimielisyyttä koskeva suullinen käsittely olisi lain
14 §:n 1 momentin säännösten mukaisesti julkinen. Pynnön suljetusta käsittelystä
voisi tehdä suullisessa käsittelyssä joko EPPO tai kansallinen syyttäväviranomainen.
Pynnön perusteena voisivat olla toimivaltaerimielisyyden kohteena olevan rikosasian
tutkinnalliset syyt. Ehdotettu säännös vastaisi tarkoitukseltaan saman lain 16 §:n 2
momentin säännöksiä pakkokeinoasian suullisen käsittelyn toimittamista yleisön läsnä
olematta. Kyseisessä säännöksessä pynnön voi esittää pakkokeinovaatimuksen esit-
tämä tutkinnallisista syistä tai rikoksesta epäilty. Tuomioistuin voi säännöksen mukaan
päättää asian käsittelystä yleisön läsnä olematta myös, jos tuomioistuin katsoo siihen
olevan tarvetta. Toimivaltaerimielisyyttä koskevassa asiassa ei ole kuitenkaan kysy-
mys pakkokeinoasiasta, vaan käsittelyyn sovelletaan EPPO-lain 9 §:n säännösten
mukaisesti soveltuvien osien, mitä oikeudenkäymiskaaren 8 luvussa säädetään hake-
musasioiden käsittelystä.

Pykälän 3 momentin mukaan ennen syytteen käsittelyn alkua toimitettavassa EPPO-
lain 9 §:n mukaisessa toimivaltaristiriitaa koskevassa käsittelyssä kertyneet oikeuden-
käyntiasiakirjat voitaisiin ratkaisun sisältävää oikeudenkäyntiasiakirjaa lukuun otta-
matta asianosaisen esittämästä tutkinnallisesta syystä, taikka jos tuomioistuin katsoo
muutoin siihen olevan tarvetta, määrätä pidettäväksi salassa enintään syyteasian kä-
sittelyyn saakka taikka kunnes asia on jätetty sillensä. Ehdotettava säännös soveltuisi
EPPO:n ja kansallisen syyttäjän toimivaltaa koskevasta erimielisyydestä tehdyn pää-
töksen käsittelyyn Helsingin kärjäoikeudessa.

Sillensä jättämisellä tarkoitettaisiin syyttäväviranomaisen lopullista päätöstä, joka ei
johtaisi syytteen nostamiseen tuomioistuimessa. Ehdotuksessa on näin ollen huomi-
oitu myös sellaiset tilanteet, joissa toimivaltaerimielisyyden kohteena alun perin ollut
rikosasia ei johtaisikaan syyteasian käsittelyyn. Helsingin kärjäoikeuden ratkaisun si-
sältävä asiakirja olisi toimivaltaerimielisyyttä koskevassa asiassa kuitenkin aina julki-
nen.

Ehdotettu säännös vastaisi muotoilultaan saman lain 4 luvun 16 §:n 2 ja 3 momentin säännöksiä pakkokeinoasioiden käsittelyssä tai todisteiden vastaanotossa kertyneiden oikeudenkäyntiasiakirjojen salassapidosta. Pykälän 2 momentin mukaan pakkokeinoasioissa salassapidon edellytyksenä ovat pakkokeinovaatimuksen esittäjän esittämät tutkinnalliset syyt tai tuomioistuimen muutoin harkitsema tarve. Nyt ehdotettavassa säännöksessä ensisijainen peruste toimivaltaerimielisyyttä koskevien oikeudenkäyntiasiakirjojen salaamiselle olisi pakkokeinoasioita vastaavasti rikosasian tutkinnan suojaaminen. Ehdotetulla säännöksellä ei olisi vaikutusta itse rikosasian asianosaisten tiedonsaantioikeuteen tai -velvollisuuksiin, joista on voimassa, mitä säädetään esitutkintalain 4 luvun 15 §:ssä.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan EPPO:n aloittaessa toimintansa. Tämänhetkisen suunnitelman mukaan EPPO aloittaa toimintansa marraskuussa 2020.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Ehdotus on merkityksellinen perustuslain 1 §:n valtion täysivaltaisuutta ja 104 §:n syyttäjälaitosta koskevien säännösten kannalta. EPPO:n oikeusperustan muodostaa Lissabonin sopimukseen sisältyvä SEUT 86 artikla. Mainittu artikla on ollut yhtenä perusteena sille, että Lissabonin sopimus on saatettu voimaan niin sanotussa supistetussa perustuslainsäätämisjärjestyksessä (HE 23 vp s. 335, PeVL 13/2008 vp s. 8/I).

EPPO-asetuksen neuvotteluvaiheessa eduskunnan perustuslakivaliokunta on ottanut EPPO:n perustamiseen kantaa valtioneuvoston U-jatkokirjeistä antamissaan lausunnoissa (PeVL61/2016 vp, PeVL 19/2017). Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 61/2016 vp s. 4 ja siinä viitattut lausunnot), että mikäli asetukselle on selvä ja hyväksyttävä oikeusperusta perussopimuksista, ei kysymys ole toimivallan siirrosta valtio-sääntöoikeudellisessa merkityksessä ja täysivaltaisuuden uudesta rajoituksesta. Valiokunta on lisäksi katsonut, että syyttäjän tehtävässä on kiistatta kysymys sellaisesta julkisen vallan käyttämisestä, jonka osoittaminen muulle kuin kansalliselle viranomaiselle on ristiriidassa valtion täysivaltaisuutta koskevan perustuslain 1 §:n ja syyttäjälaitosta koskevan 104 §:n kanssa. Valiokunta on pitänyt olennaisena, että eduskunta on perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella Lissabonin sopimuksen hyväksymisen ja kansallisen voimaan saattamisen yhteydessä hyväksynyt SEUT 86 artiklan mukaisen EPPO:n perustamisen. Edellä selostetun perusteella asetusta ei ole ristiriidassa perustuslain kanssa ja sitä sovelletaan laintasoisena säännöksenä Suomessa. EPPO-lakiin ehdotetaan lisäksi EPPO:n toimivaltaa Suomessa koskevaa 2 §:ää, joka täyttäisi PL 104 §:n mukaisen vaatimuksen säätää syyttäjän toimivaltaa käyttävästä viranomaisesta tarkemmin laissa.

Esityksessä ehdotettu sääntely on lisäksi merkityksellistä PL 10 §:ssä säädetyn yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Ehdotettu sääntely on merkityksellistä myös esimerkiksi EU:n perusoikeuskirjan kannalta. EU:n perusoikeuskirjan 7 artiklassa turvataan yksityiselämän suoja ja 8 artiklassa jokaisen oikeus henkilötietojensa suojaan. Artiklan mukaan henkilötietojen käsittelyn on oltava asianmukaista ja sen on tapahduttava tiettyä tarkoitusta varten ja asianomaisen henkilön suostumuksella tai muun laissa säädetyn oikeuttavan perusteen nojalla. EU:n tuomioistuimen antamat tuomiot määrittävät näiltä osin yksityiselämän ja henkilötietojen suojan keskeistä sisältöä. Samoin Euroopan ihmisoikeussopimuksen yksityiselämän suojaa koskevan 8 artiklan on Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä katsottu kattavan myös henkilötietojen suojan.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Henkilötietojen suojasta säädetään yleisessä tietosuoja-asetuksessa ja sitä kansallisesti täydentävissä tietosuojalaissa sekä rikosasioiden tietosuojalaissa, jolla on pantu täytäntöön rikosasioiden tietosuojadirektiivi.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että yleisen tietosuoja-asetuksen yksityiskohtainen sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös PL 10 §:ssä turvattun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta (PeVL 14/2018 vp, s. 4). Valiokunta on myös todennut, että toisin kuin suoraan sovellettava yleinen tietosuoja-asetus, rikosasioiden tietosuojadirektiivi ei sisällä sellaista yksityiskohtaista sääntelyä, joka muodostaisi riittävän säännöspohjan PL 10 §:ssä turvattun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta (PeVL 14/2018 vp, s. 7). Arvioidessaan esitystä rikosasioiden tietosuojadirektiivin yleiseksi täytäntöönpanolainsäädännöksi perustuslakivaliokunta piti merkityksellisenä, että säännökseen sisältyi asianmukaiset ja yksityiskohtaiset säännökset henkilötietojen käsittelyn yleisistä edellytyksistä ja periaatteista, rekisteröidyn oikeuksista, valvonnasta ja esimerkiksi tietoturvasta (PeVL 26/2018 vp).

Euroopan syyttäjänviraston käsittelemien *hallinnollisten henkilötietojen* käsittelyyn sovelletaan uutta toimielinten tietosuoja-asetusta, jolla on uudistettu unionin toimielimiä koskeva tietosuojasääntely vastaamaan paremmin yleistä tietosuoja-asetusta. Euroopan syyttäjänviraston käsittelemien *operatiivisten henkilötietojen* käsittelyyn sovelletaan EPPO-asetukseen sisältyvää sääntelyä, joka on monilta osin yhtenevää rikosasioiden tietosuojadirektiivin kanssa. EPPO-asetuksen sisältämä sääntely on kuitenkin kokonaisuudessaan rikosasioiden tietosuojadirektiivissä säädettyä täsmällisempää. EPPO-asetuksessa säädetään muun muassa henkilötietojen käsittelyn yleisistä edellytyksistä ja periaatteista (47 ja 49 artikla), henkilötietojen säilytysajoista (50 artikla), rekisteröidyn oikeuksista ja niiden käyttämisestä (59–62 artikla), valvonnasta (85 artikla) ja tietoturvasta (73 artikla). Asetukseen sisältyvä tietosuojasääntely on siten sillä tavoin kattavaa ja yksityiskohtaista, että se varmistaa PL 10 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla Euroopan syyttäjänvirastolle luovutettujen ja sen käsittelemien henkilötietojen suojan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaisesti.

Ensimmäisen lakiehdotuksen mukaan syyttäjä voisi luovuttaa Euroopan syyttäjänvirastolle henkilötietoja salassapitosäännösten estämättä. Syyttäjä saisi luovuttaa EPPO-asetuksen 24 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut tiedot ja tämän lisäksi muita asian käsittelemiseksi välttämättömiä tietoja. Lisäksi valtuutetulla Euroopan syyttäjällä ja Euroopan syyttäjällä olisi oikeus saada tehtäviensä edellyttämiä tarpeellisia tietoja viranomaisilta ja yhteisöiltä Syyttäjälaitoksesta annetun lain 22 §:n mukaisesti. Tietoihin tyypillisesti sisältyy perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä arkaluonteisiksi katsottuja tietoja kuten tietoja epäilyistä rikoksesta tai rikostuomioista.

Arvioidessaan tietojen luovutusta EU:n viranomaisrekistereihin perustuslakivaliokunta on korostanut sitä, että muun muassa arkaluonteisten rikostietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain kyseisen järjestelmän kannalta välttämättömään (PeVL 3/2017 vp). EPPO-asetuksen 24 artiklan 4 kohdan mukaan Euroopan syyttäjänvirastolle tehtävän ilmoituksen on sisällettävä vähintäänkin tosi-seikkojen kuvaus, mukaan lukien arvio aiheutuneesta tai todennäköisesti aiheutuvasta vahingosta, mahdollinen oikeudellinen luokittelu sekä kaikki saatavilla olevat tiedot mahdollisista uhreista, epäillyistä henkilöistä ja mahdollisista muista asianosaisista. Säännös määrittelee velvoittavalla tavalla luovutettavat vähimmäistiedot, joten se on tältä osin tarkkarajainen ja rajattu välttämättömään. Asian käsittelemiseksi saat-
taa kuitenkin olla perusteltua luovuttaa myös muita asiaan liittyviä tietoja. Näin ollen ehdotuksen mukaan muita tietoja voitaisiin luovuttaa, jos se on asian käsittelemiseksi välttämätöntä. Luovutettuihin tietoihin voidaan EPPO-asetuksen 46 artiklan 3 kohdan mukaan myöntää pääsy muulle kuin asiaa käsittelevälle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Lakiehdotuksen mukaan valtuutettu Euroopan syyttäjä voisi myöntää pääsyn, jos se on tarpeen EPPO-asetuksessa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

EPPO-asetuksen 80 artiklassa säädetään Euroopan syyttäjänvirastolle luovutettujen tietojen siirtämisestä edelleen kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle. Siirron edellytyksenä olisi muun muassa tiedon alun perin siirtäneen jäsenvaltion antama lupa ja varmuus riittävästä tietosuojan tasosta kohdemaassa. Lakiehdotuksen mukaan luvan tietojen siirtämiseen voisi antaa alkuperäisen siirron toteuttanut toimivaltainen viranomainen ottaen asianmukaisesti huomioon rikoksen vakavuuden, henkilötietojen alkuperäisen siirron tarkoituksen ja muut asiassa merkitykselliset seikat. Säännös on pääosin saman sisältöinen kuin perustuslakivaliokunnan myötävaikutuksella (PeVL 26/2018 vp) säädetyn rikosasioiden tietosuojalain 41 §:n 3 momentin säännös. Muita asiassa merkityksellisiä seikkoja voisivat olla muun muassa vastaanottavan maan ihmisoikeustilanne tai olosuhteet, joissa tietojen luovuttamisen vuoksi jotakin henkilöä uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus, muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu, vaino, mieli-valtainen vapaudenriisto tai epäoikeudenmukainen oikeudenkäynti.

Mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1.

Laki

Euroopan syyttäjänvirastosta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa annetaan tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annettua neuvoston asetusta (EU) 2017/1939, jäljempänä *EPPO-asetus*, täydentävät säännökset.

2 §

Euroopan syyttäjänviraston toimivalta Suomessa

Euroopan syyttäjänvirasto on toimivaltainen käyttämään EPPO-asetuksessa tarkoitettua tutkinta- ja syytetoimivaltaa Suomessa.

3 §

Menettely nimettäessä ehdokkaita Euroopan syyttäjäksi

Euroopan syyttäjänvirastossa avoimena olevasta Euroopan syyttäjän tehtävästä on ennen ehdokkaiden nimeämistä ilmoitettava ja ilmoitus on julkaistava asianmukaisella tavalla. Ehdokkaaksi voidaan nimetä vain tehtävää hakenut.

Sen lisäksi, mitä EPPO-asetuksen 16 artiklan 1 kohdassa säädetään, Euroopan syyttäjän kelpoisuusvaatimuksiin sovelletaan mitä syyttäjän tai tuomarin kelpoisuusvaatimuksista säädetään.

Suomen ehdokkaat Euroopan syyttäjän tehtävään nimeää valtioneuvosto oikeusministeriön esityksestä. Valtakunnansyyttäjän toimistolle on varattava tilaisuus antaa lausunto oikeusministeriön esittämistä henkilöistä.

Euroopan syyttäjäksi nimitetylle on myönnettävä palkatonta virkavapaata virastaan siksi ajaksi, kun hän toimii Euroopan syyttäjänä.

4 §

Menettely nimettäessä ehdokkaita valtuutetuiksi Euroopan syyttäjiksi

Euroopan syyttäjänvirastossa avoimena olevasta valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävästä on ennen ehdokkaiden nimeämistä ilmoitettava ja ilmoitus on julkaistava asianmukaisella tavalla. Ehdokkaaksi voidaan nimetä vain tehtävää hakenut.

Sen lisäksi, mitä EPPO-asetuksen 17 artiklan 2 kohdassa säädetään, valtuutetun Euroopan syyttäjän kelpoisuusvaatimuksiin sovelletaan mitä syyttäjän kelpoisuusvaatimuksista säädetään.

Suomen ehdokkaat valtuutetuiksi Euroopan syyttäjiksi nimeää valtioneuvosto Valtakunnansyyttäjän toimiston esityksestä.

Valtuutettu Euroopan syyttäjä nimitetään määrääjäksi syyttäjän virkaan Syyttäjälaitokseen, mikäli häntä ei ole nimitetty syyttäjänvirkaan. Nimittämismenettelyyn sovelletaan mitä Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 17 §:ssä säädetään.

Valtuutetuksi syyttäjäksi nimitetylle on myönnettävä palkatonta virkavapaata virastaan siksi ajaksi, kun hän toimii valtuutettuna Euroopan syyttäjänä.

5 §

Euroopan syyttäjän ja valtuutetun Euroopan syyttäjän toimivaltuudet Suomessa

Sen lisäksi, mitä EPPO-asetuksessa säädetään, Euroopan syyttäjällä ja valtuutetulla Euroopan syyttäjällä on samat toimivaltuudet Suomessa kuin syyttäjällä Suomen lain mukaan.

6 §

Valtuutetun Euroopan syyttäjän toimiminen kansallisena syyttäjänä

Valtuutettu Euroopan syyttäjä voi hoitaa EPPO-asetuksen 13 artiklan 3 kohdassa sallitun mukaisesti myös kansallisen syyttäjän tehtäviä.

7 §

Ilmoittaminen Euroopan syyttäjänvirastolle

Syyttäjän tulee ilmoittaa valtuutetulle Euroopan syyttäjälle EPPO-asetuksen 24 artiklassa tarkoitetusta rikosasiasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun ilmoitukseen saa salassapitosäännösten estämättä sisällyttää EPPO-asetuksen 24 artiklan 4 kohdassa tarkoitettut tiedot ja muut vireillä olevan asian käsittelemiseksi välttämättömät tiedot.

8 §

Kansallisten viranomaisten kuuleminen

EPPO-asetuksen 13 artiklan 2 ja 3 kohdassa, 25 artiklan 2 ja 3 kohdassa, 27 artiklan 4 kohdassa sekä 40 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa kuulemismenettelyissä kansallisena viranomaisena toimii valtakunnansyyttäjän toimisto.

9 §

Toimivallan käyttöä koskevan erimielisyyden ratkaiseminen

EPPO-asetuksen 25 artiklan 6 kohdassa tarkoitetusta toimivallan käyttöä koskevasta erimielisyydestä Euroopan syyttäjänviraston ja kansallisen syyttäjäviranomaisen välillä päättää valtakunnansyyttäjä.

Valtakunnansyyttäjän päätös on perusteltava ja se on saatettava Helsingin käräjäoikeuden ratkaistavaksi 14 päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Käräjäoikeuden tulee varata Euroopan syyttäjänvirastolle tilaisuus tulla kuulluksi asiassa. Asian käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä hakemusasioiden käsittelystä säädetään. Asia on käsiteltävä kiireellisenä.

Käräjäoikeus on päätösvaltainen, kun siinä on yksin puheenjohtaja.

Asian käsittelyssä kertyneiden oikeudenkäyntiasiakirjojen ja suullisen istunnon julkisuudesta säädetään oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007) 16 a §:ssä.

Helsingin käräjäoikeuden ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla.

10 §

Pakkokeinojen käyttäminen

EPPO-asetuksen 30 artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitettuja toimenpiteitä ovat kiinniottaminen, pidättäminen, vangitseminen, yhteydenpidon rajoittaminen, matkustuskielto, vakuustakavarikko sekä takavarikko ja asiakirjan jäljentäminen, etsintä ja datan säilyttämismääräys, tutkimuspaikan tai -kohteen eristäminen, henkilötuntomerkkien ottaminen, DNA-tunnisteen määrittäminen, telekuuntelu, tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta, televalvonta, sijaintitietojen hankkiminen epäillyn ja tuomitun tavoittamiseksi, tukiasematietojen hankkiminen, suunnitelmallinen tarkkailu, peitelty tiedonhankinta, tekninen tarkkailu, peitet toiminta, valeosto, tietolähteen ohjattu käyttö ja valvottu läpilasku.

Jos EPPO-asetuksen 31 artiklan mukainen rajat ylittävä tutkinta edellyttää 1 momentissa tarkoitetun pakkokeinojen käyttöä, pakkokeinojen käytön edellytyksenä on, että se olisi Suomen lain mukaan sallittua, jos tutkittavana oleva teko olisi tehty Suomessa vastaavissa olosuhteissa.

Pakkokeinojen käytöstä päätettäessä ja niitä käytettäessä noudatettavaan menettelyyn on sovellettava, mitä Suomen laissa ja EPPO-asetuksen 32 artiklassa säädetään.

11 §

Rajat ylittävät tutkintatoimenpiteet

Jos EPPO-asetuksen 31 artiklan mukainen rajat ylittävä tutkintatoimenpide edellyttää Suomessa vastaavissa olosuhteissa muun kuin asiaa käsittelevän valtuutetun syyttäjän päätöstä, tällainen päätös on haettava tutkintatoimenpiteen perusteeksi.

12 §

Ylimääräisen tiedon ja henkilötuntemerkkien luovuttaminen

Jos EPPO-asetuksen 31 artiklan mukainen rajat ylittävä tutkinta edellyttää pakkokeinolain 10 luvun 55 §:ssä tarkoitetun ylimääräisen tiedon luovuttamista toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon, tiedon luovuttamisen edellytyksenä on, että tietoa voitaisiin käyttää mainitun luvun 56 §:n 1, 2 tai 4-6 momentin mukaisesti Suomessa vastaavassa tilanteessa.

Pakkokeinolain 9 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun tiedon luovuttamiseen sovelletaan, mitä mainitussa momentissa säädetään.

13 §

Asian käsittelyn lopettaminen ja päätöksen tiedoksi antaminen

Euroopan syyttäjänviraston päätettyä lopettaa EPPO-asetuksen 39 artiklassa säädetyllä tavalla sen toimivaltaan kuuluvan rikosasian käsittelyn ilman asian käsittelyn siirtämistä kansalliselle syyttäjäviranomaiselle, päätöksestä ilmoitetaan rikosasian asianosaiselle siten kuin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 9 §:ssä säädetään.

14 §

Valtuutetun Euroopan syyttäjän ja Euroopan syyttäjän tiedonsaantioikeus

Mitä syyttäjän tiedonsaantioikeudesta säädetään syyttäjälaitoslain (32/2019) 22 §:ssä, sovelletaan myös valtuutettuun Euroopan syyttäjään ja Euroopan syyttäjään näiden hoitaessa EPPO-asetuksen mukaisia tehtäviään. Mitä tietojen luovuttamisesta syyttäjälle säädetään laissa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (761/2003), laissa henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa (579/2005), laissa henkilötietojen käsittelystä Tullissa (639/2015) ja muussa laissa, sovelletaan myös tietojen luovuttamiseen valtuutetulle Euroopan syyttäjälle ja Euroopan syyttäjälle näiden hoitaessa EPPO-asetuksen mukaisia tehtäviään.

15 §

Pääsyoikeuden myöntäminen asianhallintajärjestelmään

Valtuutettu Euroopan syyttäjä voi sen käsittelemien asioiden osalta pyynnöstä myöntää pääsyoikeuden toiselle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle Euroopan syyttäjänviraston asianhallintajärjestelmässä säilytettyihin tietoihin, jos pääsy on tarpeen EPPO-asetuksessa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

16 §

Luvan antaminen henkilötietojen siirtämiseen kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle

EPPO-asetuksen 80 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetun ennakkoluvan henkilötietojen edelleen siirtämiseen kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle voi antaa alkuperäisen siirron toteuttanut toimivaltainen viranomainen ottaen asianmukaisesti huomioon rikoksen vakavuuden, henkilötietojen alkuperäisen siirron tarkoituksen ja muut asiassa merkitykselliset seikat.

17 §

Euroopan syyttäjänviraston edustaminen korkeimmassa oikeudessa

Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaan kuuluvissa asioissa Euroopan syyttäjänvirasto päättää valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimmalle oikeudelle.

Valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävänä on ajaa rikosasiaa korkeimmassa oikeudessa Euroopan syyttäjänviraston puolesta.

18 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan .

2.

Laki

esitutkintalain 3 luvun 10 a §:n ja 5 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 10 a §:ään uusi 6 momentti ja 5 luvun 1 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3 luku

Esitutinnan toimittamisen yleiset säännökset

10a §

Esitutinnan rajoittaminen tunnustuksen perusteella

Jos esitutkinnassa on saman henkilön tekemäksi epäiltyjä rikoksia kaksi tai useampi ja hän on tunnustamalla edistänyt yhden tai useamman epäillyn rikoksen selvittämistä, syyttäjä voi, jos hän katsoo sen perustelluksi ottaen huomioon asian laadun ja esitettävät vaatimukset, käsittelystä ilmeisesti aiheutuvat kustannukset ja siihen kuluva aika sekä muut seikat, tutkinnanjohtajan esityksestä määrätä, että esitutkintaa ei toimiteta kaikista rikoksista tai että esitutkinta näiden osalta lopetetaan.

Jos esitutkintaa rajoitetaan 1 momentin nojalla tunnustuksen perusteella, syyttäjä voi samalla tutkinnanjohtajan esityksestä sitoutua vaatimaan rangaistusta rikoslain 6 luvun 8 a §:ssä tarkoitetun lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti epäilystä rikoksesta, josta esitutkinta toimitetaan. Syyttäjä voi tehdä vastaavan sitoumuksen myös silloin, kun tutkittavana on yksi epäilty rikos, jonka selvittämistä rikoksesta epäilty on edistänyt tunnustamalla sen kokonaan tai olennaisilta osiltaan.

Jos asiassa menetellään 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, voidaan järjestää syyttäjän ja rikoksesta epäillyn välinen neuvottelu sekä laatia tuomioesitys noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 ja 10 a §:ssä säädetään.

Päätös jättää esitutkinta toimittamatta tai lopettaa se ja syyttäjän sitoumus vaatia lievempää rangaistusta saadaan peruuttaa vain, jos 1 momentissa tarkoitettu tunnustus peruutetaan taikka asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös tai sitoumus on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Tämän pykälän nojalla esitutkintaa ei jätetä toimittamatta tai lopeteta eikä tehdä 2 momentissa tarkoitettua sitoumusta siltä osin kuin epäilystä rikoksesta on säädetty ankarampi rangaistus kuin kuusi vuotta vankeutta tai epäilty rikos on rikoslain 20 luvun 1, 4, 5, 6, 8 a ja 8 b §:ssä tai 21 luvun 4, 5, 6 a ja 7–15 §:ssä tarkoitettu rikos taikka tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaatii esitutinnan toimittamista.

Rikosasiassa, jonka osalta Euroopan syyttäjänvirasto käyttää toimivaltaa, 1 – 3 momentin soveltamisen edellytyksenä on, että Euroopan syyttäjänviraston pysyvä jaosto on hyväksynyt menettelyn. Asia on saatettava tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annetun neuvoston asetuksen 2017/1939 40 artiklassa säädetyllä tavalla pysyvän jaoston ratkaistavaksi ennen kuin syyttäjä päättää 1 – 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

5 luku

Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän esitutkintayhteistyö

1 §

Ilmoitus syyttäjälle

Esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle asiasta, jossa rikoksesta epäiltynä on poliisimies, jollei asiaa käsitellä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä. Syyttäjälle on lisäksi ilmoitettava tutkittavaksi tulleesta rikoksesta, jonka esitutkinta- ja syyttäväviranomaiset ovat yhdessä niille kuuluvan toimivaltan perusteella päättäneet kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden piiriin tai josta syyttäjä on pyytänyt ilmoittamaan.

Esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle myös rikoksesta, jonka osalta Euroopan syyttäjänvirasto voi käyttää toimivaltaa.

3.

Laki

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 10 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

1 luku

Syyteoikeudesta ja syyteharkinnasta

10 §

Syyttäjä voi ryhtyä omasta tai asianosaisen aloitteesta toimenpiteisiin tuomioesityksen tekemiseksi ja sen käsittelemiseksi 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä, jos:

- 1) epäillystä rikoksesta ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin kuusi vuotta vankeutta, ei kuitenkaan rikoslain (39/1889) 20 luvun 1, 4, 5, 6, 8 a ja 8 b §:ssä tai 21 luvun 4, 5, 6 a ja 7–15 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta; ja
  - 2) hän katsoo asian käsittelyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä perustelluksi ottaen huomioon asian laadun ja esitettävät vaatimukset, yhtäältä mainitussa oikeudenkäynnissä ja toisaalta syyteasiasta säädettyssä järjestyksessä käsittelystä ilmeisesti aiheutuvat kustannukset ja siihen kuluva aika sekä mahdolliset epäiltyyn rikokseen tai siihen välittömästi liittyvään rikokseen kuuluvat osallisuuskysymykset.
- Tuomioesitys voidaan tehdä, kun:
- 1) asianomaisesta rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja tunnustaa epäillyn rikoksen ja suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä;
  - 2) syyttäjä ja rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja ovat yhtä mieltä syyksiluettavasta rikoksesta;
  - 3) asianomistaja on ilmoittanut esitutkinnassa, ettei hänellä ole vaatimuksia asiassa, tai suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä.

Syyttäjä sitoutuu tuomioesityksessä vaatimaan rangaistusta rikoslain 6 luvun 8 a §:ssä tarkoitetun lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti. Syyttäjä voi myös sitoutua jättämään syytteen nostamatta yhdestä tai useammasta epäillyistä rikoksista tämän luvun 8 §:n 2 momentin mukaisesti.

Tuomioesitys on laadittava kirjallisena ja osapuolten on se allekirjoitettava ja päivättävä. Esityksessä on ilmoitettava 2 momentissa tarkoitetut tiedot sekä syyttäjän sitoumus vaatia rangaistusta lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti. Syyttäjä voi tuomioesityksessä ilmoittaa kantansa tuomittavan rangaistuksen lajista ja määrästä. Tuomioesityksen sisällöstä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä 5 luvun 3 §:ssä säädetään haastehakemuksesta.

Rikosasiassa, jossa Euroopan syyttäjänvirasto käyttää toimivaltaa, tuomioesityksen tekemisen edellytyksenä on, että Euroopan syyttäjänviraston pysyvä jaosto on hyväksynyt menettelyn. Asia on saatettava tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annetun neuvoston asetuksen 2017/1939 40 artiklassa säädetyllä tavalla pysyvän jaoston ratkaistavaksi ennen kuin syyttäjä päättää tuomioesityksen tekemisestä.

4.

Laki

syyttäjälaitoksesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 11 §:n 1 momenttiin uusi 5 kohta seuraavasti:

2 luku

Syyttäjät ja syyttäjän tehtävät

11 §

Valtakunnansyyttäjän tehtävät ylimpänä syyttäjänä ja ratkaisuvalta

Valtakunnansyyttäjän tehtävänä on:

- 1) toimia syyttäjänä niissä asioissa, jotka hänelle lain mukaan kuuluvat tai jotka hän ottaa käsiteltäväkseen;
- 2) päättää syyttäjän valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimpaan oikeuteen ja syyttäjien edustamisesta korkeimmassa oikeudessa;
- 3) valvoa ja edistää syyttäjän toiminnan oikeudellista laatua ja yhdenmukaisuutta;
- 4) määrätä esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetut, poliisimiehen tekemäksi epäiltyjen rikosten tutkinnanjohtajina toimivat syyttäjät;
- 5) *päättää tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annetun neuvoston asetuksen 2017/1939 25 artiklan 6 kohdan mukaisesti tutkinta- ja syytetoimivaltaa koskevasta erimielisyydestä Euroopan syyttäjänviraston ja kansallisen syyttäjänviranomaisen välillä.*

Valtakunnansyyttäjä voi ottaa itse ratkaistavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluvan asian tai määrätä alaisensa syyttäjän ajamaan syytettä, jonka nostamisesta hän on päättänyt. Valtakunnansyyttäjä voi myös määrätä asian alaisensa syyttäjän syyteharkintaan.

Valtakunnansyyttäjä voi antaa nimetyille syyttäjänvirastaan virkavapaalla olevalle, toisessa virkasuhteessa olevalle virkamiehelle määräajaksi sellaiset syyttäjänvaltuudet, joita tämä määrättyssä tehtävässään tarvitsee. Syyttäjänvaltuuksia käyttävään henkilöön sovelletaan muutoin, mitä syyttäjistä säädetään.

5.

Laki

Laki rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 12 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 luku

Luovuttaminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon

12 §

Toimivaltaiset syyttäjät

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin kärjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjäntehtäviä.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä.

Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaan kuuluvissa rikosasioissa valtuutettu Euroopan syyttäjä on toimivaltainen hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjäntehtäviä.

6.

Laki

**rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä
annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden
välillä annetun lain (1383/2007) 9 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 luku

Luovuttaminen Suomesta toiseen pohjoismaahan

9 §

Toimivaltaiset syyttäjät

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin kärjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjäntehtäviä.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä.

Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaan kuuluvissa rikosasioissa valtuutettu Euroopan syyttäjä on toimivaltainen hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjäntehtäviä.

7.

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007)
4 lukuun uusi 16 a § seuraavasti:

4 luku

Suullinen käsittely

16 a §

Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaa koskevien asioiden julkisuus

Oikeudenkäynnin ja oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuuteen Euroopan syyttäjänvirastosta annetun lain (/) 9 §:n mukaisessa toimivaltaristiriitaa koskevassa asiassa sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään, jollei tästä pykälästä muuta johdu.

Tuomioistuin voi asiaan osallisen pyynnöstä tai erityisestä syystä muutoinkin päättää, että suullinen käsittely toimitetaan kokonaan tai tarpeellisin osin yleisön läsnä olematta, jos ratkaistavana on valtakunnansyyttäjän Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 2 luvun 11 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti tutkinta- ja syytetoimivaltaa koskevasta erimielisyydestä Euroopan syyttäjänviraston ja kansallisen syyttäviranomaisen välillä tekemä päätös.

Ennen syytteen käsittelyn alkua toimitettavassa Euroopan syyttäjänvirastosta annetun lain (/) 9 §:n mukaisessa toimivaltaristiriitaa koskevassa käsittelyssä kertyneet oikeudenkäyntiasiakirjat voidaan ratkaisun sisältävää oikeudenkäyntiasiakirjaa lukuun ottamatta asianosaisen esittämästä tutkinnallisesta syystä, taikka jos tuomioistuin katsoo muutoin siihen olevan tarvetta, määrätä pidettäväksi salassa enintään syyteasian käsittelyyn saakka taikka kunnes asia on jätetty sillensä.

RINNAKKAISTEKSTIT

2.

Laki

esitutkintalain 3 luvun 10 a §:n ja 5 luvun 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 10 a §:ään uusi 6 momentti ja 5 luvun 1 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

3 luku

Esitutinnan toimittamisen yleiset säännökset

10 a §

Esitutinnan rajoittaminen tunnustuksen perusteella

Voimassa oleva laki

Jos esitutkinnassa on saman henkilön tekemäksi epäiltyjä rikoksia kaksi tai useampi ja hän on tunnustamalla edistänyt yhden tai useamman epäillyn rikoksen selvittämistä, syyttäjä voi, jos hän katsoo sen perustelluksi ottaen huomioon asian laadun ja esitettävät vaatimukset, käsittelystä ilmeisesti aiheutuvat kustannukset ja siihen kuluva aika sekä muut seikat, tutkinnanjohtajan esityksestä määrätä, että esitutkintaa ei toimiteta kaikista rikoksista tai että esitutkinta näiden osalta lopetetaan.

Jos esitutkintaa rajoitetaan 1 momentin nojalla tunnustuksen perusteella, syyttäjä voi samalla tutkinnanjohtajan esityksestä sitoutua vaatimaan rangaistusta rikoslain 6 luvun 8 a §:ssä tarkoitetun lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti epäilystä rikoksesta, josta esitutkinta toimitetaan. Syyttäjä voi tehdä vastaavan sitoumuksen myös silloin, kun tutkittavana on yksi epäilty rikos, jonka selvittämistä rikoksesta epäilty on edistänyt tunnustamalla sen kokonaan tai olennaisilta osiltaan.

Jos asiassa menetellään 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, voidaan järjestää syyttäjän ja rikoksesta epäillyn välinen neuvottelu sekä laatia tuomioesitys noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 ja 10 a §:ssä säädetään.

Päätös jättää esitutkinta toimittamatta tai lopettaa se ja syyttäjän sitoumus vaatia lievempää rangaistusta saadaan peruuttaa vain, jos 1 momentissa tarkoitettu tunnustus peruutetaan taikka asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös tai sitoumus on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Tämän pykälän nojalla esitutkintaa ei jätetä toimittamatta tai lopeteta eikä tehdä 2 momentissa tarkoitettua sitoumusta siltä osin kuin epäilystä rikoksesta on säädetty ankarampi rangaistus kuin kuusi vuotta vankeutta tai epäilty rikos on rikoslain 20 luvun 1, 4, 5, 6, 8 a ja 8 b §:ssä tai 21 luvun 4, 5, 6 a ja 7–15 §:ssä tarkoitettu rikos taikka tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaatii esitutinnan toimittamista.

Ehdotus

Jos esitutkinnassa on saman henkilön tekemäksi epäiltyjä rikoksia kaksi tai useampi ja hän on tunnustamalla edistänyt yhden tai useamman epäillyn rikoksen selvittämistä, syyttäjä voi, jos hän katsoo sen perustelluksi ottaen huomioon asian laadun ja esitettävät vaatimukset, käsittelystä ilmeisesti aiheutuvat kustannukset ja siihen kuluva aika sekä muut seikat, tutkinnanjohtajan esityksestä määrätä, että esitutkintaa ei toimiteta kaikista rikoksista tai että esitutkinta näiden osalta lopetetaan.

Jos esitutkintaa rajoitetaan 1 momentin nojalla tunnustuksen perusteella, syyttäjä voi samalla tutkinnanjohtajan esityksestä sitoutua vaatimaan rangaistusta rikoslain 6 luvun 8 a §:ssä tarkoitetun lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti epäilystä rikoksesta, josta esitutkinta toimitetaan. Syyttäjä voi tehdä vastaavan sitoumuksen myös silloin, kun tutkittavana on yksi epäilty rikos, jonka selvittämistä rikoksesta epäilty on edistänyt tunnustamalla sen kokonaan tai olennaisilta osiltaan.

Jos asiassa menetellään 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, voidaan järjestää syyttäjän ja rikoksesta epäillyn välinen neuvottelu sekä laatia tuomioesitys noudattaen, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 ja 10 a §:ssä säädetään.

Päätös jättää esitutkinta toimittamatta tai lopettaa se ja syyttäjän sitoumus vaatia lievempää rangaistusta saadaan peruuttaa vain, jos 1 momentissa tarkoitettu tunnustus peruutetaan taikka asiassa ilmenneen uuden selvityksen mukaan päätös tai sitoumus on perustunut olennaisesti puutteellisiin tai virheellisiin tietoihin.

Tämän pykälän nojalla esitutkintaa ei jätetä toimittamatta tai lopeteta eikä tehdä 2 momentissa tarkoitettua sitoumusta siltä osin kuin epäilystä rikoksesta on säädetty ankarampi rangaistus kuin kuusi vuotta vankeutta tai epäilty rikos on rikoslain 20 luvun 1, 4, 5, 6, 8 a ja 8 b §:ssä tai 21 luvun 4, 5, 6 a ja 7–15 §:ssä tarkoitettu rikos taikka tärkeä yleinen tai yksityinen etu vaatii esitutkinnan toimittamista.

Rikosasiassa, jonka osalta Euroopan syyttäjänvirasto käyttää toimivaltaa, 1 – 3 momentin soveltamisen edellytyksenä on, että Euroopan syyttäjänviraston pysyvä jaosto on hyväksynyt menettelyn. Asia on saatettava tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annetun neuvoston asetuksen 2017/1939 40 artiklassa säädetyllä tavalla pysyvän jaoston ratkaistavaksi ennen kuin syyttäjä päättää 1 – 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

5 luku

Esitutkintaviranomaisen ja syyttäjän esitutkintayhteistyö

1 §

Ilmoitus syyttäjälle

Voimassa oleva laki

Esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle asiasta, jossa rikoksesta epäiltynä on poliisimies, jolle asiaa käsitellä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetyssä menettelyssä. Syyttäjälle on lisäksi ilmoitettava tutkittavaksi tulleesta rikoksesta, jonka esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiset ovat yhdessä niille kuuluvan toimivallan perusteella päättäneet kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden piiriin tai josta syyttäjä on pyytänyt ilmoittamaan.

Ehdotus

Esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle asiasta, jossa rikoksesta epäiltynä on poliisimies, jollei asiaa käsitellä sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädettyssä menettelyssä. Syyttäjälle on lisäksi ilmoitettava tutkittavaksi tulleesta rikoksesta, jonka esitutkinta- ja syyttäväviranomaiset ovat yhdessä niille kuuluvan toimival-
lan perusteella päättäneet kuuluvan ilmoitusvelvollisuuden piiriin tai josta syyttäjä on pyy-
tänyt ilmoittamaan.

Esitutkintaviranomaisen on viipymättä ilmoitettava syyttäjälle myös rikoksesta, jonka osalta Euroopan syyttäjänvirasto voi käyttää toimivaltaa.

3.

Laki

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 1 luvun 10 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 10 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

1 luku

Syyteoikeudesta ja syyteharkinnasta

10 §

Voimassa oleva laki

Syyttäjä voi ryhtyä omasta tai asianosaisen aloitteesta toimenpiteisiin tuomioesityksen tekemiseksi ja sen käsittelemiseksi 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä, jos:

1) epäillystä rikoksesta ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin kuusi vuotta vankeutta, ei kuitenkaan rikoslain (39/1889) 20 luvun 1, 4, 5, 6, 8 a ja 8 b §:ssä tai 21 luvun 4, 5, 6 a ja 7–15 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta; ja

2) hän katsoo asian käsittelyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä perustelluksi ottaen huomioon asian laadun ja esitettävät vaatimukset, yhtäältä mainitussa oikeudenkäynnissä ja toisaalta syyteasiasta säädettyssä järjestyksessä käsittelystä ilmeisesti aiheutuvat kustannukset ja siihen kuluva aika sekä mahdolliset epäiltyyn rikokseen tai siihen välittömästi liittyvään rikokseen kuuluvat osallisuuskysymykset.

Tuomioesitys voidaan tehdä, kun:

1) asianomaisesta rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja tunnustaa epäillyn rikoksen ja suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä;

2) syyttäjä ja rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja ovat yhtä mieltä syyksiluettavasta rikoksesta;

3) asianomistaja on ilmoittanut esitutkinnassa, ettei hänellä ole vaatimuksia asiassa, tai suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä.

Syyttäjä sitoutuu tuomioesityksessä vaatimaan rangaistusta rikoslain 6 luvun 8 a §:ssä tarkoitetun lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti. Syyttäjä voi myös sitoutua jättämään syytteen nostamatta yhdestä tai useammasta epäillyistä rikoksista tämän luvun 8 §:n 2 momentin mukaisesti.

Tuomioesitys on laadittava kirjallisena ja osapuolten on se allekirjoitettava ja päivättävä. Esityksessä on ilmoitettava 2 momentissa tarkoitetut tiedot sekä syyttäjän sitoumus vaatia rangaistusta lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti. Syyttäjä voi tuomioesityksessä ilmoittaa kantansa tuomittavan rangaistuksen lajista ja määrästä. Tuomioesityksen sisällöstä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä 5 luvun 3 §:ssä säädetään haastehakemuksesta.

Ehdotus

Syyttäjä voi ryhtyä omasta tai asianosaisen aloitteesta toimenpiteisiin tuomioesityksen tekemiseksi ja sen käsittelemiseksi 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä, jos:

1) epäilystä rikoksesta ei ole säädetty ankarampaa rangaistusta kuin kuusi vuotta vankeutta, ei kuitenkaan rikoslain (39/1889) 20 luvun 1, 4, 5, 6, 8 a ja 8 b §:ssä tai 21 luvun 4, 5, 6 a ja 7–15 §:ssä tarkoitetusta rikoksesta; ja

2) hän katsoo asian käsittelyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä perustelluksi ottaen huomioon asian laadun ja esitettävät vaatimukset, yhtäältä mainitussa oikeudenkäynnissä ja toisaalta syyteasiasta säädettyssä järjestyksessä käsittelystä ilmeisesti aiheutuvat kustannukset ja siihen kuluva aika sekä mahdolliset epäiltyyn rikokseen tai siihen välittömästi liittyvään rikokseen kuuluvat osallisuuskysymykset.

Tuomioesitys voidaan tehdä, kun:

1) asianomaisesta rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja tunnustaa epäillyn rikoksen ja suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä;

2) syyttäjä ja rikoksesta epäilty tai rikosasian vastaaja ovat yhtä mieltä syyksiluettavasta rikoksesta;

3) asianomistaja on ilmoittanut esitutkinnassa, ettei hänellä ole vaatimuksia asiassa, tai suostuu asian käsittelyyn 5 b luvussa tarkoitetussa oikeudenkäynnissä.

Syyttäjä sitoutuu tuomioesityksessä vaatimaan rangaistusta rikoslain 6 luvun 8 a §:ssä tarkoitetun lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti. Syyttäjä voi myös sitoutua jättämään syytteen nostamatta yhdestä tai useammasta epäillyistä rikoksista tämän luvun 8 §:n 2 momentin mukaisesti.

Tuomioesitys on laadittava kirjallisena ja osapuolten on se allekirjoitettava ja päivättävä. Esityksessä on ilmoitettava 2 momentissa tarkoitetut tiedot sekä syyttäjän sitoumus vaatia rangaistusta lievennetyn rangaistusasteikon mukaisesti. Syyttäjä voi tuomioesityksessä ilmoittaa kantansa tuomittavan rangaistuksen lajista ja määrästä. Tuomioesityksen sisällöstä on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä 5 luvun 3 §:ssä säädetään haastehakemuksesta.

Rikosasiassa, jossa Euroopan syyttäjänvirasto käyttää toimivaltaa, tuomioesityksen tekemisen edellytyksenä on, että Euroopan syyttäjänviraston pysyvä jaosto on hyväksynyt menettelyn. Asia on saatettava tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annetun neuvoston asetuksen 2017/1939 40 artiklassa säädetyllä tavalla pysyvän jaoston ratkaistavaksi ennen kuin syyttäjä päättää tuomioesityksen tekemisestä.

4.

Laki syyttäjälaitoksesta annetun lain 11 § muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 11 §:n 1 momenttiin uusi 5 kohta seuraavasti:

2 luku

Syyttäjät ja syyttäjän tehtävät

11 §

Valtakunnansyyttäjän tehtävät ylimpänä syyttäjänä ja ratkaisuvallalta

Voimassa oleva laki

Valtakunnansyyttäjän tehtävänä on:

- 1) toimia syyttäjänä niissä asioissa, jotka hänelle lain mukaan kuuluvat tai jotka hän ottaa käsiteltäväkseen;
- 2) päättää syyttäjän valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimpaan oikeuteen ja syyttäjien edustamisesta korkeimmassa oikeudessa;
- 3) valvoa ja edistää syyttäjän toiminnan oikeudellista laatua ja yhdenmukaisuutta;
- 4) määrätä esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetut, poliisimiehen tekemäksi epäiltyjen rikosten tutkinnanjohtajina toimivat syyttäjät.

Valtakunnansyyttäjä voi ottaa itse ratkaistavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluvan asian tai määrätä alaisensa syyttäjän ajamaan syytettä, jonka nostamisesta hän on päättänyt. Valtakunnansyyttäjä voi myös määrätä asian alaisensa syyttäjän syyteharkintaan.

Valtakunnansyyttäjä voi antaa nimetyille syyttäjänvirastaan virkavapaalla olevalle, toisessa virkasuhteessa olevalle virkamiehelle määräajaksi sellaiset syyttäjänvaltuudet, joita tämä määrättyssä tehtävässään tarvitsee. Syyttäjänvaltuuksia käyttävään henkilöön sovelletaan muutoin, mitä syyttäjistä säädetään.

Ehdotus

Valtakunnansyyttäjän tehtävänä on:

- 1) toimia syyttäjänä niissä asioissa, jotka hänelle lain mukaan kuuluvat tai jotka hän ottaa käsiteltäväkseen;
- 2) päättää syyttäjän valituslupahakemuksen jättämisestä korkeimpaan oikeuteen ja syyttäjien edustamisesta korkeimmassa oikeudessa;
- 3) valvoa ja edistää syyttäjän toiminnan oikeudellista laatua ja yhdenmukaisuutta;
- 4) määrätä esitutkintalain (805/2011) 2 luvun 4 §:ssä tarkoitetut, poliisimiehen tekemäksi epäiltyjen rikosten tutkinnanjohtajina toimivat syyttäjät.

5) päättää tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa annetun neuvoston asetuksen 2017/1939 25 artiklan 6 kohdan mukaisesti tutkinta- ja syytetoimivaltaa koskevasta erimielisyydestä Euroopan syyttäjänviraston ja kansallisen syyttäjäviranomaisen välillä.

Valtakunnansyyttäjä voi ottaa itse ratkaistavakseen alaiselleen syyttäjälle kuuluvan asian tai määrätä alaisensa syyttäjän ajamaan syytettä, jonka nostamisesta hän on päättänyt. Valtakunnansyyttäjä voi myös määrätä asian alaisensa syyttäjän syyteharkintaan.

Valtakunnansyyttäjä voi antaa nimetyille syyttäjänvirastaan virkavapaalla olevalle, toisessa virkasuhteessa olevalle virkamiehelle määrääjäksi sellaiset syyttäjänvaltuudet, joita tämä määrättyssä tehtävässään tarvitsee. Syyttäjänvaltuuksia käyttävään henkilöön sovelletaan muutoin, mitä syyttäjistä säädetään.

5.

**Laki
rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin
jäsenvaltioiden välillä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä annetun lain (1286/2003) 12 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 luku
Luovuttaminen Suomesta toiseen jäsenvaltioon

12 §
Toimivaltaiset syyttäjät

Voimassa oleva laki

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjäntehtäviä.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä.

Ehdotus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjäntehtäviä.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu syyttäjä.

Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaan kuuluvissa rikosasioissa valtuutettu Euroopan syyttäjä on toimivaltainen hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjäntehtäviä.

6.

**Laki
rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden vä-
lillä annetun lain 9 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään rikoksen johdosta tapahtuvasta luovuttamisesta Suomen ja muiden Pohjoismaiden
välillä annetun lain (1383/2007) 9 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 luku
Luovuttaminen Suomesta toiseen pohjoismaahan

9 §
Toimivaltaiset syyttäjät

Voimassa oleva laki

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin kärjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihla-
kunnansyyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjän-tehtäviä.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu
syyttäjä.

Ehdotus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, Helsingin kärjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihla-
kunnansyyttäjät ovat toimivaltaisia hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjän-tehtäviä.

Erityisestä syystä toimivaltainen syyttäjä voi olla myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu
syyttäjä.

*Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaan kuuluvissa rikosasioissa valtuutettu Euroopan
syyttäjä on toimivaltainen hoitamaan tämän lain mukaisia syyttäjän-tehtäviä.*

7.

**Laki
oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007)
muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain (370/2007)
4 lukuun uusi 16 a § seuraavasti:

4 luku
Suullinen käsittely

16 a §
Euroopan syyttäjänviraston toimivaltaa koskevien asioiden julkisuus

Oikeudenkäynnin ja oikeudenkäyntiasiakirjojen julkisuuteen Euroopan syyttäjänvirastosta annetun lain (/) 9 §:n mukaisessa toimivaltaristiriitaa koskevassa asiassa sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään, jollei tästä pykälästä muuta johdu.

Tuomioistuin voi asiaan osallisen pyynnöstä tai erityisestä syystä muutoinkin päättää, että suullinen käsittely toimitetaan kokonaan tai tarpeellisin osin yleisön läsnä olematta, jos ratkaistavana on valtakunnansyyttäjän Syyttäjälaitoksesta annetun lain (32/2019) 2 luvun 11 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti tutkinta- ja syytetoimivaltaa koskevasta erimielisyydestä Euroopan syyttäjänviraston ja kansallisen syyttäjäviranomaisen välillä tekemä päätös.

Ennen syytteen käsittelyn alkua toimitettavassa Euroopan syyttäjänvirastosta annetun lain (/) 9 §:n mukaisessa toimivaltaristiriitaa koskevassa käsittelyssä kertyneet oikeudenkäyntiasia-kirjat voidaan ratkaisun sisältävää oikeudenkäyntiasiakirjaa lukuun ottamatta asianosaisen esittämästä tutkinnallisesta syystä, taikka jos tuomioistuin katsoo muutoin siihen olevan tarvetta, määrätä pidettäväksi salassa enintään syyteasian käsittelyyn saakka taikka kunnes asia on jätetty sillensä.

LAGFÖRSLAG

1.

Lag

om Europeiska åklagarmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser som kompletterar rådets förordning (EU) 2017/1939 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten, nedan *EPPO-förordningen*.

2 §

Europeiska åklagarmyndighetens behörighet i Finland

Europeiska åklagarmyndigheten är behörig att i Finland utöva de befogenheter att genomföra utredningar och väcka åtal som avses i EPPO-förordningen.

3 §

Förfarandet vid nominering av kandidater till uppdraget som europeisk åklagare

Ett vid Europeiska åklagarmyndigheten ledigförklarat uppdrag som europeisk åklagare ska utannonseras innan kandidater nomineras och annonsen ska publiceras på lämpligt sätt. Endast sådana som sökt uppdraget kan nomineras.

Utöver vad som föreskrivs i artikel 16.1 i EPPO-förordningen tillämpas på behörighetsvillkoren för en europeisk åklagare vad som föreskrivs om behörighetsvillkor för åklagare eller domare.

Finlands kandidater till uppdraget som europeisk åklagare nomineras av statsrådet på framställning av justitieministeriet. Riksåklagarens byrå ska ges tillfälle att avge utlåtande om de personer som justitieministeriet föreslagit.

Den som har utsetts till europeisk åklagare ska beviljas tjänstledighet utan lön från sin tjänst för den tid som han eller hon sköter uppdraget som europeisk åklagare.

4 §

Förfarandet vid nominering av kandidater till uppdraget som europeiska delegerade åklagare

Ett vid Europeiska åklagarmyndigheten ledigförklarat uppdrag som europeisk delegerad åklagare ska utannonseras innan kandidater nomineras och annonsen ska publiceras på lämpligt sätt. Endast sådana som sökt uppdraget kan nomineras.

Utöver vad som föreskrivs i artikel 17.2 i EPPO-förordningen tillämpas på behörighetsvillkor för europeiska delegerade åklagare vad som föreskrivs om behörighetsvillkor för åklagare.

Finlands kandidater till uppdraget som europeiska delegerade åklagare nomineras av statsrådet på framställning av riksåklagarens byrå.

En europeisk delegerad åklagare utnämns för viss tid till en tjänst som åklagare vid Åklagarmyndigheten, om han eller hon inte har utnämnts till en åklagartjänst. På utnämningsförfarandet tillämpas vad som föreskrivs i 17 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019).

Den som har utsetts till europeisk delegerad åklagare ska beviljas tjänstledighet utan lön från sin tjänst för den tid som han eller hon sköter uppdraget som europeisk delegerad åklagare.

5 §

Den europeiska åklagarens och de europeiska delegerade åklagarnas befogenheter i Finland

Utöver vad som föreskrivs i EPPO-förordningen har den europeiska åklagaren och de europeiska delegerade åklagarna samma befogenheter i Finland som en åklagare enligt finsk lag.

6 §

Europeiska delegerade åklagares verksamhet som nationella åklagare

De europeiska delegerade åklagarna får i enlighet med vad som anges i artikel 13.3 i EPPO-förordningen även utöva verksamhet som nationella åklagare.

7 §

Information till Europeiska åklagarmyndigheten

Åklagaren ska informera en delegerad europeisk åklagare om brottmål som avses i artikel 24 i EPPO-förordningen.

Ett meddelande som avses i 1 mom. får trots sekretessbestämmelserna innehålla sådana uppgifter som avses i artikel 24.4 i EPPO-förordningen och andra uppgifter som är nödvändiga för att ett anhängigt ärende ska kunna behandlas.

8 §

Samråd med de nationella myndigheterna

Vid de samrådsförfaranden som avses i artikel 13.2, 13.3, 25.2, 25.3, 27.4 samt 40.1 är riksåklagarens byrå nationell myndighet.

9 §

Avgörande av meningsskiljaktigheter som gäller utövande av behörighet

Sådana i artikel 25.6 avsedda meningsskiljaktigheter mellan Europeiska åklagarmyndigheten och den nationella åklagarmyndigheten som gäller utövande av behörighet avgörs av riksåklagaren.

Riksåklagarens beslut ska motiveras och föras till Helsingfors tingsrätt för avgörande inom 14 dagar från det att beslutet fattades. Tingsrätten ska ge Europeiska åklagarmyndigheten tillfälle att bli hörd i ärendet. Vid behandlingen av ärendet gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som föreskrivs om behandling av ansökningsärenden. Ärendet ska behandlas skyndsamt. Tingsrätten är domför med ordföranden ensam.

Bestämmelser om offentlighet för rättegångshandlingarna från behandlingen av ett ärende och om offentlighet vid muntlig förhandling finns i 16 a § i lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar (370/2007).

Ett avgörande av Helsingfors tingsrätt får inte överklagas genom besvär.

10 §

Användning av tvångsmedel

De åtgärder som avses i artikel 30.1 och 30.4 i EPPO-förordningen är gripande, anhållande, häktning, begränsning av kontakter, reseförbud, kvarstad samt beslag samt kopiering av handlingar, genomsökning och föreläggande att säkra data, avspärning av utredningsplatser och utredningsobjekt, upptagande av signalement, bestämning av DNA-profiler, teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, inhämtande av lägesuppgifter för att nå misstänkta och dömda, inhämtande av basstationsuppgifter, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk observation, täckoperationer, bevisprovokation genom köp, styrd användning av informationskällor och kontrollerade leveranser.

Om gränsöverskridande utredningar enligt artikel 31 i EPPO-förordningen kräver att ett tvångsmedel enligt 1 mom. används, är en förutsättning för användningen av tvångsmedlet att användningen skulle vara tillåten enligt finsk lag, om den gärning som utreds hade begåtts i Finland under motsvarande förhållanden.

På förfarandet vid fattandet av beslut om användning av tvångsmedel och på förfarandet vid användningen av tvångsmedel tillämpas vad som föreskrivs i finsk lag och i artikel 32 i EPPO-förordningen.

11 §

Gränsöverskridande utredningsåtgärder

Om det för en gränsöverskridande utredningsåtgärd enligt artikel 31 i EPPO-förordningen under motsvarande förhållanden i Finland krävs beslut av någon annan än den handläggande delegerade åklagaren, ska ett sådant beslut inhämtas som grund för utredningsåtgärden.

12 §

Utlämnande av överskottsinformation och signalement

Om det för en gränsöverskridande utredning enligt artikel 31 i EPPO-förordningen krävs att sådan överskottsinformation som avses i 10 kap. 55 § i tvångsmedelslagen lämnas ut till en annan medlemsstat i Europeiska unionen, är en förutsättning för utlämnandet att informationen i enlighet med 56 § 1, 2 eller 4–6 mom. i det kapitlet skulle få användas i en motsvarande situation i Finland.

På utlämnande av sådan information som avses i 9 kap. 3 § 2 mom. i tvångsmedelslagen tillämpas vad som föreskrivs i det momentet.

13 §

Avskrivande av mål och delgivning av beslut

Efter att Europeiska åklagarmyndigheten på det sätt som föreskrivs i artikel 39 i EPPO-förordningen har beslutat avskriva ett brottmål som hör till dess behörighet utan att hänskjuta behandlingen av målet till den nationella åklagarmyndigheten, ska parten i brottmålet informeras om beslutet på det sätt som föreskrivs i 1 kap. 9 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997).

14 §

Rätt för de europeiska delegerade åklagarna och den europeiska åklagaren att få information

Vad som i 22 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019) föreskrivs om en åklagares rätt att få information tillämpas också på de europeiska delegerade åklagarna och den europeiska åklagaren när de sköter i EPPO-förordningen angivna uppgifter. Vad som i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003), lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005), lagen om behandling av personuppgifter inom Tullen (639/2015) och i andra lagar föreskrivs om utlämnande av uppgifter till åklagaren tillämpas också på utlämnande av uppgifter till de europeiska delegerade åklagarna och den europeiska åklagaren när de sköter i EPPO-förordningen angivna uppgifter.

15 §

Beviljande av tillgång till ärendehanteringssystemet

En delegerad europeisk åklagare kan i fråga om ärenden som han eller hon handlägger på begäran bevilja en annan delegerad europeisk åklagare tillgång till information som lagrats i Europeiska åklagarmyndighetens ärendehanteringssystem, om tillgång till systemet behövs för att uppgifter som anges i EPPO-förordningen ska kunna skötas.

16 §

Tillstånd för överföring av personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation

Ett i artikel 80.1 c i EPPO-förordningen avsett förhandstillstånd för vidareöverföring av personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation kan beviljas av den behöriga myndighet som gjorde den ursprungliga överföringen med vederbörligt beaktande av brottets allvar, det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen överfördes och andra relevanta omständigheter i ärendet.

17 §

Företrädande av Europeiska åklagarmyndigheten i högsta domstolen

Europeiska åklagarmyndigheten ska i ärenden som omfattas av dess behörighet besluta om inlämnande av ansökan om besvärstillstånd till högsta domstolen.

Delegerade europeiska åklagare ska föra talan i brottmål i högsta domstolen på Europeiska åklagarmyndighetens vägnar.

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den .

2.

Lag

om ändring av 3 kap. 10 a och 5 kap. 1 § i förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 3 kap. 10 a § i förundersökningslagen (805/2011) ett nytt 6 mom. och till 5 kap. 1 § ett nytt 2 mom. som följer:

3 kap.

Allmänna bestämmelser om hur förundersökning ska genomföras

10 a §

Begränsning av förundersökningen på grund av erkännande

Om det sker en förundersökning av två eller flera brott som misstänks ha begåtts av samma person och han eller hon har främjat utredningen av ett eller flera misstänkta brott genom ett erkännande, får åklagaren, om han eller hon finner det befogat med beaktande av sakens natur och de yrkanden som kan framställas, de kostnader som behandlingen uppenbart medför och den tid som går åt för den samt andra omständigheter, på framställning av undersökningsledaren bestämma att förundersökning inte ska göras i fråga om alla brott eller att förundersökningen av vissa av brotten ska läggas ned.

Om förundersökningen begränsas med stöd av 1 mom. på grund av ett erkännande, får åklagaren samtidigt på framställning av undersökningsledaren förbinda sig att yrka på straff i enlighet med en lindrigare straffskala som avses i 6 kap. 8 a § i strafflagen för det misstänkta brott som förundersöks. Åklagaren får ingå en motsvarande förbindelse också när det pågår undersökning av ett misstänkt brott vars utredning den som misstänks för brottet har främjat genom att helt eller till väsentliga delar erkänna brottet.

Om förfarandet i ärendet följer 2 mom., får det ordnas en överläggning mellan åklagaren och den som misstänks för brott samt avfattas ett domsförslag med iakttagande av 1 kap. 10 och 10 a § i lagen om rättegång i brottmål.

Ett beslut om att avstå från förundersökning eller att lägga ned en förundersökning och åklagarens förbindelse att yrka på ett lindrigare straff får återtas endast om ett i 1 mom. avsett erkännande återtas eller om beslutet eller förbindelsen enligt ny utredning som kommit fram i ärendet har grundat sig på väsentligt bristfälliga eller felaktiga uppgifter.

En förundersökning får inte lämnas ogjord eller läggas ned och en i 2 mom. avsedd förbindelse får inte ingås med stöd av denna paragraf, om det föreskrivs ett strängare straff än fängelse i sex år för det misstänkta brottet eller det misstänkta brottet är ett brott som avses i 20 kap. 1, 4, 5, 6, 8 a eller 8 b § eller i 21 kap. 4, 5, 6 a eller 7–15 § i strafflagen, eller om ett viktigt allmänt eller enskilt intresse kräver att det görs en förundersökning.

I ett brottmål i fråga om vilket Europeiska åklagarmyndigheten utövar behörighet, är en förutsättning för att 1–3 mom. ska tillämpas att en permanent avdelning vid Europeiska åklagarmyndigheten har samtyckt till förfarandet. Målet ska på det sätt som anges i artikel

40 i EPPO-förordningen föras till den permanenta avdelningen för avgörande innan åklagaren fattar beslut om de åtgärder som avses i 1–3 mom.

5 kap.

Förundersökningssamarbete mellan förundersökningsmyndigheter och åklagare

1 §

Underrättelse till åklagaren

Förundersökningsmyndigheten ska genast underrätta åklagaren om ett ärende där den som är misstänkt för brott är en polisman, om inte ärendet behandlas i ett förfarande enligt lagen om föreläggande av böter och ordningsbot. Åklagaren ska dessutom underrättas om ett brott som har kommit för undersökning, när förundersökningsmyndigheterna och åklagarmyndigheterna tillsammans utifrån sina befogenheter har beslutat att brottet ska omfattas av underrättelseskyldigheten eller om åklagaren har begärt underrättelse om brottet.

Förundersökningsmyndigheten ska utan dröjsmål underrätta åklagaren också om ett brott i fråga om vilket Europeiska åklagarmyndigheten kan utöva behörighet.

3.

Lag

om ändring av 1 kap. 10 § i lagen om rättegång i brottmål

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 1 kap. 10 § i lagen om rättegång i brottmål (689/1997) ett nytt 5 mom. som följer:

1 kap.

Om åtalsrätt och åtalsprövning

10 §

Åklagaren får på eget eller en parts initiativ vidta åtgärder för att lägga fram ett domsförslag och för att det ska behandlas i en rättegång som avses i 5 b kap, om

1) det för det misstänkta brottet inte föreskrivs strängare straff än fängelse i sex år och det inte är fråga om brott som avses i 20 kap. 1, 4, 5, 6, 8 a eller 8 b § eller 21 kap. 4, 5, 6 a eller 7–15 § i strafflagen (39/1889), och

2) åklagaren finner att behandlingen av målet i en rättegång som avses i 5 b kap. är befogad med beaktande av sakens natur och de yrkanden som framställs samt de kostnader som behandlingen av målet uppenbart medför och den tid som går åt för behandlingen i å ena sidan i en rättegång som avses i 5 b kap., å andra sidan på det sätt som föreskrivs för åtalsärenden, samt eventuella frågor om medverkan till brott i fråga om det misstänkta brottet eller ett brott med direkt anknytning till det.

Ett domsförslag får läggas fram när

1) den som är misstänkt för brottet i fråga eller svaranden i brottmålet erkänner det misstänkta brottet och samtycker till att saken behandlas i en rättegång som avses i 5 b kap.,

2) åklagaren och den misstänkte eller svaranden i brottmålet är ense om det brott som tillräknas,

3) målsäganden vid förundersökningen har meddelat att han eller hon inte har några anspråk i målet eller att hon eller hon samtycker till att målet behandlas i en rättegång som avses i 5 b kap.

I domsförslaget förbinder sig åklagaren att yrka på straff i enlighet med en lindrigare straffskala enligt 6 kap. 8 a § i strafflagen. Åklagaren kan också förbinda sig att i enlighet med 8 § 2 mom. i detta kapitel avstå från att väcka åtal för ett eller flera misstänkta brott.

Domsförslaget ska avfattas skriftligt och det ska undertecknas och dateras av parterna. I förslaget ska de uppgifter anges som avses i 2 mom. samt åklagarens förbindelse att yrka på straff i enlighet med den lindrigare straffskalan. Åklagaren kan i domsförslaget uppge sin ståndpunkt i frågan om arten av och storleken på det straff som ska dömas ut. För innehållet i ett domsförslag gäller dessutom i tillämpliga delar vad som i 5 kap. 3 § föreskrivs om stämningsansökan.

I ett brottmål i vilket Europeiska åklagarmyndigheten utövar behörighet, är en förutsättning för framläggande av ett domsförslag att en permanent avdelning vid Europeiska åklagarmyndigheten har samtyckt till förfarandet. Målet ska på det sätt som anges i artikel 40 i EPPO-förordningen föras till den permanenta avdelningen för avgörande innan åklagaren fattar beslut om att lägga fram ett domsförslag.

4.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om Åklagarmyndigheten

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 § 1 mom. i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019) en ny 5 punkt som följer:

2 kap.

Åklagare och åklagarnas uppgifter

11 §

Riksåklagarens uppgifter som högsta åklagare och riksåklagarens beslutanderätt

Riksåklagaren ska

- 1) vara åklagare i de mål som enligt lag ska skötas av riksåklagaren eller som han eller hon åtar sig,
- 2) besluta om inlämnandet av en åklagares ansökan om besvärstillstånd till högsta domstolen och om vem som företräder åklagarna i högsta domstolen,
- 3) övervaka och främja åklagarverksamhetens rättsliga kvalitet och enhetlighet,
- 4) förordna de i 2 kap. 4 § i förundersökningslagen (805/2011) avsedda åklagare som är undersökningsledare när en polisman misstänks ha begått ett brott,
- 5) *i enlighet med artikel 25.6 i rådets förordning (EU) 2017/1939 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndigheten fatta beslut vid meningsskiljaktigheter mellan Europeiska åklagarmyndigheten och den nationella åklagarmyndigheter när det gäller befogenhet att genomföra utredningar och väcka åtal.*

Riksåklagaren kan överta avgörandet av ett ärende som ankommer på en underlydande åklagare eller förordna att en underlydande åklagare ska utföra ett åtal som riksåklagaren beslutat väcka. Riksåklagaren kan också förordna att en underlydande åklagare ska utföra åtalsprövningen i ett mål.

Riksåklagaren kan för viss tid bevilja en sådan namngiven tjänsteman i ett annat tjänsteförhållande som är tjänstledig från sin åklagartjänst sådana åklagarbefogenheter som tjänstemannen behöver för ett visst uppdrag. På den som utövar åklagarbefogenheter tillämpas i övrigt vad som föreskrivs om åklagare.

5.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 12 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen (1286/2003) ett nytt 3 mom. som följer:

2 kap.

Utlämning från Finland till en annan medlemsstat

12 §

Behöriga åklagare

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, är häradsåklagarna inom domkretsen för Helsingfors tingsrätt behöriga att sköta de åklagaruppgifter som avses i denna lag.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än en sådan som avses i 1 mom. vara behörig åklagare.

I brottmål som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet är europeiska delegerade åklagare behöriga att sköta åklagaruppgifter enligt denna lag.

6.

Lag

om ändring av 9 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 9 § i lagen om utlämning för brott mellan Finland och de övriga nordiska länderna (1383/2007) ett nytt 3 mom. som följer:

2 kap.

Utlämning från Finland till ett annat nordiskt land

9 §

Behöriga åklagare

Om inte något annat föreskrivs i denna lag, är häradsåklagarna inom domkretsen för Helsingfors tingsrätt behöriga att sköta de åklagaruppgifter som avses i denna lag.

Av särskilda skäl kan också någon annan åklagare än en sådan som avses i 1 mom. vara behörig åklagare.

I brottmål som omfattas av Europeiska åklagarmyndighetens behörighet är europeiska delegerade åklagare behöriga att sköta åklagaruppgifter enligt denna lag.

7.

Lag

om ändring av lagen om offentlighet vid rättegång i allmänna domstolar

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 4 kap. i lagen om rättegång i brottmål (370/2007) en ny 16 a § som följer:

4 kap.

Muntlig förhandling

16 a §

Offentligheten i ärenden som gäller Europeiska åklagarmyndighetens behörighet

I fråga om rättegångens och rättegångshandlingars offentlighet i ärenden som gäller en behörighetskonflikt enligt 9 § i lagen om Europeiska åklagarmyndigheten tillämpas denna lag, om inte något annat följer av denna paragraf.

På begäran av den som har del i saken eller av andra särskilda skäl kan domstolen besluta att den muntliga förhandlingen i ett ärende helt eller till behövliga delar ska ske utan att allmänheten är närvarande, om det är fråga om att avgöra ett beslut som riksåklagaren i enlighet med 2 kap. 11 § 1 mom. 5 punkten i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019) har fattat vid meningsskiljaktigheter mellan Europeiska åklagarmyndigheten och den nationella åklagarmyndigheten när det gäller befogenhet att genomföra utredningar och väcka åtal.

Rättegångshandlingarna från behandlingen av en behörighetskonflikt enligt 9 § i lagen om Europeiska åklagarmyndigheten (/) som sker innan handläggningen av ett åtal har inletts kan, med undantag av den rättegångshandling som innehåller avgörandet, om en part anger orsaker som har samband med utredningen eller om domstolen av andra orsaker anser det vara nödvändigt, sekretessbeläggas högst till dess att åtalet handläggs eller målet avskrivs.

I

(Lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttävät säädökset)

ASETUKSET

NEUVOSTON ASETUS (EU) 2017/1939,

annettu 12 päivänä lokakuuta 2017,

tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 86 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottaa huomioon Belgian, Bulgarian, Espanjan, Kreikan, Kroatian, Kyproksen, Liettuan, Luxemburgin, Portugalin, Ranskan, Romanian, Saksan, Slovakian, Slovenian, Suomen ja Tšekin ilmoitukset, joilla nämä jäsenvaltiot ilmoittivat 3 päivänä huhtikuuta 2017 Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle toiveestaan aloittaa tiiviimpi yhteistyö asetusehdotuksen perusteella,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin hyväksynnän ⁽¹⁾,

noudattaa erityistä lainsäätämisyjärjestystä,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Unioni on asettanut tavoitteekseen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen luomisen.
- (2) Mahdollisuudesta perustaa Euroopan syyttäjänvirasto, jäljempänä 'EPPO', määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT', vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevassa osastossa.
- (3) Sekä unionilla että Euroopan unionin jäsenvaltioilla on velvollisuus suojella unionin taloudellisia etuja rikoksilta, jotka aiheuttavat joka vuosi merkittävää taloudellista vahinkoa. Kansalliset rikosoikeusviranomaiset eivät kuitenkaan tällä hetkellä aina riittävässä määrin tutki näitä rikoksia eivätkä nosta niistä syytteitä.
- (4) Komissio antoi 17 päivänä heinäkuuta 2013 ehdotuksen neuvoston asetukseksi EPPO:n perustamisesta.
- (5) Neuvosto pani merkille kokouksessaan 7 päivänä helmikuuta 2017, ettei asetusehdotuksesta vallitse yksimielisyyttä.
- (6) SEUT 86 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti 17 jäsenvaltion ryhmä pyysi 14 päivänä helmikuuta 2017 päivätyllä kirjeellään, että asetusehdotus toimitetaan Eurooppa-neuvostolle.
- (7) Eurooppa-neuvosto keskusteli asetusehdotuksesta 9 päivänä maaliskuuta 2017 ja pani merkille, että asiasta ei päästy yksimielisyyteen SEUT 86 artiklan 1 kohdan kolmannessa alakohdassa tarkoitetulla tavalla.

⁽¹⁾ Hyväksyntä annettu 5. lokakuuta 2017 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

- (8) Belgia, Bulgaria, Espanja, Kreikka, Kroatia, Kypros, Liettua, Luxemburg, Portugali, Ranska, Romania, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi ja Tšekki ilmoittivat 3 päivänä huhtikuuta 2017 Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle, että ne haluavat aloittaa tiiviimmän yhteistyön EPPOn perustamisessa. Näin ollen SEUT 86 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti katsotaan annetuksi lupa aloittaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU', 20 artiklan 2 kohdassa ja SEUT 329 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tiiviimpi yhteistyö, ja tiiviimpää yhteistyötä koskevia säännöksiä sovelletaan 3 päivästä huhtikuuta 2017. Lisäksi Latvia ilmoitti 19 päivänä huhtikuuta 2017, Viro 1 päivänä kesäkuuta 2017, Itävalta 9 päivänä kesäkuuta 2017 ja Italia 22 päivänä kesäkuuta 2017 päivätyllä kirjeellään haluavansa osallistua tiiviimmän yhteistyön aloittamiseen.
- (9) SEUT 328 artiklan 1 kohdan mukaisesti tiiviimpään yhteistyöhön voivat sitä aloitettaessa liittyä kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot. Niiden on myös voitava milloin tahansa liittyä siihen myös meneillään olevan tiiviimmän yhteistyön osalta edellyttäen, että ne noudattavat yhteistyön yhteydessä jo annettuja säädöksiä. Komission ja jäsenvaltioiden, jotka osallistuvat tiiviimpään yhteistyöhön EPPOn perustamisessa, jäljempänä 'jäsenvaltiot', olisi varmistettava, että ne edistävät mahdollisimman monen Euroopan unionin jäsenvaltion osallistumista. Tämän asetuksen olisi oltava kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä olisi sovellettava sellaisenaan ainoastaan niissä jäsenvaltioissa, jotka osallistuvat tiiviimpään yhteistyöhön EPPOn perustamisessa, tai SEUT 331 artiklan 1 kohdan toisen tai kolmannen alakohdan mukaisesti hyväksytyn päätöksen nojalla.
- (10) EPPO olisi perustettava Eurojustin pohjalta SEUT 86 artiklan mukaisesti. Tämä tarkoittaa, että tässä asetuksessa olisi luotava niiden välinen tiivis suhde, joka perustuu keskinäiseen yhteistyöhön.
- (11) SEUT-sopimuksessa määrätään, että EPPOn asiallisen toimivallan olisi rajoituttava rikoksiin, jotka vahingoittavat unionin taloudellisia etuja tämän asetuksen mukaisesti. EPPOn tehtävänä olisi näin ollen oltava tutkia rikoksia, jotka vahingoittavat unionin taloudellisia etuja ja joista säädetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä (EU) 2017/1371⁽¹⁾, sekä niihin erottamattomasti liittyviä rikoksia, ja asettaa niiden tekijät syytteeseen ja tuomitaviksi. Tämän toimivallan laajentaminen koskemaan rajat ylittävää vakavaa rikollisuutta edellyttää Eurooppa-neuvoston yksimielistä päätöstä.
- (12) Unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjumisen laajuuden ja vaikutusten vuoksi se voidaan toissijaisuusperiaatteen mukaisesti toteuttaa paremmin unionin tasolla. Unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten syytteeseenpano on nykyään kokonaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten tehtävänä. Tällä tavalla tavoitetta ei aina saavuteta riittävällä tavalla. Euroopan unionin jäsenvaltiot eivät yksin voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, joka on unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjunnan tehostaminen perustamalla EPPO, koska unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia koskevat kansalliset syytetoimet ovat hajanaisia, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla siten, että EPPOLle annetaan toimivalta nostaa syyte tällaisista rikoksista. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä SEU 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi ja sen varmistamiseksi, että asetuksen vaikutus jäsenvaltioiden oikeusjärjestyksiin ja institutionaalsiin rakenteisiin on mahdollisimman vähäinen.
- (13) Tällä asetuksella säädetään järjestelmästä, jossa EPPolla ja kansallisilla viranomaisilla on unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjunnassa jaettu toimivalta ja joka perustuu EPPOn oikeuteen ottaa asia käsiteltäväksi.
- (14) Ottaen huomioon vilpittömän yhteistyön periaate sekä EPPOn että toimivaltaisten kansallisten viranomaisten olisi tuettava toisiaan ja annettava toisilleen tietoja tarkoituksena torjua tehokkaasti EPPOn toimivaltaan kuuluvia rikoksia.
- (15) Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden kansallisiin järjestelmiin koskien tapaa, jolla rikostutkinta on järjestetty.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

- (16) Koska EPPOLle on määrä antaa tutkinta- ja syytteenpanovaltuuksia, olisi säädettävä institutionaalisista takeista, jotta varmistetaan sen riippumattomuus ja vastuuvollisuus unionin toimielimiin nähden.
- (17) EPPOn olisi toimittava koko unionin etujen ajamiseksi, eikä se saisi pyytää tai ottaa vastaan ohjeita EPPOn ulkopuolisilta henkilöiltä.
- (18) Tiukka vastuuvollisuus täydentää EPPOLle tässä asetuksessa myönnettyjä toimivaltuuksia ja riippumattomuutta. Euroopan pääsyyttäjä on kaikilta osin vastuussa hänelle EPPOn päällikkönä kuuluvien tehtävien suorittamisesta, ja tässä ominaisuudessa hänellä on institutionaalinen vastuuvollisuus EPPOn yleisestä toiminnasta Euroopan parlamenttiin, neuvostoon ja komissioon nähden. Tästä seuraa, että mikä tahansa näistä toimielimistä voi tietyissä olosuhteissa, kuten vakavan väärinkäytöksen vuoksi, pyytää Euroopan unionin tuomioistuinta, jäljempänä 'unionin tuomioistuin', panemaan Euroopan pääsyyttäjän viralta. Samaa menettelyä olisi sovellettava Euroopan syyttäjien erottamiseen.
- (19) EPPOn olisi esitettävä yleisestä toiminnastaan julkinen vuosikertomus, jossa olisi oltava vähintään tilastotiedot EPPOn toiminnasta.
- (20) EPPOn organisaatorakenteen olisi mahdollistettava nopea ja tehokas päätöksenteko rikostutkinnan ja syytetoimien suorittamisen yhteydessä riippumatta siitä, liittyvätkö ne yhteen vai useampaan jäsenvaltioon. Rakenteessa olisi myös varmistettava, että EPPOssa ovat edustettuina kaikki jäsenvaltioiden kansalliset oikeudelliset järjestelmät ja perinteet ja että syyttäjät, jotka tuntevat yksittäiset oikeusjärjestelmät, periaatteessa toteuttavat tutkinta- ja syytetoimia omilla jäsenvaltioissaan.
- (21) Tätä varten EPPOn olisi oltava jakamaton unionin elin, joka toimii yhtenä virastona. Keskustaso koostuu Euroopan pääsyyttäjästä, joka on sekä koko viraston päällikkö että Euroopan syyttäjien kollegion päällikkö, pysyvistä jaostoista ja Euroopan syyttäjistä. Hajautettu taso koostuu jäsenvaltioissa toimivista valtuutetuista Euroopan syyttäjistä.
- (22) Lisäksi jotta voidaan varmistaa EPPOn toiminnan johdonmukaisuus ja siten unionin taloudellisten etujen yhtäläinen suoja, EPPOn organisaatorakenteen ja sisäisen päätöksentekoprosessin olisi mahdollistettava se, että keskusvirasto seuraa, johtaa ja valvoo kaikkia valtuutettujen Euroopan syyttäjien toteuttamia tutkinta- ja syytetoimia.
- (23) Tässä asetuksessa termeillä 'yleinen valvonta', 'seuraaminen ja johtaminen' ja 'valvonta' tarkoitetaan EPPOn toteuttamia erilaisia valvontatoimia. "Yleisen valvonnan" olisi katsottava tarkoittavan EPPOn toiminnan yleistä hallinnointia, jolloin ohjeita annetaan vain sellaisissa kysymyksissä, joilla on EPPOLle horisontaalista merkitystä. "Seuraimisen ja johtamisen" olisi katsottava tarkoittavan valtuuksia seurata ja johtaa yksittäistä tutkintaa ja yksittäisiä syytetoimia. "Valvonnan" olisi katsottava tarkoittavan tiiviimpää ja jatkuvaa tutkinnan ja syytetoimien tarkkailua, mukaan lukien tarvittaessa väliintulo ja ohjeidenanto tutkinnassa ja syyteasioissa.
- (24) Kollegion olisi tehtävä päätöksiä strategisista asioista, muun muassa EPPOn toiminnan painopisteiden ja tutkintaa sekä syytetoimia koskevien käytäntöjen määrittelystä, sekä yleisistä kysymyksistä, jotka liittyvät yksittäisiin tapauksiin, kuten tämän asetuksen soveltamiseen, EPPOn tutkintaa ja syytetoimia koskevien käytäntöjen asianmukaiseen täytäntöönpanoon taikka periaatteellisiin tai EPPOn johdonmukaisen tutkinta- ja syytetoiminnan kehittämisen kannalta huomattavan tärkeisiin kysymyksiin. Yleisiä kysymyksiä koskevat kollegion päätökset eivät saisi vaikuttaa velvollisuuteen suorittaa tutkintaa ja syytetoimia tämän asetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Kollegion olisi parhaansa mukaan pyrittävä tekemään päätökset yhteisymmärryksellä. Jos yhteisymmärrykseen ei päästä, päätökset olisi tehtävä äänestämällä.
- (25) Pysyvien jaostojen olisi valvottava ja johdettava tutkintatoimia ja varmistettava EPPOn toiminnan johdonmukaisuus. Pysyvien jaostojen kokoonpano olisi määritettävä EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti, millä olisi mahdollistettava muun muassa se, että Euroopan syyttäjä voi olla useamman pysyvän jaoston jäsen, jos näin voidaan varmistaa työtaakan mahdollisimman tasainen jakautuminen yksittäisten Euroopan syyttäjien kesken.

- (26) Pysyvien jaostojen puheenjohtajana olisi oltava Euroopan pääsyyttäjä, joku Euroopan varapääsyyttäjästä tai Euroopan syyttäjä EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.
- (27) Asiat olisi määrättävä käsiteltäviksi pysyvien jaostojen kesken sattumanvaraisen jakautumisen pohjalta, jotta työtaakan tasapuolinen jakautuminen voidaan varmistaa mahdollisimman hyvin. Tästä periaatteesta olisi voitava poiketa Euroopan pääsyyttäjän päätöksellä EPPOn asianmukaisen ja tehokkaan toiminnan varmistamiseksi.
- (28) Kollegioon olisi nimitettävä yksi Euroopan syyttäjä kustakin jäsenvaltiosta. Euroopan syyttäjien olisi periaatteessa valvottava toimivaltaisen pysyvän jaoston puolesta tutkinta- ja syytetoimia, joita valtuutetut Euroopan syyttäjät toteuttavat kotijäsenvaltioissaan. Heidän olisi toimittava yhteyshenkilöinä keskusviraston ja hajautetun tason välillä omissa jäsenvaltioissaan ja helpotettava näin EPPOn toimintaa yhtenä ainoana virastona. Valvovan Euroopan syyttäjän olisi myös tarkistettava, ovatko kaikki ohjeet kansallisen lainsäädännön mukaisia, ja jos ne eivät ole, hänen olisi ilmoitettava siitä pysyville jaostolle.
- (29) Tietyn jäsenvaltion tutkinta- ja syytetoimien suureen määrään liittyvän työtaakan vuoksi Euroopan syyttäjän olisi voitava vaatia, että tiettyjen tutkintojen ja tiettyjen syytetoimien valvonta hänen kotijäsenvaltiossaan määrätään poikkeuksellisesti muiden Euroopan syyttäjien tehtäväksi. Asiasta päättäisi Euroopan pääsyyttäjä asianomaiset tehtävät hoitaakseen ottavan Euroopan syyttäjän suostumuksella. Tällaisten päätösten perusteet olisi vahvistettava EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä, ja niihin olisi kuuluttava vaatimus siitä, että tehtävät hoitaakseen ottavalla Euroopan syyttäjällä on asianomaisen jäsenvaltion kielen ja oikeusjärjestelmän riittävä tuntemus.
- (30) EPPOn tutkintatoimien toteuttaminen olisi pääsääntöisesti annettava jäsenvaltioissa toimivien valtuutettujen Euroopan syyttäjien tehtäväksi. Niiden olisi toimittava näin tämän asetuksen mukaisesti, ja niiden asioiden osalta, joista ei säädetä tässä asetuksessa, kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien olisi hoidettava tehtävänsä valvovan Euroopan syyttäjän valvonnassa sekä toimivaltaisen pysyvän jaoston ohjausta ja ohjeita noudattaen. Kun jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädetään tiettyjen säädösten sisäisestä valvonnasta kansallisessa syyttäjänvirastossa, tällaisten valtuutetun Euroopan syyttäjän tekemien päätösten valvonnan olisi kuuluttava valvovan Euroopan syyttäjän valvontavaltuuksiin EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti. Tällöin jäsenvaltioita ei pitäisi velvoittaa säätämään kansallisten tuomioistuinten toteuttamasta valvonnasta, sanotun kuitenkin rajoittamatta SEU 19 artiklan ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 47 artiklan soveltamista.
- (31) Syyttäjän tehtäviä toimivaltaisissa tuomioistuimissa sovelletaan siihen saakka kun kyseinen menettely on saatettu päätökseen, mikä tarkoittaa sen kysymyksen lopullista ratkaisemista, onko epäilty tai syytetty tehnyt rikoksen, sekä tarvittaessa tuomion antamista ja niiden mahdollisten oikeudellisten toimien tai oikeussuojakeinojen ratkaisemista, jotka ovat käytettävissä siihen saakka, kun kyseisestä päätöksestä on tullut lopullinen.
- (32) Valtuutettujen Euroopan syyttäjien olisi oltava EPPOn erottamaton osa, joten heidän olisi EPPOn toimivaltaan kuuluviin rikoksiin liittyviä tutkinta- ja syytetoimia toteuttaessaan toimittava ainoastaan EPPOn puolesta ja nimissä oman jäsenvaltionsa alueella. Tämän vuoksi heille olisi myönnettävä tämän asetuksen nojalla toiminnallisesti ja oikeudellisesti riippumaton asema, joka on erilainen kuin mikä tahansa kansallisen lainsäädännön mukainen asema.
- (33) Tämän asetuksen mukaisesta erityisasemastaan huolimatta valtuutettujen Euroopan syyttäjien olisi oltava toimikaudellaan myös oman jäsenvaltionsa syyttäjälaitoksen jäseniä, tarkoittaen syyttäjiä tai oikeuslaitoksen jäseniä, ja heidän jäsenvaltionsa olisi myönnettävä heille vähintään kansallisten syyttäjiensä toimivaltaa vastaava toimivalta.
- (34) Valtuutetut Euroopan syyttäjät olisi veloitettava noudattamaan pysyvistä jaostoista ja Euroopan syyttäjiltä tulevia ohjeita. Jos valtuutettu Euroopan syyttäjä katsoo, että ohjeet velvoittaisivat hänet toteuttamaan toimia, jotka eivät ole kansallisen lainsäädännön mukaisia, hänen olisi pyydettävä, että Euroopan pääsyyttäjä tarkastelee näitä ohjeita uudelleen.

- (35) Asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän olisi raportoitava valvovalle Euroopan syyttäjälle ja toimivaltai-selle pysyvälle jaostolle kaikista asiaan liittyvistä merkittävistä tapahtumista, kuten tutkintatoimenpiteiden suorit-tamisesta taikka muutoksista epäiltyjen luetteloon.
- (36) Pysyvien jaostojen olisi käytettävä päätöksentekovaltaansa EPPOn menettelyjen eri vaiheissa yhteisen tutkinta- ja syytetoimia koskevan politiikan varmistamiseksi. Niiden olisi hyväksyttävä päätökset asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän ehdottaman päätösluonnoksen pohjalta. Poikkeustapauksissa pysyvän jaoston olisi kuitenkin voitava hyväksyä päätös ilman asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän päätösluonnosta. Tällaisissa ta-pauksissa päätösluonnoksen voi esittää käsittelyä valvova Euroopan syyttäjä.
- (37) Pysyvän jaoston olisi voitava siirtää päätöksentekovaltaansa valvovalle Euroopan syyttäjälle erityisissä tapauksissa, joissa rikos ei ole vakava tai menettelyt eivät ole monimutkaisia. Arvioitaessa rikoksen vakavuutta olisi otettava huomioon sen vaikutukset unionin tasolla.
- (38) EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä olisi määrättävä Euroopan syyttäjien välisestä sijaisuusmekanismista. Sijaisuus-mekanismia olisi käytettävä silloin, kun Euroopan syyttäjä on lyhytaikaisesti kykenemätön suorittamaan tehtäviään esimerkiksi poissaolon johdosta.
- (39) Lisäksi Euroopan syyttäjän sijaisena olisi toimittava jonkun hänen jäsenvaltionsa valtuutetuista Euroopan syyttäjistä, jos Euroopan syyttäjä eroaa, hänet erotetaan tai jos hän luopuu tehtävästään mistä tahansa muusta syystä, tai esimerkiksi pitkittyneen sairauden tapauksessa. Sijaisuus saisi kestää enintään kolme kuukautta. Tämän jakson mahdollinen pidentäminen olisi tarvittaessa jätettävä kollegion harkittavaksi ottaen huomioon EPPOn työtaakka ja poissaolon pituus ennen kuin Euroopan syyttäjän tilalle nimitetään toinen henkilö tai nykyinen syyttäjä palaa tehtävänsä. Euroopan syyttäjän sijaisena toimiva valtuutettu Euroopan syyttäjä ei saisi sijaisena toimiessaan enää vastata tutkinta- ja syytetoimista, joita hän on toteuttanut valtuutettuna Euroopan syyttäjänä tai kansallisena syyttäjänä. EPPOn menettelyihin, joiden käsittelystä vastasi Euroopan syyttäjän sijaisena toimiva valtuutettu Euroo-pan syyttäjä, sovelletaan käsiteltävien tapausten uudelleen jakamista koskevia EPPOn sääntöjä.
- (40) Euroopan pääsyyttäjän ja Euroopan syyttäjien nimittämismenettelyllä olisi taattava näiden riippumattomuus. Hei-dän olisi saatava legitiimiytensä nimittämiseen osallistuvilta unionin toimielimiltä. Kollegion olisi nimitettävä Euroopan varapääsyyttäjät jäsentensä joukosta.
- (41) Valintalautakunnan olisi laadittava esivalintaluettelo ehdokkaista Euroopan pääsyyttäjän tehtävään. Neuvostolle olisi siirrettävä valta vahvistaa komission ehdotuksen pohjalta lautakunnan toimintaa koskevat säännöt ja nimittää sen jäsenet. Tällainen täytäntöönpanovalta kuvastaisi neuvostolle SEUT 86 artiklan nojalla annettua erityistä toimival-taa, ja siitä käy ilmi EPPOn erityisluonne: se on kiinteästi sidoksissa kansallisiin oikeudellisiin rakenteisiin samalla kun se on unionin elin. EPPO toimii menettelyissä, joissa useimmat muut toimijat, kuten tuomioistuimet, poli-i-siviranomaiset ja muut lainvalvontaviranomaiset, ovat kansallisia, joten neuvoston on erityisen tärkeää osallistua tiiviisti nimittämismenettelyyn. Kun neuvostolle annetaan näitä toimivaltuuksia, otetaan asianmukaisesti huomioon myös se, että päätöksentekovalta, joka vaikuttaa suoraan kansallisiin oikeudellisiin rakenteisiin ja syyttäjälaitoksiin, voi olla arkaluonteista. Euroopan parlamentin ja neuvoston olisi nimitettävä yhteisellä sopimuksella yksi esivalin-taluetteloon merkitty ehdokas Euroopan pääsyyttäjäksi.

- (42) Kunkin jäsenvaltion olisi nimettävä kolme ehdokasta Euroopan pääsyyttäjän tehtävään. Neuvosto valitsee ja nimitää pääsyyttäjän. Kollegion työn jatkuvuuden varmistamiseksi kolmasosa Euroopan syyttäjistä olisi vaihdettava joka kolmas vuosi. Neuvostolle olisi siirrettävä valta hyväksyä siirtymäsäännöt Euroopan syyttäjien nimittämisestä ensimmäistä toimikautta varten ja sen aikana. Tällainen täytäntöönpanovalta kuvastaa neuvoston valtuuksia valita ja nimittää Euroopan syyttäjät. Tätä voidaan perustella myös Euroopan syyttäjien erityisluonteella, koska he liittyvät jäsenvaltioihinsa ja ovat samalla kollegion jäseniä, ja yleisemmin EPPOn erityisluonteella sen saman logiikan mukaisesti, että neuvostolle annetaan täytäntöönpanovalta vahvistaa lautakunnan toimintaa koskevat säännöt ja nimittää sen jäsenet. Neuvoston olisi otettava huomioon jäsenvaltioiden maantieteellinen kirjo, kun se antaa päätöksen, jolla kolmasosa Euroopan syyttäjistä vaihdetaan ensimmäisen toimikautensa aikana.
- (43) Valtuutettujen Euroopan syyttäjien nimittämismenettelyssä olisi varmistettava, että he ovat EPPOn erottamaton osa ja että he samalla ovat edelleen operatiivisesti integroituneet kansallisiin oikeusjärjestelmiinsä ja oikeus- ja syyttäjälaitoksiin. Jäsenvaltioiden olisi nimettävä ehdokkaat valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtävään. Kollegio nimittää valtuutetut Euroopan syyttäjät Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta.
- (44) Kussakin jäsenvaltiossa olisi oltava vähintään kaksi valtuutettua Euroopan syyttäjää sen varmistamiseksi, että EPPOssa käsiteltävät asiat hoidetaan asianmukaisesti. Euroopan pääsyyttäjän olisi kutakin jäsenvaltiota kuullen hyväksyttävä valtuutettujen Euroopan syyttäjien lukumäärä jäsenvaltioittain sekä heidän tehtäviensä toiminnallinen ja alueellinen jakautuminen. Kuulemisessa olisi otettava asianmukaisesti huomioon kansallisten syyttäjälaitosten organisaatio. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien välisen toimivallan toiminnallisen jaon käsitteen olisi mahdollistettava tehtävienjako.
- (45) Valtuutettujen Euroopan syyttäjien kokonaislukumäärää jäsenvaltiossa voidaan muuttaa Euroopan pääsyyttäjän hyväksynnällä EPPOn koskevan vuotuisen budjettikohdan rajoissa.
- (46) Kollegion olisi vastattava tämän asetuksen nojalla toimivien valtuutettujen Euroopan syyttäjien kurinpitomenettelyistä. Koska valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat edelleen jäsenvaltioiden syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen aktiivisia jäseniä ja voivat myös toimia kansallisina syyttäjinä, heihin voidaan soveltaa kansallisia kurinpitoseuraamuksia koskevia sääntöjä syistä, jotka eivät liity tähän asetukseen. Tällaisissa tapauksissa Euroopan pääsyyttäjälle olisi kuitenkin annettava tieto erottamisesta tai muusta kurinpitotoimesta ottaen huomioon hänen vastuunsa EPPOn hallinnoinnista sekä sen integriteetin ja riippumattomuuden suojelemiseksi.
- (47) Asioita olisi käsiteltävä EPPOssa periaatteessa sähköisessä muodossa. Olisi perustettava asianhallintajärjestelmä, jonka olisi oltava EPPOn omistuksessa ja hallinnoima. Asianhallintajärjestelmän tietoihin olisi sisällytettävä tiedot, jotka on saatu mahdollisista EPPOn toimivaltaan kuuluvista rikoksista, sekä tiedot asiakirja-aineistosta, mukaan lukien tapaukset, joissa toimet on saatettu päätökseen. Perustaessaan asianhallintajärjestelmän EPPOn olisi varmistettava, että se voi järjestelmän ansiosta toimia yhtenä ainoana virastona, jossa valtuutettujen Euroopan syyttäjien hallinnoima asiakirja-aineisto on keskusviraston saatavilla tämän päätöksenteko-, seuranta-, johtamis- ja valvonta-tehtäviä varten.
- (48) Kansallisten viranomaisten olisi ilmoitettava EPPOLle viipymättä kaikesta toiminnasta, joka voisi täyttää sen toimivaltaan kuuluvan rikoksen tunnusmerkistön. EPPOn olisi toimivaltaansa kuulumattomissa asioissa ilmoitettava toimivaltaisille kansallisille viranomaisille kaikista tietoonsa tulleista seikoista, jotka voisivat täyttää rikoksen tunnusmerkistön, esimerkiksi perättömästä lausumasta.
- (49) Unionin toimielinten, elinten ja laitosten sekä kansallisten viranomaisten olisi toimitettava viipymättä EPPOLle kaikki tiedot rikoksista, joiden osalta se voisi käyttää toimivaltaansa. EPPO voi saada tai kerätä tietoja myös muista lähteistä, kuten yksityisiltä osapuolilta. EPPOn varmistamismekanismeilla olisi pyrittävä arvioimaan saatujen tietojen pohjalta sitä, täytyvätkö EPPOn asiallisen, alueellisen ja henkilöitä koskevan toimivallan edellytykset.

- (50) Väärinkäytösten paljastajat voivat saattaa uusia tietoja EPPOn tietoon ja auttaa sitä näin sen työssä unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tutkimiseksi sekä niiden tekijöiden asettamiseksi syytteeseen ja tuomitaviksi. Väärinkäytösten paljastamista saattaa kuitenkin estää pelko kostotoimenpiteistä. Jotta helpotettaisiin EPPOn toimivaltaan kuuluvien rikosten havaitsemista, jäsenvaltioita kannustetaan luomaan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti tehokkaat menettelyt EPPOn toimivaltaan kuuluvien mahdollisten rikosten raportointiseksi sekä varmistamaan tällaisia rikoksia raportoivien henkilöiden suojele kostotoimenpiteiltä ja erityisesti haitallisilta tai syrjiviltä työelämään liittyviltä toimilta. EPPOn olisi tarvittaessa kehitettävä omat sisäiset sääntönsä.
- (51) Noudattaakseen kaikilta osin velvollisuuttaan ilmoittaa EPPOLle, kun on aihetta epäillä, että on tapahtunut sen toimivallan piiriin kuuluva rikos, jäsenvaltioiden kansallisten viranomaisten sekä kaikkien unionin toimielinten, elinten ja laitosten olisi noudatettava voimassa olevia ilmoitusmenettelyjä, ja niillä olisi oltava käytössä tehokkaita järjestelmiä niille esitettyjen väitteiden alustavaa arviointia varten. Unionin toimielimet, elimet ja laitokset voivat käyttää Euroopan petostentorjuntaviraston, jäljempänä 'OLAF', apua tähän tarkoitukseen.
- (52) Jäsenvaltioiden viranomaisten olisi perustettava järjestelmä, jolla varmistetaan, että tiedot ilmoitetaan EPPOLle mahdollisimman nopeasti. Päätös siitä, perustetaanko suora vai keskitetty järjestelmä, kuuluu jäsenvaltioille.
- (53) Tämän ilmoitusvelvoitteen noudattaminen on EPPOn moitteettoman toiminnan kannalta olennaisen tärkeää, ja sitä olisi tulkittava laajasti sen varmistamiseksi, että kansalliset viranomaiset ilmoittavat tapauksista, joissa tiettyjä kriteereitä ei voida arvioida välittömästi (kuten esimerkiksi vahingon taso tai sovellettava seuraamus). EPPOn olisi myös voitava pyytää jäsenvaltioiden viranomaisilta tapauskohtaisesti tietoja muista unionin taloudellisia etuja vahingoittavista rikoksista. Tämän ei kuitenkaan pitäisi katsoa olevan EPPOLle mahdollisuus pyytää systemaattisesti tai kausittain jäsenvaltioiden viranomaisilta tietoa vähäisistä rikkomuksista.
- (54) Unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tehokas tutkinta ja *ne bis in idem* -periaate voivat tietyissä tapauksissa edellyttää tutkinnan laajentamista muihin kansallisessa lainsäädännössä rikoksiksi säädettyihin tekoihin silloin, kun ne liittyvät erottamattomasti unionin taloudellisia etuja vahingoittavaan rikokseen. Toiseen rikokseen erottamattomasti liittyvien rikosten käsitteen osalta olisi otettava huomioon asiaa koskeva oikeuskäytäntö, jossa *ne bis in idem* -periaatetta sovellettaessa pidetään merkityksellisenä kriteerinä konkreettisten tekojen identtisyys (tai olennaisesti samoja tekoja), jolla tarkoitetaan sitä, että on kyse joukosta konkreettisia seikkoja, jotka ajallisesti ja alueellisesti liittyvät erottamattomasti toisiinsa.
- (55) EPPolla olisi oltava oikeus käyttää toimivaltaansa, kun on kysymys erottamattomasti toisiinsa liittyvistä rikoksista, joissa unionin taloudellisia etuja vahingoittava rikos on ensisijainen ottaen huomioon kyseisen rikoksen vakavuuden, joka ilmenee enimmäisseuraamuksista, joita rikoksesta voidaan määrätä.
- (56) EPPolla olisi kuitenkin oltava myös oikeus käyttää toimivaltaansa, kun on kysymys erottamattomasti toisiinsa liittyvistä rikoksista, joista unionin taloudellisia etuja vahingoittava rikos ei ole ensisijainen rikoksesta määrättävien seuraamusten tason osalta, mutta joista erottamattomasti liittyvä muu rikos katsotaan luonteeltaan liitännäiseksi, koska se on ainoastaan välineellinen unionin taloudellisia etuja vahingoittavan rikoksen tekemiseksi, erityisesti kun tällaisen toisen rikoksen tekemisen päätarkoituksena on ollut luoda olosuhteet unionin taloudellisia etuja vahingoittavan rikoksen tekemiseen, kuten rikoksessa, jonka yksinomaaisena tarkoituksena on hankkia aineelliset tai oikeudelliset keinot unionin taloudellisia etuja vahingoittavan rikoksen tekemiseen, tai varmistaa siitä saatava hyöty tai tuote.
- (57) Rikollisjärjestön toimintaan osallistumiseen liittyvien rikosten käsite olisi määriteltävä kansallisessa lainsäädännössä neuvoston puitepäättöksen 2008/841/YOS⁽¹⁾ mukaisesti, ja se voi kattaa esimerkiksi jäsenyyden tällaisessa rikollisjärjestössä tai toimimisen sen organisoijana tai johtajana.

(¹) Neuvoston puitepäättös 2008/841/YOS, tehty 24 päivänä lokakuuta 2008, järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta (EUVL L 300, 11.11.2008, s. 42).

- (58) Unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten osalta EPPOn toimivallan olisi pääsääntöisesti oltava ensisijainen suhteessa kansalliseen toimivaltaan, jotta se voi varmistaa tutkinnan ja syytetoimien johdonmukaisuuden ja ohjauksen unionin tasolla. Jäsenvaltioiden viranomaisten olisi pidättäydyttävä toteuttamasta näitä rikoksia koskevia toimia kunnes EPPO on päättänyt, toteutetaanko tutkinta, paitsi jos tapauksessa edellytetään kiireellisiä toimenpiteitä.
- (59) Asialla olisi katsottava olevan unionin tason vaikutuksia, kun esimerkiksi rikoksen luonne ja laajuus ovat ylikansallisia, kun rikokseen liittyy rikollisjärjestö tai kun kyseisen kaltainen rikos voisi muodostaa vakavan uhan unionin taloudellisille eduille tai unionin toimielinten maineelle ja unionin kansalaisten luottamukselle.
- (60) Kun EPPO ei tietyssä tapauksessa voi käyttää toimivaltaansa, koska on syytä olettaa, että rikoksesta unionin taloudellisille eduille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko, EPPOn olisi kuitenkin pystyttävä käyttämään toimivaltaansa edellyttäen, että sillä on asianomaisten jäsenvaltion tai asianomaisten jäsenvaltioiden viranomaisia paremmat edellytykset tutkia rikosta tai asettaa siitä syytteeseen. EPPolla voisi katsoa olevan paremmat edellytykset tutkia rikosta muun muassa silloin, kun olisi tuloksellisempaa antaa EPPOn hoitaa tutkinta ja syytetoimet, koska rikoksen luonne ja laajuus ovat ylikansallisia, kun rikokseen liittyy rikollisjärjestö tai kun kyseisen kaltainen rikos voisi olla vakava uhka unionin taloudellisille eduille tai unionin toimielinten maineelle ja unionin kansalaisten luottamukselle. Tällaisessa tapauksessa EPPOn olisi pystyttävä käyttämään toimivaltaansa sen jäsenvaltion tai niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten antamalla suostumuksella, jossa tai joissa vahinko aiheutui toiselle uhrille tai toisille uhreille.
- (61) Jos jäsenvaltion oikeus- tai lainvalvontaviranomainen aloittaa rikosta koskevan tutkinnan ja katsoo, että EPPO ei voisi käyttää toimivaltaansa, sen olisi ilmoitettava tästä EPPOLle, jotta tämä voi arvioida, pitäisikö sen käyttää toimivaltaansa.
- (62) Jollei toimivallan käytöstä päästä yhteisymmärrykseen, toimivaltaisten kansallisten viranomaisten olisi päätettävä toimivallan jakamisesta. Käsitteen "toimivaltaiset kansalliset viranomaiset" olisi katsottava tarkoittavan kaikkia oikeusviranomaisia, joilla on toimivalta päättää toimivallan jakamisesta kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (63) Koska EPPOn olisi voitava nostaa syytteitä kansallisissa tuomioistuimissa, sen toimivallan määrittelyssä olisi viitattava sellaisiin jäsenvaltioiden rikoslain säännöksiin, joissa kriminalisoidaan unionin taloudellisia etuja vahingoittavat teot tai laiminlyönnit ja määritetään niihin sovellettavat seuraamukset panemalla asiaa koskeva unionin lainsäädäntö, erityisesti direktiivi (EU) 2017/1371, täytäntöön kansallisissa oikeusjärjestelmissä.
- (64) EPPOn olisi käytettävä toimivaltaansa mahdollisimman laajasti, jotta sen tutkinta- ja syytetoimet voidaan ulottaa koskemaan jäsenvaltioiden alueen ulkopuolella tehtyjä rikoksia.
- (65) EPPOn olisi tutkinta- ja syytetoimissaan noudatettava oikeasuhteisuuden, puolueettomuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita suhteessa epäiltyyn tai syytettyyn. Tähän sisältyy velvollisuus tutkia kaikentyyppisiä, sekä epäillyn syyllisyyteen että hänen syyttömyyteensä viittaavia todisteita, joko oma-aloitteisesti tai puolustuksen pyynnöstä.
- (66) Oikeusvarmuuden turvaamiseksi ja unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten torjumiseksi tehokkaasti EPPOn tutkinta- ja syytetoimien ohjenuorana olisi oltava laillisuusperiaate, jonka mukaisesti EPPO soveltaa tiukasti tässä asetuksessa säädettyjä sääntöjä, jotka koskevat erityisesti toimivaltaa ja sen käyttämistä, tutkinnan aloittamista, tutkinnan päättämistä, asian siirtämistä, asian käsittelyn lopettamista ja yksinkertaistettuja syytetoimia.

- (67) Jotta vastaajan oikeudet turvattaisiin parhaalla mahdollisella tavalla, EPPOn olisi kohdistettava epäiltyyn tai syytettyyn periaatteessa vain yksi tutkinta tai syytetoimet. Jos rikokseen on syyllistynyt useampi henkilö, EPPOn olisi periaatteessa pantava vireille vain yksi asia ja suoritettava kaikkia epäiltyjä tai syytettyjä koskevat tutkimukset yhdessä.
- (68) Jos useampi valtuutettu Euroopan syyttäjä on aloittanut tutkinnan samasta rikoksesta, pysyvän jaoston olisi tarvittaessa yhdistettävä tällaiset tutkimukset. Pysyvä jaosto voi päättää olla yhdistämättä tällaisia oikeuskäsittelyjä tai se voi päättää jakaa ne myöhemmin, jos tämä on tutkinnan tehokkuuden kannalta suotavaa, esimerkiksi jos yhtä epäiltyä tai syytettyä koskeva oikeuskäsittely voitaisiin saattaa päätökseen aikaisemmin, mutta muita epäiltyjä tai syytettyjä koskevia oikeuskäsittelyjä olisi vielä jatkettava, tai jos asian jakaminen voisi lyhentää yhden epäillyn tutkintavankeusaikaa. Jos yhdistettävät asiat kuuluvat eri pysyvien jaostojen vastuulle, EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä olisi määriteltävä asianmukainen toimivalta ja menettely. Jos pysyvä jaosto päättää jakaa asian, sen olisi edelleen oltava toimivaltainen kyseisissä asioissa.
- (69) EPPOn olisi tukeuduttava kansallisiin viranomaisiin, mukaan lukien poliisiviranomaisiin, erityisesti pakkokeinojen täytäntöönpanossa. Kaikkien kansallisten viranomaisten ja alalla toimivien unionin elinten, kuten Eurojustin, Europolin ja OLAFin, olisi vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti aktiivisesti tuettava EPPOn tutkinta- ja syytetoimia sekä toimittava yhteistyössä sen kanssa siitä hetkestä, jona rikosepäilystä ilmoitetaan EPPOLle, siihen hetkeen, jona se päättää nostaa syytteen tai ratkaista asian muulla tavoin.
- (70) Unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tutkinnan ja syytetoimien tuloksellisuuden vuoksi on välttämätöntä, että EPPO voi kerätä todisteita käyttämällä vähintään vähimmäistutkintatoimenpiteitä noudattaen samalla suhteellisuusperiaatetta. Näiden toimenpiteiden olisi oltava käytettävissä EPPOn toimivaltaan kuuluvien rikosten tutkintaa ja syytetoimia varten ainakin, jos enimmäisseuraamuksena on vähintään neljä vuotta vankeutta, mutta niihin voidaan soveltaa rajoituksia kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (71) Valtuutettujen Euroopan syyttäjien olisi tässä asetuksessa lueteltujen vähimmäistutkintatoimenpiteiden lisäksi voitava pyytää tai määrätä muitakin toimenpiteitä, jotka ovat syyttäjien käytettävissä kansallisen lainsäädännön mukaisesti vastaavissa kansallisissa tapauksissa. Käytön mahdollisuus olisi varmistettava kaikissa tilanteissa, joissa mainittu tutkintatoimenpide on olemassa, mutta siihen voidaan soveltaa rajoituksia kansallisen lainsäädännön mukaisesti.
- (72) Rajat ylittävissä tapauksissa asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän olisi voitava tukeutua avustavaan valtuutettuun Euroopan syyttäjään, kun toimenpiteitä on toteutettava muissa jäsenvaltioissa. Jos toimenpidettä varten edellytetään tuomioistuimen antamaa lupaa, olisi määriteltävä tarkoin, missä jäsenvaltiossa se olisi saatava; joka tapauksessa tarvittaisiin vain yksi lupa. Jos oikeusviranomaiset epäivät lopullisesti tutkintatoimenpiteen eli sen jälkeen, kun kaikki oikeudelliset muutoksenhakekeinot on käytetty loppuun, asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän olisi peruutettava pyyntö tai määräys.
- (73) Tämän asetuksen mukaisella mahdollisuudella soveltaa vastavuoroista tunnustamista tai rajat ylittävää yhteistyötä koskevia oikeudellisia välineitä ei olisi korvattava tämän asetuksen mukaisia erityissääntöjä rajat ylittävistä tutkimuksista. Sillä olisi pikemminkin täydennettävä niitä sen varmistamiseksi, että jos toimenpide on tarpeen rajat ylittävässä tutkimuksessa mutta se ei ole käytettävissä kansallisessa lainsäädännössä puhtaasti kansallista tilannetta varten, sitä voidaan käyttää kyseisen välineen täytäntöönpanoa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti tutkinta- tai syytetoimia toteutettaessa.
- (74) Tämän asetuksen rajat ylittävää yhteistyötä koskevat säännökset eivät saisi vaikuttaa olemassa oleviin oikeudellisiin välineisiin, joilla helpotetaan rajat ylittävää yhteistyötä muiden kansallisten viranomaisten kuin syyttäjä- tai lainkäyttöviranomaisten välillä. Samaa olisi sovellettava kansallisiin viranomaisiin, jotka tekevät yhteistyötä hallinto-oikeuden perusteella.
- (75) Tämän asetuksen tutkintavankeutta ja rajan yli luovuttamista koskevat säännökset eivät saisi vaikuttaa erityisiin menettelyihin jäsenvaltioissa, joissa ei edellytetä tuomioistuimen lupaa epäillyn tai syytetyksen pidättämiseksi.

- (76) Asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän olisi voitava antaa tai pyytää eurooppalaisia pidätysmääräyksiä EPPOn toimivallan puitteissa.
- (77) EPPOn olisi voitava siirtää asia kansallisille viranomaisille, jos tutkinnassa käy ilmi, että rikos ei kuulu EPPOn toimivaltaan. Siinä tapauksessa kansallisten viranomaisten olisi säilytettävä kansallisen lainsäädännön mukaiset täydet toimivaltuudet aloittaa tutkinta, jatkaa sitä tai lopettaa se.
- (78) Tässä asetuksessa edellytetään, että EPPO hoitaa syyttäjän tehtäviä, joihin kuuluu päätösten tekeminen epäillyn tai syytetyn syyteeseen asettamisesta ja sen jäsenvaltion valinta, jonka tuomioistuimet ovat toimivaltaisia käsittelemään syytteen. Toimivaltaisen pysyvän jaoston olisi periaatteessa päätettävä epäillyn tai syytetyn syyteeseen asettamisesta valtuutetun Euroopan syyttäjän päätösluonnoksen perusteella sen varmistamiseksi, että syytetoimissa noudatetaan yhteistä linjaa. Pysyvän jaoston olisi voitava tehdä mikä tahansa päätös 21 päivän kuluessa päätösluonnoksen vastaanottamisesta, mukaan lukien lisänäyttöä koskevat pyynnöt, ennen kuin se päättää siitä, saatetaanko asia ratkaistavaksi, paitsi jos asian käsittely on päätetty lopettaa valtuutetun Euroopan syyttäjän ehdotettua asian saattamista ratkaistavaksi.
- (79) Toimivaltaisen pysyvän jaoston olisi valittava jäsenvaltio, jonka tuomioistuimet ovat toimivaltaisia käsittelemään syytteen, tässä asetuksessa säädettyjen kriteerien perusteella. Pysyvän jaoston olisi tehtävä päätöksensä asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän kertomuksen ja päätösluonnoksen pohjalta, jotka valvovan Euroopan syyttäjän olisi toimitettava pysyvälle jaostolle tarvittaessa yhdessä oman arvionsa kanssa. Valvovan Euroopan syyttäjän olisi säilytettävä kaikki valtuudet antaa erityisiä ohjeita valtuutetulle Euroopan syyttäjälle tämän asetuksen mukaisesti.
- (80) EPPOn tuomioistuimelle esittämien todisteiden hyväksymisestä ei saisi kieltäytyä pelkästään sillä perusteella, että todisteet on kerätty toisessa jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, edellyttäen että asiaa käsittelevä tuomioistuin katsoo todisteiden hyväksymisen olevan menettelyn oikeudenmukaisuutta ja epäillyn tai syytetyn puolustautumisoikeuksia koskevien perusoikeuskirjan määräysten mukaisia. Tässä asetuksessa kunnioitetaan perusoikeuksia ja noudatetaan SEU 6 artiklassa ja perusoikeuskirjassa, erityisesti sen VI osastossa, kansainvälisessä oikeudessa ja kansainvälisissä sopimuksissa, joiden osapuolina unioni tai kaikki jäsenvaltiot ovat, mukaan lukien ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehty eurooppalainen yleissopimus, sekä jäsenvaltioiden perustuslaeissa, kunkin niistä soveltamisalalla, tunnustettuja periaatteita. Näitä periaatteita noudattaen ja SEUT 67 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden erilaisia oikeudellisia järjestelmiä ja perinteitä kunnioittaen tämän asetuksen ei voida miltään osin tulkita estävän tuomioistuihin soveltamasta menettelyn oikeudenmukaisuutta koskevia kansallisen lainsäädännön peruseriaatteita, sellaisina kuin niitä sovelletaan kansallisissa järjestelmissä, mukaan lukien common law -järjestelmissä.
- (81) Kun otetaan huomioon laillisuusperiaate, EPPOn tutkinnan olisi pääsääntöisesti johdettava syytteen nostamiseen toimivaltaisissa kansallisissa tuomioistuimissa, jos näyttö on riittävä eikä syytteen nostamiselle ole oikeudellista estettä tai jos ei ole sovellettu yksinkertaistettua syyttämismenettelyä. Asian käsittelyn lopettamisen syyt määritellään tyhjentävästi tässä asetuksessa.
- (82) Kansallisissa oikeusjärjestelmissä säädetään erilaisista yksinkertaistetuista syyttämismenettelyistä, joihin voi liittyä tai olla liittymättä tuomioistuimen osallistuminen, kuten esimerkiksi sovintoratkaisuista epäillyn tai syytetyn kanssa. Jos tällaisia menettelyjä on olemassa, valtuutetulla Euroopan syyttäjällä olisi oltava valtuudet soveltaa niitä kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen ehtojen mukaisesti ja tässä asetuksessa vahvistetuissa tilanteissa. Näihin tilanteisiin olisi kuuluttava asiat, joissa rikoksen lopullinen vahinko, mahdollisesti perityn vahinkoa vastaavan määrän jälkeen, ei ole merkittävä. Toimivaltaiselta pysyvältä jaostolta olisi aina pyydettävä suostumus tällaisten menettelyjen käyttämiselle, jotta varmistetaan EPPOn syytetoimia koskevan politiikan johdonmukaisuus ja tehokkuus. Kun yksinkertaistetun menettelyn soveltaminen on toteutettu menestyksellisesti, asian käsittely olisi päätettävä lopullisesti.

- (83) Tässä asetuksessa edellytetään erityisesti, että EPPO kunnioittaa oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, oikeutta puolustukseen ja syyttömyysolettamaa, sellaisina kuin ne on kirjattu perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklaan. Noudattamalla perusoikeuskirjan 50 artiklan kieltä syyttää ja rangaista oikeudenkäynnissä kahdesti samasta rikoksesta (*ne bis in idem*) varmistetaan, että EPPO:n nostamat syytteet eivät johda kaksoisrangaistavuuteen. EPPO:n olisi näin ollen noudatettava toiminnassaan näitä oikeuksia kaikilta osin, ja tätä asetusta olisi sovellettava ja tulkittava sen mukaisesti.
- (84) SEUT 82 artiklan 2 kohdan mukaan unioni voi säätää vähimmäissäännöistä, jotka koskevat yksilön oikeuksia rikosasioiden käsittelyssä, varmistaakseen oikeuden puolustukseen ja menettelyn oikeudenmukaisuuden. Unionin lainsäätäjä on antanut vaiheittain näitä vähimmäissääntöjä erityisiä oikeuksia koskevissa direktiiveissä.
- (85) EPPO:n toimintaan olisi sovellettava asiaan liittyvässä unionin oikeudessa, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveissä 2010/64/EU ⁽¹⁾, 2012/13/EU ⁽²⁾, 2013/48/EU ⁽³⁾, (EU) 2016/343 ⁽⁴⁾ ja (EU) 2016/1919 ⁽⁵⁾, sellaisina kuin ne on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, säädettyä oikeutta puolustukseen. Jokaisen rikoksesta epäillyn tai syytetyn henkilön, jonka osalta EPPO aloittaa tutkinnan, olisi saatava nauttia näistä oikeuksista sekä kansallisen lainsäädännön mukaisista oikeuksista vaatia, että nimitetään asiantuntijoita tai kuullaan todistajia tai että EPPO esittää puolustuksen todisteet muulla tavoin.
- (86) SEUT 86 artiklan 3 kohdan mukaisesti unionin lainsäätäjä vahvistaa säännöt, joita sovelletaan EPPO:n tehtäviensä hoidossa toteuttamien prosessuaalisten toimien oikeudelliseen valvontaan. Unionin lainsäätäjälle myönnetty toimivalta kuvastaa EPPO:n tehtävien ja rakenteen erityisluonnetta, jonka vuoksi se poikkeaa kaikista muista unionin elimistä ja virastoista ja jonka vuoksi tarvitaan laillisuusvalvontaa koskevia erityissääntöjä.
- (87) SEUT 86 artiklan 2 kohdan mukaisesti EPPO toimii syyttäjän tehtävissä jäsenvaltioiden toimivaltaisissa tuomioistuimissa. EPPO:n tutkintatoimiensa yhteydessä toteuttamat toimet liittyvät läheisesti syytetoimiin, joihin ne voivat johtaa ja joilla voi näin ollen olla vaikutuksia jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmissä. Useissa tapauksissa kansalliset lainvalvontaviranomaiset toteuttaisivat näitä toimia EPPO:n ohjeiden mukaan, joissakin tapauksissa saatuaan ensin kansallisen tuomioistuimen luvan.

Sen vuoksi on aiheellista katsoa, että toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten olisi valvottava kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten ja menettelyjen mukaisesti EPPO:n prosessuaalisia toimia, joilla on tarkoitus tuottaa kolmansia osapuolia koskevia oikeusvaikutuksia. Tällä on tarkoitus varmistaa, että kansalliset tuomioistuimet valvovat sellaisia EPPO:n prosessuaalisia toimia, jotka on hyväksytty ennen syytteen asettamista ja joilla on tarkoitus tuottaa kolmansia osapuolia (tähän ryhmään kuuluvat epäilty, uhri sekä muut henkilöt, joiden oikeuksia tällaiset toimet voivat loukata) koskevia oikeusvaikutuksia. Prosessuaalisilla toimilla, jotka liittyvät sen jäsenvaltion valintaan, jonka tuomioistuimilla on toimivalta ottaa asia käsiteltäväksi, ja joka määräytyy tässä asetuksessa säädettyjen kriteerien pohjalta, on tarkoitus tuottaa oikeusvaikutuksia kolmansiin osapuoliin nähden, ja niiden olisi näin ollen kuuluttava kansallisten tuomioistuinten laillisuusvalvonnan piiriin viimeistään oikeudenkäyntivaiheessa.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/64/EU, annettu 20 päivänä lokakuuta 2010, oikeudesta tulkkaukseen ja kääntösiin rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 280, 26.10.2010, s. 1).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2012/13/EU, annettu 22 päivänä toukokuuta 2012, tiedonsaantioikeudesta rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 142, 1.6.2012, s. 1).

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/48/EU, annettu 22 päivänä lokakuuta 2013, oikeudesta käyttää avustajaa rikosoikeudellisissa menettelyissä ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä sekä oikeudesta saada tieto vapaudenmenetyksestä ilmoitetuksi kolmannelle osapuolelle ja pitää vapaudenmenetyksen aikana yhteyttä kolmansiin henkilöihin ja konsuliviranomaisiin (EUVL L 294, 6.11.2013, s. 1).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/343, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, eräiden syyttömyysolettamaan liittyvien näkökohtien ja läsnäolo oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden lujittamisesta rikosoikeudellisissa menettelyissä (EUVL L 65, 11.3.2016, s. 1).

⁽⁵⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/1919, annettu 26 päivänä lokakuuta 2016, oikeusavusta rikosoikeudellisissa menettelyissä epäillyille ja syytetyille henkilöille ja eurooppalaista pidätysmääräystä koskevissa menettelyissä etsityille henkilöille (EUVL L 297, 4.11.2016, s. 1).

Toimivaltaisissa kansallisissa tuomioistuimissa voidaan hakea muutosta EPPOn toimien laiminlyönteihin sellaisten prosessuaalisten toimien osalta, joita EPPolla on lakisääteinen velvollisuus hyväksyä ja joilla on tarkoitus tuottaa kolmansia osapuolia koskevia oikeusvaikutuksia. Jos kansallisessa lainsäädännössä edellytetään laillisuusvalvontaa sellaisten prosessuaalisten toimien osalta, joilla ei ole tarkoitus tuottaa kolmansia osapuolia koskevia oikeusvaikutuksia, tai jos siinä edellytetään muita laiminlyöntejä koskevia oikeudellisia toimia, tätä asetusta ei saisi tulkita niin, että sillä vaikutetaan tällaisiin säännöksiin. Lisäksi jäsenvaltioilta ei tulisi edellyttää toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten suorittamaa laillisuusvalvontaa sellaisten prosessuaalisten toimien osalta, joiden tarkoituksena ei ole tuottaa kolmansia osapuolia koskevia oikeusvaikutuksia, kuten asiantuntijoiden nimeäminen tai todistajien kulujen korvaaminen.

Tämä asetus ei myöskään vaikuta asiaa käsittelevän kansallisen tuomioistuimen toimivaltuuksiin.

- (88) Kansallisten tuomioistuinten olisi valvottava niiden EPPOn prosessuaalisten toimien laillisuutta, joilla on tarkoitus tuottaa kolmansia osapuolia koskevia oikeusvaikutuksia. Tältä osin olisi varmistettava tehokkaat oikeussuojakeinot SEU 19 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti. Lisäksi, kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä korostetaan, kansalliset menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla suojellaan unionin oikeuteen perustuvia yksityisten oikeuksia, eivät saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia oikeussuojakeinoja (vastaavuusperiaate), eivätkä ne saa olla sellaisia, että unionin oikeudessa vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate).

Kansalliset tuomioistuimet voivat valvoa tällaisten toimien laillisuutta unionin oikeuden pohjalta, mukaan lukien tämä asetus, sekä myös sellaisen kansallisen lainsäädännön pohjalta, jota sovelletaan siltä osin kuin asia ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan. Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä korostetaan, kansallisten tuomioistuinten olisi esitettävä unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä aina, jos niillä on epäilyksiä tällaisten toimien pätevydestä suhteessa unionin oikeuteen.

Kansalliset tuomioistuimet eivät kuitenkaan saa esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksiä EPPOn prosessuaalisten toimien pätevydestä kansallisen prosessioikeuden osalta tai direktiivien saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevien kansallisten toimenpiteiden osalta, vaikka tässä asetuksessa viitattaisiinkin niihin. Tämä ei kuitenkaan vaikuta sellaisiin ennakkoratkaisupyyntöihin, jotka koskevat primaarilainsäädännön, mukaan lukien perussopimuksen ja perusoikeuskirjan, määräysten tulkintaa tai unionin sekundaarilainsäädännön, mukaan lukien tämän asetuksen ja sovellettavien direktiivien, säännösten tulkintaa ja pätevyttä. Tällä asetuksella ei myöskään suljeta pois kansallisten tuomioistuinten mahdollisuutta valvoa EPPOn sellaisten prosessuaalisten toimien pätevyttä, joilla on tarkoitus tuottaa kolmansia osapuolia koskevia oikeusvaikutuksia kansallisessa lainsäädännössä säädetyn suhteellisuusperiaatteen osalta.

- (89) Tämän asetuksen laillisuusvalvontasäännös ei muuta unionin tuomioistuimen toimivaltaa tarkastella EPPOn hallinnollisia päätöksiä, joilla on tarkoitus tuottaa kolmansia osapuolia koskevia oikeusvaikutuksia, eli päätöksiä, joita ei tehdä sen tutkintaa, syytteen asettamista tai tuomittavaksi asettamista koskevien tehtävien suorittamiseksi. Tämä asetus ei myöskään vaikuta Euroopan unionin jäsenvaltion, Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission mahdollisuuteen nostaa kumoamiskanne SEUT 263 artiklan toisen kohdan ja SEUT 265 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti ja käynnistää rikkomusmenettely SEUT 258 ja 259 artiklan mukaisesti.
- (90) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 45/2001 ⁽¹⁾ sovelletaan EPPOn suorittamaan hallinnollisten henkilötietojen käsittelyyn.
- (91) Yksilöiden perusoikeuksien ja -vapauksien suojelua henkilötietojen käsittelyssä koskevien sääntöjen johdonmukainen ja yhtenäinen soveltaminen olisi varmistettava koko unionissa.
- (92) SEU-sopimukseen ja SEUT-sopimukseen liitettyssä julistuksessa N:o 21 henkilötietojen suojasta rikosoikeuden alalla tehtävän oikeudellisen yhteistyön ja poliisiyhteistyön aloilla todetaan, että SEUT 16 artiklan mukaiset erityissäännöt henkilötietojen suojasta ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta saattavat osoittautua tarpeelliseksi rikosoikeuden alalla tehtävän oikeudellisen yhteistyön ja poliisiyhteistyön aloilla näiden alojen erityisluonteen vuoksi.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 45/2001, annettu 18 päivänä joulukuuta 2000, yksilöiden suojelusta yhteisöjen toimielinten ja elinten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä ja näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta (EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1).

- (93) Tämän asetuksen sääntöjä henkilötietojen suojasta olisi tulkittava ja sovellettava sen mukaisesti kuin tulkitaan ja sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä (EU) 2016/680 ⁽¹⁾, jota sovelletaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten.
- (94) Asianmukaista tietojenkäsittelyä koskeva tietosuojaperiaate on käsitteenä erillinen oikeudesta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin, sellaisena kuin se on määritelty perusoikeuskirjan 47 artiklassa ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklassa.
- (95) Tämän asetuksen tietosuojasäännöt eivät vaikuta sovellettaviin sääntöihin, jotka koskevat henkilötietojen hyväksyttävyyttä todisteina rikosoikeudenkäynneissä.
- (96) Kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat Kansainvälisen rikospoliisijärjestön (Interpol) jäseniä. Toimeksiantonsa mukaisesti Interpol vastaanottaa, säilyttää ja jakaa henkilötietoja auttaakseen toimivaltaisia viranomaisia kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemisessä ja torjunnassa. Sen vuoksi unionin ja Interpolin yhteistyötä on aiheellista tiivistää edistämällä tehokasta henkilötietojen vaihtoa ja turvaamalla samalla perusoikeuksien ja -vapauksien noudattaminen henkilötietojen automaattisessa käsittelyssä. Kun operatiivisia henkilötietoja siirretään EPPOsta Interpolille ja siihen jäseniä lähettäneisiin maihin, olisi sovellettava tätä asetusta ja erityisesti sen kansainvälisiä siirtoja koskevia säännöksiä. Tämä asetusta ei saisi vaikuttaa neuvoston yhteisessä kannassa 2005/69/YOS ⁽²⁾ ja neuvoston päätöksessä 2007/533/YOS ⁽³⁾ vahvistettuihin erityisiin sääntöihin.
- (97) Kun EPPO siirtää operatiivisia henkilötietoja kolmannen maan viranomaiselle, kansainväliselle järjestölle tai Interpolille SEUT 218 artiklan mukaisesti tehdyn kansainvälisen sopimuksen nojalla, olisi varmistettava yksityisyyden, perusoikeuksien ja yksilön vapauksien suojaamiseksi esitetyillä asianmukaisilla takeilla, että tämän asetuksen tietosuojasäännöksiä noudatetaan.
- (98) Jotta voitaisiin varmistaa tämän asetuksen noudattamisen ja täytäntöönpanon tosiasiallinen, luotettava ja johdonmukainen seuranta operatiivisten henkilötietojen osalta perusoikeuskirjan 8 artiklan edellyttämällä tavalla, Euroopan tietosuojavaltuutetulla olisi oltava tässä asetuksessa säädetty tehtävät ja tehokkaat valtuudet, mukaan lukien tutkintavaltuudet, korjaavat toimivaltuudet ja neuvontavaltuudet, jotka ovat tarpeen näiden tehtävien suorittamiseksi. Euroopan tietosuojavaltuutetun valtuudet eivät kuitenkaan saisi olla aiheettomasti ristiriidassa rikosoikeudellisia menettelyjä, kuten rikosten tutkimista ja niihin liittyviä syytetoimia, koskevien sääntöjen tai tuomioistuinten riippumattomuuden kanssa.
- (99) Jotta EPPO voisi suorittaa tehtävänsä ja ottaen huomioon tietotekniikassa ja tietoyhteiskunnassa tapahtuva kehitys, komissiolle olisi siirrettävä valta antaa SEUT 290 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä liitteessä lueteltavia operatiivisten henkilötietojen ryhmiä ja rekisteröityjä ryhmiä koskevien luetteloiden laatimisen ja päivittämisen osalta. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdystä toimielinten sopimuksessa ⁽⁴⁾ vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle olisi toimitettava kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmän kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁽²⁾ Neuvoston yhteinen kanta 2005/69/YOS, vahvistettu 24 päivänä tammikuuta 2005, eräiden tietojen vaihdosta Interpolin kanssa (EUVL L 27, 29.1.2005, s. 61).

⁽³⁾ Neuvoston päätös 2007/533/YOS, tehty 12 päivänä kesäkuuta 2007, toisen sukupolven Schengenin tietojärjestelmän (SIS II) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä (EUVL L 205, 7.8.2007, s. 63).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan komission välinen toimielinten sopimus paremmasta lainsäädännöstä (EUVL L 123, 12.5.2016, s. 1).

- (100) EPPOn olisi toimittava läheisessä yhteistyössä unionin muiden toimielinten, elinten ja laitosten kanssa helpottaakseen tämän asetuksen mukaisten tehtäviensä hoitamista ja vahvistaakseen tarvittaessa viralliset järjestelyt, jotka koskevat tiedonvaihtoon ja yhteistyöhön liittyviä yksityiskohtaisia sääntöjä. Europolin ja OLAFin kanssa tehtävää yhteistyötä olisi pidettävä erityisen tärkeänä päällekkäisyyden välttämiseksi ja sen mahdollistamiseksi, että EPPO saisi käyttöönsä niiden hallussa olevat olennaiset tiedot ja voisi myös hyödyntää niiden analyyskejä yksittäisissä tutkintatoimissa.
- (101) EPPOn olisi voitava saada kaikki toimivaltaansa kuuluvat tarvittavat tiedot unionin toimielinten, elinten ja laitosten tietokannoista ja rekistereistä.
- (102) EPPOn ja Eurojustin olisi oltava yhteistyökumppaneita ja tehtävä yhteistyötä operatiivisissa asioissa kummankin toimivaltuuksien mukaisesti. Tähän yhteistyöhön voi kuulua EPPOn toteuttamia tutkintatoimia silloin kun Eurojustin toimivaltaan kuuluviin asioihin liittyvä tietojenvaihto tai tutkintatoimenpiteiden koordinointi katsotaan tarpeelliseksi tai asianmukaiseksi. Kun EPPO pyytää Eurojustilta tällaista yhteistyötä, sen olisi otettava yhteyttä sen jäsenvaltion Eurojustin kansalliseen jäseneen, jonka valtuutettu Euroopan syyttäjää käsittelee kyseistä asiaa. Operatiiviseen yhteistyöhön voi osallistua myös sellaisia kolmansia maita, joilla on yhteistyösopimus Eurojustin kanssa.
- (103) EPPOn ja OLAFin olisi luotava tiivis yhteistyösuhde ja ylläpidettävä sitä sen varmistamiseksi, että niiden toimivaltuudet täydentävät toisiaan ja päällekkäisyys vältetään. Tältä osin OLAF ei periaatteessa saisi aloittaa rinnakkaista hallinnollista tutkimusta EPPOn jo toteuttaman samoja tosiseikkoja koskevan tutkimuksen kanssa. Tämä ei saisi kuitenkaan vaikuttaa OLAFin valtuuksiin käynnistää hallinnollinen tutkimus omasta aloitteestaan EPPOa tiiviisti kuullen.
- (104) OLAF toimii kaikissa EPPOa tukevissa toimissa komissiosta riippumatta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ⁽¹⁾ mukaisesti.
- (105) Jos EPPO ei joissakin tapauksissa toteuta tutkintaa, sen olisi voitava antaa siihen liittyviä olennaisia tietoja OLAFille, jotta tämä voi toimivaltuuksiansa mukaisesti harkita asianmukaisia toimia. EPPO voisi harkita OLAFille ilmoittamista erityisesti tapauksissa, joissa ei ole perusteltua syytä olettaa, että EPPOn toimivaltaan kuuluva rikos on tekeillä tai tehty, mutta OLAFin hallinnollinen tutkimus saattaisi olla asianmukainen, tai tapauksissa, joissa EPPO on lopettanut asian käsittelyn ja asia olisi syytä siirtää OLAFille hallinnollisia jatkotoimia tai takaisinperintää varten. EPPO voi tietoja antaessaan pyytää OLAFia harkitsemaan, onko syytä aloittaa hallinnollinen tutkimus tai toteuttaa muita hallinnollisia jatko- tai seurantatoimia, erityisesti turvaamistoimenpiteitä, takaisinperintää tai kurinpitotoimia varten, asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 mukaisesti.
- (106) Sikäli kuin takaisinperintämenettelyt siirretään myöhempään ajankohtaan sellaisten päätösten tuloksena, joita EPPO on tehnyt tämän asetuksen mukaisten tutkinta- tai syytetoimien yhteydessä, jäsenvaltioiden ei pitäisi katsoa syyllistyneen perintämenettelyissään virheeseen tai laiminlyöntiin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 ⁽²⁾ 122 artiklan mukaisessa merkityksessä.
- (107) EPPOn olisi annettava unionin toimielimille, elimille ja laitoksille sekä muille uhreille mahdollisuus toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä. Tähän voi kuulua turvaamistoimenpiteitä etenkin jatkuvien väärinkäytösten ehkäisemiseksi tai unionin maineen suojelemiseksi taikka mahdollisuus toimia asianomistajana oikeudenkäynnissä kansallisen oikeuden mukaisesti. Tietojenvaihdon olisi tapahduttava kunnioittaen täysin EPPOn riippumattomuutta ja ainoastaan siinä määrin kuin se on mahdollista niin, ettei vaaranneta tutkintatoimien asianmukaisuutta ja luottamuksellisuutta.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (108) EPPOn olisi myös voitava luoda ja pitää yllä yhteistyösuhteita kolmansien maiden viranomaisiin ja kansainvälisiin järjestöihin siltä osin kuin on tarpeen sen tehtävien suorittamiseksi. Tässä asetuksessa 'kansainvälisillä järjestöillä' tarkoitetaan kansainvälisiä järjestöjä ja niiden alaisia julkisoikeudellisia elimiä tai muita elimiä, jotka on perustettu kahden tai useamman maan välisellä sopimuksella tai tällaisen sopimuksen perusteella, sekä Interpolia.
- (109) Jos collegio toteaa, että yhteistyöhön kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön kanssa on operatiivinen tarve, sen olisi voitava ehdottaa neuvostolle, että tämä kiinnittää komission huomion tietosuojaan riittävyystä koskevan päätöksen tai kansainvälisestä sopimuksesta käytävien neuvottelujen aloittamista koskevan suosituksen tarpeeseen.

Odotettaessa, että unioni tekee uusia kansainvälisiä sopimuksia tai liittyy jäsenvaltioiden jo tekemiin monenvälisiin sopimuksiin rikosasioissa annettavasta oikeusavusta, jäsenvaltioiden olisi helpotettava EPPOn toimien hoitamista SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaisesti. Jäsenvaltioiden olisi tunnus-tettava ja tarvittaessa ilmoitettava EPPO toimivaltaiseksi viranomaiseksi kyseisten monenvälisten sopimusten täyt-
täntöönpanoa varten, jos se on sallittua asiaankuuluvan monenvälisen sopimuksen mukaisesti ja edellyttäen, että kolmas maa antaa tähän suostumuksensa. Tämä saattaa edellyttää tietyissä tapauksissa tällaisten sopimusten muut-
tamista, mutta näiden sopimusten neuvottelemista uudelleen ei tulisi pitää pakollisena toimenä, koska tämä ei
kenties ole aina mahdollista. Jäsenvaltiot voivat myös ilmoittaa EPPOn toimivaltaiseksi viranomaiseksi rikosasioissa
annettavaa oikeusapua koskevien muiden kansainvälisten sopimustensa täytäntöönpanon osalta, myös muuttamalla
noita sopimuksia.

Jos EPPOa ei voida ilmoittaa toimivaltaiseksi viranomaiseksi sellaisten monenvälisten sopimusten osalta, jotka
jäsenvaltiot ovat jo tehneet kolmansien maiden kanssa, tai jos kolmannet maat eivät hyväksy ilmoittamista, ja
odotettaessa unionin liittymistä tällaisiin kansainvälisiin sopimuksiin, valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat käyttää
kansallisen syyttäjän asemaansa tällaisiin kolmansiin maihin nähden edellyttäen, että he ilmoittavat kolmansien
maiden viranomaisille, että näistä kolmansista maista kyseisten kansainvälisten sopimusten perusteella kerättyjä
todisteita käytetään EPPOn suorittamissa tutkinta- ja syytetoimissa, ja pyrkivät tarvittaessa saamaan tähän suostu-
muksen kolmansien maiden viranomaisilta.

EPPOn olisi myös voitava vedota vastavuoroisuuteen tai kansainväliseen kohteliaisuuteen kolmansien maiden
viranomaisten suhteen. Tämä olisi kuitenkin tehtävä tapauskohtaisesti EPPOn asiallisen toimivallan rajoissa ja jollei
kolmansien maiden viranomaisten asettamista ehdoista muuta johdu.

- (110) Tämä asetus ei sido niitä Euroopan unionin jäsenvaltioita, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPOn
perustamisessa. Komission olisi tarvittaessa tehtävä ehdotuksia, jotta varmistetaan tehokas oikeudellinen yhteistyö
rikosasioissa EPPOn ja niiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteis-
työhön EPPOn perustamisessa. Tämä koskee erityisesti rikosasioissa tehtävään oikeudelliseen yhteistyöhön ja luo-
vutukseen liittyviä sääntöjä, noudattaen täysin unionin säännöstöä tällä alalla sekä vilpittömän yhteistyön periaa-
tetta SEU 4 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- (111) EPPOn täyden itsemääräämisoikeuden ja riippumattomuuden varmistamiseksi sillä olisi oltava oma talousarvio,
jonka varat muodostuvat suurimmaksi osaksi unionin talousarviosta saatavasta rahoitusosuudesta. EPPOn varain-
hoito-, talousarvio- ja henkilöstösääntöjen olisi oltava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom)
N:o 966/2012 ⁽¹⁾ 208 artiklassa tarkoitettuihin elimiin sovellettavien unionin normien mukaisia, ottaen kuitenkin
huomioon, että EPPOn toimivalta suorittaa rikostutkintaa ja syytetoimia unionin tasolla on ainutlaatuinen.
- (112) EPPOn vastuulleen ottamia tutkintatoimenpiteitä suorittavien kansallisten viranomaisten olisi periaatteessa vastat-
tava toimien kustannuksista. EPPO voisi osittain korvata tämän asetuksen ja sovellettavien varainhoitosääntöjen
mukaisesti tutkintatoimenpiteiden poikkeuksellisen korkeita kustannuksia, joita voi aiheutua esimerkiksi monita-
hoisista asiantuntijalausunnoista, laajoista poliisioperaatioista tai pitkäkestoisesta tarkkailutoiminnasta, muun mu-
assa mahdollisuuksien mukaan kohdentamalla uudelleen varoja EPPOn muista budjettikohdista tai muuttamalla
talousarviota.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012, annettu 25 päivänä lokakuuta 2012, unionin yleiseen
talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä ja neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 kumoamisesta (EUVL L 298,
26.10.2012, s. 1).

Hallintojohtajan olisi tuloja ja menoja koskevaa alustavaa ennakkoarvioehdotusta laatiessaan otettava huomioon se, että EPPOn on korvattava osittain pysyvän jaoston hyväksymien tutkintatoimenpiteiden poikkeuksellisen korkeita kustannuksia.

- (113) EPPOn toimintamenot katetaan sen talousarviosta. Niihin olisi sisällyttävä valtuutetun Euroopan syyttäjän ja EPPOn keskustason välisen operatiivisen viestinnän kustannukset, kuten postin toimituskulut, matkakulut, EPPOn sisäisen toiminnan kannalta välttämättömät käännökset ja muut kulut, jotka eivät aiheutuneet jäsenvaltioista aiemmin tutkinnan aikana ja jotka johtuvat ainoastaan siitä, että EPPO otti hoitaakseen tutkinnan ja syytetoimet. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien viraston ja sihteeripalvelujen kuluista vastaisivat kuitenkin jäsenvaltiot.

SEUT 332 artiklan mukaisesti EPPOn täytäntöönpanosta aiheutuvista menoista vastaavat jäsenvaltiot. Näihin menoihin eivät kuulu SEU 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimielinten hallintomenot.

- (114) Kollegion olisi periaatteessa aina siirrettävä virkamiehiin sovellettavissa henkilöstösäännöissä ja muuta henkilöstöä koskevissa palvelussuhteen ehtoissa ⁽¹⁾, jäljempänä 'henkilöstösäännöt ja palvelussuhteen ehdot', nimittävälle viranomaiselle annettu toimivalta tehdä palvelukseenottosopimuksia hallintojohtajalle, paitsi jos erityiset olosuhteet edellyttävät, että se käyttää kyseisiä valtuuksia itse.
- (115) Hallintojohtaja vastaa tulojen ja menojen hyväksyjänä EPPOn talousarvion toteuttamisesta. Kuullessaan pysyvää jaostoa tutkintatoimenpiteitä koskevista poikkeuksellisen korkeista kustannuksista hallintojohtaja päättää myönnettävän avustuksen määrästä käytettävissä olevien varojen perusteella ja EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä vahvistettujen kriteerien mukaisesti.
- (116) Erityisneuvonantajina toimivien valtuutettujen Euroopan syyttäjien palkkojen, jotka määritellään suoraan heidän kanssaan tehdyllä sopimuksella, olisi perustuttava kollegion erityispäätökseen. Kyseisellä päätöksellä olisi varmistettava muun muassa se, että valtuutetut Euroopan syyttäjät saavat siinä erityistapauksessa, että he toimivat myös kansallisina syyttäjinä 13 artiklan 3 kohdan mukaisesti, periaatteessa edelleen palkkaa kansallisen syyttäjän asemassaan ja että erityisneuvonantajana saatu palkka vastaa ainoastaan sitä työtä, jota he tekevät EPPOn puolesta valtuutettuina Euroopan syyttäjinä. Kukin jäsenvaltio säilyttää toimivaltansa määrittää lainsäädännössään unionin lainsäädännön mukaisesti edellytykset etuuksien myöntämiseksi sosiaaliturvajärjestelmässään.
- (117) Jotta EPPO olisi täysin toimintavalmis myöhemmin vahvistettavana ajankohtana, se tarvitsee henkilöstöä, jolla on kokemusta unionin toimielimistä, elimistä tai laitoksista. Tähän tarpeeseen vastaamiseksi olisi helpotettava unionin toimielimissä, elimissä tai laitoksissa jo työskentelevien väliaikaisten ja sopimussuhteisten toimihenkilöiden palvelukseenottoa EPPOn siten, että heille taataan heidän sopimukseen perustuvien oikeuksiensa jatkuminen, mikäli heidät otetaan EPPOn palvelukseen sen perustamisvaiheessa kunnes on kulunut vuosi siitä, kun EPPOsta on tullut toimintavalmis 120 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua päätöksen mukaisesti.
- (118) EPPOn työskentelyn olisi oltava avointa SEUT 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti, ja kollegion olisi hyväksyttävä erityiset säännökset siitä, kuinka yleisön oikeus tutustua asiakirjoihin varmistetaan. Tällä asetuksella ei ole mitään osin tarkoitus rajoittaa yleisön oikeutta tutustua asiakirjoihin sikäli kuin se on turvattu unionissa ja jäsenvaltioissa, erityisesti perusoikeuskirjan 42 artiklassa ja muissa asiaa koskevissa määräyksissä.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus N:o 31/ETY, 11/Euratom, Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiajärjestön virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen ja näiden yhteisöjen muuta henkilöstöä koskevien palvelussuhteen ehtojen vahvistamisesta (EYVL 45, 14.6.1962, s. 1385/62).

- (119) Unionin virastoihin sovellettavia avoimuutta koskevia yleisiä sääntöjä olisi sovellettava myös EPPOon, mutta ainoastaan muiden asiakirjojen kuin asiakirja-aineistojen ja niiden sähköisten kuvien osalta, jotta ei millään tavalla vaarannettaisi sen operatiivisen toiminnan luottamuksellisuutta. Samoin Euroopan oikeusasiamiehen olisi hallinnollisissa tutkimuksissaan kunnioitettava EPPOn toiminnan luottamuksellisuutta. EPPOn tutkinta- ja syytetoimien integriteetin varmistamiseksi avoimuussääntöjä ei olisi sovellettava operatiiviseen toimintaan liittyviin asiakirjoihin.
- (120) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu, ja hän on antanut lausuntonsa 10 päivänä maaliskuuta 2014.
- (121) Valtion- tai hallitusten päämiesten tasolla Brysselissä 13 päivänä joulukuuta 2003 kokoontuneet jäsenvaltioiden edustajat ovat vahvistaneet EPPOn kotipaikan 8 päivänä huhtikuuta 1965 tehdyn päätöksen ⁽¹⁾ säännösten mukaisesti,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

KOHDE JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella perustetaan Euroopan syyttäjänvirasto, jäljempänä 'EPPO', ja vahvistetaan sen toimintaa koskevat säännöt.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) 'jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, joka osallistuu tiiviimpään yhteistyöhön EPPOn perustamisessa, jollei toisin mainita, kuten erityisesti VIII luvussa; lupa tiiviimpään yhteistyöhön katsotaan annetuksi SEUT 86 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti tai päätöksellä, joka on hyväksytty SEUT 331 artiklan 1 kohdan toisen tai kolmannen alakohdan mukaisesti;
- 2) 'henkilöllä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;
- 3) 'unionin taloudellisilla eduilla' kaikkia tuloja, menoja ja varoja, jotka kuuluvat unionin talousarvioon, perussopimusten nojalla perustettujen toimielinten, elinten ja laitosten talousarvioihin ja niiden hallinnoimiin ja valvomiin talousarvioihin tai jotka on hankittu niistä tai lankeavat maksettavaksi niistä;
- 4) 'EPPOn henkilöstöllä' keskustason henkilöstöä, joka avustaa kollegiota, pysyviä jaostoja, Euroopan pääsyyttäjää, Euroopan syyttäjiä, valtuutettuja Euroopan syyttäjiä ja hallintojohtajaa heidän päivittäisessä toiminnassaan heidän suorittaessaan heille tämän asetuksen nojalla kuuluvia EPPOn tehtäviä;
- 5) 'asiaa käsittelevällä valtuutetulla Euroopan syyttäjällä' valtuutettua Euroopan syyttäjää, joka vastaa tutkinta- ja syytetoimista, jotka hän on aloittanut, jotka on määrätty hänelle tai jotka hän on siirtänyt itselleen käyttäen oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen 27 artiklan mukaisesti;
- 6) 'avustavalla valtuutetulla Euroopan syyttäjällä' valtuutettua Euroopan syyttäjää, joka toimii siinä jäsenvaltiossa, jossa tutkinta tai muu hänen tehtäväkseen määrätty toimenpide suoritetaan, kun kyseinen jäsenvaltio on eri kuin asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltio;

⁽¹⁾ Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös, tehty 8 päivänä huhtikuuta 1965, tiettyjen yhteisöjen toimielinten ja yksikköjen välikaisesta kotipaikasta (67/446/ETY) (67/30/Euratom) (EYVL ETY 152, 13.7.1967, s. 18).

- 7) 'henkilötiedoilla' kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön, jäljempänä 'rekisteröity', liittyviä tietoja; tunnistettavissa olevana pidetään luonnollista henkilöä, joka voidaan suoraan tai välillisesti tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, sijaintitiedon, verkkotunnistetietojen taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella;
- 8) 'käsittelyllä' toimintoa tai toimintoja, joita kohdistetaan henkilötietoihin tai henkilötietoja sisältäviin tietojoukkoihin joko automaattista tietojenkäsittelyä käyttäen tai muutoin, kuten tietojen keräämistä, tallentamista, järjestämistä, jäsentämistä, säilyttämistä, muokkaamista tai muuttamista, hakua, kyselyä, käyttöä, tietojen luovuttamista siirtämällä, levittämällä tai asettamalla ne muutoin saataville, tietojen yhteensovittamista tai yhdistämistä, rajoittamista, poistamista tai tuhoamista;
- 9) 'käsittelyn rajoittamisella' tallennettujen henkilötietojen merkitsemistä tarkoituksena rajoittaa niiden myöhempää käsittelyä;
- 10) 'profiloinnilla' mitä tahansa henkilötietojen automaattista käsittelyä, jossa henkilötietoja käyttämällä arvioidaan luonnollisen henkilön tiettyjä henkilökohtaisia ominaisuuksia, erityisesti analysoidaan tai ennakoidaan piirteitä, jotka liittyvät kyseisen luonnollisen henkilön työsuoritukseen, taloudelliseen tilanteeseen, terveyteen, henkilökohtaisiin mieltymyksiin, kiinnostuksen kohteisiin, luotettavuuteen, käyttäytymiseen, sijaintiin tai liikkeisiin;
- 11) 'pseudonymisoinnilla' henkilötietojen käsittelemistä siten, että henkilötietoja ei voida enää yhdistää tiettyyn rekisteröityyn käyttämättä lisätietoja, edellyttäen että tällaiset lisätiedot säilytetään erillään ja niihin sovelletaan teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan, ettei henkilötietojen yhdistämistä tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön tapahdu;
- 12) 'rekisterillä' mitä tahansa jäsenneiltyä henkilötietoja sisältävää tietojoukkoa, josta tiedot ovat saatavilla tietyin perustein, oli tietojoukko sitten keskitetty, hajautettu tai toiminnallisin tai maantieteellisin perustein jaettu;
- 13) 'rekisterinpitäjällä' EPPOa tai muuta toimivaltaista viranomaista, joka yksin tai yhdessä muiden kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot; jos tällaisen käsittelyn tarkoitukset ja keinot määritellään unionin oikeudessa tai Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännössä, rekisterinpitäjä tai tämän nimittämistä koskevat erityiset kriteerit voidaan vahvistaa unionin oikeuden tai Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti;
- 14) 'henkilötietojen käsittelijällä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun;
- 15) 'vastaanottajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, jolle luovutetaan henkilötietoja, oli kyseessä kolmas osapuoli tai ei. Muita Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisia kuin direktiivin (EU) 2016/680 3 artiklan 7 alakohdan a alakohdassa määriteltyjä toimivaltaisia viranomaisia, jotka saavat henkilötietoja tietyn EPPO:n tutkimuksen puitteissa, ei kuitenkaan pidetä vastaanottajina; näiden viranomaisten on käsiteltävä kyseisiä tietoja sovellettavia tietosuojasääntöjä noudattaen käsittelyn tarkoitusten mukaisesti;
- 16) 'henkilötietojen tietoturvaloukkauksella' tietoturvaloukkausta, jonka seurauksena on siirrettyjen, tallennettujen tai muuten käsiteltyjen henkilötietojen vahingossa tapahtuva tai lainvastainen tuhoaminen, häviäminen, muuttaminen, luvaton luovuttaminen taikka pääsy tietoihin;
- 17) 'hallinnollisilla henkilötiedoilla' kaikkia EPPO:n käsittelemiä henkilötietoja, operatiivisia henkilötietoja lukuun ottamatta;
- 18) 'operatiivisilla henkilötiedoilla' kaikkia henkilötietoja, joita EPPO käsittelee 49 artiklassa säädettyjä tarkoituksia varten;

- 19) 'geneettisillä tiedoilla' henkilötietoja, jotka koskevat luonnollisen henkilön perittyjä tai hankittuja geneettisiä ominaisuuksia, joista selviää yksilöllistä tietoa kyseisen luonnollisen henkilön fysiologiasta tai terveydentilasta ja jotka on saatu erityisesti kyseisen luonnollisen henkilön biologisesta näytteestä analysoimalla;
- 20) 'biometrisillä tiedoilla' luonnollisen henkilön fyysisiin ja fysiologisiin ominaisuuksiin tai käyttäytymiseen liittyvällä teknisellä käsittelyllä saatuja henkilötietoja, kuten kasvokuvia tai sormenjälkitietoja, joiden perusteella kyseinen luonnollinen henkilö voidaan tunnistaa tai kyseisen henkilön tunnistaminen voidaan varmistaa;
- 21) 'terveystiedoilla' luonnollisen henkilön fyysiseen tai psyykkiseen terveyteen liittyviä henkilötietoja, jotka ilmaisevat hänen terveydentilansa, mukaan lukien tiedot terveystietojen tarjoamisesta;
- 22) 'valvontaviranomaisella' Euroopan unionin jäsenvaltion Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 ⁽¹⁾ 51 artiklan nojalla tai direktiivin (EU) 2016/680 41 artiklan nojalla perustamaa riippumatonta viranomaista;
- 23) 'kansainvälisellä järjestöllä' järjestöä ja sen alaisia elimiä, joihin sovelletaan kansainvälistä julkisoikeutta, tai muuta elintä, joka on perustettu kahden tai useamman maan välisellä sopimuksella tai tällaisen sopimuksen perusteella.

II LUKU

EPPO:n PERUSTAMINEN, TEHTÄVÄT JA PERUSPERIAATTEET

3 artikla

Perustaminen

1. Perustetaan EPPO unionin elimenä.
2. EPPO on oikeushenkilö.
3. EPPO toimii yhteistyössä Eurojustin kanssa ja saa siltä tukea 100 artiklan mukaisesti.

4 artikla

Tehtävät

EPPO vastaa direktiivissä (EU) 2017/1371 säädettyjen ja tässä asetuksessa määritettyjen unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten tutkimisesta sekä kyseisten rikosten tekijöiden ja niihin osallisten asettamisesta syytteeseen ja saattamisesta tuomittaviksi. Tätä varten EPPO toteuttaa tutkinta- ja syytetoimia sekä hoitaa syyttäjän tehtäviä jäsenvaltioiden toimivaltaisissa tuomioistuimissa siihen asti kun asia on lopullisesti ratkaistu.

5 artikla

Toiminnan perusperiaatteet

1. EPPO huolehtii siitä, että sen toiminnassa kunnioitetaan perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia.
2. EPPOa sitovat kaikessa sen toiminnassa oikeusvaltio- ja suhteellisuusperiaatteet.
3. EPPO:n puolesta suoritettuihin tutkinta- ja syytetoimiin sovelletaan tätä asetusta. Kansallista lainsäädäntöä sovelletaan siltä osin kuin tässä asetuksessa ei ole asiaan sovellettavia säännöksiä. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, asiaan sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka valtuutettu Euroopan syyttäjä käsittelee asiaa 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Jos asiasta on säännöksiä sekä kansallisessa lainsäädännössä että tässä asetuksessa, sovelletaan jälkimmäistä.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1).

4. EPPO suorittaa tutkintansa puolueettomasti ja tutkii kaikki merkitykselliset todisteet riippumatta siitä, viittaavatko ne epäillyn syyllisyyteen vai hänen syyttömyyteensä.
5. EPPO aloittaa ja suorittaa tutkintansa ilman aiheetonta viivytyä.
6. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on aktiivisesti avustettava ja tuettava EPPOa sen tutkinta- ja syytetoimissa. Kaikkia tämän asetuksen alaisia toimia, käytäntöjä tai menettelyjä ohjaa vilpittömän yhteistyön periaate.

6 artikla

Riippumattomuus ja vastuuvollisuus

1. EPPO on riippumaton elin. Euroopan pääsyyttäjä, Euroopan varapääsyyttäjät, Euroopan syyttäjät, valtuutetut Euroopan syyttäjät, hallintojohtaja sekä EPPO:n henkilöstö toimivat lainsäädännössä määritellyn koko unionin edun mukaisesti eivätkä tämän asetuksen mukaisia tehtäviään hoitaessaan pyydä eivätkä ota vastaan ohjeita yhdeltäkään EPPO:n ulkopuoliselta henkilöltä, Euroopan unionin jäsenvaltiolta tai unionin toimielimeltä, elimeltä tai laitokselta. Euroopan unionin jäsenvaltiot ja unionin toimielimet, elimet ja laitokset kunnioittavat EPPO:n riippumattomuutta eivätkä pyri vaikuttamaan siihen, miten se hoitaa tehtäviään.
2. EPPO vastaa yleisestä toiminnastaan Euroopan parlamentille, neuvostolle ja komissiolle ja esittää vuosikertomuksia 7 artiklan mukaisesti.

7 artikla

Kertomukset

1. EPPO laatii ja julkaisee joka vuosi vuosikertomuksen yleisestä toiminnastaan unionin toimielinten virallisilla kielillä. Se toimittaa kertomuksen Euroopan parlamentille, kansallisille parlamenteille, neuvostolle ja komissiolle.
2. Euroopan pääsyyttäjä osallistuu kerran vuodessa Euroopan parlamentin ja neuvoston sekä pyynnöstä jäsenvaltioiden kansallisten parlamenttien istuntoon antaakseen selvityksen EPPO:n yleisestä toiminnasta sanotun kuitenkin vaikuttamatta EPPO:n pidättymistä ja luottamuksellisuutta koskevaan velvollisuuteen yksittäisten tapausten ja henkilötietojen osalta. Jokin Euroopan varapääsyyttäjistä voi korvata Euroopan pääsyyttäjän kansallisten parlamenttien järjestämissä kuulemisissa.

III LUKU

EPPO:n ASEMA, RAKENNE JA ORGANISAATIO

1 JAKSO

Eppon asema ja rakenne

8 artikla

EPPO:n rakenne

1. EPPO on jakamaton unionin elin, joka toimii yhtenä ainoana virastona, jolla on hajautettu rakenne.
2. EPPO organisoidaan keskustasolla ja hajautetulla tasolla.
3. Keskustaso koostuu EPPO:n kotipaikassa sijaitsevasta keskusvirastosta. Keskusvirasto koostuu kollegiosta, pysyvistä jaostoista, Euroopan pääsyyttäjistä, Euroopan varapääsyyttäjistä, Euroopan syyttäjistä ja hallintojohtajasta.

4. Hajautettu taso koostuu jäsenvaltioissa toimivista valtuutetuista Euroopan syyttäjistä.
5. EPPOn henkilöstö avustaa keskusvirastoa ja valtuutettuja Euroopan syyttäjiä näiden hoitaessa tämän asetuksen mukaisia tehtäviään.

9 artikla

Kollegio

1. EPPOn kollegiossa on Euroopan pääsyyttäjä ja yksi Euroopan syyttäjä kustakin jäsenvaltiosta. Euroopan pääsyyttäjä toimii kollegion kokousten puheenjohtajana ja vastaa niiden valmistelusta.
2. Kollegio tapaa säännöllisesti ja on vastuussa EPPOn toiminnan yleisestä valvonnasta. Se tekee päätöksiä strategisista asioista sekä yleisistä kysymyksistä, joihin yksittäiset tapaukset antavat aiheita, erityisesti sen varmistamiseksi, että EPPOn syytetoimet ovat johdonmukaisia, tehokkaita ja yhtenäisiä kaikkialla jäsenvaltioissa, sekä muista kysymyksistä, jotka yksilöidään tässä asetuksessa. Kollegio ei tee operatiivisia päätöksiä yksittäisissä tapauksissa. EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä annetaan säännöt menettelyistä, joita noudattaen kollegio harjoittaa toiminnan yleistä valvontaa ja tekee päätöksiä strategisista asioista ja yleisistä kysymyksistä tämän artiklan mukaisesti.
3. Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta ja EPPOn sisäistä työjärjestystä noudattaen kollegio perustaa pysyviä jaostoja.
4. Kollegio hyväksyy EPPOn sisäisen työjärjestyksen 21 artiklan mukaisesti ja määrää kollegion jäsenten sekä EPPOn henkilöstön tehtävien hoitamiseen kuuluvat velvollisuudet.
5. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, kollegio tekee päätöksensä yksinkertaisella enemmistöllä. Jokaisella kollegion jäsenellä on aloiteoikeus äänestykseen kollegion päätettävistä asioista. Jokaisella kollegion jäsenellä on yksi ääni. Äänten mennessä tasan asiassa, josta kollegio tekee päätöksen, Euroopan pääsyyttäjän ääni ratkaisee.

10 artikla

Pysyvät jaostot

1. Pysyvän jaoston puheenjohtajana toimii Euroopan pääsyyttäjä tai joku Euroopan varapääsyyttäjistä tai Euroopan syyttäjä, joka on nimitetty puheenjohtajaksi EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti. Puheenjohtajan lisäksi pysyvissä jaostoissa on kaksi pysyvää jäsentä. Pysyvien jaostojen lukumäärässä ja niiden kokoonpanossa samoin kuin toimivallan jaossa jaostojen välillä on otettava asianmukaisesti huomioon EPPOn toiminnalliset tarpeet, ja ne on määritettävä EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti.

EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä on taattava työtaakan tasapuolinen jakautuminen sattumanvaraista asioiden käsiteltäviksi määräämistä koskevan järjestelmän avulla ja määritettävä erikoistapauksissa menettelyt, jotka mahdollistavat silloin, kun se on EPPOn asianmukaisen toiminnan kannalta välttämätöntä, Euroopan pääsyyttäjälle poikkeamisen sattumanvaraisen käsiteltäviksi määräämisen periaatteesta.

2. Pysyvät jaostot seuraavat ja johtavat valtuutettujen Euroopan syyttäjien suorittamia tutkinta- ja syytetoimia tämän artiklan 3, 4 ja 5 kohdan mukaisesti. Ne varmistavat myös tutkinnan ja syytetoimien koordinoinnin rajat ylittävissä asioissa ja kollegion 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti tekemien päätösten täytäntöönpanon.
3. Pysyvät jaostot tekevät seuraavat päätökset tässä asetuksessa säädettyjen ehtojen ja menettelyjen mukaisesti tarkasteltuaan tarvittaessa asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän esittämää päätösehdotusta:

a) asian saattaminen ratkaistavaksi 36 artiklan 1, 3 ja 4 kohdan mukaisesti;

b) asian käsittelyn lopettaminen 39 artiklan 1 kohdan a–g alakohdan mukaisesti;

c) yksinkertaistettujen syyttämismenettelyjen soveltaminen ja valtuutetun Euroopan syyttäjän ohjeistaminen toteuttamaan toimet asian käsittelyn päättämiseksi lopullisesti 40 artiklan mukaisesti;

d) asian siirtäminen kansallisille viranomaisille 34 artiklan 1, 2, 3 tai 6 kohdan mukaisesti;

e) tutkinnan aloittaminen uudelleen 39 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. Pysyvät jaostot tekevät tarvittaessa seuraavat päätökset tässä asetuksessa säädettyjen ehtojen ja menettelyjen mukaisesti:

a) valtuutetun Euroopan syyttäjän ohjeistaminen aloittamaan tutkinta 26 artiklan 1–4 kohdan sääntöjen mukaisesti silloin kun tutkintaa ei ole aloitettu;

b) valtuutetun Euroopan syyttäjän ohjeistaminen käyttämään oikeutta ottaa asia käsiteltäväksi 27 artiklan 6 kohdan mukaisesti silloin kun asiaa ei ole otettu käsiteltäväksi;

c) strategisten asioiden tai yleisten kysymysten, joihin yksittäiset tapaukset antavat aiheita, siirtäminen kollegion käsiteltäväksi 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

d) asian määrääminen käsiteltäväksi 26 artiklan 3 kohdan mukaisesti;

e) asian käsittelyn siirtäminen jollekulle toiselle 26 artiklan 5 kohdan tai 28 artiklan 3 kohdan mukaisesti;

f) hyväksynnän antaminen Euroopan syyttäjän päätökselle suorittaa tutkinta itse 28 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

5. Toimivaltainen pysyvä jaosto voi tutkinta- tai syytetoimea valvovan Euroopan syyttäjän välityksellä toimien erityisessä tapauksessa antaa sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti ohjeita asiaa käsittelevälle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle aina kun se on tarpeen tutkinnan tai syytetoimen tehokasta toteuttamista varten tai oikeudenmukaisen käsittelyn varmistamiseksi taikka EPPO:n johdonmukaisen toiminnan varmistamiseksi.

6. Pysyvä jaosto tekee päätökset yksinkertaisella enemmistöllä. Jaosto äänestää jaoston jäsenen pyynnöstä. Kullakin jäsenellä on yksi ääni. Äänen mennessä tasan puheenjohtajan ääni ratkaisee. Päätökset tehdään jaostojen kokouksissa suoritettun käsittelyn jälkeen ja tarvittaessa asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän esittämän päätösehdotuksen pohjalta.

Kaiken asiaan liittyvän aineiston on oltava pyydettyä toimivaltaisen pysyvän jaoston saatavilla päätösten valmistelua varten.

7. Pysyvät jaostot voivat päättää siirtää tämän artiklan 3 kohdan a tai b alakohdan mukaisen päätöksentekovaltansa – jälkimmäisessä tapauksessa ainoastaan 39 artiklan 1 kohdan a–f alakohdassa vahvistettujen sääntöjen osalta – 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti käsittelyä valvovalle Euroopan syyttäjälle, jos siirtäminen voidaan asianmukaisesti perustella ottaen huomioon rikoksen vakavuus tai yksittäisen asian käsittelyn monimutkaisuus sellaisen rikoksen osalta, joka on aiheuttanut tai todennäköisesti aiheuttaa unionin taloudellisille eduille vahinkoa, jonka määrä on vähemmän kuin 100 000 euroa. EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä asetetaan suuntaviivat, joiden tarkoituksena on varmistaa sääntöjen johdonmukainen soveltaminen EPPOssa.

Pysyvä jaosto tiedottaa Euroopan pääsyyttäjälle kaikista päätöksistä, jotka koskevat sen päätöksentekovaltan siirtämistä. Saatuaan tällaisen tiedon Euroopan pääsyyttäjä voi kolmen päivän kuluessa pyytää pysyvää jaostoa tarkistamaan päätöstään, mikäli Euroopan pääsyyttäjä katsoo, että viraston tutkinta- ja syytetoimien johdonmukaisuuden varmistaminen sitä edellyttää. Jos Euroopan pääsyyttäjä on asianomaisen pysyvän jaoston jäsen, jonkun Euroopan varapääsyyttäjistä on käytettävä oikeutta pyytää mainittua tarkistamista. Valvova Euroopan syyttäjä ilmoittaa pysyvälle jaostolle asian lopullisesta ratkaisusta sekä kaikki tiedot tai seikat, joiden hän katsoo edellyttävän uutta arviointia siltä osin, voidaanko siirtäminen pitää voimassa, erityisesti 36 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa.

Päätös päätöksentekovallan siirtämisestä voidaan peruuttaa milloin tahansa pysyvän jaoston jäsenen pyynnöstä, ja asiasta päätetään tämän artiklan 6 kohdan mukaisesti. Siirto voidaan peruuttaa, kun valtuutettu Euroopan syyttäjä on korvannut Euroopan syyttäjän 16 artiklan 7 kohdan mukaisesti.

Päätöksentekovallan siirron periaatteen johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi kukin pysyvä jaosto antaa vuosittain kollegiolle selvityksen päätöksentekovallan siirron käytöstä.

8. EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä annetaan pysyville jaostoille oikeus tehdä päätöksiä kirjallisella menettelyllä, josta määrätään yksityiskohtaisesti EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä.

Kaikki 3, 4, 5 ja 7 kohdan mukaisesti tehdyt päätökset ja annetut ohjeet esitetään kirjallisesti ja niistä tulee osa tutkintaineistoa.

9. Pysyvien jäsenten lisäksi Euroopan syyttäjä, joka valvoo tutkinta- tai syytetoimea 12 artiklan 1 kohdan mukaisesti, osallistuu pysyvän jaoston käsittelyihin. Euroopan syyttäjällä on äänioikeus, lukuun ottamatta pysyvän jaoston tämän artiklan 7 kohdan mukaisia päätöksiä päätöksentekovallan siirrosta tai sen peruuttamisesta, 26 artiklan 3, 4 ja 5 kohdan sekä 27 artiklan 6 kohdan mukaisia päätöksiä asian määrittämisestä käsiteltäväksi tai asian käsittelyn siirtämisestä jollekulle toiselle sekä 36 artiklan 3 kohdan mukaisia päätöksiä asian saattamisesta ratkaistavaksi, jos useammalla kuin yhdellä jäsenvaltiolla on asiaa koskeva toimivalta, sekä 31 artiklan 8 kohdassa kuvatuissa tilanteissa.

Pysyvä jaosto voi myös Euroopan syyttäjän tai valtuutetun Euroopan syyttäjän pyynnöstä tai omasta aloitteestaan kutsua muita Euroopan syyttäjiä tai valtuutettuja Euroopan syyttäjiä, joita asia koskee, osallistumaan kokouksiinsa ilman äänioikeutta.

10. Pysyvien jaostojen puheenjohtajat tiedottavat EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti kollegiolle tämän artiklan nojalla tehdyistä päätöksistä, jotta kollegio voi täyttää tehtävänsä 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

11 artikla

Euroopan pääsyyttäjä ja Euroopan varapääsyyttäjät

1. Euroopan pääsyyttäjä on EPPOn päällikkö. Euroopan pääsyyttäjä organisoii EPPOn työtä, johtaa sen toimintaa ja tekee päätöksiä tämän asetuksen ja EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti.

2. Kaksi varapääsyyttäjää nimitetään avustamaan Euroopan pääsyyttäjää hänen tehtäviensä hoidossa ja toimimaan hänen sijaisenaan, kun hän on poissa tai estynyt hoitamasta kyseisiä tehtäviä.

3. Euroopan pääsyyttäjä edustaa EPPOa sen suhteissa unionin ja Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimielimiin ja kolmansiin osapuoliin. Euroopan pääsyyttäjä voi siirtää edustukseen liittyviä tehtäviä jollekin Euroopan varapääsyyttäjälle tai Euroopan syyttäjälle.

12 artikla

Euroopan syyttäjät

1. Euroopan syyttäjät valvovat pysyvän jaoston puolesta ja kaikkien sen 10 artiklan 3, 4 ja 5 kohdan nojalla antamien ohjeiden mukaisesti tutkintaa ja syytetoimia, joista kotijäsenvaltioissaan asiaa käsittelevät valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat vastuussa. Euroopan syyttäjät esittävät yhteenvetoja asioista, joita he valvovat, ja tarvittaessa ehdotuksia kyseisen jaoston päätöksiksi valtuutettujen Euroopan syyttäjien laatimien päätösluonnosten pohjalta.

EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä määrätään, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 16 artiklan 7 kohdan soveltamista, Euroopan syyttäjien välisestä sijaisuusjärjestelmästä, mikäli valvova Euroopan syyttäjä on tilapäisesti poissa työstä tai on muista syistä kykenemätön hoitamaan Euroopan syyttäjien tehtäviä. Sijaisena toimiva Euroopan syyttäjä voi suorittaa minkä tahansa Euroopan syyttäjän tehtävän lukuun ottamatta mahdollisuutta suorittaa tutkinta 28 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

2. Euroopan syyttäjä voi poikkeuksellisesti pyytää kotijäsenvaltionsa tutkinta- ja syytetoimien määrään liittyvän työtaakan tai henkilökohtaisen eturistiriidan vuoksi, että valtuutettujen Euroopan syyttäjien kotijäsenvaltioissaan käsittelemien yksittäisten tapausten tutkinnan ja syytetoimien valvonta määrätään muiden Euroopan syyttäjien tehtäväksi, edellyttäen että nämä suostuvat siihen. Euroopan pääsyyttäjä tekee päätöksen pyynnöstä, jonka perusteena on Euroopan syyttäjän työtaakka. Jos kyseessä on Euroopan syyttäjää koskeva eturistiriita, Euroopan pääsyyttäjä suostuu tähän pyyntöön. EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä määrätään tätä päätöstä koskevista periaatteista ja sitä seuraavasta menettelystä kyseisten asioiden määrittämiseksi käsiteltäväksi. Tämän kohdan mukaisesti valvottuihin tutkintaan ja syytetoimiin ei sovelleta 28 artiklan 4 kohtaa.

3. Valvovat Euroopan syyttäjät voivat erityisessä tapauksessa ja sovellettavan kansallisen lainsäädännön ja toimivaltaisen pysyvän jaoston antamien ohjeiden mukaisesti antaa ohjeita asiaa käsittelevälle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle aina kun se on tarpeen tutkinnan tai syytetoimien tehokasta toteuttamista varten tai oikeudenmukaisen käsittelyn varmistamiseksi taikka EPPOn johdonmukaisen toiminnan varmistamiseksi.

4. Kun jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädetään tiettyjen säädösten sisäisestä valvonnasta kansallisessa syyttäjänvirastossa, tällaisten valtuutetun Euroopan syyttäjän tekemien toimien valvonnan on kuuluttava valvovan Euroopan syyttäjän valvontavaltuuksiin EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti, sanotun rajoittamatta pysyvän jaoston valvonta- ja seurantavaltuuksia.

5. Euroopan syyttäjät toimivat yhteyshenkilöinä ja tiedonvälityskanavina pysyvien jaostojen ja kotijäsenvaltioissaan toimivien valtuutettujen Euroopan syyttäjien välillä. He seuraavat EPPOn tehtävien suorittamista omissa jäsenvaltioissaan tiiviissä yhteistyössä valtuutettujen Euroopan syyttäjien kanssa. He varmistavat tämän asetuksen ja EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti, että kaikki keskusviraston toimittamat merkitykselliset tiedot välitetään valtuutetuille Euroopan syyttäjille ja päivittäin.

13 artikla

Valtuutetut Euroopan syyttäjät

1. Valtuutetut Euroopan syyttäjät toimivat EPPOn puolesta omissa jäsenvaltioissaan, ja heillä on samat valtuudet kuin kansallisilla syyttäjillä tutkinnan, syytteenespanon ja syytteiden ajamisen osalta, minkä lisäksi heille on annettu erityinen toimivalta ja asema, joiden käytössä heidän on noudatettava tässä asetuksessa säädettyjä ehtoja.

Valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat vastuussa tutkinnasta ja syytetoimista, jotka he ovat aloittaneet, jotka on määrätty heille tai jotka he ovat siirtäneet itselleen käyttäen oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen. Valtuutetut Euroopan syyttäjät seuraavat asiasta vastaavan pysyvän jaoston ohjausta ja ohjeita sekä valvovan Euroopan syyttäjän ohjeita.

Valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat myös vastuussa asian saattamisesta tuomioistuimen ratkaistavaksi, ja heillä on erityisesti valtuudet kansallisen oikeuden mukaisesti esittää syyllisyysväittämiä, osallistua todisteiden hankkimiseen ja turvautua käytettävissä oleviin muutoksenhakukeinoihin.

2. Kussakin jäsenvaltiossa on oltava kaksi tai useampi valtuutettu Euroopan syyttäjä. Euroopan pääsyyttäjä hyväksyy, kuultuaan asianomaisten jäsenvaltioiden viranomaisia ja päästyään niiden kanssa yhteisymmärrykseen, valtuutettujen Euroopan syyttäjien lukumäärän sekä toimivallan toiminnallisen ja alueellisen jaon kunkin jäsenvaltion valtuutettujen Euroopan syyttäjien välillä.

3. Valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat hoitaa myös kansallisen syyttäjän tehtäviä siinä määrin kuin se ei estä heitä täyttämästä tämän asetuksen mukaisia velvoitteitaan. Heidän on ilmoitettava tällaisista tehtävistä valvovalle Euroopan syyttäjälle. Siinä tapauksessa, että valtuutettu Euroopan syyttäjä ei jonain ajankohtana kykene hoitamaan tehtäviään valtuutettuna Euroopan syyttäjänä sen vuoksi, että hän hoitaa tällaisia tehtäviä kansallisena syyttäjänä, hän ilmoittaa siitä valvovalle Euroopan syyttäjälle, joka kuulee toimivaltaisia kansallisia syyttäjäviranomaisia voidakseen päättää, olisiko heidän tämän asetuksen nojalla hoitamansa tehtävä asetettava etusijalle. Euroopan syyttäjä voi ehdottaa pysyvälle jaostolle, että asia siirretään toiselle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle samassa jäsenvaltiossa, tai että hän suorittaa tutkintaa itse 28 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti.

2 JAKSO

Eppon jäsenten nimittäminen ja erottaminen

14 artikla

Euroopan pääsyyttäjän nimittäminen ja erottaminen

1. Euroopan parlamentti ja neuvosto nimittävät yhteisellä sopimuksella Euroopan pääsyyttäjän seitsemän vuoden toimikaudeksi, jota ei voida uusia. Neuvosto tekee ratkaisunsa yksinkertaisella enemmistöllä.
2. Euroopan pääsyyttäjä valitaan sellaisten ehdokkaiden joukosta
  - a) jotka ovat jäsenvaltioiden syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen aktiivisia jäseniä tai aktiivisia Euroopan syyttäjiä;
  - b) joiden riippumattomuus on kiistaton;
  - c) joilla on korkeimpaan syyttäjän tai tuomarin virkaan nimittämiseksi omassa jäsenvaltiossaan vaadittava pätevyys ja asiaankuuluvaa käytännön kokemusta kansallisista oikeusjärjestelmistä, talousrikostutkinnoista ja kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa tai jotka ovat toimineet Euroopan syyttäjinä; ja
  - d) joilla on riittävä johtamiskokemus ja pätevyys tehtävään.
3. Valinta tehdään *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* julkaistavan avoimen ehdokashaun perusteella, minkä jälkeen valintalautakunta laatii pätevistä ehdokkaista esivalintaluettelon ja toimittaa sen Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Valintalautakunta muodostuu 12 henkilöstä, jotka valitaan unionin tuomioistuimen ja tilintarkastustuomioistuimen entisten jäsenten, Eurojustin entisten kansallisten jäsenten, kansallisten korkeimpien oikeuksien jäsenten, korkea-arvoisten syyttäjien ja tunnustetusti pätevien lainoppineiden joukosta. Valittavista henkilöistä yhtä ehdottaa Euroopan parlamentti. Neuvosto määrittää valintalautakunnan toimintaa koskevat säännöt ja hyväksyy päätöksen sen jäsenten nimityksistä komission ehdotuksesta.
4. Jos Euroopan syyttäjä nimitetään Euroopan pääsyyttäjäksi, hänen paikkansa Euroopan syyttäjänä täytetään viipymättä 16 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti.
5. Unionin tuomioistuin voi Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission hakemuksesta erottaa Euroopan pääsyyttäjän, jos se toteaa, että Euroopan pääsyyttäjä ei enää kykene hoitamaan tehtäviään tai että hän on syyllistynyt vakavaan väärinkäytökseen.
6. Jos Euroopan pääsyyttäjä eroaa, hänet erotetaan tai jos hän luopuu tehtävästään mistä tahansa syystä, tehtävään valitaan viipymättä toinen henkilö 1, 2 ja 3 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti.

15 artikla

Euroopan varapääsyyttäjien nimittäminen ja erottaminen

1. Kollegio nimittää kaksi Euroopan syyttäjää Euroopan varapääsyyttäjiksi kolmen vuoden toimikausiksi, jotka voidaan uusia mutta jotka eivät voi ylittää heidän toimikauttaan Euroopan syyttäjinä. Valintaprosessista määrätään EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä. Euroopan varapääsyyttäjät säilyttävät asemansa Euroopan syyttäjinä.
2. Euroopan varapääsyyttäjien tehtävien hoitamisen säännöistä ja ehdoista määrätään EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä. Jos Euroopan syyttäjä ei enää kykene hoitamaan tehtäviään Euroopan varapääsyyttäjänä, collegio voi EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti päättää erottaa Euroopan varapääsyyttäjän virastaan.
3. Jos Euroopan varapääsyyttäjä eroaa, hänet erotetaan tai jos hän luopuu tehtävästään Euroopan varapääsyyttäjänä mistä tahansa syystä, tehtävään valitaan viipymättä toinen henkilö tämän artiklan 1 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Hän jatkaa Euroopan syyttäjänä, jollei 16 artiklan säännöistä muuta johdu.

16 artikla

Euroopan syyttäjien nimittäminen ja erottaminen

1. Kukin jäsenvaltio nimeää kolme ehdokasta Euroopan syyttäjän tehtävään sellaisten ehdokkaiden joukosta
  - a) jotka ovat asianomaisen jäsenvaltion syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen aktiivisia jäseniä;
  - b) joiden riippumattomuus on kiistaton; ja
  - c) joilla on korkeaan syyttäjän tai tuomarin virkaan nimittämiseksi omassa jäsenvaltiossaan vaadittava pätevyys ja asiaankuuluvaa käytännön kokemusta kansallisista oikeusjärjestelmistä, talousrikostutkinnoista ja kansainvälisestä oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa.
2. Saatuaan 14 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulta valintalautakunnalta perustellun lausunnon neuvosto valitsee ja nimittää yhden ehdokkaista kyseessä olevan jäsenvaltion Euroopan syyttäjäksi. Jos valintalautakunta toteaa, että jokin ehdokas ei täytä vaatimuksia, joita Euroopan syyttäjän tehtävien hoitaminen edellyttää, sen lausunto sitoo neuvostoa.
3. Neuvosto valitsee ja nimittää yksinkertaisella enemmistöllä Euroopan syyttäjät kuuden vuoden toimikaudeksi, jota ei voida uusia. Neuvosto voi päättää jatkaa toimikautta enintään kolmella vuodella kuuden vuoden toimikauden päättyessä.
4. Kolmasosa Euroopan syyttäjistä vaihtuu joka kolmas vuosi. Neuvosto hyväksyy yksinkertaisella enemmistöllä Euroopan syyttäjien nimittämistä koskevat siirtymäsäännöt ensimmäistä toimikautta varten ja sen aikana.
5. Unionin tuomioistuin voi Euroopan parlamentin, neuvoston tai komission hakemuksesta erottaa Euroopan syyttäjän, jos se toteaa, että Euroopan syyttäjä ei enää kykene hoitamaan tehtäviään tai että hän on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen.
6. Jos Euroopan syyttäjä eroaa, jos hänet erotetaan tai jos hän luopuu tehtävästään mistä tahansa muusta syystä, tehtävään valitaan viipymättä toinen henkilö 1 ja 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Jos kyseinen Euroopan syyttäjä toimii myös Euroopan varapääsyyttäjänä, hänet erotetaan automaattisesti jälkimmäisestä tehtävästä.
7. Kollegio nimeää jokaisen Euroopan syyttäjän nimityksen yhteydessä samasta jäsenvaltiosta olevien valtuutettujen Euroopan syyttäjien joukosta henkilön, joka toimii Euroopan syyttäjän sijaisena tämän ollessa kykenemätön hoitamaan tehtäviään tai jos tämä on jättänyt tehtävänsä 5 ja 6 kohdan mukaisesti.

Jos kollegio toteaa, että on tarvetta sijaiselle, nimetty henkilö toimii väliaikaisena Euroopan syyttäjänä siihen asti kunnes Euroopan syyttäjä korvataan tai hän palaa tehtävänsä, mutta ei kolmea kuukautta pidempää aikaa. Kollegio voi pyynnöstä jatkaa tätä jaksoa tarvittaessa. Väliaikaisen sijaisuuden mekanismit ja toteutustavat määritellään EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä, jonka kautta niitä myös hallinnoidaan.

17 artikla

Valtuutettujen Euroopan syyttäjien nimittäminen ja erottaminen

1. Kollegio nimittää Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta jäsenvaltioiden nimeämät valtuutetut Euroopan syyttäjät. Kollegio voi hylätä nimetyn henkilön, jos hän ei täytä 2 kohdassa tarkoitettuja kriteerejä. Valtuutetut Euroopan syyttäjät nimitetään viiden vuoden toimikaudeksi, joka voidaan uusia.
2. Valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimittämisestään lähtien aina eroon asti heidät nimenneiden jäsenvaltioiden syyttäjälaitoksen tai oikeuslaitoksen aktiivisia jäseniä. Heidän riippumattomuutensa on oltava kiistaton, ja heillä on oltava tarvittava pätevyys ja asiaankuuluvaa käytännön kokemusta kansallisista oikeusjärjestelmistään.

3. Kollegio erottaa valtuutetun Euroopan syyttäjän, jos se toteaa, ettei valtuutettu Euroopan syyttäjä enää täytä 2 kohdassa säädettyjä vaatimuksia tai että hän on kykenemätön hoitamaan tehtäviään tai on syyllistynyt vakavaan rikkomukseen.

4. Jos jäsenvaltio päättää erottaa valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimitetyn kansallisen syyttäjän tai ryhtyä kurinpitotoimiin häntä vastaan syistä, jotka eivät liity hänen tämän asetuksen mukaisiin velvollisuuksiinsa, sen on ilmoitettava asiasta Euroopan pääsyyttäjälle ennen tällaisiin toimiin ryhtymistä. Jäsenvaltio ei saa ilman Euroopan pääsyyttäjän suostumusta erottaa valtuutettua Euroopan syyttäjää tai ryhtyä kurinpitotoimiin häntä vastaan syistä, jotka liittyvät hänen tämän asetuksen mukaisiin velvollisuuksiinsa. Jos Euroopan pääsyyttäjä ei anna suostumustaan, asianomainen jäsenvaltio voi pyytää kollegiota tarkastelemaan asiaa.

5. Jos valtuutettu Euroopan syyttäjä eroaa, jos hänen palveluksiaan ei enää tarvita EPPOn tehtävien hoitamiseksi, jos hänet erotetaan tai jos hän luopuu tehtävästään mistä tahansa muusta syystä, asianomaisen jäsenvaltion on ilmoitettava asiasta välittömästi Euroopan pääsyyttäjälle ja nimettävä tarvittaessa uudeksi valtuutetuksi Euroopan syyttäjäksi nimitetävän toisen syyttäjän 1 kohdan mukaisesti.

18 artikla

Hallintojohtajan asema

1. Hallintojohtaja otetaan palvelukseen EPPOn väliaikaisena toimihenkilönä palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan a kohdan nojalla.

2. Kollegio nimittää hallintojohtajan niiden hakijoiden joukosta, jotka ovat Euroopan pääsyyttäjän avointa ja läpinäkyvää valintamenettelyä noudattaen EPPOn sisäisen työjärjestyksen mukaisesti ehdottamassa luettelossa. Hallintojohtajan työ sopimusta tehtäessä EPPOa edustaa Euroopan pääsyyttäjä.

3. Hallintojohtajan toimikausi on neljä vuotta. Toimikauden päättymiseen mennessä kollegio laatii arvion, jossa tarkastellaan hallintojohtajan suoriutumista tehtävistään.

4. Kollegio voi Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta, jossa otetaan huomioon 3 kohdassa tarkoitettu arvio, jatkaa hallintojohtajan toimikautta kerran enintään neljäksi vuodeksi.

5. Hallintojohtaja, jonka toimikautta on jatkettu, ei voi enää jatkettun toimikautensa päättyessä osallistua kyseisen toimen uuteen valintamenettelyyn.

6. Hallintojohtaja vastaa toiminnastaan Euroopan pääsyyttäjälle ja kollegiolle.

7. Hallintojohtaja voidaan erottaa EPPOsta kollegion päätöksellä, jonka se tekee jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä ja sanotun rajoittamatta sovellettavia sääntöjä, jotka koskevat työ sopimuksen päättymistä henkilöstösääntöjen ja palvelussuhteen ehtojen mukaisesti.

19 artikla

Hallintojohtajan velvollisuudet

1. EPPOa johtaa hallinnollisissa ja varainhoitokysymyksissä hallintojohtaja.

2. Hallintojohtaja hoitaa tehtäviään riippumattomasti, eikä hän saa pyytää eikä ottaa vastaan ohjeita miltään hallitukselta eikä miltään muulta elimeltä, sanotun kuitenkin rajoittamatta kollegion tai Euroopan pääsyyttäjän valtuuksia.

3. Hallintojohtaja on EPPOn laillinen edustaja hallinnollisissa ja varainhoitokysymyksissä. Hallintojohtaja toteuttaa EPPOn talousarvion.
4. Hallintojohtaja vastaa EPPOlle uskottujen hallinnollisten tehtävien täytäntöönpanosta ja erityisesti seuraavista:
- a) EPPOn päivittäisen toiminnan hallinnointi ja henkilöstöhallinto;
  - b) Euroopan pääsyyttäjän tai kollegion tekemien päätösten täytäntöönpano;
  - c) vuotuista ja monivuotista ohjelma-asiakirjaa koskevan ehdotuksen laatiminen ja sen esittäminen Euroopan pääsyyttäjälle sen hyväksymiseksi;
  - d) vuotuisen ja monivuotisen ohjelma-asiakirjan täytäntöönpano ja siitä raportointi kollegiolle;
  - e) EPPOn toimintaa koskevan vuosikertomuksen hallinnollisten ja varainhoitoa koskevien osien laatiminen;
  - f) toimintasuunnitelman laatiminen sisäisen tai ulkoisen tarkastuksen raporttien, arviointien ja tutkimusten sekä Euroopan tietosuojavaltuutetun ja OLAFin tutkimusten päätelmien perusteella ja raportointi niille ja kollegiolle kahdesti vuodessa;
  - g) EPPOn petostentorjuntastrategian valmistelu ja sen esittäminen kollegion hyväksyttäväksi;
  - h) EPPOn sovellettavien varainhoitosääntöjen luonnosehdotuksen valmistelu ja sen toimittaminen Euroopan pääsyyttäjälle;
  - i) EPPOn tuloja ja menoja koskevan ennakkoarvion luonnosehdotuksen laatiminen ja sen toimittaminen Euroopan pääsyyttäjälle;
  - j) tarvittavan hallinnollisen tuen antaminen EPPOn operatiivisen toiminnan helpottamiseksi;
  - k) Euroopan pääsyyttäjän ja Euroopan varapääsyyttäjien tukeminen näiden tehtävien suorittamisessa.

20 artikla

EPPOn väliaikaiset hallinnolliset järjestelyt

1. Komissio vastaa sen omaan talousarvioon osoitettujen alustavien talousarviomäärärahojen perusteella EPPOn perustamisesta ja alkuvaiheen hallinnollisesta toiminnasta siihen asti, kunnes EPPolla on valmiudet oman talousarvionsa toteuttamiseen. Tätä varten komissio voi
- a) neuvostoa kuultuaan nimetä komission virkamiehen toimimaan väliaikaisena hallintojohtajana ja hoitamaan hallintojohtajalle kuuluvia tehtäviä, joihin sisältyvät myös henkilöstösäännöissä ja palvelussuhteen ehdoissa nimittävälle viranomaiselle siirretyt valtuudet EPPOn hallinto henkilöstön osalta niiden työpaikkojen suhteen, jotka on täytettävä ennen kuin hallintojohtaja aloittaa tehtäviensä hoitamisen 18 artiklan mukaisesti;
  - b) tarjota EPPOlle apua erityisesti lähettämällä virastoon rajoitetun määrän komission virkamiehiä, joita tarvitaan EPPOn hallinnollisten toimintojen hoitamiseen väliaikaisen hallintojohtajan vastuulla.
2. Virkaa tekevä hallintojohtaja voi antaa luvan maksujen suorittamiseen EPPOn talousarviomäärärahoista ja tehdä sopimuksia, myös henkilöstöä koskevia sopimuksia.

3. Kun kollegio ryhtyy hoitamaan tehtäviään 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti, väliaikainen hallintojohtaja hoitaa tehtäviään 18 artiklan mukaisesti. Väliaikainen hallintojohtaja lakkaa hoitamasta tehtävää, kun kollegion 18 artiklan mukaisesti nimittämä hallintojohtaja ryhtyy hoitamaan tehtäviään.

4. Siihen saakka, kunnes kollegio ryhtyy hoitamaan tehtäviään 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti, komissio hoitaa tämän artiklan mukaisia tehtäviään kuullen asiantuntijaryhmää, joka koostuu jäsenvaltioiden edustajista.

3 JAKSO

Eppon sisäinen työjärjestys

21 artikla

EPPOn sisäinen työjärjestys

1. EPPOn työn organisoinnista määrätään sen sisäisessä työjärjestyksessä.
2. Kun EPPO on perustettu, Euroopan pääsyyttäjä laatii viipymättä ehdotuksen EPPOn sisäiseksi työjärjestykseksi ja kollegio hyväksyy sen kahden kolmasosan enemmistöllä.
3. Kuka tahansa Euroopan syyttäjä voi ehdottaa muutoksia EPPOn sisäiseen työjärjestykseen, ja ne hyväksytään, jos kollegio niin päättää kahden kolmasosan enemmistöllä.

IV LUKU

EPPOn TOIMIVALTA JA TOIMIVALLAN KÄYTTÖ

1 JAKSO

Eppon toimivalta

22 artikla

EPPOn asiallinen toimivalta

1. EPPO on toimivaltainen niiden unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten osalta, joista säädetään direktiivissä (EU) 2017/1371, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, riippumatta siitä, olisiko sama rikollinen toiminta luokiteltavissa toisentyypiseksi rikokseksi kansallisessa lainsäädännössä. Direktiivin (EU) 2017/1371, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, 3 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta EPPO on toimivaltainen vain, kun kyseisessä säännöksessä määritellyt tahalliset teot tai laiminlyönnit ovat yhteydessä unionin kahden tai useamman jäsenvaltion alueeseen ja niistä aiheutuva kokonaisvahinko on vähintään 10 miljoonaa euroa.
2. EPPO on toimivaltainen myös niissä rikoksissa, jotka koskevat rikollisjärjestön toimintaan osallistumista, sellaisena kuin se on määritelty puitepäätöksessä 2008/841/YOS ja pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, jos kyseinen rikollisjärjestö keskittyy rikollisessa toiminnassaan minkä tahansa 1 kohdassa tarkoitetun rikoksen tekemiseen.
3. EPPO on toimivaltainen myös kaikkien muiden rikosten osalta, jotka liittyvät erottamattomasti sellaiseen rikolliseen toimintaan, joka kuuluu tämän artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Toimivaltaa näissä rikoksissa voidaan käyttää ainoastaan 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
4. EPPO ei missään tapauksessa ole toimivaltainen kansallisia välittömiä veroja koskevien rikosten, mukaan lukien niihin erottamattomasti liittyvät rikokset, osalta. Tämä asetus ei vaikuta jäsenvaltioiden verohallinnon rakenteeseen tai toimintaan.

23 artikla

EPPOn alueellinen ja henkilöitä koskeva toimivalta

EPPO on toimivaltainen 22 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta, jos

- a) rikokset tehtiin kokonaan tai osittain yhden tai useamman jäsenvaltion alueella;
- b) rikoksen tekijä on jäsenvaltion kansalainen, edellyttäen, että jäsenvaltio on toimivaltainen tällaisten rikosten osalta, kun ne on tehty sen alueen ulkopuolella; tai

- c) rikokset tehtiin kyseisten a alakohdassa tarkoitettujen alueiden ulkopuolella ja niiden tekijä on henkilö, johon rikoksen tekohtekellä sovellettiin henkilöstösääntöjä tai palvelussuhteen ehtoja, edellyttäen, että jäsenvaltio on toimivaltainen tällaisten rikosten osalta, kun ne on tehty sen alueen ulkopuolella.

2 JAKSO

Eppon toimivallan käyttö

24 artikla

Tietojen ilmoittaminen, rekisteröinti ja todentaminen

1. Unionin toimielinten, elinten ja laitosten sekä jäsenvaltioiden sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava ilman aiheutonta viivytystä EPPOLle kaikesta rikollisesta toiminnasta, jonka osalta se voisi käyttää toimivaltaansa 22 artiklan, 25 artiklan 2 kohdan ja 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

2. Jos jäsenvaltion oikeus- tai lainvalvontaviranomainen aloittaa sellaista rikosta koskevan tutkinnan, jonka suhteen EPPO voisi käyttää toimivaltaansa 22 artiklan, 25 artiklan 2 kohdan ja 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti, tai jos koska tahansa tutkinnan aloittamisen jälkeen jäsenvaltion toimivaltainen oikeus- tai lainvalvontaviranomainen katsoo, että tutkinta koskee tällaista rikosta, tämän viranomaisen on ilmoitettava tästä ilman aiheutonta viivytystä EPPOLle, jotta viimeksi mainittu voi päättää, käyttääkö se oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen 27 artiklan mukaisesti.

3. Jos jäsenvaltion oikeus- tai lainvalvontaviranomainen aloittaa rikosta koskevan tutkinnan 22 artiklassa määritellystä rikoksesta ja katsoo, että EPPO ei voisi käyttää toimivaltaansa 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti, sen on ilmoitettava tästä EPPOLle.

4. Ilmoituksen on sisällettävä vähintäänkin tosiseikkojen kuvaus, mukaan lukien arvio aiheutuneesta tai todennäköisesti aiheutuvasta vahingosta, mahdollinen oikeudellinen luokittelu sekä kaikki saatavilla olevat tiedot mahdollisista uhreista, epäillyistä henkilöistä ja mahdollisista muista asianosaisista.

5. EPPOLle on ilmoitettava tämän artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti myös tapauksista, joissa ei ole mahdollista arvioida, täytyvätkö 25 artiklan 2 kohdassa säädetyt perusteet.

6. EPPO rekisteröi ja todentaa sille toimitetut tiedot sisäisen työjärjestyksensä mukaisesti. Todentamisella arvioidaan 1 ja 2 kohdan mukaisesti toimitettujen tietojen pohjalta, onko perusteita aloittaa tutkinta tai käyttää oikeutta ottaa asia käsiteltäväksi.

7. Jos EPPO päättää todentamisen jälkeen, että tutkinnan aloittamiselle 26 artiklan mukaisesti tai asian käsiteltäväksi ottamista koskevan oikeuden käyttämiselle 27 artiklan mukaisesti ei ole perusteita, se kirjaa perustelut asianhallintajärjestelmään.

EPPO tiedottaa asiasta rikollisesta toiminnasta 1 tai 2 kohdan mukaisesti ilmoittaneelle viranomaiselle ja rikoksen uhreille sekä, jos kansallisessa lainsäädännössä niin säädetään, muille rikollisesta toiminnasta ilmoittaneille henkilöille.

8. Jos EPPOn tietoon tulee, että on mahdollisesti tehty rikos, joka ei kuulu EPPOn toimivaltaan, se ilmoittaa asiasta toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ilman aiheutonta viivytystä ja toimittaa niille kaikki merkitykselliset todisteet.

9. EPPO voi pyytää erityistapauksissa unionin toimielimiltä, elimiltä ja laitoksilta sekä jäsenvaltioiden viranomaisilta lisätietoja. Pyydetty tiedot voivat koskea rikkomisia, jotka ovat vahingoittaneet unionin taloudellisia etuja mutta jotka eivät kuulu 25 artiklan 2 kohdan mukaiseen EPPOn toimivaltaan.

10. EPPO voi pyytää muita tietoja, jotta kollegio voisi 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti antaa yleisiä ohjeita siitä, miten tulkita velvollisuutta ilmoittaa EPPOLle 25 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvista asioista.

25 artikla

EPPOn toimivallan käyttö

1. EPPO käyttää toimivaltaansa joko aloittamalla tutkinnan 26 artiklan nojalla tai päättämällä käyttää 27 artiklan mukaista oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen. Jos EPPO päättää käyttää toimivaltaansa, toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät saa käyttää omaa toimivaltaansa saman rikollisen toiminnan osalta.

2. Jos 22 artiklan soveltamisalaan kuuluva rikos on aiheuttanut tai todennäköisesti aiheuttaa unionin taloudellisille eduille vahinkoa alle 10 000 euroa, EPPO voi käyttää toimivaltaansa ainoastaan, jos

- a) tapauksella on sellaisia unionin tason vaikutuksia, jotka edellyttävät EPPO:n suorittamaa tutkintaa; tai
- b) unionin virkamiesten tai muun henkilöstön tai unionin toimielinten jäsenten voidaan epäillä syyllistyneen kyseiseen rikokseen.

EPPO kuulee tarvittaessa toimivaltaisia kansallisia viranomaisia tai unionin elimiä määrittääkseen, täyttyvätkö ensimmäisen alakohdan a ja b alakohdassa säädetty perusteet.

3. EPPO pidättyy käyttämästä toimivaltaansa 22 artiklan soveltamisalaan kuuluvien rikoksien osalta ja kuultuaan toimivaltaisia kansallisia viranomaisia siirtää asian ilman aiheutonta viivytystä toimivaltaisille kansallisille viranomaisille 34 artiklan mukaisesti, jos

- a) kansallisessa lainsäädännössä säädetty enimmäisseuraamus 22 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvasta rikoksesta on sama tai vähemmän ankara kuin 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua erottamattomasti liittyvästä rikoksesta säädetty enimmäisseuraamus, paitsi jos jälkimmäinen rikos on ollut välineellinen 22 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvan rikoksen tekemiseksi; tai
- b) on syytä olettaa, että 22 artiklassa tarkoitettua rikoksesta unionin taloudellisille eduille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko.

Tämän kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohtaa ei sovelleta direktiivin (EU) 2017/1371, sellaisena kuin se on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, 3 artiklan 2 kohdan a, b ja d alakohdassa tarkoitettuihin rikoksiin.

4. EPPO voi toimivaltaisten kansallisten viranomaisten suostumuksella käyttää toimivaltaansa 22 artiklassa tarkoitettujen rikosten osalta tapauksissa, jotka muutoin jäisivät sen toimivallan ulkopuolelle tämän artiklan 3 kohdan b alakohdan soveltamisen takia, jos ilmenee, että EPPOlla on paremmat edellytykset tutkia rikosta tai asettaa siitä syytteeseen.

5. EPPO ilmoittaa toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ilman aiheutonta viivytystä päätöksestään käyttää toimivaltaansa tai pidättäytyä käyttämästä toimivaltaansa.

6. Jos EPPO ja kansalliset syyttäväviranomaiset ovat eri mieltä siitä, kuuluuko rikollinen toiminta 22 artiklan 2 tai 3 kohdan tai 25 artiklan 2 tai 3 kohdan soveltamisalaan, ne kansalliset viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia päättämään syytetoimia koskevan toimivallan jakamisesta kansallisella tasolla, päättävät kenellä on toimivalta tutkia tapaus. Jäsenvaltioiden on määritettävä kansallinen viranomainen, joka päättää toimivallan jakamisesta.

V LUKU

TUTKINTAA, TUTKINTATOIMENPITEITÄ, SYYTETOIMIA JA SYYTETOIMILLEVIAIHTOEHTOISIA TOIMENPITEITÄ KOSKEVAT MENETTELYSÄÄNNÖT

1 JAKSO

Tutkintaa koskevat säännöt

26 artikla

Tutkinnan aloittaminen ja toimivallan jako EPPOssa

1. Jos sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti on perusteltua syytä olettaa, että EPPO:n toimivaltaan kuuluva rikos on tekeillä tai tehty, siinä jäsenvaltiossa, jolla on kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti toimivalta rikoksessa, olevan valtuutetun Euroopan syyttäjän on, sanotun kuitenkin rajoittamatta 25 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyjen sääntöjen soveltamista, aloitettava tutkinta ja ilmoitettava tästä asianhallintajärjestelmässä.

2. Jos EPPO päättää 24 artiklan 6 kohdan mukaisen todentamisen jälkeen aloittaa tutkinnan, se ilmoittaa asiasta ilman aiheutonta viivytystä viranomaiselle, joka ilmoitti rikollisesta toiminnasta 24 artiklan 1 tai 2 kohdan mukaisesti.

3. Jos valtuutettu Euroopan syyttäjä ei ole aloittanut tutkintaa, pysyvä jaosto, jolle asia on määrätty, ohjeistaa 1 kohdassa säädetyin edellytyksin valtuutettua Euroopan syyttäjää aloittamaan tutkinnan.

4. Asian vireille panemisesta ja käsittelystä vastaa pääsääntöisesti valtuutettu Euroopan syyttäjä siinä jäsenvaltiossa, johon rikollinen toiminta on keskittynyt tai, jos on tehty useita EPPO:n toimivaltaan kuuluvia toisiinsa liittyviä rikoksia, siinä jäsenvaltiossa, jossa suurin osa rikoksista on tehty. Jonkin toisen asiassa toimivaltaisen jäsenvaltion valtuutettu Euroopan syyttäjä voi aloittaa tutkinnan tai saada toimivaltaiselta pysyvältä jaostolta ohjeistuksen aloittaa tutkinta ainoastaan, jos poikkeaminen edellisessä virkkeessä esitetystä säännöstä on asianmukaisesti perusteltua ottaen huomioon seuraavat tärkeysjärjestyksessä ilmoitetut perusteet:

- a) epäillyn tai syytetyn vakinainen asuinpaikka;
- b) epäillyn tai syytetyn kansalaisuus;
- c) paikka, jossa pääasiallinen taloudellinen vahinko on tapahtunut.

5. Siihen asti kunnes tehdään 36 artiklan nojalla päätös syytteen nostamisesta, toimivaltainen pysyvä jaosto voi tapauksessa, jossa useampi kuin yksi jäsenvaltio on asiassa toimivaltainen ja asianomaisia Euroopan syyttäjiä ja/tai valtuutettuja Euroopan syyttäjiä on kuultu, päättää

- a) siirtää asian käsittelyn jonkin toisen jäsenvaltion valtuutetulle Euroopan syyttäjälle;
- b) yhdistää tai jakaa asioita ja valita kutakin asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän,

jos tällaiset päätökset ovat yleisen oikeudellisen edun ja tämän artiklan 4 kohdan mukaisten, asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän valintaa koskevien perusteiden mukaisia.

6. Aina kun pysyvä jaosto tekee päätöksen asian käsittelyn siirtämisestä, yhdistämisestä tai jakamisesta, se ottaa asianmukaisesti huomioon tutkinnan senhetkisen tilanteen.

7. EPPO ilmoittaa toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ilman aiheetonta viivytystä kaikista tutkinnan aloittamista koskevista päätöksistä.

27 artikla

Oikeus ottaa asia käsiteltäväksi

1. Saatuaan 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti kaikki merkitykselliset tiedot, EPPO päättää, käyttääkö se oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen, mahdollisimman pian ja viimeistään viiden päivän kuluttua siitä, kun se on saanut tiedot kansallisilta viranomaisilta, ja se ilmoittaa tästä päätöksestä kansallisille viranomaisille. Euroopan pääsyyttäjä voi erityistapauksessa tehdä perustellun päätöksen kyseisen määräajan jatkamisesta enintään viidellä päivällä, ja hän ilmoittaa asiasta kansallisille viranomaisille.

2. Kansallisten viranomaisten on 1 kohdassa vahvistetuissa aikarajoissa pidättäydyttävä tekemästä kansallisen lainsäädännön nojalla päätöksiä, jotka voivat estää EPPOa käyttämästä oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen.

Kansallisten viranomaisten on toteutettava kaikki kansallisen lainsäädännön mukaiset kiireelliset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen tehokkaiden tutkinta- ja syytetoimien varmistamiseksi.

3. Jos EPPO saa muutoin kuin 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen kautta tietoonsa, että jonkin jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset ovat jo käynnistäneet tutkinnan rikoksesta, jonka osalta se voisi olla toimivaltainen, se ilmoittaa asiasta viipymättä kyseisille viranomaisille. Saatuaan 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianmukaisen ilmoituksen EPPO päättää, käyttääkö se oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen. Päätös on tehtävä tämän artiklan 1 kohdassa asetetussa määräajassa.

4. EPPO kuulee tarvittaessa asianomaisen jäsenvaltion toimivaltaisia viranomaisia ennen kuin se päättää, käyttääkö se oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen.

5. Jos EPPO käyttää oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen, jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on siirrettävä asian käsittely EPPOlle ja pidättäydyttävä suorittamasta uusia tutkintatoimia saman rikoksen osalta.

6. Tässä artiklassa säädettyä oikeutta ottaa asia käsiteltäväksi voi käyttää valtuutettu Euroopan syyttäjä mistä tahansa jäsenvaltiosta, jonka toimivaltaiset viranomaiset ovat käynnistäneet tutkinnan 22 ja 23 artiklan soveltamisalaan kuuluvasta rikoksesta.

Jos valtuutettu Euroopan syyttäjä, joka on saanut tiedot 24 artiklan 2 kohdan mukaisesti, päättää olla käyttämättä oikeutta ottaa asia käsiteltäväkseen, hänen on ilmoitettava asiasta jäsenvaltionsa Euroopan syyttäjän välityksellä toimivaltaiselle pysyvälle jaostolle, jotta pysyvä jaosto voisi tehdä 10 artiklan 4 kohdan mukaisen päätöksen.

7. Jos EPPO on pidättäytynyt käyttämästä toimivaltaansa, se ilmoittaa asiasta ilman aiheutonta viivytystä toimivaltaisille kansallisille viranomaisille. Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on milloin tahansa menettelyn aikana ilmoitettava EPPOlle uusista tosiseikoista, jotka voisivat antaa sille syitä harkita uudelleen päätöstään olla käyttämättä toimivaltaa.

EPPO voi tällaisia tietoja saatuaan käyttää oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen, edellyttäen, että kansallista tutkintaa ei ole vielä saatettu päätökseen ja että tuomioistuimelle ei ole toimitettu syytekirjelmää. Päätös on tehtävä 1 kohdassa asetetussa määräajassa.

8. Jos kollegio, ottaen huomioon rikoksen vakavuuden tai yksittäisen asian käsittelyn monimutkaisuuden sellaisissa rikoksissa, jotka ovat aiheuttaneet tai todennäköisesti aiheuttavat unionin taloudellisille eduille vahinkoa, jonka määrä on alle 100 000 euroa, katsoo, että asian tutkiminen tai syytteen nostaminen unionin tasolla ei ole tarpeen, se antaa 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti yleisiä ohjeita, joiden avulla valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat päättää riippumattomasti ja ilman aiheutonta viivytystä olla ottamatta asiaa käsiteltäväkseen.

Ohjeissa on täsmennettävä riittävän yksityiskohtaisesti olosuhteet, joihin niitä sovelletaan, vahvistamalla selkeät perusteet, joissa otetaan huomioon rikoksen luonne, tilanteen kiireellisyys ja toimivaltaisten kansallisten viranomaisten sitoutuminen toteuttamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet, jotta unionin taloudellisille eduille aiheutunut vahinko saadaan täysimääräisesti perittyä takaisin.

9. Ohjeiden johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi on valtuutetun Euroopan syyttäjän ilmoitettava toimivaltaiselle pysyvälle jaostolle kaikista 8 kohdan mukaisesti tehdyistä päätöksistä ja jokaisen pysyvän jaoston raportoitava vuosittain kollegiolle ohjeiden soveltamisesta.

28 artikla

Tutkinnan toteuttaminen

1. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi tämän asetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti joko toteuttaa itse tutkintatoimenpiteitä ja muita toimenpiteitä tai antaa sellaisia oman jäsenvaltionsa toimivaltaisten viranomaisten tehtäväksi. Kyseiset viranomaiset varmistavat kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että kaikkia ohjeita noudatetaan, ja toteuttavat niiden tehtäväksi annetut toimenpiteet. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä tiedottaa asianhallintajärjestelmän kautta toimivaltaiselle Euroopan syyttäjälle ja pysyvälle jaostolle kaikesta asian käsittelyssä tahtuneesta merkittävästä edistymisestä EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä määriteltyjen sääntöjen mukaisesti.

2. Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset toteuttavat EPPO:n tutkinnan kaikissa vaiheissa kiireellisiä toimenpiteitä, jotka ovat kansallisen lainsäädännön mukaisia ja tarpeellisia tutkinnan tehokkuuden varmistamiseksi siinäkin tapauksessa, ettei niitä tehdä asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän määräyksestä. Kansalliset viranomaiset tiedottavat ilman aiheutonta viivytystä asiaa käsittelevälle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle toteuttamistaan kiireellisistä toimenpiteistä.

3. Toimivaltainen pysyvä jaosto voi valvovan Euroopan syyttäjän ehdotuksesta päättää asian siirtämisestä toiselle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle samassa jäsenvaltiossa silloin, kun asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä

a) ei voi suorittaa tutkintaa tai syytetoimeja; tai

b) ei kykene noudattamaan toimivaltaisen pysyvän jaoston tai Euroopan syyttäjän ohjeita.

4. Poikkeustapauksissa saatuaan toimivaltaisen pysyvän jaoston hyväksynnän valvova Euroopan syyttäjä voi tehdä perustellun päätöksen tutkinnan suorittamisesta henkilökohtaisesti joko toteuttamalla tutkintatoimenpiteet ja muut toimenpiteet henkilökohtaisesti tai antamalla ne oman jäsenvaltionsa toimivaltaisten viranomaisten tehtäväksi, jos se on välttämätöntä tutkinnan tai syytteen esittämisen tehokkuuden kannalta yhden tai useamman seuraavan syyn perusteella:

- a) rikoksen vakavuus, erityisesti jos sillä on mahdollisia vaikutuksia unionin tasolla;
- b) tutkinta koskee Euroopan unionin virkamiehiä tai muuta henkilöstöä tai unionin toimielinten jäseniä;
- c) jos 3 kohdassa säädetty siirtämismekanismi ei toimi.

Tällaisissa poikkeuksellisissa olosuhteissa jäsenvaltiot varmistavat, että Euroopan syyttäjällä on oikeus määrätä tai pyytää tutkintatoimenpiteitä ja muita toimenpiteitä ja että hänellä on kaikki valtuudet, vastuu ja velvollisuudet, joita valtuutetulla Euroopan syyttäjällä on tämän asetuksen ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Asiaa käsitteleville toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ja valtuutetuille Euroopan syyttäjille tiedotetaan ilman aiheetonta viivytystä tämän kohdan mukaisesti tehdystä päätöksestä.

29 artikla

Erioikeuksien ja vapauksien pidättäminen

1. Jos EPPOn tutkinta koskee henkilöitä, joihin sovelletaan erioikeuksia tai vapauksia kansallisen lainsäädännön nojalla, ja tällainen erioikeus tai vapaus on esteenä tietyn tutkinnan suorittamiselle, Euroopan pääsyyttäjä tekee perustellun kirjallisen pyynnön tämän erioikeuden tai vapauden pidättämisestä asianomaisessa kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

2. Jos EPPOn tutkinta koskee henkilöitä, joihin sovelletaan erioikeuksia tai vapauksia unionin oikeuden, erityisesti Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan, nojalla, ja tällainen erioikeus tai vapaus on esteenä tietyn tutkinnan suorittamiselle, Euroopan pääsyyttäjä tekee perustellun kirjallisen pyynnön tämän erioikeuden tai vapauden poistamisesta asianomaisessa unionin oikeudessa säädettyjen menettelyjen mukaisesti.

2 JAKSO

Tutkintatoimenpiteitä ja muita toimenpiteitä koskevat säännöt

30 artikla

Tutkintatoimenpiteet ja muut toimenpiteet

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava ainakin niissä tapauksissa, joissa tutkinnan kohteena olevan rikoksen enimmäis seuraamuksena on vähintään neljä vuotta vankeutta, että valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on oikeus määrätä tai pyytää toteuttamaan seuraavia tutkintatoimenpiteitä:

- a) toimitiloissa, maa-alueella tai kulkuneuvossa tehtävä etsintä, kotietsintä, henkilöntarkastus taikka mihin tahansa henkilökohtaiseen omaisuuteen tai tietokonejärjestelmään kohdistuva etsintä, ja tarvittavien turvaavien toimenpiteiden toteuttaminen, jotta niiden eheys voidaan säilyttää tai todistusaineiston tuhoutuminen tai turmeltuminen estää;
- b) minkä tahansa merkityksellisen esineen tai asiakirjan haltuunotto joko alkuperäisessä muodossaan tai muussa erityisessä muodossa;
- c) sellaisen tallennetun sähköisen datan saaminen käyttöön, joka on salattuna tai salaamattomana, joko alkuperäisessä muodossaan tai muussa erityisessä muodossa, mukaan lukien pankkitilitiedot ja liikennetiedot, lukuun ottamatta kansallisen lainsäädännön mukaisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2002/58/EY⁽¹⁾ 15 artiklan 1 kohdan toisen virkkeen nojalla erityisesti säilytettyjä tietoja;
- d) sellaisen rikoksentekevälaineen tai rikoksen tuottaman hyödyn, mukaan lukien omaisuuden, jäädyttäminen, jonka osalta on odotettavissa, että asiaa käsittelevä tuomioistuin tuomitsee sen menetetyksi, jos on syytä uskoa, että kyseisen rikoksentekevälaineen tai rikoksen tuottaman hyödyn omistaja, haltija tai kontrolloija pyrkii tekemään menetetyksi tuomitsemisen vaikutuksen tyhjäksi;

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/58/EY, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2002, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla (EYVL L 201, 31.7.2002, s. 37).

- e) epäillyn tai syytetyn kaikilla käyttämillään sähköisillä viestintävälineillä vastaanottaman ja lähettämän sähköisen viestinnän kuuntelu;
- f) esineen jäljitys ja seuranta teknisin keinoin, mukaan lukien tavaroiden valvotut läpilaskut.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuille tutkintatoimenpiteille voidaan asettaa ehtoja sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jos kansallinen lainsäädäntö sisältää erityisiä rajoituksia, joita sovelletaan tiettyihin henkilö- tai ammattiryhmiin, joita sitoo lakisääteinen salassapitovelvollisuus, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 29 artiklan soveltamista.

3. Tämän artiklan 1 kohdan c, e ja f alakohdassa tarkoitetuille tutkintatoimenpiteille voidaan asettaa sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä lisäehtoja sekä rajoituksia. Jäsenvaltiot voivat erityisesti rajoittaa tämän artiklan 1 kohdan e ja f alakohdan soveltamisen tiettyihin vakaviin rikoksiin. Jäsenvaltion, joka aikoo käyttää rajoitusta, on ilmoitettava EPPOlle asiaankuuluva luettelo tietyistä vakavista rikoksista 117 artiklan mukaisesti.

4. Valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on oltava oikeus pyytää tai määrätä toteuttamaan jäsenvaltiossaan mikä tahansa muu toimenpide, joka on vastaavassa kansallisessa tapauksessa syyttäjien käytettävissä kansallisen lainsäädännön mukaisesti, 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden lisäksi.

5. Valtuutetut Euroopan syyttäjät saavat määrätä 1 ja 4 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamisesta, jos on riittävät syyt uskoa, että kyseinen erityistoimenpide voisi tarjota tutkinnan kannalta hyödyllisiä tietoja tai todisteita, ja jos samaan tavoitteeseen pääsemiseksi ei ole käytettävissä yksityisyyteen vähemmän puuttuvia toimenpiteitä. Toimenpiteiden toteuttamista koskevista menettelyistä ja yksityiskohdista säädetään niihin sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä.

31 artikla

Rajat ylittävä tutkinta

1. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien on toimittava tiiviissä yhteistyössä avustaan ja kuullen säännöllisesti toisiaan rajat ylittävissä tapauksissa. Jos toimenpiteeseen on ryhdyttävä muussa jäsenvaltiossa kuin asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltiossa, asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän on päätettävä tarvittavan toimenpiteen hyväksymisestä ja annettava se sen jäsenvaltion valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtäväksi, jossa toimenpide on toteutettava.

2. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi määrätä mitä tahansa toimenpiteitä, jotka ovat hänen käytettävissään 30 artiklan mukaisesti. Kyseisten toimenpiteiden oikeutuksesta ja hyväksymisestä säädetään asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännössä. Jos asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä antaa tutkintatoimenpiteen suoritettavaksi yhdelle tai useammalle toisen jäsenvaltion valtuutetulle Euroopan syyttäjälle, hänen on ilmoitettava asiasta samanaikaisesti valvovalle Euroopan syyttäjälle.

3. Jos avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti toimenpiteelle tarvitaan tuomioistuimen lupa, tuon avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän on hankittava kyseinen lupa kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

Jos tuomioistuimen lupa tehtäväksi annetulle toimenpiteelle evätään, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä peruuttaa tehtäväksiannon.

Jos avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädäntö ei kuitenkaan edellytä kyseistä tuomioistuimen antamaa lupaa, mutta asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädäntö vaatii sitä, viimeksi mainitun valtuutetun Euroopan syyttäjän on hankittava lupa ja toimitettava se tehtäväksiannon yhteydessä.

4. Avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän on ryhdyttävä toteuttamaan tehtäväksi annettua toimenpidettä tai ohjeistettava toimivaltaista kansallista viranomaista toteuttamaan se.

5. Jos avustava valtuutettu Euroopan syyttäjä katsoo, että
- a) tehtäväksiänto on puutteellinen tai siinä on ilmeinen merkittävä virhe;
  - b) toimenpiteeseen ei perusteltujen ja objektiivisten syiden vuoksi voida ryhtyä tehtäväksiäntossa asetetussa määräajassa;
  - c) vaihtoehtoisella, mutta yksityisyyteen vähemmän puuttuvalla toimenpiteellä saavutettaisiin samat tulokset kuin tehtäväksi annettulla toimenpiteellä; tai
  - d) tehtäväksi annettua toimenpidettä ei ole olemassa tai se ei ole hänen jäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti käytettävissä vastaavassa kansallisessa tapauksessa,

hänen on ilmoitettava asiasta valvovalle Euroopan syyttäjälle ja kuultava asiaa käsittelevää valtuutettua Euroopan syyttäjää asian ratkaisemiseksi kahdenvälisesti.

6. Jos tehtäväksi annettua toimenpidettä ei ole olemassa puhtaasti kansallisessa tilanteessa, mutta se olisi käytettävissä rajat ylittävissä tilanteissa, johon sovelletaan vastavuoroista tunnustamista tai rajat ylittävää yhteistyötä koskevia oikeudellisia välineitä, kyseiset valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat yhteisymmärryksessä kyseisten valvovien Euroopan syyttäjien kanssa käyttää kyseisiä välineitä.

7. Jos valtuutetut Euroopan syyttäjät eivät pysty ratkaisemaan asiaa seitsemän työpäivän kuluessa ja tehtäväksiänto säilytetään, asia on siirrettävä toimivaltaisen pysyvän jaoston käsiteltäväksi. Sama pätee, jos tehtäväksi annettuun toimenpiteeseen ei ryhdytä tehtäväksiäntossa asetetussa määräajassa tai kohtuullisessa ajassa.

8. Toimivaltaisen pysyvän jaoston on siltä osin kuin se on tarpeen kuultava asiaa käsitteleviä valtuutettuja Euroopan syyttäjiä ja sen jälkeen päätettävä sovellettavan kansallisen lainsäädännön sekä tämän asetuksen mukaisesti ilman aiheutonta viivytystä, ryhtyykö avustava valtuutettu Euroopan syyttäjä toteuttamaan tarvittavaa tehtäväksi annettua toimenpidettä tai korvaavaa toimenpidettä, ja mihin mennessä, sekä ilmoitettava tästä päätöksestä kyseisille valtuutetuille Euroopan syyttäjille toimivaltaisen Euroopan syyttäjän välityksellä.

32 artikla

Tehtäväksi annettujen toimenpiteiden toteuttaminen

Tehtäväksi annetut toimenpiteet toteutetaan tämän asetuksen ja avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti. Asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän nimenomaisesti ilmoittamia muodollisuuksia ja menettelyjä on noudatettava, elleivät kyseiset muodollisuudet ja menettelyt ole avustavan valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön peruseräkkeiden vastaisia.

33 artikla

Tutkintavankeus ja rajat ylittävä luovuttaminen

1. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi määrätä tai pyytää määräämään epäillyn tai syytetyn pidättämisestä tai tutkintavankeuteen määräämisestä vastaaviin kansallisiin tapauksiin sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

2. Jos on tarpeen pidättää ja luovuttaa henkilö, joka ei ole asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän sijaintijäsenvaltiossa, kyseinen syyttäjä antaa eurooppalaisen pidätysmääräyksen tai pyytää kyseisen jäsenvaltion toimivaltaista viranomaista antamaan eurooppalaisen pidätysmääräyksen neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS⁽¹⁾ mukaisesti.

3 JAKSO

Syytetoimia koskevat säännöt

34 artikla

Asian käsittelyn siirtäminen kansallisille viranomaisille

1. Jos EPPOn tutkinnassa ilmenee, että tutkinnan kohteena olevat tosiasiat eivät ole rangaistavia tekoja, jotka 22 ja 23 artiklan nojalla kuuluisivat sen toimivaltaan, toimivaltainen pysyvä jaosto päättää, että asia siirretään ilman aiheutonta viivytystä toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.

⁽¹⁾ Neuvoston puitepäätös 2002/584/YOS, tehty 13 päivänä kesäkuuta 2002, eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä (EYVL L 190, 18.7.2002, s. 1).

2. Jos EPPOn tutkinnassa ilmenee, että sen toimivallan harjoittamista koskevat 25 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaiset erityisedellytykset eivät enää täyty, toimivaltainen pysyvä jaosto päättää asian siirtämisestä toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ilman aiheutonta viivytystä ja ennen syytetoimien aloittamista kansallisissa tuomioistuimissa.

3. Jos kollegio, ottaen huomioon rikoksen vakavuuden tai yksittäisen asian käsittelyn monimutkaisuuden sellaisissa rikoksissa, jotka ovat aiheuttaneet tai todennäköisesti aiheuttavat unionin taloudellisille eduille vahinkoa, jonka määrä on alle 100 000 euroa, katsoo, että asian tutkiminen tai syytteen nostaminen unionin tasolla ei ole tarpeen ja se olisi tutkinnan tai syytteen nostamisen tehokkuuden kannalta suotavaa, se antaa 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti yleisiä ohjeita, joiden nojalla pysyvät jaostot voivat siirtää asian toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.

Tällaisten ohjeiden perusteella pysyvät jaostot voivat myös siirtää asian toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, jos EPPO käyttää toimivaltaansa direktiivin (EU) 2017/1371 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta ja jos unionin taloudellisille eduille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko.

Ohjeiden johdonmukaisen soveltamisen varmistamiseksi kukin pysyvä jaosto antaa vuosittain kollegiolle selvityksen ohjeiden soveltamisesta.

Tällaisiin siirtoihin on sisällyttävä myös kaikki 22 artiklan 3 kohdassa tarkoitettut erottamattomasti liittyvät rikokset, jotka kuuluvat EPPOn toimivaltaan.

4. Pysyvä jaosto tiedottaa Euroopan pääsyyttäjälle kaikista päätöksistä, jotka koskevat asian siirtämistä kansallisille viranomaisille 3 kohdan perusteella. Euroopan pääsyyttäjä voi kolmen päivän kuluessa tällaisen tiedon saamisesta pyytää pysyvää jaostoa tarkistamaan päätöstään, mikäli hän katsoo, että EPPOn siirtämiskäytännön johdonmukaisuuden varmistaminen sitä edellyttää. Jos Euroopan pääsyyttäjä on asianomaisen pysyvän jaoston jäsen, jonkun Euroopan varapääsyyttäjistä on käytettävä oikeutta pyytää mainittua tarkistamista.

5. Jos toimivaltaiset kansalliset viranomaiset eivät suostu viimeistään 30 päivän kuluessa käsittelemään asiaa 2 ja 3 kohdan mukaisesti, EPPO pysyy toimivaltaisena nostamaan syytteen tai lopettamaan asian käsittelyn tämän asetuksen sääntöjen mukaisesti.

6. Jos EPPO harkitsee 39 artiklan 3 kohdan mukaisesti asian käsittelyn lopettamista, ja kansallisen viranomaisen niin edellyttäessä, pysyvä jaosto siirtää asian käsittelyn viipymättä kyseiselle viranomaiselle.

7. Jos tämän artiklan 1, 2 tai 3 kohdan taikka 25 artiklan 3 kohdan mukaisen siirron jälkeen kansallinen viranomainen päättää aloittaa tutkinnan, EPPO siirtää asian sille, pidättäytyy toteuttamasta muita tutkinta- tai syytetoimia ja päättää asian käsittelyn.

8. Jos asia siirretään tämän artiklan 1, 2 tai 3 kohdan taikka 25 artiklan 3 kohdan mukaisesti, EPPO ilmoittaa siirrosta asiaankuuluville unionin toimielimille, elimille ja laitoksille sekä, mikäli kansallinen lainsäädäntö niin edellyttää, asiaankuuluville epäillyille tai syytetyille sekä rikoksen uhreille.

35 artikla

Tutkinnan päättäminen

1. Kun asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä katsoo, että tutkinta on saatettu päätökseen, hän toimittaa valvovalle Euroopan syyttäjälle kertomuksen, jossa on yhteenveto asiasta sekä ehdotus päätökseksi siitä, tulisiko asiassa nostaa syyte kansallisessa tuomioistuimessa vai harkita asian siirtämistä, sen käsittelyn lopettamista tai yksinkertaistettuja syyttämismenettelyjä 34, 39 tai 40 artiklan mukaisesti. Valvova Euroopan syyttäjä toimittaa kyseiset asiakirjat toimivaltaiselle pysyvälle jaostolle yhdessä oman arvionsa kanssa, jos pitää sitä tarpeellisenä. Kun pysyvä jaosto tekee asiasta 10 artiklan 3 kohdan mukaisesti valtuutetun Euroopan syyttäjän esityksen mukaisen päätöksen, tämä jatkaa asian käsittelyä sen mukaisesti.

2. Jos pysyvä jaosto saamiensa kertomusten perusteella päättää olla tekemättä valtuutetun Euroopan syyttäjän esityksen mukaista päätöstä, se tarkastelee tarvittaessa itse asiaa uudelleen ennen lopullisen päätöksen tekemistä tai lisäohjeiden antamista valtuutetulle Euroopan syyttäjälle.

3. Valtuutetun Euroopan syyttäjän kertomuksessa on myös soveltuvin osin oltava riittävät perusteet sille, että asia saatetaan ratkaistavaksi joko johonkin hänen sijaintijäsenvaltionsa tuomioistuimeen tai 26 artiklan 4 kohdan mukaisesti toisen, asiassa toimivaltaisen jäsenvaltion tuomioistuimeen.

36 artikla

Syyttäminen kansallisessa tuomioistuimessa

1. Kun valtuutettu Euroopan syyttäjä lähettää päätösehdotuksen asian saattamisesta tuomioistuimessa ratkaistavaksi, pysyvän jaoston on 35 artiklassa säädettyjen menettelyjen mukaisesti päätettävä ehdotuksesta 21 päivän kuluessa. Pysyvä jaosto ei voi päättää asian käsittelyn lopettamisesta, mikäli päätösehdotuksessa ehdotetaan asian saattamista tuomioistuimessa ratkaistavaksi.

2. Mikäli pysyvä jaosto ei tee päätöstä 21 päivän määräajan kuluessa, valtuutetun Euroopan syyttäjän ehdottama päätös katsotaan hyväksytyksi.

3. Kun useampi kuin yksi jäsenvaltio on asiassa toimivaltainen, pysyvän jaoston on periaatteessa päätettävä asian saattamisesta sitä käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion käsiteltäväksi syytteenpanoa varten. Pysyvä jaosto voi kuitenkin 35 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimitetun kertomuksen pohjalta päättää, että asia saatetaan käsiteltäväksi syytteenpanoa varten eri jäsenvaltiossa, jos tähän on riittävästi perusteltuja syitä, ottaen huomioon 26 artiklan 4 ja 5 kohdassa esitetyt perusteet, ja ohjeistaa kyseisen jäsenvaltion valtuutetun Euroopan syyttäjän tämän mukaisesti.

4. Ennen päättämistä saattaa asia ratkaistavaksi tuomioistuimessa, toimivaltainen pysyvä jaosto voi asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän ehdotuksesta päättää, että se yhdistää useita tapauksia, joissa eri valtuutetut Euroopan syyttäjät ovat suorittaneet samaa henkilöä tai samoja henkilöitä koskevia tutkintatoimia, saattaakseen nämä tapaukset yhden sellaisen jäsenvaltion tuomioistuimen käsiteltäväksi, joka oman lainsäädäntönsä nojalla on kaikissa asianomaisissa asioissa toimivaltainen.

5. Kun päätös syytteenpanojäsenvaltiosta on tehty, kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen kansallinen tuomioistuin valitaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

6. Mikäli takaisinperinnän, hallinnollisten jatkotoimien tai seurannan kannalta on tarpeen, keskusvirasto antaa syytteenpanopäätöksen tiedoksi toimivaltaisille kansallisille viranomaisille, asiaan osallisille henkilöille sekä asianomaisille unionin toimielimille, elimille ja laitoksille.

7. Kun syyttäjien on tuomioistuimen antaman tuomion jälkeen päätettävä muutoksenhausta, valtuutetun Euroopan syyttäjän on toimitettava toimivaltaiselle pysyvälle jaostolle kertomus, johon sisältyy päätösehdotus, ja odotettava jaoston ohjeita. Jos ohjeiden odottaminen ei ole mahdollista kansallisessa lainsäädännössä säädetyn määräajan puitteissa, valtuutettu Euroopan syyttäjä saa hakea muutosta ilman pysyvän jaoston ennakko-ohjeita ja hänen on viipymättä toimitettava kertomus pysyvälle jaostolle. Tämän jälkeen pysyvä jaosto ohjeistaa valtuutettua Euroopan syyttäjää joko pitämään muutoksenhaun voimassa tai perumaan sen. Samaa menettelyä sovelletaan, jos asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä haluaisi asian oikeuskäsittelyn aikana ja sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti omaksua kannan, joka johtaisi asian käsittelyn lopettamiseen.

37 artikla

Todisteet

1. EPPOn syyttäjien tai vastaajan tuomioistuimelle esittämien todisteiden hyväksymisestä ei saa kieltäytyä pelkästään sillä perusteella, että todisteet on kerätty toisessa jäsenvaltiossa tai toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti.

2. Tämä asetus ei vaikuta asiaa käsittelevän tuomioistuimen valtaan harkita vapaasti vastaajan tai EPPOn syyttäjien esittämiä todisteita.

38 artikla

Menetetyksi tuomitun omaisuuden arvon siirto

Jos toimivaltainen kansallinen tuomioistuin on kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten ja menettelyjen nojalla, mukaan lukien kansallinen lainsäädäntö, jolla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/42/EU ⁽¹⁾ saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä, tehnyt lopullisen päätöksen EPPOn toimivallan piiriin kuuluvalla rikoksella saadun omaisuuden tai hyödyn menetetyksi tuomitsemisesta, kyseisen omaisuuden tai hyödyn osalta toimitaan sovellet-tavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Nämä toimet eivät saa vaikuttaa kielteisesti unionin tai muiden rikoksen uhrien oikeuksiin saada korvauksia heille aiheutuneesta vahingosta.

4 JAKSO

Syytetoimille vaihtoehtoisia toimenpiteitäkoskevat säännöt

39 artikla

Asian käsittelyn lopettaminen

1. Jos syytetoimet ovat käyneet asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän jäsenvaltion lainsäädännön perus-teella mahdottomiksi, pysyvä jaosto päättää asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän 35 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimittaman kertomuksen perusteella henkilöä koskevan asian käsittelyn lopettamisesta jollakin seuraavista perusteista:

- a) epäillyn tai syytetyn kuolema tai epäillyn tai syytetyn oikeushenkilön selvitystila;
- b) epäillyn tai syytetyn syyntakeettomuus;
- c) epäillylle tai syytetylle myönnetty armahdus;
- d) epäillylle tai syytetylle myönnetty syytesuoja, ellei sitä ole poistettu;
- e) kansallinen syyteoikeuden vanhentumisaika on kulunut umpeen;
- f) epäillyn tai syytetyn asia on samojen tekojen osalta jo ratkaistu lopullisesti;
- g) asiaa koskeva näyttö ei riitä.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukainen päätös ei saa estää tulevaa tutkintaa, joka perustuu uusiin tosiasioihin, jotka eivät olleet EPPOn tiedossa päätöstä tehtäessä vaan jotka ovat tulleet tietoon päätöksen jälkeen. Toimivaltainen pysyvä jaosto tekee päätöksen tutkinnan uudelleen käynnistämisestä tällaisten uusien tosiasioiden perusteella.

3. Kun EPPO on toimivaltainen 22 artiklan 3 kohdan mukaisesti, se voi lopettaa asian käsittelyn vasta kuultuaan 25 artiklan 6 kohdassa tarkoitettuja jäsenvaltion kansallisia viranomaisia. Tarvittaessa pysyvä jaosto siirtää asian toimi-valtaisille kansallisille viranomaisille 34 artiklan 6, 7 ja 8 kohdan mukaisesti.

Samoin menetellään, jos EPPO käyttää toimivaltaansa direktiivin (EU) 2017/1371 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta ja jos unionin taloudellisille eduille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko.

4. Kun asian käsittely on lopetettu, EPPO ilmoittaa käsittelyn lopettamisesta virallisesti toimivaltaisille kansallisille viranomaisille sekä, mikäli kansallinen lainsäädäntö niin edellyttää, asiaankuuluville unionin toimielimille, elimille ja laitoksille samoin kuin epäillyille tai syytetyille sekä rikoksen uhreille. Asiat, joiden käsittely on lopetettu, voidaan myös siirtää OLAFin tai toimivaltaisten kansallisten hallinto- tai oikeusviranomaisten käsiteltäviksi takaisinperintää tai muita hallinnollisia jatkotoimia varten.

5 JAKSO

Yksinkertaistettuja menettelyjäkoskevat säännöt

40 artikla

Yksinkertaistetut syyttämismenettelyt

1. Jos sovellettavassa kansallisessa lainsäädännössä säädetään yksinkertaistetuista syyttämismenettelyistä asian lopullista ratkaisemista varten epäillyn kanssa sovittujen ehtojen pohjalta, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi ehdot-taa 10 artiklan 3 kohdan ja 35 artiklan 1 kohdan mukaisesti toimivaltaiselle pysyvälle jaostolle tällaisen menettelyn soveltamista kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen ehtojen mukaisesti.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/42/EU, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, rikosentekovälineiden ja rikoshyö-dyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta Euroopan unionissa (EUVL L 127, 29.4.2014, s. 39).

Jos EPPO käyttää toimivaltaansa direktiivin (EU) 2017/1371 3 artiklan 2 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettujen rikosten osalta ja jos unionin taloudellisille eduille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko ei ole suurempi kuin toiselle uhrille aiheutunut tai todennäköisesti aiheutuva vahinko, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä kuulee kansallisia syyttäjäviranomaisia ennen kuin ehdottaa yksinkertaistetun syyttämismenettelyn soveltamista.

2. Pysyvä jaosto tekee päätöksensä asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän ehdotuksesta ottaen huomioon seuraavat perustelut:

- a) rikoksen vakavuus ottaen erityisesti huomioon aiheutettu vahinko;
- b) rikoksesta epäillyn halukkuus korjata laittomalla toiminnalla aiheutettu vahinko;
- c) menettelyn käytössä noudatettaisiin tässä asetuksessa säädettyjä EPPO:n yleistavoitteita ja perusperiaatteita.

Kollegio antaa näiden perustelujen soveltamisesta 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti suuntaviivat.

3. Jos pysyvä jaosto hyväksyy ehdotuksen, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä soveltaa yksinkertaistettuja syyttämismenettelyjä kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti ja rekisteröi asian asianhallintajärjestelmään. Kun yksinkertaistetut syyttämismenettelyt on saatettu päätökseen epäillyn kanssa sovittujen ehtojen mukaisesti, pysyvä jaosto pyytää valtuutettua Euroopan syyttäjää toteuttamaan toimet asian käsittelyn päättämiseksi lopullisesti.

VI LUKU

MENETTELYTAKEET

41 artikla

Epäiltyjen ja syytettyjen oikeuksien laajuus

1. EPPO noudattaa toiminnassaan kaikilta osin perusoikeuskirjaan kirjattuja epäiltyjen ja syytettyjen oikeuksia, mukaan lukien oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja oikeus puolustukseen.

2. Kaikilla epäillyillä tai syytetyillä henkilöillä on EPPO:n rikosoikeudellisissa menettelyissä vähintään unionin oikeuden, mukaan luettuina epäiltyjen tai syytettyjen oikeuksista rikosoikeudenkäyntimenettelyissä annetut direktiivit, sellaisina kuin ne on pantu täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä, mukaiset prosessuaaliset oikeudet, kuten

- a) direktiivin 2010/64/EU mukainen oikeus tulkkaukseen ja käännöksiin;
- b) direktiivin 2012/13/EU mukainen tiedonsaantioikeus ja oikeus tutustua asiaan liittyvään aineistoon;
- c) direktiivin 2013/48/EU mukainen oikeus asianajajaan ja oikeus ottaa yhteyttä kolmanteen henkilöön ja ilmoittaa hänelle pidätyksestään;
- d) direktiivin (EU) 2016/343 mukainen oikeus vaieta ja oikeus tulla pidetyksi syyttömänä;
- e) direktiivin (EU) 2016/1919 mukainen oikeus oikeusapuun.

3. Epäillyillä ja syytetyillä sekä muilla EPPO:n menettelyissä osallisina olevilla henkilöillä on kaikki heille sovellettavan kansallisen lainsäädännön nojalla kuuluvat prosessuaaliset oikeudet, mukaan lukien mahdollisuus esittää todisteita, vaatia asiantuntijoiden nimeämistä tai asiantuntijan suorittamaa tarkastusta ja todistajien kuulemistä sekä vaatia, että EPPO toteuttaa tällaiset toimet puolustuksen puolesta, sanotun vaikuttamatta tässä luvussa tarkoitettuihin oikeuksiin.

42 artikla

Laillisuusvalvonta

1. Toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten on valvottava kansallisessa lainsäädännössä säädettyjen vaatimusten ja menettelyjen mukaisesti EPPO:n prosessuaalisia toimia, joilla on tarkoitus tuottaa kolmansia osapuolia koskevia oikeusvaikutuksia. Sama pätee tapauksiin, joissa EPPO on laiminlyönyt velvoitteensa hyväksyä prosessuaalisia toimia, joilla on tarkoitus tuottaa kolmansia osapuolia koskevia oikeusvaikutuksia ja joita sillä on ollut lakisääteinen velvollisuus hyväksyä tämän asetuksen mukaisesti.

2. Unionin tuomioistuimella on SEUT 267 artiklan nojalla toimivalta antaa ennakkoratkaisu:
  - a) EPPOn prosessuaalisen toimen pätevydestä, jos tällainen kysymys pätevydestä tulee esille jäsenvaltion tuomioistuimessa suoraan unionin oikeuden perusteella;
  - b) unionin oikeuden, mukaan lukien tämän asetuksen, säännösten tulkinnasta tai pätevydestä;
  - c) tämän asetuksen 22 ja 25 artiklan tulkinnasta, joka liittyy EPPOn ja toimivaltaisten kansallisten viranomaisten mahdolliseen toimivaltaristiriitaan.
3. Tämän artiklan 1 kohdasta poiketen EPPOn päätöksiä asian käsittelyn lopettamisesta, siltä osin kuin ne riitautetaan suoraan unionin oikeuden perusteella, valvoo unionin tuomioistuin SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaisesti.
4. Unionin tuomioistuimella on SEUT 268 artiklan mukaisesti toimivalta ratkaista EPPOn aiheuttaman vahingon korvausta koskevat riidat.
5. Unionin tuomioistuimella on SEUT 272 artiklan mukaisesti toimivalta kiistoissa, jotka koskevat EPPOn tekemissä sopimuksissa olevia välityslausekkeita.
6. Unionin tuomioistuimella on SEUT 270 artiklan mukaisesti toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat henkilöstöön liittyviä asioita.
7. Unionin tuomioistuimella on toimivalta erottaa Euroopan pääsyyttäjät 14 artiklan 5 kohdan mukaisesti ja Euroopan syyttäjät 16 artiklan 5 kohdan mukaisesti.
8. Tämä artikla ei vaikuta sellaisten EPPOn päätösten laillisuuden valvontaan Euroopan unionin tuomioistuimessa SEUT 263 artiklan neljännen kohdan mukaisesti, jotka vaikuttavat rekisteröidyn VIII luvun mukaisiin oikeuksiin, eikä sellaisten EPPOn päätösten valvontaan, jotka eivät ole prosessuaalisia toimia, kuten EPPOn päätökset yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin tai tämän asetuksen 17 artiklan 3 kohdan nojalla annetut päätökset valtuutettujen Euroopan syyttäjien erottamisesta tai muut hallinnolliset päätökset.

VII LUKU

TIETOJENKÄSITTELY

43 artikla

EPPOn tiedonsaanti

1. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien on voitava saada kaikki kansallisiin rikostutkinta- ja lainvalvontatietokantoihin sekä muihin merkityksellisiin viranomaisrekistereihin tallennetut asiaan liittyvät tiedot samoin edellytyksin kuin mitä sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti vastaavissa tapauksissa.
2. EPPOn on voitava myös saada sen toimivaltaan kuuluvat tarvittavat tiedot unionin toimielinten, elinten ja laitosten tietokannoista ja rekistereistä.

44 artikla

Asianhallintajärjestelmä

1. EPPOn on perustettava asianhallintajärjestelmä, jota on pidettävä ja hallinnoitava tässä asetuksessa ja EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä vahvistettujen sääntöjen mukaisesti.
2. Asianhallintajärjestelmän tarkoituksena on
  - a) tukea EPPOn toteuttamien tutkinta- ja syytetoimien hallinnointia erityisesti hallinnoimalla sisäisiä työnkulkuja ja tukemalla tutkintatyötä rajat ylittävissä tapauksissa;
  - b) varmistaa, että keskusvirastolla ja valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on turvattu pääsy tietoihin tutkinta- ja syytetoimista;

- c) mahdollistaa tietojen vertaileminen ja yhdistäminen sekä tietojen poimiminen toiminnallisia analyyseja ja tilastoja varten;
- d) helpottaa valvontaa sen varmistamiseksi, että operatiivisten henkilötietojen käsittely on lainmukaista ja että siinä noudatetaan tämän asetuksen asiaankuuluvia määräyksiä.

3. Asianhallintajärjestelmä voidaan yhdistää neuvoston päätöksen 2008/976/YOS⁽¹⁾ 9 artiklassa tarkoitettuun suojattuun tietoliikenneyhteyteen.

4. Asianhallintajärjestelmä sisältää

- a) rekisterin EPPOn 24 artiklan mukaisesti saamista tiedoista, mukaan lukien niihin liittyvistä mahdollisista päätöksistä;
- b) hakemiston kaikesta asiakirja-aineistosta;
- c) kaikki tiedot asianhallintajärjestelmässä 45 artiklan 3 kohdan mukaisesti sähköisessä muodossa säilytettävästä aineistosta.

Hakemistoon ei saa sisältyä muita operatiivisia henkilötietoja kuin tiedot, joita tarvitaan asioiden tunnistamiseksi tai yhteyksien luomiseksi eri asiakirja-aineistojen välille.

5. Käsitellessään operatiivisia henkilötietoja EPPO saa luoda muita automaattisesti käsiteltäviä tietokantoja kuin asiakirja-aineistoa vain tämän asetuksen ja EPPOn sisäisen työjärjestyksen sääntöjen mukaisesti. Euroopan tietosuojavaltuutetulle on ilmoitettava yksityiskohdat tällaisista muista automaattisesti käsiteltävistä tietokannoista.

45 artikla

EPPOn asiakirja-aineisto

1. Jos EPPO aikoo käynnistää tutkinnan tai käyttää oikeuttaan ottaa asia käsiteltäväkseen tämän asetuksen mukaisesti, asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän on avattava asiakirja-aineisto.

Aineiston on sisällettävä kaikki valtuutetun Euroopan syyttäjän hallussa olevat tiedot ja todisteet, jotka liittyvät EPPOn tutkintaan tai syytteenpanoon.

Kun tutkinta on aloitettu, tiedot 44 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettusta rekisteristä tulevat osaksi asiakirja-aineistoa.

2. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä hallinnoi aineistoa jäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti.

EPPOn sisäiseen työjärjestykseen voi kuulua sääntöjä asiakirja-aineiston organisoinnista ja hallinnoinnista siinä määrin kuin se on tarpeen EPPOn toiminnan varmistamiseksi yhtenä virastona. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä myöntää jäsenvaltionsa lainsäädännön mukaisesti epäilyille, syytetyille ja muille menettelyyn osallistuville henkilöille oikeuden tutustua asiakirja-aineistoon.

3. EPPOn asianhallintajärjestelmässä on oltava kaikki tiedot ja todisteet sähköisessä muodossa säilytettävästä asiakirja-aineistosta, jotta keskusvirasto voi hoitaa tehtäviään tämän asetuksen mukaisesti. Asiaa käsittelevän valtuutetun Euroopan syyttäjän on varmistettava, että asianhallintajärjestelmässä olevien tietojen sisältö perustuu koko ajan asiakirja-aineistoon, erityisesti että järjestelmän sisältämät operatiiviset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan aina kun tiedot on poistettu tai oikaistu vastaavassa asiakirja-aineistossa.

46 artikla

Asianhallintajärjestelmään pääsy

Euroopan pääsyyttäjällä, Euroopan varapääsyyttäjillä, muilla Euroopan syyttäjillä ja valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on oltava suora pääsy rekisteriin ja hakemistoon.

⁽¹⁾ Neuvoston päätös 2008/976/YOS, tehty 16 päivänä joulukuuta 2008, Euroopan oikeudellisesta verkostosta (EUVL L 348, 24.12.2008, s. 130).

Valvovalla Euroopan syyttäjällä ja toimivaltaisella pysyvällä jaostolla on oltava suora pääsy asianhallintajärjestelmässä sähköisessä muodossa säilytettyihin tietoihin käyttäessään toimivaltaansa 10 ja 12 artiklan mukaisesti. Valvovalla Euroopan syyttäjällä on oltava lisäksi suora pääsy asiakirja-aineistoon. Toimivaltaisella pysyvällä jaostolla on oltava pyynnöstä pääsy asiakirja-aineistoon.

Muut valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat pyytää saada tutustua asianhallintajärjestelmässä sähköisessä muodossa säilytettyihin tietoihin ja mihin tahansa asiakirja-aineistoon. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä päättää pääsyoikeuden myöntämisestä muille valtuutetuille Euroopan syyttäjille sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Jos pääsyoikeutta ei myönnetä, asia voidaan saattaa toimivaltaisen pysyvän jaoston käsiteltäväksi. Toimivaltainen pysyvä jaosto kuulee tarvittaessa asianomaisia valtuutettuja Euroopan syyttäjiä ja tekee päätöksensä sen jälkeen sovellettavan kansallisen lainsäädännön ja tämän asetuksen mukaisesti.

EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä vahvistetaan muita pääsyä koskevia sääntöjä ja menettely Euroopan pääsyyttäjälle, Euroopan varapääsyyttäjille, muille Euroopan syyttäjille, valtuutetuille Euroopan syyttäjille ja EPPO:n henkilöstölle myöntävän asianhallintajärjestelmään pääsyn tason määrittämiseksi siinä määrin kuin on tarpeen heidän tehtäviensä suorittamiseksi.

VIII LUKU

TIETOSUOJA

47 artikla

Henkilötietojen käsittelyä koskevat periaatteet

1. Henkilötietojen suhteen on noudatettava seuraavia vaatimuksia:

- a) henkilötietoja on käsiteltävä lainmukaisesti ja asianmukaisesti ("lainmukaisuus ja asianmukaisuus");
- b) henkilötiedot on kerättävä perusteltua ja nimenomaisesti määriteltyä tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla; myöhempää käsittelyä yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten ei katsota yhteensopimattomaksi alkuperäisten tarkoitusten kanssa edellyttäen, että EPPO tarjoaa rekisteröidyn oikeuksia ja vapauksia koskevat asianmukaiset suojatoimet ("käyttötarkoitussidonnaisuus");
- c) henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia eivätkä ne saa olla liian laajoja niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään ("tietojen minimointi");
- d) henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä; on toteutettava kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä ("täsmällisyys");
- e) henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten; henkilötietoja voidaan säilyttää pidempiä aikoja, jos henkilötietoja käsitellään ainoastaan yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten edellyttäen, että EPPO tarjoaa rekisteröidyn oikeuksia ja vapauksia koskevat asianmukaiset suojatoimet erityisesti panemalla täytäntöön tässä asetuksessa vaaditut asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet ("säilytyksen rajoittaminen");
- f) henkilötietoja on käsiteltävä tavalla, jolla varmistetaan henkilötietojen asianmukainen turvallisuus, mukaan lukien suojaaminen luvattomalta ja lainvastaiselta käsittelyltä sekä vahingossa tapahtuvalta häviämiseltä, tuhoutumiselta tai vahingoittumiselta käyttäen asianmukaisia teknisiä tai organisatorisia toimia ("eheys ja luottamuksellisuus").

2. EPPO vastaa siitä, ja sen on pystyttävä osoittamaan se, että 1 kohtaa on noudatettu ("osoitusvelvollisuus"), kun suoritetaan henkilötietojen käsittelyä, joka on kokonaan tai osittain automaattista, sekä sellaisten henkilötietojen muuta kuin automatisoitua käsittelyä, jotka muodostavat rekisterin osan tai joiden on tarkoitus muodostaa rekisterin osa.

3. EPPO:n suorittama käsittely muuhun 49 artiklassa säädettyyn tarkoitukseen kuin siihen, johon operatiiviset henkilötiedot kerättiin, sallitaan sikäli kuin

- a) EPPOlla on lupa käsitellä tällaisia operatiivisia henkilötietoja tällaista tarkoitusta varten tämän asetuksen mukaisesti; ja
- b) käsittely tätä muuta tarkoitusta varten on tarpeellista ja oikeasuhteista unionin oikeuden mukaisesti; ja
- c) operatiivisten henkilötietojen käyttöä ei tapauksen mukaan ole kielletty 30 artiklan mukaisesti toteutettuihin tutkintatoimenpiteisiin sovellettavassa kansallisessa prosessioikeudessa. Sovellettavana kansallisena prosessisääntelynä on sen jäsenvaltion lainsäädäntö, jossa tiedot kerättiin.

48 artikla

Hallinnolliset henkilötiedot

1. Asetusta (EY) N:o 45/2001 sovelletaan kaikkiin EPPO:n käsittelemiin hallinnollisiin henkilötietoihin.
2. EPPO määrittää hallinnollisten henkilötietojen säilyttämisen aikarajat sisäisen työjärjestyksensä tietosuojasäännöksissä.

49 artikla

Operatiivisten henkilötietojen käsittely

1. EPPO saa käsitellä operatiivisia henkilötietoja automaattisesti tai strukturoitujen manuaalisten arkistojen avulla tämän asetuksen mukaisesti ja ainoastaan seuraaviin tarkoituksiin:

- a) tämän asetuksen mukaisesti toteutetut tutkinta- ja syytetoimet; tai
- b) tämän asetuksen mukainen tiedonvaihto Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja toisten unionin toimielinten, elinten ja laitosten kanssa; tai
- c) tämän asetuksen mukainen yhteistyö kolmansien maiden ja kansainvälisten järjestöjen kanssa.

2. Operatiivisten henkilötietojen ryhmät ja niiden rekisteröityjen ryhmät, joiden operatiivisia henkilötietoja EPPO voi käsitellä 44 artiklan 4 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa hakemistossa kuhunkin tämän artiklan 1 kohdassa mainittuun tarkoitukseen, luetellaan liitteessä 3 kohdan mukaisesti.

3. Siirretään komissiolle valta antaa 115 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, joissa vahvistetaan tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen operatiivisten henkilötietojen ryhmien ja rekisteröityjen ryhmien luettelot ja joissa päivitetään kyseiset luettelot ottaen huomioon tietotekniikassa ja tietoyhteiskunnassa tapahtuva kehitys.

Tämän kohdan nojalla annettaviin delegoituihin säädöksiin sovelletaan 116 artiklassa säädettyä kiireellistä menettelyä, kun tämä on tarpeen erittäin kiireellisessä tapauksessa.

4. EPPO voi tilapäisesti käsitellä operatiivisia henkilötietoja sen selvittämiseksi, ovatko ne merkityksellisiä sen tehtävien ja 1 kohdassa mainittujen tarkoitusten kannalta. Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta ja Euroopan tietosuojavaltuutettua kuultuaan kollegion on täsmennettävä näiden operatiivisten henkilötietojen käsittelyn edellytyksiä, erityisesti tietoihin pääsyn ja niiden käytön sekä tietojen säilyttämisen aikarajojen ja tietojen poistamisen osalta.

5. EPPO käsittelee operatiivisia henkilötietoja siten, että on mahdollista todeta, mikä viranomainen on toimittanut tiedot tai mistä ne on hankittu.

6. Soveltaessaan 57–62 artiklaa EPPO toimii tarvittaessa kansallisen prosessioikeuden mukaisesti mitä tulee rekisteröidylle ilmoittamista koskevaan velvoitteeseen sekä mahdollisuuksiin jättää ilmoittaminen tekemättä tai rajoittaa taikka viivyttää sitä. Asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä kuulee tarvittaessa muita asiaan liittyviä valtuutettuja Euroopan syyttäjiä ennen 57–62 artiklaa koskevan päätöksen tekemistä.

50 artikla

Operatiivisten henkilötietojen säilyttämisen aikarajat

1. EPPO tarkistaa säännöllisesti käsiteltyjen operatiivisten henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuuden. Tarkistus on suoritettava viimeistään kolmen vuoden kuluttua operatiivisten henkilötietojen ensimmäisestä käsittelystä ja tämän jälkeen kolmen vuoden välein. Jos operatiivisia henkilötietoja säilytetään yli viiden vuoden ajan, asiasta on ilmoitettava Euroopan tietosuojavaltuutetulle.
2. EPPO:n käsittelemiä operatiivisia henkilötietoja ei säilytetä yli viittä vuotta sen jälkeen, kun asiassa on tehty lopullinen vapauttava päätös; jos syytetty todettiin syylliseksi, aikarajaa jatketaan siihen saakka, kunnes määrätty seuraamus on pantu täytäntöön tai sitä ei voida enää panna täytäntöön tuomion antaneen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla.
3. Ennen kuin jokin 2 kohdassa tarkoitetuista määräajoista umpeutuu, EPPO tarkistaa operatiivisten henkilötietojen säilyttämisen jatkamisen tarpeellisuuden, jos ja niin pitkään kuin se on tarpeen sen tehtävien suorittamiseksi. Syyt säilyttämisen jatkamiseen on perusteltava ja dokumentoitava. Jos operatiivisten henkilötietojen säilyttämistä ei päätetä jatkaa, ne poistetaan ilman eri toimenpiteitä.

51 artikla

Eri ryhmiin kuuluvien rekisteröityjen erottelu

EPPO:n on tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan erotettava selvästi toisistaan operatiiviset henkilötiedot, jotka koskevat eri ryhmiin kuuluvia rekisteröityjä, kuten

- a) henkilöt, joiden voidaan vakavin perustein uskoa syyllistyneen tai olevan syyllistymässä rikokseen;
- b) rikoksesta tuomitut;
- c) rikoksen uhrit tai henkilöt, joiden voidaan tiettyjen seikkojen pohjalta olettaa voivan joutua rikoksen uhriksi; sekä
- d) rikokseen nähden kolmannet osapuolet, kuten henkilöt, jotka voidaan kutsua todistamaan rikokseen liittyvän tutkinnan yhteydessä tai sitä seuraavassa rikosoikeudellisessa menettelyssä, henkilöt, jotka voivat antaa tietoa rikoksesta, tai edellä a tai b alakohdassa tarkoitettujen henkilöiden kontaktit tai kumppanit.

52 artikla

Operatiivisten henkilötietojen erottelu ja henkilötietojen laadun varmentaminen

1. EPPO:n on mahdollisuuksien mukaan erotettava tosiseikkoihin perustuvat operatiiviset henkilötiedot henkilökohtaisiin arvioihin perustuvista operatiivisista henkilötiedoista.
2. EPPO:n on toteutettava kaikki kohtuulliset toimet varmistaakseen, että operatiivisia henkilötietoja, jotka ovat virheellisiä tai puutteellisia tai jotka eivät ole enää ajantasaisia, ei siirretä eikä aseteta saataville. Tätä varten EPPO:n on mahdollisuuksien mukaan varmennettava operatiivisten henkilötietojen laatu ennen niiden siirtämistä tai saataville asettamista. EPPO:n on mahdollisuuksien mukaan lisättävä kaikkiin operatiivisten henkilötietojen siirtoihin tarvittavat tiedot, joiden avulla vastaanottaja voi arvioida operatiivisten henkilötietojen paikkansapitävyyttä, täydellisyyttä ja luotettavuutta sekä sitä, miltä osin ne ovat ajan tasalla.
3. Jos ilmenee, että on siirretty virheellisiä operatiivisia henkilötietoja tai että operatiivisia henkilötietoja on siirretty lainvastaisesti, on asiasta ilmoitettava viipymättä vastaanottajalle. Tällaisessa tapauksessa operatiiviset henkilötiedot on oikaistava, poistettava tai niiden käsittelyä on rajoitettava 61 artiklan mukaisesti.

53 artikla

Käsittelyä koskevat erityiset edellytykset

1. Tämän asetuksen vaatiessa EPPO:n on säädettävä käsittelyä koskevista erityisistä edellytyksistä ja ilmoitettava tällaisten operatiivisten henkilötietojen vastaanottajalle kyseisistä edellytyksistä ja vaatimuksesta noudattaa niitä.

2. EPPOn on noudatettava kansallisen viranomaisen säätämiä käsittelyä koskevia erityisiä edellytyksiä direktiivin (EU) 2016/680 9 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisesti.

54 artikla

Operatiivisten henkilötietojen toimittaminen unionin toimielimille, elimille ja laitoksille

1. Muiden tämän asetuksen mukaisten rajoitusten ja erityisesti 53 artiklan mukaisesti EPPO toimittaa operatiivisia henkilötietoja toiselle unionin toimielimelle, elimelle ja laitokselle ainoastaan, jos tiedot ovat tarpeen toisen unionin toimielimen, elimen tai laitoksen toimivaltaan kuuluvien tehtävien lainmukaista suorittamista varten.
2. Jos operatiiviset henkilötiedot toimitetaan toisen unionin toimielimen, elimen tai laitoksen pyynnöstä, sekä rekisterinpitäjä että vastaanottaja ovat vastuussa siirron laillisuudesta.

EPPOn on varmistettava, että toinen unionin toimielin, elin tai laitos on toimivaltainen, ja arvioitava alustavasti operatiivisten henkilötietojen toimittamisen tarpeellisuus. Jos tarpeellisuudesta on epäilyksiä, EPPOn on pyydettävä vastaanottajalta lisäselvityksiä.

Toisen unionin toimielimen, elimen tai laitoksen on varmistettava, että operatiivisten henkilötietojen toimittamisen tarpeellisuus voidaan myöhemmin todentaa.

3. Toisen unionin toimielimen, elimen tai laitoksen on käsiteltävä operatiivisia henkilötietoja ainoastaan sitä tarkoitusta varten, jonka vuoksi ne on siirretty.

55 artikla

Erityisiä operatiivisten henkilötietojen ryhmiä koskeva käsittely

1. Sellaisten operatiivisten henkilötietojen käsittely, joista ilmenee rotu tai etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus taikka ammattiliiton jäsenyys, sekä geneettisten tietojen, luonnollisen henkilön yksiselitteiseen tunnistamiseen tarkoitettujen biometristen tietojen tai terveyttä taikka luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja seksuaalista suuntautumista koskevien operatiivisten henkilötietojen käsittely sallitaan vain, jos se on ehdottoman välttämätöntä EPPOn tutkintatoimille ja edellyttäen, että rekisteröidyn oikeuksia ja vapauksia koskevat asianmukaiset suojatoimet on toteutettu ja vain jos ne täydentävät muita EPPOn jo käsittelemiä operatiivisia henkilötietoja.
2. Tietosuojavastaavalle on ilmoitettava välittömästi tämän artiklan soveltamisesta.

56 artikla

Automaattisesti tehtävät yksittäispäätökset, profilointi mukaan luettuna

Rekisteröidyllä on oikeus olla joutumatta sellaisen EPPOn päätöksen kohteeksi, joka perustuu pelkästään automaattiseen käsittelyyn, kuten profilointiin, ja jolla on häntä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi.

57 artikla

Viestintä ja yksityiskohtaiset säännöt rekisteröidyn oikeuksien käyttöä varten

1. EPPOn on toteutettava kohtuulliset toimet 58 artiklan mukaisten tietojen toimittamiseksi. Sen on tehtävä kaikki 56, 59–62 ja 75 artiklan mukaiset käsittelyä koskevat ilmoitukset tiiviisti esitetyssä, ymmärrettävässä ja helposti saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä. Tiedot on toimitettava millä tahansa asianmukaisella tavalla, kuten sähköisesti. Rekisterinpitäjän on pääsääntöisesti toimitettava tiedot samassa muodossa kuin pyyntö.
2. EPPOn on helpotettava rekisteröidyn 58–62 artiklan mukaisten oikeuksien käyttöä.
3. EPPOn on ilmoitettava rekisteröidylle kirjallisesti tämän esittämän pyynnön käsittelystä ilman aiheetonta viivytystä ja joka tapauksessa kolmen kuukauden kuluttua rekisteröidyn pyynnön vastaanottamisesta.

4. EPPOn on säädettävä siitä, että 58 artiklan nojalla toimitetut tiedot ja kaikki 56, 59–62 ja 75 artiklan nojalla tehdyt ilmoitukset tai mainittujen säännösten nojalla toteutetut toimet ovat maksuttomia. Jos rekisteröidyn pyynnöt ovat ilmeisen perusteettomia tai kohtuuttomia, erityisesti siitä syystä, että niitä esitetään toistuvasti, EPPO voi joko

a) periä kohtuullisen maksun, jossa otetaan huomioon tietojen tai ilmoitusten toimittamisesta tai pyydetyn toimen toteuttamisesta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset; tai

b) kieltäytyä suorittamasta pyydettyä toimea.

EPPOn on osoitettava pyynnön ilmeinen perusteettomuus tai kohtuuttomuus.

5. Jos EPPolla on perusteltua syytä epäillä 59 tai 61 artiklassa tarkoitetun pyynnön tehneen luonnollisen henkilön henkilöllisyyttä, EPPO voi pyytää toimittamaan lisätiedot, jotka ovat tarpeen rekisteröidyn henkilöllisyyden vahvistamiseksi.

58 artikla

Rekisteröidyn saataville asetettavat tai hänelle annettavat tiedot

1. EPPOn on asetettava rekisteröidyn saataville ainakin seuraavat tiedot:

a) EPPOn identiteetti ja yhteystiedot;

b) tietosuojavastaavan yhteystiedot;

c) operatiivisten henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset;

d) oikeus tehdä kantelu Euroopan tietosuojavaltuutetulle ja tämän yhteystiedot;

e) tieto siitä, että rekisteröidyllä on oikeus pyytää EPPolta pääsy häntä itseään koskeviin operatiivisiin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää kyseisten operatiivisten henkilötietojen oikaisemista tai poistamista tai niiden käsittelyn rajoittamista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi EPPOn on annettava erityistapauksissa rekisteröidylle jäljempänä mainitut tiedot, jotta hänen olisi mahdollista käyttää oikeuksiaan:

a) käsittelyn oikeusperusta;

b) operatiivisten henkilötietojen säilytysaika tai jos se ei ole mahdollista, tämän ajan määrittämiskriteerit;

c) mahdolliset operatiivisten henkilötietojen vastaanottajaryhmät, myös kolmansissa maissa tai kansainvälisissä järjestöissä;

d) tarpeen mukaan lisätietoja varsinkin jos operatiiviset henkilötiedot kerätään rekisteröidyn tietämättä.

3. EPPO voi viivyttää tai rajoittaa 2 kohdan mukaista rekisteröidylle ilmoittamista tai jättää sen kokonaan tekemättä, siltä osin ja niin pitkäksi aikaa kuin tällainen toimenpide on välttämätön ja oikeasuhteinen demokraattisessa yhteiskunnassa, ottaen asianmukaisesti huomioon kyseisen luonnollisen henkilön perusoikeudet ja oikeutetut edut:

a) jotta vältetään virallisten tai laillisten tiedustelujen, tutkimusten tai menettelyjen estäminen;

b) jotta vältetään tuottamasta haittaa rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, tutkimiselle tai rikoksiin liittyville syytetoimille taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle;

c) Euroopan unionin jäsenvaltioiden yleisen turvallisuuden suojaamiseksi;

d) Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi;

e) muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojaamiseksi.

59 artikla

Rekisteröidyn oikeus saada pääsy henkilötietoihin

Rekisteröidyllä on oikeus saada EPPOlta vahvistus siitä, että häntä koskevia operatiivisia henkilötietoja käsitellään tai että niitä ei käsitellä, ja jos näitä operatiivisia henkilötietoja käsitellään, oikeus saada pääsy operatiivisiin henkilötietoihin sekä seuraavat tiedot:

- a) käsittelyn tarkoitukset ja oikeusperusta;
- b) kyseessä olevat operatiivisten henkilötietojen ryhmät;
- c) vastaanottajat tai vastaanottajaryhmät, erityisesti kolmansissa maissa olevat vastaanottajat tai kansainväliset järjestöt, joille operatiivisia henkilötietoja on luovutettu;
- d) mahdollisuuksien mukaan operatiivisten henkilötietojen suunniteltu säilytysaika tai jos se ei ole mahdollista, tämän ajan määrittämiskriteerit;
- e) tieto siitä, että rekisteröidyllä on oikeus pyytää EPPOlta häntä itseään koskevien operatiivisten henkilötietojen oikaisemista tai poistamista tai niiden käsittelyn rajoittamista;
- f) oikeus tehdä kantelu Euroopan tietosuojavaltuutetulle ja Euroopan tietosuojavaltuutetun yhteystiedot;
- g) käsiteltävät operatiiviset henkilötiedot ja kaikki tietojen alkuperästä käytettävissä olevat tiedot.

60 artikla

Tietoihin pääsyn rajoittaminen

1. EPPO voi rajoittaa kokonaan tai osittain rekisteröidyn oikeutta saada pääsy tietoihin siltä osin ja niin pitkäksi aikaa kuin osittainen tai täydellinen rajoittaminen on välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide demokraattisessa yhteiskunnassa, ottaen asianmukaisesti huomioon kyseisen luonnollisen henkilön perusoikeudet ja oikeutetut edut:

- a) jotta vältetään virallisten tai laillisten tiedustelujen, tutkimusten tai menettelyjen estäminen;
- b) jotta vältetään tuottamasta haittaa rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, tutkimiselle tai rikoksiin liittyville syytetoimille taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle;
- c) Euroopan unionin jäsenvaltioiden yleisen turvallisuuden suojaamiseksi;
- d) Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi;
- e) muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojaamiseksi.

2. Jos tietojen ilmoittaminen vaarantaisi 1 kohdan mukaisen tarkoituksen, EPPOn on ilmoitettava asianomaiselle rekisteröidylle ainoastaan se, että se on suorittanut tarkistukset ilmoittamatta muita tietoja, jotka voisivat paljastaa rekisteröidylle, käsitteleekö EPPO häntä koskevia operatiivisia henkilötietoja vai ei.

EPPOn on ilmoitettava rekisteröidylle mahdollisuudesta tehdä kantelu Euroopan tietosuojavaltuutetulle tai käyttää oikeus-suojakeinoja unionin tuomioistuimessa EPPOn päätöstä vastaan.

3. EPPOn on dokumentoitava ne seikat tai oikeudelliset syyt, joihin päätös perustuu. Nämä tiedot on asetettava Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä.

61 artikla

Oikeus operatiivisten henkilötietojen oikaisemiseen tai poistamiseen sekä käsittelyn rajoittamiseen

1. Rekisteröidyllä on oikeus vaatia, että EPPO oikaisee ilman aiheutonta viivytystä rekisteröityä koskevat epätarkat ja virheelliset operatiiviset henkilötiedot. Ottaen huomioon tarkoitukset, joihin tietoja käsiteltiin, rekisteröidyllä on oikeus saada puutteelliset operatiiviset henkilötiedot täydennettyä, muun muassa toimittamalla lisäselvitys.

2. EPPOn on poistettava operatiiviset henkilötiedot ilman aiheetonta viivytystä ja rekisteröidyllä on oikeus saada EPPO poistamaan rekisteröityä koskevat operatiiviset henkilötiedot ilman aiheetonta viivytystä, jos tietojen käsittely rikkoo 47, 49 tai 55 artiklaa tai jos operatiiviset henkilötiedot on poistettava EPPOn lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

3. Poistamisen sijasta EPPOn on rajoitettava käsittelyä, jos

- a) rekisteröity kiistää operatiivisten henkilötietojen paikkansapitävyyden eikä niiden paikkansapitävyyttä tai virheellisyyttä voida todentaa; tai
- b) operatiiviset henkilötiedot on säilytettävä todistelua varten.

Jos käsittelyä on rajoitettu ensimmäisen alakohdan a alakohdan nojalla, EPPOn on ilmoitettava rekisteröidylle ennen kuin käsittelyä koskeva rajoitus poistetaan.

4. Jos käsittelyä on rajoitettu 3 kohdan nojalla, näitä operatiivisia henkilötietoja saa säilyttämistä lukuun ottamatta, käsitellä ainoastaan rekisteröidyn tai EPPOn menettelyjen osapuolena olevan toisen luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön oikeuksien suojaamiseksi tai 3 kohdan b alakohdassa vahvistettuja tarkoituksia varten.

5. EPPOn on ilmoitettava rekisteröidylle kirjallisesti, jos operatiivisten henkilötietojen oikaisemisesta, poistamisesta tai käsittelyn rajoittamisesta kieltäydytään, sekä kieltäytymisen syistä. EPPO voi rajoittaa kokonaan tai osittain velvoitetta antaa tällaisia tietoja siltä osin kuin tällainen rajoittaminen on välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide demokraattisessa yhteiskunnassa, ottaen asianmukaisesti huomioon kyseisen luonnollisen henkilön perusoikeudet ja oikeutetut edut:

- a) jotta vältetään virallisten tai laillisten tiedustelujen, tutkimusten tai menettelyjen estäminen;
- b) jotta vältetään tuottamasta haittaa rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, tutkimiselle tai rikoksiin liittyville syytetoimille taikka rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle;
- c) Euroopan unionin jäsenvaltioiden yleisen turvallisuuden suojaamiseksi;
- d) Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansallisen turvallisuuden suojaamiseksi;
- e) muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojaamiseksi.

EPPOn on ilmoitettava rekisteröidylle mahdollisuudesta tehdä kantelu Euroopan tietosuojavaltuutetulle tai käyttää oikeus-suojakeinoja unionin tuomioistuimessa EPPOn päätöstä vastaan.

6. EPPOn on ilmoitettava virheellisten operatiivisten henkilötietojen oikaisemisesta toimivaltaiselle viranomaiselle, jolta virheelliset operatiiviset henkilötiedot ovat peräisin.

7. Tapauksissa, joissa operatiivisia henkilötietoja on oikaistu tai poistettu taikka käsittelyä on rajoitettu 1, 2 ja 3 kohdan nojalla, EPPOn on ilmoitettava asiasta vastaanottajille ja pyydetävä heitä oikaisemaan tai poistamaan operatiivisia henkilötietoja taikka rajoittamaan heidän vastuullaan olevien operatiivisten henkilötietojen käsittelyä.

62 artikla

Rekisteröidyn oikeuksien käyttäminen ja Euroopan tietosuojavaltuutetun tekemät tarkistukset

1. Rekisteröidyn oikeuksia voidaan 58 artiklan 3 kohdassa, 60 artiklan 2 kohdassa ja 61 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa käyttää myös Euroopan tietosuojavaltuutetun välityksellä.

2. EPPOn on ilmoitettava rekisteröidylle tämän mahdollisuudesta käyttää oikeuksiaan Euroopan tietosuojavaltuutetun välityksellä 1 kohdan mukaisesti.

3. Jos 1 kohdassa tarkoitettua oikeutta käytetään, Euroopan tietosuojavaltuutetun on ilmoitettava rekisteröidylle ainakin siitä, että Euroopan tietosuojavaltuutettu on tehnyt kaikki tarvittavat tarkistukset tai toteuttanut uudelleentarkastelun. Euroopan tietosuojavaltuutetun on myös ilmoitettava rekisteröidylle tämän mahdollisuudesta käyttää oikeussuojakeinoja unionin tuomioistuimessa Euroopan tietosuojavaltuutetun päätöstä vastaan.

63 artikla

EPPOn velvollisuudet

1. Ottaen huomioon käsittelyn luonne, laajuus, asyayhteys ja tarkoitukset sekä luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat, todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit EPPOn on toteutettava tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että käsittelyssä noudatetaan tätä asetusta. Näitä toimenpiteitä on tarkistettava ja päivitettävä tarvittaessa.

2. Kun se on oikeasuhteista käsittelytoimiin nähden, 1 kohdassa tarkoitettuihin toimenpiteisiin kuuluu, että EPPO panee täytäntöön asianmukaiset tietosuojaa koskevat toimintaperiaatteet.

64 artikla

Yhteiset rekisterinpitäjät

1. Jos EPPO ja yksi tai useampi rekisterinpitäjä määrittävät yhdessä käsittelyn tarkoitukset ja keinot, ne ovat yhteisrekisterinpitäjiä. Ne määrittelevät keskinäisellä järjestelyllä läpinäkyvällä tavalla kunkin vastuualueen tietosuojaa koskevien velvoitteidensa noudattamiseksi, erityisesti rekisteröityjen oikeuksien käytön ja tietojen toimittamista koskevien tehtäviensä osalta, paitsi jos ja siltä osin kuin rekisterinpitäjiin sovellettavassa unionin oikeudessa tai Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännössä määritetään rekisterinpitäjien vastuualueet. Järjestelyn yhteydessä voidaan nimetä rekisteröidyille yhteyspiste.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu järjestelystä on käytävä asianmukaisesti ilmi yhteisten rekisterinpitäjien todelliset roolit ja suhteet rekisteröityihin nähden. Järjestelyn keskeisten osien on oltava rekisteröidyn saatavilla.

3. Riippumatta 1 kohdassa tarkoitetun järjestelyn ehdoista rekisteröity voi käyttää tämän asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan.

65 artikla

Henkilötietojen käsittelijä

1. Jos käsittely on määrä suorittaa EPPOn lukuun, EPPO saa käyttää ainoastaan sellaisia henkilötietojen käsittelijöitä, jotka toteuttavat riittävät suojatoimet asianmukaisten teknisten ja organisatoristen toimien täytäntöönpanemiseksi niin, että käsittely täyttää tämän asetuksen vaatimukset ja sillä varmistetaan rekisteröidyn oikeuksien suojelu.

2. Henkilötietojen käsittelijä ei saa käyttää toisen henkilötietojen käsittelijän palveluksia ilman EPPOn erityistä tai yleistä kirjallista ennakkolupaa. Kun kyse on yleisestä kirjallisesta luvasta, henkilötietojen käsittelijän on ilmoitettava EPPOlle kaikista suunnitelluista muutoksista, jotka koskevat muiden käsittelijöiden lisäämistä tai vaihtamista, ja annettava siten EPPOlle mahdollisuus vastustaa tällaisia muutoksia.

3. Henkilötietojen käsittelijän suorittamaa käsittelyä on säänneltävä sopimuksella tai muulla unionin oikeuden tai Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännön mukaisella oikeudellisella asiakirjalla, joka sitoo henkilötietojen käsittelijää suhteessa EPPOon ja jossa vahvistetaan käsittelyn kohde ja kesto, käsittelyn luonne ja tarkoitus, operatiivisten henkilötietojen tyyppi ja rekisteröityjen ryhmät, EPPOn velvollisuudet ja oikeudet. Tässä sopimuksessa tai muussa oikeudellisessa asiakirjassa on määrättävä erityisesti, että henkilötietojen käsittelijä

a) toimii ainoastaan rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti;

b) varmistaa, että henkilöt, joilla on oikeus käsitellä operatiivisia henkilötietoja, ovat sitoutuneet noudattamaan salassapitovelvollisuutta tai heitä koskee asianmukainen lakisääteinen salassapitovelvollisuus;

c) avustaa rekisterinpitäjää kaikin tarkoituksenmukaisin tavoin, jotta voidaan varmistaa, että rekisteröidyn oikeuksia koskevia säännöksiä noudatetaan;

d) EPPOn valinnan mukaan poistaa tai palauttaa käsittelyyn liittyvien palveluiden tarjoamisen päätyttyä kaikki operatiiviset henkilötiedot EPPOlle ja poistaa olemassa olevat jäljennökset, paitsi jos unionin oikeudessa tai Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännössä vaaditaan säilyttämään operatiiviset henkilötiedot;

- e) saattaa EPPOn saataville kaikki tiedot, jotka ovat tarpeen tässä artiklassa säädettyjen velvollisuuksien noudattamisen osoittamiseksi;
  - f) täyttää 2 ja 3 kohdassa tarkoitetut toisen henkilötietojen käsittelijän käyttöä koskevat edellytykset.
4. Edellä 3 kohdassa tarkoitetun sopimuksen tai muun oikeudellisen asiakirjan on oltava kirjallinen, mukaan lukien sähköisessä muodossa.
5. Jos henkilötietojen käsittelijä rikkoo tätä asetusta määrittämällä käsittelyn tarkoitukset ja keinot, kyseistä henkilötietojen käsittelijää on pidettävä tämän käsittelyn rekisterinpitäjänä.

66 artikla

Tietojenkäsittely rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän alaisuudessa

Henkilötietojen käsittelijä tai kukaan EPPOn tai henkilötietojen käsittelijän alaisuudessa toimiva henkilö, jolla on pääsy operatiivisiin henkilötietoihin, ei saa käsitellä niitä muuten kuin EPPOn ohjeiden mukaisesti, ellei unionin oikeudessa tai Euroopan unionin jäsenvaltion lainsäädännössä niin vaadita.

67 artikla

Sisäänrakennettu ja oletusarvoinen tietosuojaja

1. Ottaen huomioon uusin tekniikka ja toteuttamiskustannukset, käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset sekä käsittelystä luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvat, todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevat riskit EPPOn on käsittelytapojen määrittämisen ja itse käsittelyn yhteydessä toteutettava tehokkaasti tietosuojaperiaatteiden, kuten tietojen minimoinnin, täytäntöönpanoa varten asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, kuten tietojen pseudonymisointi ja tarvittavat suojatoimet, jotta ne saataisiin sisällytettyä käsittelyn osaksi ja jotta käsittely vastaisi tämän asetuksen vaatimuksia ja rekisteröityjen oikeuksia suojattaisiin.
2. EPPOn on toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan, että oletusarvoisesti käsitellään vain operatiivisia henkilötietoja, jotka ovat asianmukaisia, olennaisia eivätkä liian laajoja siihen tarkoitukseen, jota varten niitä käsitellään. Tämä velvollisuus koskee kerättyjen operatiivisten henkilötietojen määriä, käsittelyn laajuutta, säilytysaikaa ja saatavilla oloa. Näillä toimenpiteillä on etenkin varmistettava, että operatiivisia henkilötietoja ei oletusarvoisesti saateta rajoittamattoman luonnollisten henkilöiden määrän saataville ilman henkilön myötävaikutusta.

68 artikla

Käsittelytoimien ryhmiä koskevat selosteet

1. EPPOn on ylläpidettävä selostetta kaikista sen vastuulle kuuluvista käsittelytoimien ryhmistä. Selosteen on käsitettävä kaikki seuraavat tiedot:
- a) EPPOn yhteystiedot sekä tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot;
  - b) käsittelyn tarkoitukset;
  - c) kuvaus rekisteröityjen ryhmistä ja operatiivisten henkilötietojen ryhmistä;
  - d) operatiivisten henkilötietojen vastaanottajien ryhmät, joille operatiivisia henkilötietoja on luovutettu tai luovutetaan, mukaan lukien kolmansissa maissa tai kansainvälisissä järjestöissä olevat vastaanottajat;
  - e) tarvittaessa tiedot operatiivisten henkilötietojen siirtämisestä kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, mukaan lukien tieto siitä, mikä kolmas maa tai kansainvälinen järjestö on kyseessä;
  - f) mahdollisuuksien mukaan eri tietoryhmien poistamisen suunnitellut määräajat;
  - g) mahdollisuuksien mukaan yleinen kuvaus 73 artiklassa tarkoitetuista teknisistä ja organisatorisista turvatoimista.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun selosteen on oltava kirjallinen, mukaan lukien sähköisessä muodossa.
3. EPPOn on asetettava seloste Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä.

69 artikla

Lokitiedot automatisoidusta käsittelystä

1. EPPOn on säilytettävä lokitiedot seuraavista automatisoiduissa käsittelyjärjestelmissä suoritettavista käsittelytoimista: operatiivisiin tarkoituksiin käytettävien operatiivisten henkilötietojen kerääminen, muuttaminen, kysely, luovuttaminen, siirtäminen mukaan lukien, yhdistäminen tai poistaminen. Kyselyjä ja luovutuksia koskevien lokitietojen avulla on pystyttävä toteamaan kyseisten toimien perusteet, toteutuspäivä ja -aika, operatiivisia henkilötietoja hakeneen tai niitä luovuttaneen henkilön tiedot sekä mahdollisuuksien mukaan näiden operatiivisten henkilötietojen vastaanottajien henkilöllisyys.
2. Lokitietoja on käytettävä ainoastaan käsittelyn lainmukaisuuden tarkistamiseen, omaehtoiseen valvontaan, operatiivisten henkilötietojen eheyden ja turvallisuuden varmistamiseen sekä rikosoikeudellisiin menettelyihin. Tällaiset lokitiedot on tuhottava kolmen vuoden kuluttua, paitsi jos tietoja tarvitaan edelleen valvontaa varten.
3. EPPOn on asetettava lokitiedot Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä.

70 artikla

Yhteistyö Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa

EPPOn on pyynnöstä tehtävä yhteistyötä Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa tehtäviensä suorittamiseksi.

71 artikla

Tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi

1. Jos tietyn tyyppinen käsittely etenkin uutta teknologiaa käytettäessä todennäköisesti aiheuttaa käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset huomioon ottaen luonnollisen henkilön oikeuksien ja vapauksien kannalta korkean riskin, EPPOn on ennen käsittelyä toteutettava arviointi suunniteltujen käsittelytoimien vaikutuksista operatiivisten henkilötietojen suojaan.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa arvioinnissa on esitettävä vähintään yleinen kuvaus suunnitelluista käsittelytoimista, arvio rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvista riskeistä, toimet, joiden avulla riskeihin on tarkoitus puuttua, sekä suojatoimet, turvatoimet ja -mekanismit, joilla varmistetaan operatiivisten henkilötietojen suoja ja osoitetaan, että tätä asetusta on noudatettu, ottaen huomioon rekisteröityjen ja muiden asianomaisten oikeudet ja oikeutetut edut.

72 artikla

Euroopan tietosuojavaltuutetun ennakkokuuleminen

1. EPPOn on kuultava Euroopan tietosuojavaltuutettua ennen henkilötietojen käsittelyä, joka muodostaa osan uutta, tekeillä olevaa rekisteriä, jos
  - a) edellä 71 artiklan mukainen tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi osoittaa, että käsittely aiheuttaa korkean riskin, ellei EPPO toteuta toimenpiteitä riskin lieventämiseksi; tai
  - b) tietojen käsittely on sen luonteista, että siihen sisältyy muutoin, erityisesti uusien tekniikoiden, mekanismien tai menettelyjen käytön johdosta, rekisteröityjen oikeuksien ja vapauksien kannalta korkea riski.
2. Euroopan tietosuojavaltuutettu voi laatia luettelon käsittelytoimista, joihin sovelletaan 1 kohdassa tarkoitettua ennakkokuulemistä.
3. EPPOn on toimitettava Euroopan tietosuojavaltuutetulle 71 artiklan mukainen tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi ja pyynnöstä mahdolliset muut tiedot, joiden avulla Euroopan tietosuojavaltuutettu voi arvioida käsittelyn vaatimustenmukaisuutta ja erityisesti riskejä rekisteröidyn operatiivisten henkilötietojen suojan kannalta ja tähän liittyviä suojatoimia.

4. Jos Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että suunniteltu tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu käsittely rikkoisi tätä asetusta, erityisesti jos EPPO ei ole yksilöinyt tai lieventänyt riittävästi riskiä, Euroopan tietosuojavaltuutettu antaa enintään kuuden viikon kuluessa kuulemispyynnön vastaanottamisesta kirjallisesti ohjeet EPPOlle 85 artiklassa tarkoitettujen valtuuksiensa mukaisesti. Määräaikaa voidaan jatkaa kuukaudella ottaen huomioon suunnitellun käsittelyn monimutkaisuus. Euroopan tietosuojavaltuutetun on ilmoitettava EPPOlle mahdollisesta jatketusta määräajasta sekä viivästymisen syistä kuukauden kuluessa kuulemispyynnön vastaanottamisesta.

73 artikla

Operatiivisten henkilötietojen käsittelyn turvallisuus

1. EPPO on, ottaen huomioon uusimman tekniikan ja toteuttamiskustannusten, käsittelyn luonteen, laajuuden, asiayhteyden ja tarkoitusten sekä luonnollisen henkilön oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvan todennäköisyydeltään ja vakavuudeltaan vaihtelevan riskin, toteutettava asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet varmistaakseen riskiä vastaavan turvallisuustason varsinkin 55 artiklassa tarkoitettujen erityisten operatiivisten henkilötietojen ryhmien osalta.
2. EPPO on automatisoidun käsittelyn osalta toteutettava riskinarvioinnin pohjalta toimenpiteet, joiden tarkoituksena on
  - a) evätä asiattomilta pääsy tietojenkäsittelyyn käytettäviin laitteisiin (laitteillepääsyn valvonta);
  - b) estää tietovälineiden luvaton lukeminen, jäljentäminen, muuttaminen tai poistaminen (tietovälineiden valvonta);
  - c) estää tietojen luvaton syöttäminen järjestelmään sekä järjestelmään tallennettujen operatiivisten henkilötietojen luvaton tarkastelu, muuttaminen tai poistaminen (tallentamisen valvonta);
  - d) estää asiattomia käyttämästä automatisoituja käsittelyjärjestelmiä tiedonsiirtolaitteiden avulla (käyttäjien valvonta);
  - e) varmistaa, että automatisoidun käsittelyjärjestelmän käyttöön oikeutetut henkilöt pääsevät ainoastaan valtuutuksensa piiriin kuuluihin henkilötietoihin (pääsyn valvonta);
  - f) varmistaa, että on mahdollista tarkistaa ja todeta, mille tahoille operatiivisia henkilötietoja on siirretty tai asetettu saataville tai voidaan siirtää tai asettaa saataville tiedonsiirron avulla (tiedonvälityksen valvonta);
  - g) varmistaa, että on mahdollista tarkistaa ja todeta jälkikäteen, mitä operatiivisia henkilötietoja on syötetty automatisoihin käsittelyjärjestelmiin, milloin niitä on syötetty ja kuka tietoja on syöttänyt (tietojen syöttämisen valvonta);
  - h) estää operatiivisten henkilötietojen asiaton lukeminen, jäljentäminen, muuttaminen tai poistaminen niitä siirrettäessä tai tietovälineitä kuljettaessa (siirron valvonta);
  - i) varmistaa, että käytetyt järjestelmät voidaan häiriön tapahtuessa palauttaa entiselleen (toimintakunnon palauttaminen);
  - j) varmistaa, että järjestelmä toimii, että havaituista toimintojen virheistä ilmoitetaan (luotettavuus) ja että järjestelmän toimintahäiriö ei voi vahingoittaa tallennettuja operatiivisia henkilötietoja (eheyys).

74 artikla

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ilmoittaminen Euroopan tietosuojavaltuutetulle

1. Jos tapahtuu henkilötietojen tietoturvaloukkaus, EPPO on ilmoitettava siitä ilman aiheetonta viivytystä ja mahdollisuuksien mukaan 72 tunnin kuluessa sen ilmitulosta Euroopan tietosuojavaltuutetulle, paitsi jos henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ei todennäköisesti aiheudu luonnollisten henkilöiden oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuvaa riskiä. Jos ilmoitusta ei anneta 72 tunnin kuluessa, EPPO on toimitettava Euroopan tietosuojavaltuutetulle perusteltu selitys.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetussa ilmoituksessa on vähintään
  - a) kuvattava henkilötietojen tietoturvaloukkaus, mukaan lukien mahdollisuuksien mukaan asianomaisten rekisteröityjen ryhmät ja arvioidut lukumäärät sekä henkilötietotyyppien ryhmät ja arvioidut lukumäärät;
  - b) ilmoitettava tietosuojavastaavan nimi ja yhteystiedot;
  - c) kuvattava henkilötietojen tietoturvaloukkauksen todennäköiset seuraukset;
  - d) kuvattava toimenpiteet, jotka EPPO on toteuttanut tai joita se on ehdottanut henkilötietojen tietoturvaloukkauksen johdosta ja tarvittaessa toimenpiteet sen mahdollisten haittavaikutusten lieventämiseksi.
3. Jos ja siltä osin kuin ei ole mahdollista toimittaa 2 kohdassa tarkoitettuja tietoja samanaikaisesti, tiedot voidaan toimittaa vaiheittain ilman aiheetonta viivytystä.
4. EPPO:n on dokumentoitava kaikki 1 kohdassa tarkoitetut henkilötietojen tietoturvaloukkaukset, mukaan lukien tietoturvaloukkaukseen liittyvät seikat, sen vaikutukset ja toteutetut korjaavat toimet. Euroopan tietosuojavaltuutetun on voitava tämän dokumentoinnin avulla tarkistaa, että tätä artiklaa on noudatettu.
5. Kun henkilötietojen tietoturvaloukkaukseen sisältyy toisen rekisterinpitäjän toimittamia tai tälle toimitettuja henkilötietoja, EPPO:n on toimitettava 3 kohdassa tarkoitetut tiedot ilman aiheetonta viivytystä kyseiselle rekisterinpitäjälle.

75 artikla

Henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ilmoittaminen rekisteröidylle

1. Kun henkilötietojen tietoturvaloukkaus todennäköisesti aiheuttaa korkean riskin luonnollisten henkilöiden oikeuksille ja vapauksille, EPPO:n on ilmoitettava tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle ilman aiheetonta viivytystä.
2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa rekisteröidylle annettavassa ilmoituksessa on kuvattava selkeällä ja yksinkertaisella kielellä henkilötietojen tietoturvaloukkauksen luonne ja annettava ainakin 74 artiklan 2 kohdan b, c ja d alakohdassa säädetty tiedot ja suositukset.
3. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta rekisteröidylle ei vaadita, jos jokin seuraavista ehdoista täyttyy:
  - a) EPPO on toteuttanut asianmukaiset tekniset ja organisatoriset suojatoimenpiteet ja henkilötietojen tietoturvaloukkauksen kohteena oleviin henkilötietoihin on sovellettu kyseisiä toimenpiteitä, erityisesti niitä, joiden avulla henkilötiedot muutetaan muotoon, jossa ne eivät ole sellaisten henkilöiden ymmärrettävissä, joilla ei ole lupaa päästä tietoihin, kuten salausta;
  - b) EPPO on toteuttanut jatkotoimenpiteitä, joilla varmistetaan, että 1 kohdassa tarkoitettu rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin kohdistuva korkea riski ei enää todennäköisesti toteudu;
  - c) se vaatisi kohtuutonta vaivaa. Tällaisissa tapauksissa on käytettävä julkista tiedonantoa tai vastaavaa toimenpidettä, jolla rekisteröidyille tiedotetaan yhtä tehokkaalla tavalla.
4. Jos EPPO ei ole vielä ilmoittanut henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle, Euroopan tietosuojavaltuutettu voi vaatia ilmoituksen tekemistä tai päättää, että jokin 3 kohdan edellytyksistä täyttyy, arvioituaan, kuinka todennäköisesti henkilötietojen tietoturvaloukkaus aiheuttaa suuren riskin.
5. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettua rekisteröidylle ilmoittamista voidaan viivästyttää tai rajoittaa tai se voidaan jättää tekemättä 60 artiklan 3 kohdan mukaisilla edellytyksillä ja perusteilla.

76 artikla

Sallittu pääsy operatiivisiin henkilötietoihin EPPOssa

Ainoastaan Euroopan pääsyyttäjällä, Euroopan syyttäjillä, valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä ja näitä avustavalla valtuutetulla henkilöstöllä on tehtäviensä suorittamiseksi ja tässä asetuksessa säädettyissä rajoissa pääsy EPPO:n käsittelemiin operatiivisiin henkilötietoihin.

77 artikla

Tietosuojavastaavan nimittäminen

1. Kollegio nimittää tietosuojavastaavan Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta. Tietosuojavastaavan on oltava erityisesti tähän tarkoitukseen nimetyn henkilöstön jäsen. Tietosuojavastaavan on tehtäviään suorittaessaan toimittava itsenäisesti, eikä hän saa ottaa vastaan ohjeita.
2. Tietosuojavastaavaa valittaessa otetaan huomioon henkilön ammattipätevyys ja erityisesti asiantuntemus tietosuoja-oikeudesta ja alan käytännöstä sekä valmiudet suorittaa tässä asetuksessa ja erityisesti 79 artiklassa tarkoitetut tehtävät.
3. Tietosuojavastaavan valinta ei saa aiheuttaa mahdollista eturistiriitaa tietosuojavastaavan tämän aseman ja hänen muiden virkavelvollisuuksiensa välille, erityisesti tämän asetuksen säännöksiä sovellettaessa.
4. Tietosuojavastaava nimitetään toimikaudeksi, jonka pituus on neljä vuotta, ja hänet voidaan nimittää uudeksi toimikaudeksi kuitenkin niin, että yhteenlaskettu toimikausi voi olla enintään kahdeksan vuotta. Jos tietosuojavastaava ei enää täytä tehtäviensä suorittamiseksi vaadittavia edellytyksiä, kollegio voi erottaa hänet, kuitenkin ainoastaan Euroopan tietosuojavaltuutetun suostumuksella.
5. EPPOn on julkistettava tietosuojavastaavan yhteystiedot ja ilmoitettava ne Euroopan tietosuojavaltuutetulle.

78 artikla

Tietosuojavastaavan asema

1. EPPOn on varmistettava, että tietosuojavastaava otetaan asianmukaisesti ja riittävän ajoissa mukaan kaikkien henkilötietojen suojaa koskevien kysymysten käsittelyyn.
2. EPPOn on tuettava tietosuojavastaavaa tämän 79 artiklassa tarkoitettujen tehtävien hoitamisessa antamalla tälle resurssit, jotka ovat tarpeen näiden tehtävien hoitamisessa, ja antamalla pääsyn henkilötietoihin ja käsittelytoimiin, sekä tämän asiantuntemuksen ylläpitämisessä.
3. EPPOn on varmistettava, ettei tietosuojavastaava ota vastaan ohjeita näiden tehtävien hoitamisen yhteydessä. Kollegio ei saa erottaa tai rangaista tietosuojavastaavaa sen vuoksi, että hän on hoitanut tehtäviään. Tietosuojavastaava raportoi suoraan Euroopan pääsyyttäjälle.
4. Rekisteröidyt voivat ottaa yhteyttä tietosuojavastaavaan kaikissa asioissa, jotka liittyvät heidän henkilötietojensa käsittelyyn ja tähän asetukseen ja asetukseen (EY) N:o 45/2001 perustuvien oikeuksiensa käyttöön.
5. Kollegio hyväksyy tietosuojavastaavaan sovellettavat täytäntöönpanosäännöt. Nämä täytäntöönpanosäännöt koskevat erityisesti tietosuojavastaavan valintamenettelyä ja hänen erottamistaan, tehtäviään, velvollisuuksiaan ja toimivaltuuksiaan sekä tietosuojavastaavan riippumattomuutta koskevia takeita.
6. EPPOn on annettava tietosuojavastaavan käyttöön hänen tehtäviensä suorittamiseen tarvittavat henkilöstö ja resurssit.
7. Tietosuojavastaavaa ja hänen henkilöstöään sitoo salassapitovelvollisuus 108 artiklan mukaisesti.

79 artikla

Tietosuojavastaavan tehtävät

1. Tietosuojavastaavalle kuuluvat erityisesti seuraavat henkilötietojen käsittelyyn liittyvät tehtävät:
  - a) huolehtia riippumattomalla tavalla siitä, että EPPO noudattaa tämän asetuksen ja asetuksen (EY) N:o 45/2001 tietosuojasäännöksiä sekä EPPOn sisäisen työjärjestyksen asiaankuuluvia tietosuojasäännöksiä; tähän sisältyy sen seuraminen, että noudatetaan tätä asetusta, muita unionin tai kansallisia tietosuojasäännöksiä ja EPPOn toimintamenettelyjä, jotka liittyvät henkilötietojen suojaan, mukaan lukien vastuunjako, tiedon lisääminen ja käsittelyyn osallistuvan henkilöstön koulutus ja tähän liittyvät tarkastukset;

- b) antaa EPPOlle sekä henkilötietoja käsitteleville työntekijöille tietoja ja neuvoja, jotka koskevat niiden tämän asetuksen ja muiden unionin tai kansallisten tietosuojasäännösten mukaisia velvollisuuksia;
- c) antaa pyydettyinä neuvoja tietosuojaa koskevasta vaikutustenarvioinnista ja valvoa sen toteutusta 71 artiklan mukaisesti;
- d) huolehtia siirrettyjen ja vastaanotettujen henkilötietojen kirjaamisesta EPPO:n sisäisessä työjärjestyksessä vahvistettavien säännösten mukaisesti;
- e) tehdä yhteistyötä tietojenkäsittelymenettelyistä, -koulutuksesta ja -neuvonnasta vastaavan EPPO:n henkilöstön kanssa;
- f) tehdä yhteistyötä Euroopan tietosuojavaltuutetun kanssa;
- g) varmistaa, että rekisteröidyille tiedotetaan heidän tästä asetuksesta johtuvista oikeuksistaan;
- h) toimia Euroopan tietosuojavaltuutetun yhteyspisteenä käsittelyyn liittyvissä kysymyksissä, mukaan lukien 72 artiklan mukainen ennakkokuuleminen, ja tarvittaessa kuulla muista mahdollisista kysymyksistä;
- i) laatia vuosikertomus ja toimittaa se Euroopan pääsyyttäjälle ja Euroopan tietosuojavaltuutetulle.

2. Tietosuojavastaavan on suoritettava asetuksessa (EY) N:o 45/2001 säädetyt tehtävät hallinnollisten henkilötietojen osalta.

3. EPPO:n tietosuojavastaavalla ja henkilöstöllä, joka avustaa tietosuojavastaavaa tämän tehtävissä, on pääsy EPPO:n käsittelemiin henkilötietoihin ja sen tiloihin siltä osin kuin on välttämätöntä heidän tehtäviensä suorittamiseksi.

4. Jos tietosuojavastaava katsoo, että hallinnollisten henkilötietojen käsittelyä koskevia asetuksen (EY) N:o 45/2001 säännöksiä tai operatiivisten henkilötietojen käsittelyä koskevia tämän asetuksen säännöksiä ei ole noudatettu, hän ilmoittaa asiasta Euroopan pääsyyttäjälle ja pyytää tätä korjaamaan tilanteen tiettyyn määräaikaan mennessä. Jollei Euroopan pääsyyttäjä korjaa tietojen virheellistä käsittelyä sovitussa määräajassa, tietosuojavastaava saattaa asian Euroopan tietosuojavaltuutetun käsiteltäväksi.

80 artikla

Operatiivisten henkilötietojen siirtoja koskevat yleiset periaatteet

1. EPPO voi siirtää operatiivisia henkilötietoja kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle tämän asetuksen muita säännöksiä ja erityisesti 53 artiklaa noudattaen ja ainoastaan jos täytetään 80–83 artiklassa vahvistetut edellytykset, eli

- a) siirto on tarpeen EPPO:n tehtävien suorittamiseksi;
- b) operatiiviset henkilötiedot siirretään kolmanteen maahan tai kansainväliseen järjestöön rekisterinpitäjälle, joka on viranomaisena 104 artiklan mukaisten tarkoitusten suhteen toimivaltainen;
- c) jos Euroopan unionin jäsenvaltio on siirtänyt tämän artiklan mukaisesti siirrettävät operatiiviset henkilötiedot EPPOlle tai asettanut ne sen saataville, kyseisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on annettava EPPO:n siirrolle ennakkolupa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, ellei kyseinen Euroopan unionin jäsenvaltio ole antanut tätä lupaa siirrolle yleisesti tai erityisin edellytyksin;
- d) jos komissio on päättänyt 81 artiklan mukaisesti, että kyseinen kolmas maa tai kansainvälinen järjestö varmistaa riittävän tietosuojan tason, tai jos tällaista tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätöstä ei ole tehty, asianmukaiset suojatoimet on toteutettu tai ne ovat voimassa 82 artiklan mukaisesti, tai jos ei ole tehty tietosuojan riittävyyttä koskevaa päätöstä eikä myöskään ole toteutettu tällaisia asianmukaisia suojatoimia, sovelletaan tämän asetuksen 83 artiklan mukaisia erityistilanteita koskevia poikkeuksia; sekä

e) jos kolmas maa tai kansainvälinen järjestö siirtää henkilötiedot edelleen muuhun kolmanteen maahan tai muulle kansainväliselle järjestölle, EPPO edellyttää kolmannen maan tai kansainvälisen järjestön pyytävän siltä edelleen siirtämiselle ennakkoluvan, jonka EPPO voi myöntää vasta otettuaan asianmukaisesti huomioon kaikki merkittävät tekijät, kuten rikoksen vakavuuden, operatiivisten henkilötietojen alkuperäisen siirron tarkoituksen ja operatiivisten henkilötietojen suojan tason siinä kolmannessa maassa tai kansainvälisessä järjestössä, johon tai jolle tiedot siirretään edelleen.

2. EPPO voi siirtää operatiivisia henkilötietoja ilman Euroopan unionin jäsenvaltion antamaa 1 kohdan c alakohdan mukaista ennakkolupaa vain, jos operatiivisten henkilötietojen siirto on tarpeen Euroopan unionin jäsenvaltion tai kolmannen maan yleiseen turvallisuuteen tai Euroopan unionin jäsenvaltion olennaisiin etuihin kohdistuvan välittömän ja vakavan uhan estämiseksi, eikä ennakkolupaa voida saada ajoissa. Ennakkoluvan antamisesta vastaavalle viranomaiselle on ilmoitettava asiasta viipymättä.

3. EPPOlta saatujen operatiivisten henkilötietojen siirtäminen kolmannelle maalle tai kansainväliselle järjestölle Euroopan unionin jäsenvaltion tai unionin toimielimen, elimen tai laitoksen toimesta on kiellettyä. Tämä ei koske tapauksia, joissa EPPO on antanut tällaiselle siirrolle luvan otettuaan asianmukaisesti huomioon kaikki merkittävät tekijät, kuten rikoksen vakavuuden, operatiivisten henkilötietojen alkuperäisen siirron tarkoituksen ja henkilötietojen suojan tason siinä kolmannessa maassa tai kansainvälisessä järjestössä, johon tai jolle operatiiviset henkilötiedot siirretään. Tätä EPPO:n ennakkoluvan saamista koskevaa velvoitetta ei sovelleta asioihin, jotka on siirretty toimivaltaisille kansallisille viranomaisille 34 artiklan mukaisesti.

4. Tämän asetuksen 80–83 artiklaa on sovellettava, jotta varmistetaan, ettei tällä asetuksella ja unionin oikeudella taattua luonnollisten henkilöiden suojelun tasoa heikennetä.

81 artikla

Siirto tietosuojan riittävyttä koskevan päätöksen perusteella

EPPO voi siirtää operatiivisia henkilötietoja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, jos komissio on direktiivin (EU) 2016/680 36 artiklan mukaisesti päättänyt, että kyseinen kolmas maa, kolmannen maan alue tai vähintään yksi erityinen sektori tai kyseinen kansainvälinen järjestö tarjoaa riittävän tietosuojan tason.

82 artikla

Asianmukaisia suojatoimia edellyttävä siirto

1. Jollei tietosuojan riittävyttä koskevaa päätöstä ole tehty, EPPO voi siirtää operatiivisia henkilötietoja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle, jos

- a) oikeudellisesti sitovassa välineessä on määrätty asianmukaiset suojatoimet, joilla varmistetaan operatiivisten henkilötietojen suoja; tai
- b) EPPO on arvioinut kaikkia operatiivisten henkilötietojen siirtoon liittyviä seikkoja ja katsoo, että operatiivisten henkilötietojen suojaamiseksi on olemassa asianmukaiset suojatoimet.

2. EPPO:n on ilmoitettava Euroopan tietosuojavaltuutetulle 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen siirtojen ryhmät.

3. Kun siirto perustuu 1 kohdan b alakohtaan, se on dokumentoitava ja asiakirjat on asetettava Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä, mukaan lukien siirron päivämäärä ja ajankohta sekä tiedot vastaanottavasta toimivaltaisesta viranomaisesta, siirron perusteista ja siirretyistä operatiivisista henkilötiedoista.

83 artikla

Erityistilanteita koskevat poikkeukset

1. Tietosuojan tason riittävyttä koskevan päätöksen tai 82 artiklan mukaisten asianmukaisten suojatoimien puuttuessa EPPO voi siirtää operatiivisia henkilötietoja kolmanteen maahan tai kansainväliselle järjestölle vain sillä edellytyksellä, että siirto on tarpeen

- a) rekisteröidyn tai toisen henkilön elintärkeiden etujen suojaamiseksi;
- b) rekisteröidyn oikeutettujen etujen turvaamiseksi;

- c) Euroopan unionin jäsenvaltion tai kolmannen maan yleiseen turvallisuuteen kohdistuvan välittömän ja vakavan uhkan ehkäisemiseksi; tai
- d) yksittäistapauksissa EPPOn tehtävien suorittamiseksi, paitsi jos EPPO katsoo, että asianomaisen rekisteröidyn perusoikeudet ja -vapaudet syrjäyttävät yleisen edun siirrossa.

2. Jos siirto perustuu 1 kohtaan, se on dokumentoitava ja asiakirjat on asetettava Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä, mukaan lukien siirron päivämäärä ja ajankohta, vastaanottavan toimivaltaisen viranomaisen tiedot, siirron perustelu ja siirretyt operatiiviset henkilötiedot.

84 artikla

Operatiivisten henkilötietojen siirrot kolmansiin maihin sijoittautuneille vastaanottajille

1. Poiketen siitä, mitä 80 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetään ja tämän artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kansainvälisten sopimusten soveltamista rajoittamatta, EPPO voi yksittäis- ja erityistapauksissa siirtää operatiivisia henkilötietoja suoraan kolmansiin maihin sijoittautuneille vastaanottajille vain, jos tämän luvun muita säännöksiä noudatetaan ja kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) siirto on ehdottoman välttämätön, jotta se voi suorittaa tässä asetuksessa säädetty tehtävänsä 49 artiklan 1 kohdassa vahvistettuja tarkoituksia varten;
- b) EPPO katsoo, että asianomaisen rekisteröidyn perusoikeudet ja -vapaudet eivät syrjäytä yleistä etua, jonka perusteella siirto käsiteltävänä olevassa tapauksessa on tarpeen;
- c) EPPO katsoo, että kolmannen maan viranomaiselle, joka on toimivaltainen 49 artiklan 1 kohdan mukaisissa tarkoituksissa, tapahtuva siirto on tehoton tai epätarkoituksenmukainen erityisesti siitä syystä, että siirtoa ei voida tehdä hyvissä ajoin;
- d) kolmannen maan viranomaiselle, joka on toimivaltainen 49 artiklan 1 kohdan mukaisissa tarkoituksissa, ilmoitetaan siirrosta ilman aiheutonta viivästystä, ellei tämä ole tehotonta tai epätarkoituksenmukaista;
- e) EPPO ilmoittaa vastaanottajalle, mitä tiettyä tarkoitusta tai tiettyjä tarkoituksia varten tämä saa ainoastaan käsitellä operatiivisia henkilötietoja sillä edellytyksellä, että tällainen käsittely on tarpeellista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettu kansainvälinen sopimus on mikä tahansa unionin ja kolmansien maiden välillä voimassa oleva kahden- tai monenvälinen kansainvälinen sopimus rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön ja poliisiyhteistyön alalla.

3. Jos siirto perustuu 1 kohtaan, se on dokumentoitava ja asiakirjat on asetettava Euroopan tietosuojavaltuutetun saataville pyynnöstä, mukaan lukien siirron päivämäärä ja ajankohta sekä tiedot vastaanottavasta toimivaltaisesta viranomaisesta, siirron perusteista ja siirretyistä operatiivisista henkilötiedoista.

85 artikla

Euroopan tietosuojavaltuutetun suorittama valvonta

1. Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on seurata tämän asetuksen sellaisten säännösten, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden perusoikeuksien ja -vapauksien suojelua, soveltamista ja huolehtia niiden täytäntöönpanosta EPPOn suorittaman operatiivisten henkilötietojen käsittelyn osalta sekä antaa ohjeita EPPOLle sekä rekisteröidyille kaikista operatiivisten henkilötietojen käsittelyä koskevista seikoista. Tätä varten Euroopan tietosuojavaltuutetun on suoritettava tämän artiklan 2 kohdassa säädetty tehtävät, käytettävä tämän artiklan 3 kohdassa myönnettyjä valtuuksia ja tehtävä yhteistyötä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa 87 artiklan mukaisesti.

2. Euroopan tietosuojavaltuutetun tehtävänä on tämän asetuksen nojalla

- a) vastaanottaa ja tutkia kanteluita sekä ilmoittaa rekisteröidylle niiden käsittelyn tuloksesta kohtuullisen määräajan kuluessa;
- b) suorittaa tutkimuksia joko omasta aloitteestaan tai kantelun perusteella sekä ilmoittaa rekisteröidyille niiden tuloksista kohtuullisen määräajan kuluessa;

- c) valvoa tämän asetuksen niiden säännösten soveltamista, jotka liittyvät luonnollisten henkilöiden suojeluun EPPOn suorittaman operatiivisten henkilötietojen käsittelyn yhteydessä;
  - d) neuvoa EPPOa joko omasta aloitteestaan tai vastauksena lausuntopyyntöön kaikissa operatiivisten henkilötietojen käsittelyä koskeissa asioissa, erityisesti ennen kuin se laatii sisäiset, yksilön perusvapauksien ja -oikeuksien suojaan liittyvät säännöt operatiivisten henkilötietojen käsittelyä varten.
3. Tämän asetuksen nojalla Euroopan tietosuojavaltuutettu voi:
- a) antaa rekisteröidyille neuvontaa heille kuuluvien oikeuksien käyttämisessä;
  - b) ottaa yhteyttä EPPOon, jos operatiivisten henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä väitetään rikotun ja tehdä tarvittaessa ehdotuksia rikkomisen korjaamiseksi ja rekisteröityjen suojan parantamiseksi;
  - c) kuulla EPPOa, jos tietoja koskevien tiettyjen oikeuksien käyttöä koskevat pyynnöt on eväetty 56–62 artiklan vastaisesti;
  - d) saattaa asioita EPPOn käsiteltäväksi;
  - e) määrätä EPPOn oikaisemaan, asettamaan käyttörajoituksen tai poistamaan sellaiset operatiiviset henkilötiedot, joita EPPO on käsitellyt operatiivisten henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten vastaisesti sekä ilmoittamaan näistä toimenpiteistä niille kolmansille osapuolille, joille tietoja on luovutettu, edellyttäen että tämä ei haittaa EPPOn tutkinta- ja syytetoimia;
  - f) saattaa asioita unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi perussopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti;
  - g) olla väliintulijana käsiteltäessä unionin tuomioistuimessa nostettuja kanteita.
4. Euroopan tietosuojavaltuutetulla on pääsy EPPOn käsittelemiin operatiivisiin henkilötietoihin ja sen tiloihin siltä osin kuin on välttämätöntä sen tehtävien suorittamiseksi.
5. Euroopan tietosuojavaltuutetun on laadittava vuosikertomus valvontatoiminnastaan EPPOssa.

86 artikla

Euroopan tietosuojavaltuutetun vaitiolovelvollisuus

Euroopan tietosuojavaltuutettu ja hänen henkilöstönsä ovat sekä toimikautensa aikana että sen päätyttyä velvollisia pitämään salassa kaikki luottamukselliset tiedot, jotka ovat tulleet heidän tietoonsa tehtäviensä suorittamisen yhteydessä.

87 artikla

Euroopan tietosuojavaltuutetun ja kansallisten valvontaviranomaisten yhteistyö

1. Euroopan tietosuojavaltuutettu toimii tiiviissä yhteistyössä kansallisten valvontaviranomaisten kanssa sellaisten erityiskysymysten yhteydessä, jotka edellyttävät jäsenvaltioiden toimia, erityisesti jos Euroopan tietosuojavaltuutettu tai kansallinen valvontaviranomainen havaitsee Euroopan unionin jäsenvaltioiden käytänteiden välillä suuria eroja tai mahdollisesti lainvastaisia tiedonsiirtoja EPPOn tiedonvaihtokanavia pitkin, tai yhden tai useamman kansallisen valvontaviranomaisen esittämien, tämän asetuksen täytäntöönpanoa ja tulkintaa koskevien kysymysten yhteydessä.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa Euroopan tietosuojavaltuutettu ja tietosuojan alalla toimivaltaiset kansalliset valvontaviranomaiset voivat toimivaltuuksiensa puitteissa vaihtaa asiaa koskevia tietoja sekä avustaa toisiaan auditointien ja tarkastusten suorittamisessa, tutkia tämän asetuksen tulkintaan tai soveltamiseen liittyviä vaikeuksia, selvittää riippumattoman valvontavallan tai rekisteröidyn oikeuksien käyttöön liittyviä ongelmia, laatia yhdenmukaisia ehdotuksia yhteisten ratkaisujen löytämiseksi mahdollisiin ongelmiin ja edistää tarpeen mukaan tietosuojaa koskevien oikeuksien tuntemusta.

3. Asetuksella (EU) N:o 2016 /679 perustetulle Euroopan tietosuojaneuvostolle kuuluvat myös direktiivin (EU) 2016/680 51 artiklassa säädettyt tehtävät tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvissa ja erityisesti tämän artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuissa asioissa.

88 artikla

Oikeus tehdä kantelu Euroopan tietosuojavaltuutetulle

1. Jokaisella rekisteröidyllä on oikeus tehdä kantelu Euroopan tietosuojavaltuutetulle, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien operatiivisten henkilötietojen käsittely EPPOssa rikkoo tätä asetusta.
2. Euroopan tietosuojavaltuutetun on ilmoitettava rekisteröidylle kantelun etenemisestä ja ratkaisusta, mukaan lukien mahdollisuudesta käyttää 89 artiklan mukaisia oikeussuojakeinoja.

89 artikla

Oikeus Euroopan tietosuojavaltuutetun toimien laillisuuden valvontaan

Euroopan tietosuojavaltuutetun päätöksiin voidaan hakea muutosta unionin tuomioistuimessa.

IX LUKU

VARAINHOITOA JA HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

1 JAKSO

Varainhoitosäännökset

90 artikla

Varainhoidon toimijat

1. Euroopan pääsyyttäjä vastaa talousarvion laatimista koskevien päätösten valmistelemisesta ja niiden toimittamisesta kollegialle hyväksymistä varten.
2. Hallintojohtaja vastaa tulojen ja menojen hyväksyjänä EPPOn talousarvion toteuttamisesta.

91 artikla

Talousarvio

1. Euroopan pääsyyttäjä laatii hallintojohtajan ehdotuksen pohjalta ennakkoarviot EPPOn tuloista ja menoista kutakin kalenterivuotta vastaavaa varainhoitovuotta varten. Nämä ennakkoarviot otetaan EPPOn talousarvioon.
2. EPPOn talousarvioon otettavien tulojen ja menojen on oltava tasapainossa.
3. EPPOn tulot koostuvat seuraavista, rajoittamatta kuitenkaan muita lähteitä:
  - a) unionin yleiseen talousarvioon otettu unionin rahoitusosuus, jollei 7 ja 8 kohdasta muuta johdu;
  - b) EPPOn julkaisuista ja muista suoritteista saadut tulot.
4. EPPOn menoihin kuuluvat Euroopan pääsyyttäjän, Euroopan syyttäjien, valtuutettujen Euroopan syyttäjien, hallintojohtajan ja EPPOn henkilöstön palkat, hallinto- ja infrastruktuurimenot sekä toimintamenot.
5. Kun valtuutetut Euroopan syyttäjät toimivat EPPOn puitteissa, valtuutettujen Euroopan syyttäjien kyseisistä toimista aiheutuvia menoja pidetään EPPOn toimintamenoina.

Toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tutkintatoimenpiteisiin liittyvät kustannukset ja oikeusapuun liittyvät kustannukset eivät periaatteessa sisälly EPPOn toimintamenoihin. EPPOn toimintamenot sen talousarvion sisällä kattavat kuitenkin tietyt viraston tutkinta- ja syytetömiin liittyvät kustannukset 6 kohdan mukaisesti.

Toimintamenoihin kuuluvat myös asianhallintajärjestelmän perustaminen, koulutus, virkamatkat ja EPPOn sisäisen toiminnan kannalta välttämättömät käännökset, kuten käännökset pysyvää jaostoa varten.

6. Jos EPPOn puolesta toteutetaan poikkeuksellisen kallis tutkintatoimenpide, valtuutetut Euroopan syyttäjät voivat omasta aloitteestaan tai toimivaltaisten kansallisten viranomaisten perustellusta pyynnöstä kuulla pysyvää jaostoa siitä, voisiko EPPO vastata osittain tutkintatoimenpiteen kustannuksista. Tällaiset kuulemiset eivät saa aiheuttaa tutkinnan viivästymistä.

Pysyvä jaosto voi tämän jälkeen hallintojohtajaa kuultuaan ja erityisissä olosuhteissa toteutetun toimenpiteen oikeasuhteisuuden ja kustannusten poikkeuksellisuuden perusteella päättää hyväksyä tai hylätä pyynnön näiden perusteluiden arvioinnista EPPOn sisäisessä työjärjestyksessä annettujen sääntöjen mukaisesti. Hallintojohtaja päättää tämän jälkeen myönnettävän avustuksen määrästä käytettävissä olevien varojen perusteella. Hallintojohtajan on ilmoitettava avustuksen määrää koskevasta päätöksestä asiaa käsittelevälle valtuutetulle Euroopan syyttäjälle viipymättä.

7. SEUT 332 artiklan mukaisesti tämän artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitetuista EPPOn menoista vastaavat jäsenvaltiot. Niihin Euroopan unionin jäsenvaltioihin, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPOn perustamisessa, sovelletaan mukautusta neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 609/2014 ⁽¹⁾ 11 artiklan mukaisesti.

8. Edellä olevaa 7 kohtaa ei sovelleta hallintomeneihin, joita unionin toimielimille aiheutuu EPPOn perustamista koskevan tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta.

92 artikla

Talousarvion laatiminen

1. Euroopan pääsyyttäjä laatii vuosittain hallintojohtajan laatiman ehdotuksen pohjalta alustavan ennakkoarvion EPPOn tuloista ja menoista seuraavan varainhoitovuoden aikana. Euroopan pääsyyttäjä lähettää alustavan ennakkoarvion kollegiolle hyväksymistä varten.

2. Alustava ennakkoarvio EPPOn tuloista ja menoista toimitetaan komissiolle vuosittain viimeistään 31 päivänä tammikuuta. EPPO toimittaa lopullisen ennakkoarvion, johon sisältyy henkilöstötaulukkoa koskeva esitys, komissiolle viimeistään kunkin vuoden maaliskuun 31 päivänä.

3. Komissio toimittaa ennakkoarvion Euroopan unionin yleistä talousarviota koskevan alustavan esityksen yhteydessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle, jäljempänä 'budjettivallan käyttäjä'.

4. Komissio sisällyttää tämän ennakkoarvion perusteella unionin yleistä talousarviota koskevaan alustavaan esitykseen määrärahat, joita se pitää henkilöstötaulukon perusteella välttämättöminä, sekä yleisestä talousarviosta otettavan rahoitusosuuden määrän. Komissio toimittaa alustavan talousarvioesityksen budjettivallan käyttäjälle SEUT 313 ja 314 artiklan mukaisesti.

5. Budjettivallan käyttäjä hyväksyy unionin yleisestä talousarviosta EPPOLle tarkoitettun rahoitusosuuden.

6. Budjettivallan käyttäjä vahvistaa EPPOn henkilöstötaulukon.

7. Kollegio hyväksyy EPPOn talousarvion Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta. Siitä tulee lopullinen, kun unionin yleinen talousarvio on lopullisesti vahvistettu. Sitä mukautetaan tarvittaessa noudattaen samaa menettelyä kuin alkupe-
räisen talousarvion hyväksymisessä.

8. Kaikkiin rakennushankkeisiin, joilla on todennäköisesti huomattava vaikutus EPPOn talousarvioon, sovelletaan komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 1271/2013 ⁽²⁾ 88 artiklan säännöksiä.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 609/2014, annettu 26 päivänä toukokuuta 2014, perinteisten, ALV- ja BKTL-perusteisten omien varojen käyttöön asettamisessa sovellettavista menetelmistä ja menettelystä sekä käteisvarojen saamiseksi toteutettavista toimenpiteistä (EUVL L 168, 7.6.2014, s. 39).

⁽²⁾ Komission delegoitu asetus (EU) N:o 1271/2013, annettu 30 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 208 artiklassa tarkoitettuja elimiä koskevasta varainhoidon puiteasetuksesta (EUVL L 328, 7.12.2013, s. 42).

93 artikla

Talousarvion toteuttaminen

1. Hallintojohtaja toimii EPPOn tulojen ja menojen hyväksyjänä ja toteuttaa sen talousarvion omalla vastuullaan ja talousarviossa asetetuissa rajoissa.
2. Hallintojohtaja toimittaa vuosittain budjettivallan käyttäjälle kaikki arviointimenettelyjen tuloksen kannalta olennaiset tiedot.

94 artikla

Tilinpäätöksen esittäminen ja vastuuvapauden myöntäminen

1. EPPOn tilinpitäjä toimittaa varainhoitovuoden (vuosi N) alustavan tilinpäätöksen komission tilinpitäjälle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään seuraavan varainhoitovuoden (vuosi N + 1) maaliskuun 1 päivänä.
2. EPPO toimittaa selvityksen varainhoitovuoden talousarvio- ja varainhallinnosta Euroopan parlamentille, neuvostolle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään seuraavan varainhoitovuoden maaliskuun 31 päivänä.
3. Komission tilinpitäjä toimittaa EPPOn alustavan tilinpäätöksen konsolidoituna komission tilinpäätökseen tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään varainhoitovuoden päättymistä seuraavan maaliskuun 31 päivänä.
4. Tilintarkastustuomioistuin esittää EPPOn alustavaa tilinpäätöstä koskevat huomautuksensa asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 148 artiklan 1 kohdan mukaisesti viimeistään varainhoitovuoden päättymistä seuraavan kesäkuun 1 päivänä.
5. Saatuaan EPPOn alustavaa tilinpäätöstä koskevat huomautukset, jotka tilintarkastustuomioistuin on laatinut asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 148 artiklan mukaisesti, EPPOn tilinpitäjä laatii viraston lopullisen tilinpäätöksen omalla vastuullaan ja toimittaa sen kollegiolle lausuntoa varten.
6. EPPOn tilinpitäjä toimittaa lopullisen tilinpäätöksen ja 5 kohdassa tarkoitetun kollegion lausunnon Euroopan parlamentille, neuvostolle, komissiolle ja tilintarkastustuomioistuimelle viimeistään varainhoitovuoden päättymistä seuraavan heinäkuun 1 päivänä.
7. EPPOn lopullinen tilinpäätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* viimeistään kunkin varainhoitovuoden päättymistä seuraavan vuoden marraskuun 15 päivänä.
8. Hallintojohtaja toimittaa tilintarkastustuomioistuimelle vastauksen tämän huomautuksiin viimeistään kunkin varainhoitovuoden päättymistä seuraavan vuoden syyskuun 30 päivänä. Hallintojohtaja toimittaa vastauksen myös komissiolle.
9. Hallintojohtaja antaa Euroopan parlamentille tämän pyynnöstä delegoidun asetuksen (EU) N:o 1271/2013 109 artiklan 3 kohdan mukaisesti kaikki kyseistä varainhoitovuotta koskevan vastuuvapausmenettelyn asianmukaista toteuttamista varten tarvittavat tiedot.
10. Euroopan parlamentti myöntää hallintojohtajalle vuoden N talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden neuvoston määränemmistöllä antamasta suosituksesta ennen vuoden N + 2 toukokuun 15 päivää.

95 artikla

Varainhoitosäännöt

Euroopan pääsyyttäjä laatii hallintojohtajan ehdotuksen pohjalta luonnoksen EPPOon sovellettaviksi varainhoitosäännöiksi. Kollegio hyväksyy nämä säännöt komissiota kuultuaan. Varainhoitosäännöt voivat poiketa delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 1271/2013 annetuista säännöistä ainoastaan, jos EPPOn toiminta sitä erityisesti edellyttää ja jos komissio on antanut siihen ennalta suostumuksensa.

2 JAKSO

Henkilöstöä koskevat säännökset

96 artikla

Yleiset säännökset

1. Jollei tässä asetuksessa toisin säädetä, Euroopan pääsyyttäjään, Euroopan syyttäjiin, valtuutettuihin Euroopan syyttäjiin, hallintojohtajaan ja EPPOn henkilöstöön sovelletaan henkilöstösääntöjä ja palvelussuhteen ehtoja sekä näiden sääntöjen ja ehtojen täytäntöönpanosäännöksiä, jotka on hyväksytty unionin toimielinten välisellä sopimuksella.

Euroopan pääsyyttäjä ja Euroopan syyttäjät otetaan palvelukseen EPPOn väliaikaisina toimihenkilöinä palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan a alakohdan mukaisesti.

2. EPPOn henkilöstö otetaan palvelukseen Euroopan unionin virkamiehiin ja muuhun henkilöstöön sovellettavien sääntöjen mukaisesti.

3. Kollegio käyttää niitä valtuuksia, jotka henkilöstösääntöjen mukaan kuuluvat nimittävälle viranomaiselle ja palvelussuhteen ehtojen mukaan työsopimusten tekemiseen valtuutetulle viranomaiselle. Kollegio voi EPPOn henkilöstön suhteen siirtää nämä valtuudet hallintojohtajalle. Tässä kohdassa tarkoitettu valtuuksien siirto ei koske Euroopan pääsyyttäjää, Euroopan syyttäjiä, valtuutettuja Euroopan syyttäjiä eikä hallintojohtajaa.

4. Kollegio vahvistaa tarvittavat henkilöstösääntöjen ja palvelussuhteen ehtojen täytäntöönpanoa koskevat säännökset henkilöstösääntöjen 110 artiklan mukaisesti. Kollegio vahvistaa myös henkilöstöresursseja koskevan suunnitelman osana ohjelma-asiakirjaa.

5. EPPOn ja sen henkilöstöön sovelletaan Euroopan unionin erioikeuksia ja vapauksia koskevaa pöytäkirjaa.

6. Valtuutetut Euroopan syyttäjät palkataan erityisneuvonantajina palvelussuhteen ehtojen 5, 123 ja 124 artiklan mukaisesti. Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset edistävät valtuutettujen Euroopan syyttäjien tämän asetuksen mukaisten tehtävien hoitoa ja pidättyvät kaikista sellaisista toimista ja toimintatavoista, jotka saattaisivat vaikuttaa kielteisesti heidän uraansa tai asemaansa kansallisessa syyttäjälaitoksessa. Toimivaltaiset viranomaiset huolehtivat etenkin siitä, että valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on heidän tämän asetuksen mukaisten tehtäviensä hoitamiseksi tarvitsemat resurssit ja välineet, ja varmistavat, että heidät integroidaan täysin kansallisiin syyttäväviranomaisiin. On varmistettava asianmukaiset järjestelyt, jotta valtuutettujen Euroopan syyttäjien kansallisen järjestelmän mukaiseen sosiaaliturvaan, eläkkeeseen ja vakuutuksen kattavuuteen liittyvät oikeudet säilyvät. On myös varmistettava, että valtuutetun Euroopan syyttäjän palkan kokonaismäärä ei ole alaisempi kuin mitä hän saisi pelkästään kansallisen syyttäjän toimesta. Valtuutettujen Euroopan syyttäjien yleisistä työolosuhteista ja työympäristöstä vastaavat toimivaltaiset kansalliset oikeusviranomaiset.

7. Euroopan syyttäjät ja valtuutetut Euroopan syyttäjät eivät vastaanota tutkinta- ja syytevaltuuksiaan käyttäessään mitään muita määräyksiä, suuntaviivoja tai ohjeita kuin niitä, joista nimenomaisesti säädetään 6 artiklassa.

97 artikla

Väliaikaiset ja sopimussuhteiset toimihenkilöt

1. Unionin toimielinten, elinten tai laitosten palvelukseen otetuille, palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan a alakohdassa tarkoitetuille väliaikaisille toimihenkilöille, jotka EPPOn on ottanut palvelukseen viimeistään vuosi sen jälkeen, kun EPPOn on tullut toimintavalmis 120 artiklan 2 kohdassa mainitun päätöksen mukaisesti tehdyllä sopimuksella, tarjotaan palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan f alakohdan mukaiset sopimukset, kun taas kaikki muut sopimusehdot säilyvät ennallaan, sanotun rajoittamatta tarvetta noudattaa palvelussuhteen ehdoista johtuvia velvoitteita. Kyseisten väliaikaisten toimihenkilöiden katsotaan toimineen koko uransa EPPOn.

2. Unionin toimielinten palvelukseen otetuille, palvelussuhteen ehtojen 3 a tai 3 b artiklassa tarkoitetuille sopimussuhteisille toimihenkilöille, jotka EPPO on ottanut palvelukseen viimeistään vuosi sen jälkeen, kun EPPOsta on tullut toimintavalmis 120 artiklan 2 kohdassa mainitun päätöksen mukaisesti, tehdyllä sopimuksella, tarjotaan palvelussuhteen ehtojen 3 a artiklan mukaiset sopimukset, kun taas kaikki muut sopimusehdot säilyvät ennallaan. Kyseisten sopimussuhteisten toimihenkilöiden katsotaan toimineen koko uransa EPPOssa.

3. Unionin toimielinten, elinten tai laitosten palvelukseen otetuille, palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan f alakohdassa tarkoitetuille väliaikaisille toimihenkilöille ja 3 a artiklassa tarkoitetuille sopimussuhteisille toimihenkilöille, jotka EPPO on ottanut palvelukseen viimeistään vuosi sen jälkeen, kun EPPOsta on tullut toimintavalmis 120 artiklan 2 kohdassa mainitun päätöksen mukaisesti, tehdyllä sopimuksella, tarjotaan sopimukset samoin ehdoin. Kyseisten toimihenkilöiden katsotaan toimineen koko uransa EPPOssa.

98 artikla

Kansalliset asiantuntijat ja muu henkilöstö

1. EPPO voi käyttää oman henkilöstönsä lisäksi kansallisia asiantuntijoita tai muita sen käyttöön annettuja henkilöitä, jotka eivät kuitenkaan ole sen palveluksessa. Kansalliset asiantuntijat ovat EPPOn toimintaan liittyviä tehtäviä hoitaessaan Euroopan pääsyyttäjän alaisia.

2. Kollegio tekee päätöksen, jossa annetaan säännöt kansallisten asiantuntijoiden tilapäisestä siirtämisestä EPPOn palvelukseen tai sellaisten muiden henkilöiden asettamisesta viraston käyttöön, jotka eivät kuitenkaan ole sen palveluksessa.

X LUKU

EPPON JA SEN KUMPPANIEŦ VÄLISIÄ SUHTEITA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

99 artikla

Yhteiset säännökset

1. EPPO voi, siltä osin kuin sen tehtävien suorittamiseksi on tarpeen, luoda ja pitää yllä yhteistyösuhteita unionin toimielimiin, elimiin ja laitoksiin niiden kunkin tavoitteiden mukaisesti ja niiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisiin, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPOn perustamisessa, sekä kolmansien maiden viranomaisiin ja kansainvälisiin järjestöihin.

2. EPPO saa 111 artiklan mukaisesti vaihtaa suoraan kaikkia tietoja tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen yksiköiden kanssa siltä osin kuin on tarpeen sen tehtävien suorittamiseksi, jollei tässä asetuksessa toisin säädetä.

3. EPPO voi sopia 1 ja 2 kohdassa esitettyjä tarkoituksia varten käytännön yhteistyöjärjestelyistä 1 kohdassa tarkoitettujen yksiköiden kanssa. Näiden järjestelyjen on oltava luonteeltaan teknisiä ja/tai operatiivisia, ja niillä on pyrittävä erityisesti helpottamaan osapuolten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Järjestelyjen pohjalta ei voida vaihtaa henkilötietoja eikä niillä ole oikeudellisesti sitovia vaikutuksia unionille tai sen jäsenvaltioille.

100 artikla

Suhteet Eurojustiin

1. EPPO luo Eurojustiin tiiviin suhteen ja ylläpitää sitä kummankin toimivaltuuksien puitteissa tapahtuvan keskinäisen yhteistyön sekä virastojen välisten, tässä artiklassa määriteltyjen operatiivisten sekä hallinnon ja johdon välisten yhteyksien kehittämisen kautta. Tätä varten Euroopan pääsyyttäjä ja Eurojustin puheenjohtaja tapaavat säännöllisesti ja keskustelevat molempia kiinnostavista kysymyksistä.

2. EPPO voi operatiivisissa asioissa ottaa Eurojustin mukaan rajat ylittäviä tapauksia koskeviin toimiinsa seuraavin tavoin:

a) antamalla tutkintatoimiinsa liittyviä tietoja, myös henkilötietoja, tämän asetuksen asiaa koskevien säännösten mukaisesti;

b) pyytämällä Eurojustilta tai sen toimivaltaisilta kansallisilta jäseniltä apua EPPOn päätösten tai oikeusapupyynnöiden tai näiden täytäntöönpanoa koskevien pyyntöjen välittämisessä niille Euroopan unionin jäsenvaltioille, jotka ovat Eurojustin jäseniä mutta eivät osallistu EPPOn perustamiseen, sekä kolmansille maille.

3. EPPOLle annetaan osuma / ei osumaa -tyyppisten hakujen pohjalta epäsuora pääsy Eurojustin asianhallintajärjestelmässä oleviin tietoihin. Jos EPPOn asianhallintajärjestelmään syöttämien tietojen ja Eurojustin hallussa olevien tietojen väliltä löytyy vastaavuus, tästä ilmoitetaan Eurojustille ja EPPOLle sekä Euroopan unionin jäsenvaltiolle, joka toimitti tiedot Eurojustille. EPPOn on toteuttava tarvittavat toimenpiteet pääsyn antamiseksi Eurojustille osuma / ei osumaa -tyyppisten hakujen pohjalta asianhallintajärjestelmässään oleviin tietoihin.

4. EPPO voi saada Eurojustin hallinnolta tukipalveluja ja hyödyntää sen resursseja. Tätä varten Eurojust voi tarjota EPPOLle yhteisen edun mukaisia palveluja. Järjestelyn yksityiskohdista määrätään sopimuksella.

101 artikla

Suhteet OLAFiin

1. EPPO luo OLAFiin tiiviin suhteen ja ylläpitää sitä kummankin toimivaltuuksien puitteissa tapahtuvan keskinäisen yhteistyön sekä tietojenvaihdon kautta. Suhteen tarkoituksena on erityisesti varmistaa kaikkien käytettävissä olevien keinojen käyttö unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi OLAFin EPPOLle tarjoaman täydentävyyden ja tuen kautta.

2. Jos EPPO toteuttaa rikostutkintaa tämän asetuksen mukaisesti, OLAF ei saa aloittaa samoja tosiseikkoja koskevaa rinnakkaista hallinnollista tutkimusta, sanotun kuitenkin rajoittamatta 3 kohdassa säädettyjen toimien toteuttamista.

3. EPPO voi tutkimuksen kuluessa pyytää, että OLAF toimivaltuuksiensa mukaisesti tukee tai täydentää EPPOn toimia erityisesti

a) antamalla tietoja, tekemällä analyyseja (myös rikosteknisiä analyyseja), antamalla asiantuntija-apua ja operatiivista tukea;

b) helpottamalla toimivaltaisten kansallisten hallintoviranomaisten ja unionin elinten tiettyjen toimien koordinointia;

c) toteuttamalla hallinnollisia tutkimuksia.

4. EPPO voi antaa OLAFille olennaisia tietoja tapauksista, joiden osalta EPPO on päättänyt olla toteuttamatta tutkintaa tai se on lopettanut asian käsittelyn, jotta OLAF voi toimivaltuuksiensa mukaisesti harkita asianmukaisia hallinnollisia toimia.

5. EPPOLle annetaan osuma / ei osumaa -tyyppisten hakujen pohjalta epäsuora pääsy OLAFin asianhallintajärjestelmässä oleviin tietoihin. Jos EPPOn asianhallintajärjestelmään syöttämien tietojen ja OLAFin hallussa olevien tietojen väliltä löytyy vastaavuus, vastaavuuden löytymisestä ilmoitetaan OLAFille ja EPPOLle. EPPOn on toteuttava tarvittavat toimenpiteet pääsyn antamiseksi OLAFille osuma / ei osumaa -tyyppisten hakujen pohjalta asianhallintajärjestelmässään oleviin tietoihin.

102 artikla

Suhteet Europolin

1. EPPO luo Europolin tiiviin suhteen ja ylläpitää sitä. Virastot tekevät tätä varten sopimuksen yhteistyönsä toteuttamistavoista.

2. EPPOn on voitava saada pyynnöstä kaikki sen toimivallan piiriin kuuluvaan rikokseen liittyvät Europolin hallussa olevat tiedot, jos niitä tarvitaan sen tutkintaa varten, ja lisäksi se voi pyytää Europolilta yksittäistä EPPOn suorittamaa tutkintaa koskevaa analyysiapua.

103 artikla

Suhteet unionin muihin toimielimiin, elimiin ja laitoksiin

1. EPPO luo yhteistyösuhteen komissioon ja ylläpitää sitä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi. EPPO ja komissio tekevät tätä varten sopimuksen yhteistyönsä toteuttamistavoista.
2. Vaarantamatta EPPOn omien tutkimusten asianmukaisuutta ja luottamuksellisuutta, EPPOn on viipymättä annettava asianomaiselle unionin toimielimelle, elimelle tai laitokselle ja muille uhreille riittävästi tietoja, jotta ne voivat toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä, erityisesti
  - a) hallinnollisia toimenpiteitä, kuten turvaamistoimenpiteitä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi tässä suhteessa. EPPO voi suositella unionin toimielimelle, elimelle tai laitokselle erityistoimenpiteitä;
  - b) esiintyä väliintulijana riita-asian oikeudenkäynnissä;
  - c) unionin talousarvioon kuuluvien varojen hallinnollista takaisinperintää tai kurinpitotoimia.

104 artikla

Suhteet kolmansien maihin ja kansainvälisiin järjestöihin

1. Edellä 99 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut käytännön yhteistyöjärjestelyt kolmansien maiden viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa voivat koskea erityisesti strategisten tietojen vaihtoa ja yhteyshenkilöiden lähettämistä EPPOon.
  2. EPPO voi toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella nimetä yhteyspisteitä kolmansissa maissa yhteistyön helpottamiseksi EPPOn operatiivisten tarpeiden mukaisesti.
  3. Kansainväliset sopimukset yhden tai useamman kolmannen maan kanssa, jotka unioni on tehnyt tai joihin se on liittynyt SEUT 218 artiklan mukaisesti yhden tai useamman kolmannen maan kanssa EPPOn toimivaltaan kuuluvilla aloilla, kuten rikosasioissa tehtävää yhteistyötä EPPOn ja kyseisten kolmansien maiden välillä koskevat kansainväliset sopimukset, sitovat EPPOa.
  4. Jos 3 kohdan mukaista sopimusta ei ole, jäsenvaltioiden on, jos asiaan liittyvät monenväliset kansainväliset sopimukset sen sallivat ja jos kolmas maa antaa tähän suostumuksensa, tunnustettava ja tarvittaessa ilmoitettava EPPO toimivaltaiseksi viranomaiseksi rikosasioissa annettavaa oikeusapua koskevien monenvälisten kansainvälisten sopimustensa täytäntöönpanon osalta, tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan myös muuttamalla noita sopimuksia.
- Jäsenvaltiot voivat myös ilmoittaa EPPOn toimivaltaiseksi viranomaiseksi rikosasioissa annettavaa oikeusapua koskevien muiden kansainvälisten sopimustensa täytäntöönpanon osalta, myös muuttamalla noita sopimuksia.
5. Jos tämän artiklan 3 kohdan mukaista sopimusta tai 4 kohdan mukaista tunnustamista ei ole tehty, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti käyttää jäsenvaltionsa kansallisen syyttäjän valtuuksia pyytääkseen rikosasioissa annettavaa oikeusapua kolmansien maiden viranomaisilta asianomaisen jäsenvaltion tekemien kansainvälisten sopimusten tai sovellettavan kansallisen lainsäädännön perusteella ja tarvittaessa toimivaltaisten kansallisten viranomaisten välityksellä. Valtuutetun Euroopan syyttäjän on tällöin ilmoitettava kolmansien maiden viranomaisille, että EPPO käyttää tuolla perusteella kerättyä todistusaineistoa tämän asetuksen mukaisesti, ja tarvittaessa pyrittävä saamaan näiden viranomaisten suostumus tähän. Kolmannelle maalle ilmoitetaan joka tapauksessa asianmukaisesti siitä, että pyyntöön annettavan vastauksen lopullinen vastaanottaja on EPPO.

Jos EPPO ei voi suorittaa tehtäviään tämän artiklan 3 tai 4 kohdassa tarkoitetun asiaan liittyvän kansainvälisen sopimuksen perusteella, EPPO voi myös pyytää rikosasioissa annettavaa oikeusapua kolmansien maiden viranomaisilta tietystä asiasta ja asiallisen toimivaltansa rajoissa. EPPOn on noudatettava edellytyksiä, joita kyseiset viranomaiset voivat asettaa niiden tuolta pohjalta toimittamien tietojen käytön osalta.

6. Ellei tämän asetuksen muista säännöksistä muuta johdu, EPPO voi pyynnöstä antaa kolmansien maiden toimivaltaisille viranomaisille tai kansainvälisille järjestöille tutkintatarkoituksiin tai käytettäväksi todisteina rikostutkinnassa tietoja tai todistusaineistoa, joka jo on EPPO:n hallussa. Pysyvää jaostoa kuultuaan asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä päättää kaikista tällaisista tietojen tai todisteiden siirroista jäsenvaltionsa kansallisen lainsäädännön ja tämän asetuksen mukaisesti.

7. Jos on tarpeen pyytää henkilön luovuttamista, asiaa käsittelevä valtuutettu Euroopan syyttäjä voi pyytää jäsenvaltionsa toimivaltaista viranomaista antamaan rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan pyynnön sovellettavien sopimusten ja/tai kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

105 artikla

Suhteet Euroopan unionin jäsenvaltioihin, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa

1. Edellä 99 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut käytännön yhteistyöjärjestelyt niiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa, voivat koskea erityisesti strategisten tietojen vaihtoa ja yhteyshenkilöiden lähettämistä EPPOon.

2. EPPO voi asianomaisten toimivaltaisten viranomaisten suostumuksella nimetä yhteyspisteitä niissä Euroopan unionin jäsenvaltioissa, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa, yhteistyön helpottamiseksi EPPO:n tarpeiden mukaisesti.

3. Koska ei ole olemassa välinettä, jolla säädeltäisiin oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa ja rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista EPPO:n ja niiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa, jäsenvaltiot ilmoittavat EPPO:n toimivaltaiseksi viranomaiseksi EPPO:n toimivaltaan kuuluvissa asioissa sovellettavien rikosasioissa tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevien unionin säädösten täytäntöönpanon osalta suhteissaan Euroopan unionin jäsenvaltioihin, jotka eivät osallistu tiiviimpään yhteistyöhön EPPO:n perustamisessa.

XI LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

106 artikla

Oikeudellinen asema ja toimintaedellytykset

1. EPPOlla on kaikissa jäsenvaltioissa kansallisen lainsäädännön mukainen oikeushenkilöllä oleva oikeuskelpoisuus.

2. Luxemburgin EPPOlle tarjoamia tiloja ja palveluja varten tarvittavat järjestelyt sekä kollegion jäseniin, hallintojohtajaan ja EPPO:n henkilöstöön sekä heidän perheenjäseniinsä kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavat säännöt vahvistetaan EPPO:n ja Luxemburgin välisessä toimipaikkaa koskevassa sopimuksessa, joka on tehtävä siihen päivään mennessä, jona EPPO alkaa hoitaa sille 120 artiklan 2 kohdan mukaisesti annettuja tutkinta- ja syyttämistehtäviä.

107 artikla

Kielijärjestelyt

1. Tämän asetuksen 21 ja 114 artiklassa tarkoitettuihin asiakirjoihin sovelletaan neuvoston asetusta (ETY) N:o 1/58 ⁽¹⁾.

2. Kollegio päättää jäsentensä kahden kolmasosan enemmistöllä EPPO:n sisäisistä kielijärjestelyistä.

3. Euroopan unionin elinten käännöskeskus huolehtii EPPO:n hallinnollisessa toiminnassa tarvittavista käännöspalveluista keskustasolla, jollei asian kiireellisyys vaadi muuta ratkaisua. Valtuutetut Euroopan syyttäjät päättävät tutkintaa varten tarvittavista käännösjärjestelyistä sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

⁽¹⁾ Neuvoston asetusta (ETY) N:o 1/58 Euroopan talousyhteisössä käytettäviä kieliä koskevista järjestelyistä (EYVL 17, 6.10.1958, s. 385/58).

108 artikla

Luottamuksellisuus ja salassapitovelvollisuus

1. Kollegion jäsenillä, hallintojohtajalla ja EPPOn henkilöstöllä, kansallisilla asiantuntijoilla ja muilla EPPOn käyttöön annetuilla henkilöillä, jotka eivät kuitenkaan ole sen palveluksessa, sekä valtuutetuilla Euroopan syyttäjillä on unionin lainsäädännön mukainen velvollisuus pitää salassa kaikki EPPOn hallussa olevat tiedot.
2. Kaikkien muiden EPPOn tehtävien hoitamiseen osallistuvien tai niissä avustavien kansallisen tason henkilöiden on noudatettava sovellettavan kansallisen lainsäädännön säännöksiä salassapitovelvollisuudesta.
3. Salassapitovelvollisuutta sovelletaan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuihin henkilöihin myös viranhoidon, työsuhteen tai toiminnan päätyttyä.
4. Salassapitovelvollisuus koskee sovellettavan kansallisen lainsäädännön tai unionin oikeuden mukaisesti kaikkia EPPOn saamia tietoja, ellei tietoja ole jo lainmukaisesti julkistettu.
5. EPPOn alaisuudessa suoritettavaa tutkintaa suojaavat sovellettavan unionin oikeuden säännökset salassapitovelvollisuudesta. Kaikkien EPPOn tehtävien hoitamiseen osallistuvien tai niissä avustavien henkilöiden on noudatettava sovellettavan kansallisen lainsäädännön säännöksiä salassapitovelvollisuudesta.

109 artikla

Avoimuus

1. Muihin asiakirjoihin ja niiden sähköisiin kuviin kuin tämän asetuksen 45 artiklan mukaisesti säilytettävään asiakirja-aineistoon sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1049/2001 ⁽¹⁾.
2. Euroopan pääsyyttäjä laatii kuuden kuukauden kuluessa nimittämisestään ehdotuksen tämän artiklan soveltamista koskeviksi yksityiskohtaisiksi säännöiksi. Kollegio hyväksyy tämän ehdotuksen.
3. Päätöksistä, jotka EPPO on tehnyt asetuksen (EY) N:o 1049/2001 8 artiklan nojalla, voidaan tehdä kantelu Euroopan oikeusasiamiehelle SEUT 228 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti tai nostaa kanne unionin tuomioistuimessa SEUT 263 artiklassa määrättyjen edellytysten mukaisesti.

110 artikla

OLAF ja tilintarkastustuomioistuin

1. Edistääkseen asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 soveltamisalaan kuuluvien petosten, lahjonnan ja muiden laittomien toimien torjuntaa EPPO liittyy kuuden kuukauden kuluessa päivästä, joka komission on määrä vahvistaa 120 artiklan 2 kohdan nojalla, 25 päivänä toukokuuta 1999 tehtyyn toimielinten väliseen sopimukseen Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) sisäisistä tutkimuksista ⁽²⁾ ja vahvistaa mainitun sopimuksen liitteessä olevaa mallia käyttäen asianmukaiset määräykset, joita sovelletaan Euroopan pääsyyttäjään, Euroopan syyttäjiin, EPPOn hallintojohtajaan ja henkilöstöön, kansallisiin asiantuntijoihin ja muihin EPPOn käyttöön annettuihin henkilöihin, jotka eivät kuitenkaan ole sen palveluksessa, sekä valtuutettuihin Euroopan syyttäjiin.
2. Tilintarkastustuomioistuimella on valtuudet tehdä asiakirjoihin perustuvia ja paikalla suoritettavia tarkastuksia kaikkien EPPOlta unionin rahoitusta saaneiden toimeksisaajien ja alihankkijoiden osalta.
3. OLAF voi asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja neuvoston asetuksessa (Euratom, EY) N:o 2185/96 ⁽³⁾ säädettyjen säännösten ja menettelyjen mukaisesti tehdä tutkimuksia, myös paikalla suoritettavia todentamisia ja tarkastuksia, selvittääkseen, onko EPPOn rahoittamiin menoihin liittynyt sääntöjenvastaisuuksia, jotka vahingoittavat unionin taloudellisia etuja.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin, Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission tekemä toimielinten välinen sopimus, tehty 25 päivänä toukokuuta 1999, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) sisäisistä tutkimuksista (EYVL L 136, 31.5.1999, s. 15).

⁽³⁾ Neuvoston asetusta (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2).

4. EPPOn unionin elinten, kolmansien maiden viranomaisten ja kansainvälisten järjestöjen kanssa sopimissa käytännön yhteistyöjärjestelyissä sekä sen tekemissä sopimuksissa on nimenomaisesti annettava tilintarkastustuomioistuimelle ja OLAFille valtuudet tehdä tällaisia tarkastuksia ja tutkimuksia toimivaltuuksiensa mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta 1, 2 ja 3 kohdan soveltamista.

111 artikla

Arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien ja turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevat säännöt

1. EPPO laatii arkaluonteisten turvallisuusluokittelemattomien tietojen suojaamista koskevat sisäiset säännöt, jotka koskevat myös tällaisten tietojen luomista ja käsittelyä EPPOssa.
2. EPPO laatii sisäiset säännöt EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamisesta, ja näiden sääntöjen on oltava neuvoston päätöksen 2013/488/EU ⁽¹⁾ kanssa yhdenmukaiset tällaisten tietojen suojan vastaavan tason varmistamiseksi.

112 artikla

Hallinnolliset tutkimukset

Euroopan oikeusasiamies voi tutkia EPPOn hallinnollista toimintaa SEUT 228 artiklan määräysten mukaisesti.

113 artikla

Yleinen korvausvastuujärjestelmä

1. EPPOn sopimusoikeudellinen vastuu määräytyy sopimukseen sovellettavan lain mukaan.
2. Unionin tuomioistuimella on toimivalta antaa ratkaisu EPPOn tekemässä sopimuksessa mahdollisesti olevan välityslausekkeen nojalla.
3. Muun kuin sopimusperusteisen vastuun osalta EPPO korvaa EPPOn tai sen henkilöstön tehtäviään suorittaessaan aiheuttamat vahingot, sikäli kuin vahinko voidaan lukea heidän syykseen, Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainsäädäntöön sisältyvien yhteisten perusperiaatteiden mukaisesti.
4. Edellä olevaa 3 kohtaa sovelletaan myös valtuutetun Euroopan syyttäjän tehtäviään suorittaessaan aiheuttamiin vahinkoihin.
5. Unionin tuomioistuimella on toimivalta ratkaista riidat, jotka koskevat 3 kohdassa tarkoitettujen vahinkojen korvaamista.
6. Ne Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalliset tuomioistuimet, jotka ovat toimivaltaisia käsittelemään tässä artiklassa tarkoitettuja EPPOn sopimusperusteista korvausvastuuta koskevia riita-asioita, määräytyvät Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 ⁽²⁾ mukaan.
7. EPPOn henkilöstöön kuuluvien henkilökohtaisesta korvausvastuusta määrätään sovellettavissa henkilöstösäännöissä tai palvelussuhteen ehdossa.

114 artikla

Täytäntöönpanosäännöt ja ohjelma-asiakirjat

Kollegio hyväksyy Euroopan pääsyyttäjän ehdotuksesta erityisesti:

- a) vuosittain ohjelma-asiakirjan, joka käsittää EPPOn vuotuiset ja monivuotiset ohjelmat;
- b) petostentorjuntastrategian, joka on oikeassa suhteessa petosriskeihin nähden, kun otetaan huomioon toteutettavien toimenpiteiden kustannustehokkuus;
- c) valtuutettujen Euroopan syyttäjien palvelussuhteen ehtoja, suorituskriteerejä, riittämätöntä ammatillista osaamista, oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat säännöt, mukaan lukien säännöt eturistiriitojen ehkäisemiseksi ja hallinnoimiseksi;

⁽¹⁾ Neuvoston päätös 2013/488/EU, annettu 23 päivänä syyskuuta 2013, EU:n turvallisuusluokiteltujen tietojen suojaamista koskevista turvallisuuslausekkeista (EUVL L 274, 15.10.2013, s. 1).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1215/2012, annettu 12 päivänä joulukuuta 2012, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla (EUVL L 351, 20.12.2012, s. 1).

d) yksityiskohtaiset säännöt asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamisesta EPPOn toimintaan;

e) asetuksen (EY) N:o 45/2001 24 artiklan 8 kohdassa tarkoitetut täytäntöönpanosäännöt.

115 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 20 päivästä marraskuuta 2017 määräämättömäksi ajaksi 49 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 49 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempana, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdystä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä olevan 49 artiklan 3 kohdan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaa voidaan jatkaa kahdella kuukaudella.

116 artikla

Kiireellinen menettely

1. Tämän artiklan nojalla annetut delegoidut säädökset tulevat voimaan viipymättä, ja niitä sovelletaan niin kauan kuin niitä ei vastusteta 2 kohdan mukaisesti. Kun delegoitu säädös annetaan tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, esitetään samalla ne perusteet, joiden vuoksi sovelletaan kiireellistä menettelyä.
2. Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat 115 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua menettelyn mukaisesti vastustaa delegoitua säädöstä. Siinä tapauksessa komissio kumoaa säädöksen välittömästi sen jälkeen, kun Euroopan parlamentin tai neuvoston päätös vastustaa sitä on annettu sille tiedoksi.

117 artikla

Ilmoitukset

Kunkin jäsenvaltion on nimettävä viranomaiset, jotka ovat toimivaltaisia tämän asetuksen täytäntöönpanemiseksi. Viranomaisten nimeämisestä ja mahdollisia myöhempiä muutoksia koskevat tiedot on ilmoitettava samanaikaisesti Euroopan pääsyyttäjälle, neuvostolle ja komissiolle. Jäsenvaltioiden on myös annettava EPPOLle kattava luettelo niistä aineellista rikosoikeutta koskevista kansallisista säännöksistä, joita sovelletaan direktiivissä (EU) 2017/1371 ja muussa asiaankuuluvassa kansallisessa lainsäädännössä määriteltyihin rikoksiin. EPPO varmistaa, että luetteloista saadut tiedot julkistetaan. Lisäksi niiden jäsenvaltioiden, jotka aikovat 30 artiklan 3 kohdan mukaisesti rajoittaa 30 artiklan 1 kohdan e ja f alakohdan soveltamisen tiettyihin vakaviin rikoksiin, on ilmoitettava EPPOLle luettelo kyseisistä rikoksista.

118 artikla

Luonnollisten henkilöiden suojelua EPPOssa suoritettujen henkilötietojen käsittelyn yhteydessä koskevien sääntöjen tarkistaminen

Siinä yhteydessä, kun asetus (EY) N:o 45/2001 mukautetaan asetuksen (EU) 2016/679 2 artiklan 3 kohdan ja 98 artiklan mukaisesti, komissio tarkistaa tämän asetuksen säännöksiä, jotka koskevat luonnollisten henkilöiden suojelua EPPOssa suoritettujen henkilötietojen käsittelyn yhteydessä. Komissio esittää tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen kyseisten säännösten muuttamiseksi tai kumoamiseksi.

119 artikla

Uudelleentarkastelu

1. Komissio teettää viimeistään viisi vuotta päivästä, joka komission on määrä vahvistaa 120 artiklan 2 kohdan nojalla, ja sen jälkeen viiden vuoden välein arvioinnin ja toimittaa arviointikertomuksen tämän asetuksen täytäntöönpanosta ja vaikutuksista sekä EPPOn ja sen toimintatapojen vaikuttavuudesta ja tehokkuudesta. Komissio toimittaa arviointikertomuksen ja sen päätelmät Euroopan parlamentille, neuvostolle ja kansallisille parlamenteille. Arvioinnin tulokset julkistetaan.

2. Jos komissio toteaa, että tarvitaan täydentäviä tai yksityiskohtaisempia sääntöjä EPPOn perustamisesta, sen tehtävistä tai sen toimintaan sovellettavista menettelyistä, mukaan lukien sen rajat ylittävät tutkimat, komissio tekee lainsäädäntöehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle.

120 artikla

Voimaantulo

1. Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

2. EPPO käyttää toimivaltaansa kaikkiin toimivaltansa piiriin kuuluviin rikoksiin, jotka on tehty tämän asetuksen voimaantulopäivän jälkeen.

EPPO alkaa hoitaa sille tällä asetuksella annettuja tutkinta- ja syyttämistehtäviä päivänä, joka vahvistetaan EPPOn perustamisen jälkeen Euroopan pääsyyttäjän esittämästä ehdotuksesta annettavalla komission päätöksellä. Komission päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Päivä, joka komission on määrä vahvistaa, on aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulopäivästä.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka osallistuvat tiiviimpään yhteistyöhön SEUT 331 artiklan 1 kohdan toisen tai kolmannen alakohdan mukaisesti hyväksytyn päätöksen nojalla, tätä asetusta sovelletaan kyseisessä päätöksessä ilmoitetusta päivästä lähtien.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty Luxemburgissa 12 päivänä lokakuuta 2017.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

U. REINSALU

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-259-768-7 (PDF)

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET